

Pecyn Cyhoeddus

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron, Ceredigion SA46 0PA
ceredigion.gov.uk

Annwyl Syr / Fadam

Ysgrifennaf i'ch hysbysu y cynhelir Cyfarfod o Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach yn rhithiol ar Zoom, Dydd Iau, 16 Rhagfyr 2021 am 10.00 am i drafod y materion canlynol:

- 1. Ymddiheuriadau**
- 2. Datgelu buddiant personol (gan gynnwys datganiadau chwipio) Atgoffir aelodau am eu cyfrifoldeb personol yn datgan unrhyw fudd personol a budd sydd yn rhagfarnu yn gysylltiedig â materion a gynhwysir yn yr agenda hwn yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a Chod Ymddygiad Aelodau. Yn ogystal, mae'n rhaid i Aelodau ddatgan unrhyw chwip plaid gwaharddedig a roddwyd ar Aelod yng nghyswllt y cyfarfod yn ôl Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.**
- 3. Polisi Grantiau a Benthyciadau (Tudalennau 3 - 78)**
- 4. Adolygu Polisi Trwyddedu Cerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat y Cyngor - Bysus a dynnir gan geffylau (Tudalennau 79 - 188)**
- 5. Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol, Cwarter 1 2021.2022 (Tudalennau 189 - 220)**
- 6. Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol (Tudalennau 221 - 268)**
- 7. Cyd-Bwyllgor Canolbarth Cymru ar gyfer Iechyd a Gofal - Adroddiad diweddariad Hydref 2021 (Tudalennau 269 - 288)**
- 8. Blaenraglen Waith Ddrafft 2021-2022 (Tudalennau 289 - 294)**
- 9. Cofnodion Cyfarfod 6.10.21 a 20.10.21 (Tudalennau 295 - 304)**

Atgoffir yr Aelodau y dylent lofnodi'r Gofrestr Bresenoldeb

Darperir Gwasanaeth Cyfieithu ar y Pryd yn y cyfarfod hwn ac mae croeso i'r sawl a fydd yn bresennol ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg yn y cyfarfod.

Yn gywir

Miss Lowri Edwards

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

**At: Gadeirydd ac Aelodau Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
Weddill Aelodau'r Cyngor er gwybodaeth yn unig.**

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
Dyddiad y cyfarfod:	16 Rhagfyr 2021
Teitl:	Adolygu Polisi Trwyddedu Cerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat y Cyngor - Bysus a dynnir gan geffylau
Pwrpas yr Adroddiad:	I'w graffu o ran: <ol style="list-style-type: none">1. Ystyried adolygu Polisi Cyffredinol y Cyngor ar Gerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat ac yn benodol trwyddedu bysus a dynnir gan geffylau, ac2. Ystyried yr angen i fabwysiadu amodau trwyddedu newydd yn ogystal â mabwysiadu is-ddeddf newydd ar gyfer trywydd penodol arfaethedig a/ neu unrhyw drywydd yn y dyfodol ar gyfer bysus a dynnir gan geffylau (omnibws)
I'w benderfynu:	.
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Gareth Lloyd – Amddiffyn y Cyhoedd

Cefndir

Mae unigolyn wedi cysylltu â'r Awdurdod yn mynegi diddordeb i ddefnyddio cart a cheffyl i fynd â theithwyr ar hyd y Promenâd yn Aberystwyth.

Nid yw'r Polisi Cyfredol ar Gerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat yn cynnwys cart a cheffyl / omnibws ac ar hyn o bryd nid oes gan Gyngor Sir Ceredigion unrhyw is-ddeddfau mewn lle ar gyfer rheoleiddio omnibysus.

Ni all cart a cheffyl sy'n darparu cludiant cyhoeddus gael ei drwyddedu fel cerbyd hurio preifat am fod yr elfen yma'n gaeth i gerbydau modur yn unig. Gall cart a cheffyl gael ei drwyddedu i'w ddefnyddio fel 'omnibws' o dan Ddeddf Cymalau Heddlu'r Dref 1889 fodd bynnag er mwyn trwyddedu a defnyddio omnibysus o'r fath bydd yn ofynnol i'r Awdurdod yn gyntaf:

- 1) Diwygio ei Bolisi Cyffredinol er mwyn cyflwyno amodau trwyddedu newydd a phenodol ar gyfer y math yma o gludiant, a
- 2) Mabwysiadu is-ddeddf newydd i reoleiddio ceirt a cheffylau / omnibysus.

Rheoliadau ac Is-ddeddfau

Bydd yn rhaid trwyddedu cerbydau hacni / omnibysus o dan y ddeddfau canlynol:

- Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1847
- Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1889 a

Tudalen 4

- Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976.

Mae'n ddyletswydd felly ar Gyngor Sir Ceredigion fel yr Awdurdod Trwyddedu i ymgymryd â'i ddyletswyddau trwyddedu o ran cerbydau hacni gan roi i'r Awdurdod y pŵer i osod amodau ar drwydded cerbyd neu'r gyrrwr fel y bydd yn ystyried hynny'n rhesymol angenrheidiol.

Bydd Adran 6 Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1889 yn rhoi'r awdurdod i'r Cyngor lunio is-ddeddfau ar gyfer gosod rheoliadau ar ddefnydd omnibysus. O dan Ddeddf Traffig y Ffordd 1930 a Deddf Trafnidiaeth 1985 bydd y darpariaethau yma'n parhau mewn grym ar gyfer cerbydau difodur

O dan y ddeddfwriaeth hen yma byddai cart a cheffyl yn dod o dan ddiffiniad 'omnibws'. Caiff omnibws ei ddiffinio fel un o'r cerbydau canlynol: omnibws, char-a-banc, *wagonette*, *brake*, coets fawr neu gerbyd arall (difodur)

Bydd yn ofynnol i omnibysus ddilyn trywydd penodol y penderfynwyd arno ymlaen llaw ac nid oes hawl gan y gyrrwr na'r cerbyd weithredu heb drwydded.

Nid oes unrhyw sgôp yn y ddeddfwriaeth i gynnwys amodau mewn ffordd gyfreithiol i unrhyw drwydded. Felly er mwyn gosod amodau ar drwydded fydd yn sicrhau diogelwch y cyhoedd, diogelwch teithwyr a'r gyrrwr, lles anifeiliaid ac arferion da o ran y math yma o gludiant yr unig ffordd o reoleiddio fydd gwneud is-ddeddfau.

Ymgynghoriad

Mewn ymateb i'r cais a dderbyniwyd gan y Tîm Gweithredu bu i Swyddogion ddrafftio set newydd o amodau trwyddedu ar gyfer cart a cheffyl / omnibysus y gellir eu cynnwys ym Mholisi Cyffredinol yr Awdurdod o ran Cerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat.

Bwriad yr amodau drafft newydd fydd eu hatodi i reolau'r Polisi cyfredol a darparu canllawiau ar ba mor addas fydd unrhyw gais a dderbynnir ar gyfer cerbyd hacni ceffyl hynny yw omnibws gan geisio hyrwyddo'r canlynol:

- Amddiffyn lechyd a diogelwch y cyhoedd
- Amddiffyn lles anifeiliaid a ddefnyddir yn y math yma o fusnes
- Hyrwyddo busnes cerbydau hacni ceffylau sy'n uchel ei barch.

Bydd y newidiadau arfaethedig hefyd yn cynnwys y canlynol;

- Galluogi'r broses o drwyddedu cerbydau hacni ceffylau hynny yw omnibysus yn Awdurdod Ceredigion
- Clustnodi'r trywydd penodol y dylid ei ddefnyddio rhwng y Promenâd newydd a Rhodfa'r Môr Aberystwyth;
- Newid y Safle Tacsis ar y Promenâd newydd i ganiatáu au cerbydau hacni ceffylau yn unrhyw rhwng 6am - 6pm;

Mae'r amodau drafft ynghlwm i'r adroddiad yma (gweler Atodiad A). Ymgynghorwyd yn gyhoeddus ar y newidiadau yma ar 2 Awst 2021, a'r dyddiad cau ar gyfer ymatebion oedd 31 Awst 2021.

Ymatebion Ymgynghori

Bu i'r Gwasanaeth dderbyn cyfanswm o 216 ymateb i'r ymgynghoriad yma. Ceir dadansoddiad cryno o'r ymatebion ynghlwm yn Atodiad B yr adroddiad yma.

Bu i'r ymgynghoriad diweddar ein galluogi i gael syniad o'r lefel o gefnogaeth neu wrthwynebiad neu farn arall i'r is-ddeddf ac amodau trwyddedu newydd wrth drafod cart a cheffyl / omnibysus.

O'r 216 o ymatebion a dderbyniwyd i'r ymgynghoriad ychydig iawn wnaeth ymateb yn bositif ac nid oeddent o blaid mabwysiadu'r argymhelliad trwyddedu newydd.

Roedd y mwyafrif helaeth o ymatebion yn erbyn yr argymhelliad o fabwysiadu system trwyddedu omnibws. Y prif reswm dros wrthwynebiadau pobl oedd pryderon cyffredinol parthed llif traffig ar hyd ardal y Promenâd ayb, yn enwedig yn ystod misoedd yr haf yn ogystal â phryderon cyffredinol am les anifeiliaid a cheffylau yn rhannu'r ffordd gyda cherbydau'r ffordd.

Pan ofynnwyd a oedd y trywydd arfaethedig yn addas ar gyfer cludo teithwyr mewn cart a cheffyl, bu i 69% naill ai anghytuno'n gryf neu anghytuno; a phan ofynnwyd pa drywydd y byddent yn ei argymhell a pham bu i'r mwyafrif o ymatebion nodi dim trywydd o gwbl.

Hefyd derbyniwyd adborth oddi wrth Wasanaethau Priffyrdd a Gwasanaethau Economi ac Adfywio Cyngor Sir Ceredigion.

Yn gyffredinol ar wahân i elfennau economaidd ac adfywio, bu i'r Gwasanaethau Priffyrdd fynegi pryderon parthed defnyddio'r briffordd a risg i ddiogelwch y cyhoedd ac roeddent o'r farn y byddai angen trafodaethau helaeth pellach rhwng gwasanaethau cyn y gellir mabwysiadu'r polisi hwn.

Oes Aseiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nad oes, esboniwch pam Oes

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Crynodeb Hirdymor:

Ystyrir hi'n arfer dda i awdurdodau lleol adolygu eu Ddatganiad o Bolisi Trwyddedu yn rheolaidd er mwyn sicrhau ei fod yn cydfynd â newidiadau deddfwriaethol, newidiadau a argymhellwyd gan y llywodraeth neu lle y bo awdurdod trwyddedu yn ystyried bod newidiadau yn angenrheidiol er mwyn hyrwyddo diogelwch y cyhoedd.

Mae Amddiffyn y Cyhoedd yn ddyletswydd statudol ar yr awdurdod ac yn cyfrannu tuag

Tudalen 6

	<p>at nodau llesiant o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).</p>
Cydweithio:	<p>Bu i'r Awdurdod weithio gydag awdurdodau lleol a phartneriaid eraill wrth ystyried y polisi yma er mwyn sicrhau cysondeb sy'n cyflawni anghenion y Sir.</p>
Cynnwys:	<p>Bu i'r cynnwys a'r ymgynghoriad gynnwys partneriaid amrywiol, asiantaethau a'r cyhoedd a gwaned y gwaith ymgysylltu gyda'r Tîm Trwyddedu er mwyn sicrhau bod polisi mewn lle sy'n addas at ei bwrpas. Bydd cynnwys yr ochr fasnach a'r cyhoedd yn hanfodol er mwyn sicrhau bod masnach / busnes sydd wedi ei drwyddedu'n briodol yn ffynnu ac yn ddiogel yng Ngheredigion.</p>
Atal:	<p>Mae'r amcanion trwyddedu'n hollol gyson â'r elfen o 'atal' a gefnogir gan safonau'r diwydiant a deddfwriaeth ac y mae'r polisi arfaethedig yma'n ceisio hyrwyddo pob un o'r amcanion yma cyn belled ag y bo hynny'n ymarferol bosib.</p>
Integreiddio:	<p>Mae'r Polisi Trwyddedu'n un o'r nifer o bolisiau a weithredir gan yr awdurdod er mwyn cynnal y gwaith o amddiffyn y cyhoedd.</p>
Argymhelliad:	<p>Gofynnir i graffu felly ystyried cynnwys yr adroddiad yma a'r ymatebion i'r ymgynghori ac argymell i'r Cabinet naill ai:</p> <ol style="list-style-type: none">1. nad yw'r newid i'r polisi arfaethedig yn angenrheidiol ac y dylai'r Awdurdod ystyried parhau fel sir "heb omnibysus". neu2. mae'r newid arfaethedig i'r polisi yn angenrheidiol er mwyn caniatáu omnibysus yn Aberystwyth a/neu unrhyw ardal arall o'r sir lle bydd angen:<ol style="list-style-type: none">a) mabwysiadu'r amodau trwyddedu newydd, ab) mabwysiadu'r is-ddeddf newydd ar gyfer y trywydd penodol newydd a/neu unrhyw drywydd omnibws arfaethedig yn y dyfodol er mwyn gweithredu'n effeithiol unrhyw camau sy'n groes i amodau'r drwydded.

Tudalen 7

Rheswm dros y penderfyniad:	Gwella diogelwch y cyhoedd ac eglurer o ran masnach trwyddedig yng Ngheredigion.
Trosolwg a Chraffu:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach; trafodwyd hefyd yn y Pwyllgor Trwyddedu.
Fframwaith Polisi:	Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022
Blaenoriaethau Corfforaethol	Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	O fewn y gyllideb
Goblygiadau Cyfreithiol:	Mae angen i Awdurdodau Lleol ymgynghori ar newidiadau arfaethedig i'r Polisi Trwyddedu.
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau Eiddo / Asedau	Dim
Risg (au):	Os na fydd polisi clir ar y mater ni fydd penderfyniadau trwyddedu yn gadarn ac yn agored i'w herio.
Pwerau Statudol:	Deddf Plismona a Thrwyddedu 2017, Deddf Darpariaethau Amrywiol Llywodraeth Leol 1976, Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1847
Papurau Cefndir :	Gweler yr atodiadau
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Alun Williams (Polisi a Pherfformiad)
Swyddog Adrodd:	Anne-Louise Davies (Rheolwr Safonau Masnach a Thrwyddedu)
Dyddiad:	19 Hydref 2021

Atodiadau

- A: Amodau Cerbydau Hacni Ceffylau a Chart ac Amodau Polisi Gyrwyr
- B: Ymatebion a Dadansoddi'r Ymgynghori ar y Polisi Cart a Cheffyl 2021.

Tudalen 8

Polisi Cymorth Ariannol Benthyciadau a Grantiau Tai

Rhagfyr 2021

Cynnwys

1. CYFLWYNIAD	3
2. DIBEN Y POLISI.....	5
3. AMCANION Y POLISI.....	6
4. MATERION ALLWEDDOL.....	7
5. Y CYMORTH ARIANNOL SYDD AR GAEL A'R AMODAU SYDD YNGHLWM.....	8
6. ASIANTAETHAU GWELLA CARTREFI	15
7. GRANTIAU/BENTHYCIADAU A YSTYRIR MEWN AMGYLCHIADAU ARBENNIG.....	16
8. GWAITH SY'N GYMWYS AR GYFER GRANT/BENTHYCIAD YNG NGHEREDIGION.....	16
9. CYLLID	17
10. FFIOEDD A THALIADAU.....	17
11. CWYNION	19
12. TREFNIADAU PONTIO A'R POLISI BLAENOROL	19
13. DATBLYGU'R POLISI YMHELLACH.....	19
ATODIAD A – HWYLUSO – CYMORTH I FYW'N ANNIBYNNOL.....	21
ATODIAD B – GRANTIAU A BENTHYCIADAU YN ÔL DISGRESIWN AR GYFER CYMORTH GYDA CHYNNAL A CHADW AC ATGYWEIRIO	28
ATODIAD C – GWEITHDREFN BENTHYCIADAU AWDURDOD LLEOL	39
PWERAU I DDYFARNU BENTHYCIADAU	39
YR AWDURDOD YMDDYGIAD ARIANNOL (FCA).....	39
SAFONAU GWEINYDDU MORGEISI	40
CYMORTH GWLADWRIAETHOL	41
CYNHYRCHION BENTHYCIAD PRESENNOL	42
CAMAU YN Y BROSES	43
CAMAU ASESU ARIANNOL	44

1. CYFLWYNIAD

Ym mis Gorffennaf 2002 gwnaeth y Llywodraeth newidiadau pwysig i ddeddfwriaeth grantiau tai, gan gyflwyno Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Cymorth Tai) (Cymru a Lloegr) 2002. Mae'r gorchymyn hwn yn caniatáu i awdurdodau lleol lunio eu polisiau cymorth ariannol hyblyg eu hunain i dargedu eu cyllid er mwyn rhoi sylw i anghenion penodol am fenthyciadau a blaenoriaethau strategol.

Erbyn hyn, y Grant Cyfleusterau i'r Anabl yw'r unig grant cenedlaethol mandadol, ac mae pob math arall o gymorth yn cael ei gynnig yn ôl disgrisiwn y Cyngor.

Yn sgil cyflwyno'r Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio, cyn y gall Awdurdod Lleol ddarparu unrhyw gymorth o dan y gorchymyn, rhaid ei fod wedi mabwysiadu polisi ar gyfer rhoi cymorth, a rhaid ei fod wedi dweud wrth y cyhoedd am y polisi hwnnw¹. Hefyd, rhaid iddo sicrhau bod copi llawn o'r polisi ar gael ar bob adeg resymol, a'i fod ar gael trwy'r post am dâl rhesymol. Yna rhaid darparu unrhyw gymorth yn unol â'r polisi hwnnw. O ganlyniad, mae'n ddiweddaru i adlewyrchu telerau'r cynllun hwn ac unrhyw gymorth arall y maent yn ei gynnig.

Mae'r dibenion posibl ar gyfer darparu'r cymorth wedi eu hamlinellu yn Erthygl 3 yn y gorchymyn. Mae hynny at y diben o wella amodau byw yn eu hardal, a gall Awdurdodau ddarparu cymorth uniongyrchol neu anuniongyrchol at y diben o alluogi rhywun i:

- gael llety preswyl (waeth a yw yn yr ardal neu'r tu allan i'r ardal) – dim ond lle mae'r Awdurdod wedi caffael neu yn cynnig caffael (yn orfodol neu fel arall) y llety y mae'n byw ynddo, neu yn fodlon y byddai caffael llety arall i fyw ynddo yn darparu budd tebyg i'r budd a gawsai'r person hwnnw o wneud gwaith ar ei lety presennol;
- mabwysiadu neu wella llety preswyl (boed hynny trwy addasu, trawsnewid neu helaethu);
- atgyweirio llety preswyl;
- dymchwel adeiladau sy'n cynnwys llety preswyl;
- lle mae adeiladau sy'n cynnwys llety preswyl wedi cael eu dymchwel, i godi adeiladau sy'n cynnwys llety preswyl yn eu lle.

Diffinnir 'llety preswyl' yn Rhan 2 y Gorchymyn fel adeilad neu ran o adeilad, carafán, cwch neu strwythur tebyg y mae rhywun yn byw ynddo neu sydd ar gael at ddibenion preswyl.

Mae'r Gorchymyn yn datgan ymhellach² y gellir darparu'r 'cymorth' ar unrhyw ffurf, a gall fod yn ddiamod neu'n ddarostyngedig i amodau, gan gynnwys amodau ynghylch ad-dalu'r

¹ Erthygl 4 Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Cymorth Tai) (Cymru a Lloegr) 2002

² Erthygl 3 Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Cymorth Tai) (Cymru a Lloegr) 2002

Tudalen 11

cymorth neu ei werth (yn gyfan gwbl neu'n rhannol), neu gyfrannu at y gwaith a gwblhawyd gyda chymorth.

Yn sgil cyflwyno **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015**, mae mwy o ffocws ar yr awdurdod lleol i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol ei breswylwyr. Trwy alluogi i dai gael eu darparu a'u gwella, mae'r awdurdod lleol yn cyfrannu at nifer o'r saith nod llesiant, gan gynnwys Cymru lewyrchus, Cymru gydnerth, Cymru iachach, Cymru sy'n fwy cyfartal a Chymru o gymunedau cydlynus.

Deddfwriaeth allweddol newydd sy'n effeithio ar y rheiny y mae arnynt angen cymorth yw **Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)** a ddaeth i rym ar 6 Ebrill 2016. Mae'r Ddeddf yn darparu'r fframwaith cyfreithiol ar gyfer gwella llesiant pobl y mae arnynt angen gofal a chymorth, a gofalu'r y mae arnynt angen cymorth, ac ar gyfer trawsnewid gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru. Egwyddorion sylfaenol y Ddeddf yw:

Llais a rheolaeth – rhoi unigolion a'u hanghenion wrth wraidd eu gofal, a rhoi llais a rheolaeth iddynt er mwyn cyrraedd y canlyniadau sy'n eu helpu i gael llesiant.

Atal ac ymyrryd yn gynnar – cynyddu gwasanaethau ataliol o fewn cymunedau er mwyn lleihau uwchgyfeirio i fod yn angen critigol.

Llesiant – cefnogi pobl i gyflawni eu llesiant eu hunain a mesur llwyddiant gofal a chymorth

Cyd-gynhyrchu – annog unigolion i chwarae mwy o ran wrth ddylunio a darparu gwasanaethau.

Yn ychwanegol at hyn, creodd Deddf Llywodraeth Leol 2000 bŵer disgrisiwn y cyfeirir ato fel 'y pŵer llesiant' sy'n galluogi Awdurdodau Lleol i wneud popeth sydd, yn eu barn nhw, yn debygol o wella llesiant economaidd, cymdeithasol neu amgylcheddol eu hardal a/neu'r bobl ynddi, ar yr amod nad yw deddfwriaeth arall yn cyfyngu ar eu gallu i wneud hynny³.

Serch hynny, nid yw Adran 2 yn galluogi'r Awdurdod Lleol i wneud unrhyw beth na all ei wneud oherwydd gwaharddiad neu gyfyngiad ar ei bwerau yn sgil unrhyw ddeddf (pryd bynnag y cafodd ei chadarnhau neu ei deddfu)⁴.

Felly, rhaid i Awdurdodau Tai Lleol roi sylw i Adran 24, Deddf Llywodraeth Leol 1988⁵ (yn amodol ar Adran 25) sy'n rhoi'r pŵer i'r Awdurdod Tai Lleol roi cymorth ariannol i unrhyw berson at y diben o gaffael, adeiladu, trawsnewid, adsefydlu, gwella, cynnal a chadw neu reoli (gan y person hwnnw neu rywun arall) unrhyw eiddo, sy'n cael ei osod yn breifat fel llety tai, neu y bwriedir ei osod yn breifat fel llety tai, neu mewn cysylltiad â hyn.

³ Adran 2, Deddf Llywodraeth Leol 2000

⁴ Adran 3, Deddf Llywodraeth Leol 2000

⁵ Adran 24, Deddf Llywodraeth Leol 1988

Tudalen 12

Diffinnir llety preswyl sy'n cael ei osod yn breifat fel 'unrhyw gyfnod y mae'n cael ei ddefnyddio fel llety tai yn unol â les neu drwydded, o unrhyw ddisgrifiad, dan denantiaeth statudol, ac mae'r landlord agosaf yn rhywun heblaw Awdurdod Lleol'.

Nodir yn Adran 25, Deddf Llywodraeth Leol 1988, fod angen caniatâd yr Ysgrifennydd Gwladol neu Weinidog cyn darparu cymorth ariannol, oni bai bod⁶ y cymorth neu'r budd yn cael ei roi wrth arfer unrhyw bŵer a gyflwynir gan Erthygl 3 Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Cymorth Tai) (Cymru a Lloegr) 2002⁷.

O ganlyniad, ac oherwydd natur eang Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Cymorth Tai) (Cymru a Lloegr) 2002 a'r pwerau 'llesiant' cyffredinol a geir yn Neddf Llywodraeth Leol 2000, bydd Awdurdodau Lleol yn gallu rhoi cymorth ariannol trwy ddarparu cynlluniau grantiau a benthychiadau yn ôl disgrisiwn ar gyfer yr amrediad llawn o ymgeiswyr, a gallant osod unrhyw amodau neu delerau sy'n briodol yn eu barn nhw yn yr amgylchiadau.

2. DIBEN Y POLISI

Diben y polisi hwn yw nodi blaenoriaethau ar gyfer buddsoddiad cyfalaf mewn tai a dangos sut y bydd y buddsoddiad hwn yn cynorthwyo i gyfrannu at y weledigaeth a geir yn Strategaeth Dai'r Cyngor, Cynllun Llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a Strategaeth Gorfforaethol y Cyngor, yn ogystal ag unrhyw gynlluniau rhanbarthol ar gyfer Canolbarth Cymru a/neu Orllewin Cymru e.e. Tyfu Canolbarth Cymru (ar gyfer adfywio) a/neu Fwrdd Cynllunio Rhanbarthol Gorllewin Cymru (ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol).

Dylid darllen y Polisi law yn llaw â'r cynlluniau strategol hyn ac unrhyw ddogfennau cysylltiedig eraill.

Felly, mae'r Polisi hwn yn rhoi gwybodaeth i drigolion Ceredigion am y gwasanaeth cyngor a chymorth ariannol a allai fod ar gael gan y Cyngor i sicrhau bod y tai sy'n cael eu darparu yn ddiogel, yn ynni-effeithlon ac yn helpu i gynnal iechyd a llesiant preswylwyr. Mae'r polisi hwn ar gael i'r rheiny sy'n datblygu tai, perchnogion cartrefi yn y sector preifat a thenantiaid (yn amodol ar feini prawf penodol) ar draws y sir.

Bydd y Polisi hwn yn disgrifio'n fanwl:

- Y dewis llawn o gymorth a allai fod ar gael
- Pwy sy'n gymwys i gael y cymorth hwn
- Faint o gymorth sy'n cael ei gynnig
- Amodau cyfreithiol sydd ynghlwm
- Sut y dylent ymgeisio

⁶ Adran 25 (1)(f) Deddf Llywodraeth Leol 1988

⁷ Cylchlythyr 20/02 Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Cyfarwyddyd Adnewyddu

Bydd y cymorth yn cael ei dargedu at yr aelwydydd hynny sydd â'r angen mwyaf oherwydd eu hoed, anabledd neu anfantais ariannol, neu'n canolbwyntio ar ardaloedd wedi'u targedu yn ôl diffiniad y Cyngor fel y rhai sydd â'r angen mwyaf.

Y bwriad gyda'r polisi hwn, felly, yw amlinellu'r grantiau mandadol a'r grantiau yn ôl disgrisiwn sydd ar gael gan yr Awdurdod Lleol, gan gynnwys y meini prawf cymhwysra, yr â'r amodau a'r telerau y mae'r Awdurdod Lleol yn eu gosod ar gyfer y rheiny sy'n dymuno cael y cyllid hwn. Bydd y Polisi hwn yn disodli'r polisiâu hynny sydd eisoes ar waith ar gyfer grantiau a benthyciadau y mae'r awdurdod lleol yn eu cynnig ar hyn o bryd, a daw i rym ar 1 Ionawr 2022.

3. AMCANION Y POLISI

Mae'r polisi hwn yn cyfateb â nodau strategol y Strategaeth Dai Leol sy'n darparu sylfaen gadarn ar gyfer mynd i'r afael â'r heriau y mae gwasanaethau tai a gwasanaethau sy'n gysylltiedig â thai yn eu hwynebu yng Ngheredigion. Mae'r Strategaeth hon yn cydnabod y gallai tai fforddiadwy, cynaliadwy, o ansawdd da, gael effaith positif a hirdymor ar iechyd, ffyniant economaidd a chynaliadwyedd cymunedol Ceredigion. Mae'r strategaeth hefyd yn amlinellu'r sefyllfa bresennol o ran angen, cyflenwad, mynediad a fforddiadwyedd, ac yn edrych ar safonau tai, a gofynion Ceredigion yn y dyfodol. At hynny, mae'r polisi cymorth ariannol hwn yn galluogi gweithgareddau sy'n cyfrannu at flaenoriaethau Strategaeth Gorfforaethol y Cyngor sy'n ymwneud yn benodol â Hwyluso Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd trwy 'hyrwyddo llesiant unigolion a theuluoedd o fewn cartrefi diogel, fforddiadwy a hygyrch.'

Felly, prif amcanion Polisi Cymorth Ariannol y Cyngor ar gyfer Benthyciadau a Grantiau Tai yw:

- Gwella cyflwr a diogelwch tai yn y Sir gyda'r nod sylfaenol o wella iechyd a llesiant preswylwyr.
- Cynyddu'r ddarpariaeth tai trwy wella neu drawsnewid adeiladau sydd eisoes yn bodoli at ddefnydd preswyl.
- Hyrwyddo'r gallu i fyw'n annibynnol trwy addasu eiddo yn y Sir, gan alluogi pobl ag anabledau i aros yn eu cartrefi eu hunain.
- Hwyluso cartrefi cynhesach a mwy diogel y gall mwy o breswylwyr oedrannus a hyglwyf y Sir barhau i fyw ynddynt.
- Cynorthwyo i ostwng y nifer o aelwydydd sy'n byw mewn tlodi tanwydd, trwy wella effeithlonrwydd ynni cartrefi, ac ar yr un pryd gweithio ar ran preswylwyr i ddenu cyllid allanol o amrywiaeth o ffynonellau (Llywodraeth Cymru, Cwmnïau Cyflenwi Ynni ayb) i gadw cost mesurau effeithlonrwydd ynni i'r lleiaf posibl ar gyfer perchentywyr.
- Gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael i wneud gwelliannau tai ar gyfer y rheiny sydd â'r angen mwyaf.

4. MATERION ALLWEDDOL

Newid Diwylliant – O ganlyniad i ostyngiad yn y cyllid cyfalaf a fu ar gael gan Lywodraeth Cymru dros y blynyddoedd diwethaf, mae argaeledd cyllid ar gyfer grantiau tai wedi gostwng yn sylweddol ac wedi dod i ben yn y rhan fwyaf o amgylchiadau. Felly, er mwyn manteisio i'r eithaf ar y cyllid sydd ar gael a sicrhau bod y stoc tai'n cael ei wella'n barhaus yn y sir, cydnabyddir bod angen defnyddio adnoddau prin mewn ffordd sy'n fwy cynaliadwy ac effeithiol. Mae'r polisi hwn, felly, yn cadarnhau'r angen i newid diwylliant cymorth grant trwy annog perchentywyr i gynnal a chadw ac atgyweirio eu cartrefi eu hunain, yn y lle cyntaf, trwy eu dulliau eu hunain, gan ddefnyddio cymorth trwy fenthyciadau gwella cartrefi lle maent ar gael ac, mewn amgylchiadau penodol ar gyfer pobl hygylwyf a/neu'r henoed, trwy'r cymorth grant sydd ar gael.

Cyflwyno HWYLUSO – Cymorth i Fyw'n Annibynnol – Er mis Ebrill 2016, mae Llywodraeth Cymru wedi lansio HWYLUSO sy'n dod â'r trefniadau presennol ar gyfer darparu addasiadau at ei gilydd trwy adeiladu ar y dewis o raglenni unigol a ffrydiau cyllid sydd ar gael ar hyn o bryd. Cafodd ei ddylunio i gynnig yr un addasiadau syml, a gwasanaeth safonol, i unigolion ni waeth beth yw eu daliadaeth. Gwna hyn trwy fynd i'r afael â'r cysyniad o ddarparu addasiadau i'r cartref ar gyfer y defnyddiwr/cleient mewn tri chategori neu fath cyffredinol – bach, canolig, mawr. Ni waeth beth yw'r ddaliadaeth, neu sut y mae'r addasiadau'n cael eu hariannu, bydd y ffordd sylfaenol y bydd y defnyddiwr yn cael yr addasiadau y mae arno eu hangen yn dilyn un o'r tri chategori yma. Mae'r gwaith a ddiffinnir o fewn pob un o'r categorïau addasiadau'n cynnwys tri chategori cyffredinol o gymorth:

- "Bach" e.e. rheiliau cydio a rheiliau grisiau, tapiau lifer. Ni fydd prawf modd ar gyfer y grant hwn
- "Canolig" e.e. addasiadau fel cawodydd cerdded-i-mewn, lifftiau ar y grisiau a rampiau. Ni fydd prawf modd ar gyfer y grant hwn
- "Mawr" e.e. addasiadau sy'n gofyn am newidiadau strwythurol mawr i eiddo a/neu estyniad i eiddo. Bydd prawf modd ar gyfer y grant hwn

Mae'r diwygiad polisi hwn, felly, yn ymgorffori'r categorïau addasiadau newydd hyn.

Cronfa Benthyciadau – Mae LIC yn cefnogi ac yn annog y dulliau arloesol hyn gan gynnwys cyfuniadau o grant/benthyciad, benthyciadau a rhyddhau ecwiti. Bydd benthyciadau gwella cartrefi yn darparu incwm gwerthfawr y gall yr Awdurdod ei aildefnyddio wedi i'r benthyciad gael ei ad-dalu. Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r dull hwn ac wedi sicrhau bod nifer o gynnyrch benthyciadau ar gael – Benthyciadau Canol Trefi, Tro Tai'n Gartrefi, a Benthyciadau Gwella Cartrefi. Gwelir y Cynlluniau hyn fel ffordd o ddarparu arian ychwanegol er mwyn i unigolion a busnesau wneud gwelliannau i gartrefi a gwaith trawsnewid a fydd yn cyfrannu at y rhaglen gyffredinol o wella ansawdd cartrefi a chynyddu'r cyflenwad tai. Gwelir y cronfeydd hyn fel ffordd newydd o ddarparu cyllid ar gyfer awdurdodau lleol, yn hytrach na darparu cyllid grant traddodiadol. Gall Awdurdodau Lleol fenthycy y cyllid gan Lywodraeth Cymru trwy'r 'trafodiad ariannol' y mae'n rhaid ei ad-dalu i LIC o fewn cyfnod penodol o amser.

Rhwyd Diogelwch – Cydnabyddir y bydd angen rhyw fath o gymorth ariannol uniongyrchol mewn achosion lle na fydd perchentywyr sy'n amlwg yn agored i niwed yn gallu helpu eu hunain trwy ddefnyddio eu dulliau ariannol eu hunain. Bydd cymorth ariannol uniongyrchol ar gael ar gyfer cyfleusterau i'r anabl, ac er mwyn delio â materion atgyweirio brys, gan gynnwys gwaith a wneir yn ddiodyn, lle bu angen i'r awdurdod lleol gamu i mewn i wneud gwaith ar ran preswlydd/perchennog yr eiddo.

Model Llesiant Gydol Oed a Llesiant – datblygu gwasanaethau atal ac ymyrraeth gynnar – wrth ddatblygu a ffurfioli gwasanaethau integredig ar gyfer gofal cymdeithasol ac iechyd, mae ffocws cynyddol ar sicrhau bod pobl yn gallu parhau i fyw yn eu cartrefi eu hunain lle bo hynny'n bosibl. Gan gofio hyn, daw addasrwydd y cartrefi hyn ar gyfer perchentywyr, o ran eu cyflwr ac i ba raddau y gellir eu haddasu, yn fwyfwy pwysig. Mae hyn yn cael ei atgyfnerthu ymhellach gan y dyletswyddau a geir yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2015.

Mae'r Cyngor wrthi'n ceisio newid ar raddfa fawr i greu Model Gydol Oed a Llesiant newydd. Gweledigaeth y model yw 'sicrhau y bydd pob plentyn, person ifanc ac oedolyn yng Ngheredigion yn gallu cyrraedd eu potensial llawn. Sicrhau mynediad teg i bawb at wasanaethau cyffredinol ac wedi'u targedu rhagorol sy'n cynnal iechyd a llesiant yr holl ddinasyddion. Datblygu sgiliau a gwydnwch a fydd yn para oes ac yn galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallant eu hwynebu.' Mae hyn yn atgyfnerthu ymhellach y ffocws ar wella annibyniaeth a mynediad at wasanaethau.

Eiddo Gwag – Mae canran sylweddol o eiddo gwag yn y Sir. Mae eiddo gwag yn adnodd gwastraff. Cynnig allweddol yn Strategaeth Dai'r Cyngor yw gweithio'n agos gyda phartner i brynu, adnewyddu a/neu rentu eiddo fu unwaith yn wag.

Cynlluniau adfywio ar sail ardal a/neu effeithlonrwydd ynni – Mae'n amlwg bod ardaloedd yn y sir lle mae angen mabwysiadu dull mwy strategol ar gyfer gwella tai. O bryd i'w gilydd, bydd cyllid ar gael megis Cartrefi Clyd Arbed sy'n ceisio gwella effeithlonrwydd ynni'r stoc tai neu gydnabod effaith allweddol tai ar waith adfywio ardaloedd. Ymdrecha'r awdurdod lleol i geisio am gyllid o'r fath, er mwyn sicrhau bod cyllid yn parhau i gael ei ddenu i'r ardal ar gyfer gwelliannau cyfalaf adfywio a/neu dai.

5. Y CYMORTH ARIANNOL SYDD AR GAEL A'R AMODAU SYDD YNGHLWM

Mae dyletswydd ar y Cyngor i ystyried pob cais am Grant Cyfleusterau i'r Anabl (GCA) mandadol, a weinyddir dan Ddeddf Grantiau Tai, Adeiladu ac Adfywio 1996 (fel y'i diwygiwyd) a cheir manylion penodol am y grant yn y Ddeddf Seneddol honno ac mewn cyfarwyddyd cysylltiedig. Mae'r Cyngor hefyd yn darparu pedwar grant arall ar gyfer cyfleusterau i'r anabl – Cymorth gyda Chyfleusterau i'r Anabl, Grant Adleoli, Grant Cyfleusterau i'r Anabl (gwaith canolig) a Grant Cyfleusterau i'r Anabl (gwaith bach). Bydd pob cais am gymorth yn

Tudalen 16

ddarostyngedig i asesiad o angen gan aelodau o Borth Cynnal a Phorth Gofal y Cyngor. Rho'r polisi hwn y meini prawf i sicrhau bod grantiau'n cael eu dyfarnu gyda thegwch a chysondeb.

Mae'r Awdurdod Lleol wedi ymrwmo i sicrhau bod anghenion y rheiny fu'n gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog yn cael eu cydnabod. Bydd y Polisi Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl hwn yn sicrhau y rhoddir blaenoriaeth i'r ceisiadau hynny a ddaw gan y rheiny fu'n gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog, lle y mae eu hanabledd yn ganlyniad i wasanaethu yn y Lluoedd Arfog.

At hynny, er mwyn gwireddu amcanion y polisi hwn ac, yn sgil hynny, nodau strategol ehangach Amcanion Corfforaethol yr Awdurdod Lleol a Chynllun Llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a dogfennau cysylltiedig, mae'r Cyngor yn rhoi'r cymorth canlynol fel grantiau a benthyciadau (mae'r rheiny sydd wedi eu labelu fel rhai sydd 'yn ôl disgrisiwn' yn amodol ar y gyllideb sydd ar gael).

HWYLUSO – Addasiadau Mawr (cyllid mandadol)

- Grant Cyfleusterau i'r Anabl (Mawr)

HWYLUSO – Addasiadau Bach a Chanolig (cyllid yn ôl disgrisiwn)

- Cymorth Addasiadau ar gyfer Pobl Anabl
- Grant Addasiadau i'r Anabl (Canolig)
- Grant Addasiadau i'r Anabl (Bach)
- Grant Adleoli

Atgyweiriadau Brys i'r Cartref (yn ôl disgrisiwn)

- Cymorth ar gyfer atgyweiriadau brys
- Benthyciad Oes
- Cymorth ategol gydag iechyd a thai

Benthyciadau Gwella Cartrefi (yn ôl disgrisiwn)

- Benthyciad Gwella Cartrefi (Diogel, Cynnes a Saff)
- Benthyciad Troi Tai'n Gartrefi (Cynllun Benthyciadau Eiddo Gwag)

Bydd argaeledd unrhyw gymorth Grant neu Fenthyciad yn amodol ar weithdrefn gosod cyllideb flynyddol y Cyngor. Cynigir pob grant/benthyciad nad yw'n fandadol yn ôl disgrisiwn y Cyngor, ac mae'r fframwaith ar gyfer y grantiau/benthyciadau hyn yn amodol ar y Polisi hwn.

Ceir manylion pob grant/benthyciad yn yr Atodiadau.

Dyfernir rhai grantiau a/neu fenthyciadau ar yr amod y bydd yr ymgeisydd yn ad-dalu'r grant/benthyciad i'r Cyngor yn llawn os yw'r eiddo'n cael ei werthu neu os nad yw'n cael ei ddefnyddio yn ôl y bwriad o fewn cyfnod penodol o amser. Rhoddir manylion llawn amodau'r grant/benthyciad i'r ymgeisydd, yn ysgrifenedig, adeg cymeradwyo'r grant/benthyciad.

Tudalen 17

Mae cyfnod amodau'r grant/benthyciad yn dechrau ar y dyddiad y cwblheir y gwaith i foddhad y Cyngor. Gan ddibynnu ar y math o grant neu fenthyciad, cyflwynir pridiannau gyda'r Gofrestrfa Tir cyn cymeradwyo'r grant/benthyciad neu fel Pridiant Tir Lleol pan fydd y gwaith wedi ei gwblhau (gan ddibynnu ar y math o grant/fenthyciad) a'i werth.

Cofrestrir Pridiant Tir Lleol yn erbyn yr eiddo mewn perthynas â Grantiau a Benthyciadau sy'n llai na £5,000 pan fydd y gwaith wedi'i gwblhau. Bydd y pridiant tir hwn yn gwarantu'r arian a geir gan yr awdurdod lleol, ac yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir. Cofrestrir unrhyw grant/benthyciad a delir dros £5,000 yn uniongyrchol fel Pridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir.

Mewn rhai amgylchiadau, gellir ystyried hepgor amodau ar y grant/benthyciad. Y Rheolwr Tîm fydd yn gwneud unrhyw benderfyniadau ar hepgor ad-daliad wedi dod i gytundeb gyda'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol a'r Aelod Cabinet priodol mewn cydweithrediad â'r Gwasanaethau Ariannol, gyda disgrisiwn i ddwyn y penderfyniadau hyn gerbron y Panel Grantiau/Benthyciadau perthnasol fel y bo'n briodol.

Mae amodau Grant Cyfleusterau i'r Anabl a osodir o dan y Polisi hwn yn parhau fel y diffinnir yn Neddff Grantiau Tai, Adeiladu ac Adfywio 1996 ac unrhyw Reoliadau cysylltiedig a wneir o dan y Ddeddf hon, yn ogystal â'r rheiny y manylir arnynt yn y Polisi hwn. Er bod y Polisi hwn yn rhoi arweiniad ar yr amodau, mae cyfarwyddyd manwl a datganiad cyfreithiol ar gael ynghylch y ddeddfwriaeth hon.

Ar gyfer rhai mathau o grantiau a benthyciadau yn ôl disgrisiwn, gosodir amodau ar grant/benthyciad naill ai trwy bridiant tir lleol neu Bridiant Cyfreithiol llawn gyda'r Gofrestrfa Tir, gan ddibynnu ar werth y benthyciad/grant. Diffinnir y pwerau sy'n galluogi'r awdurdod lleol i sicrhau'r pridiannau hyn o fewn Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio 2002, a chânt eu hamlinellu at sylw'r sawl sy'n ymgeisio am y grant/benthyciad o fewn y llythyr sy'n Cynnig y Grant/Benthyciad a/neu'r Cytundeb. Fel amod ar gyfer y cynnig o grant/benthyciad bydd yn rhaid i'r ymgeisydd gytuno bod pridiant tir lleol neu bridiant cyfreithiol yn cael ei warantu ar yr eiddo, ac unrhyw olynwyr â theitl os na ad-dalwyd yr arian cyn yr amser hwn.

Tudalen 18

5.1 Tabl o Amodau Grant/Benthyciad Math o Grant	Cyfnod yr Amod	Amodau Grant/Benthyciad
ADDASIADAU HWYLUSO		
Grant Cyfleusterau i'r Anabl Mandadol (Mawr)	10 mlynedd	<p>Uchafswm Grant = £36,000 Rhaid i'r ymgeisydd barhau i fyw yn yr eiddo fel ei unig breswylfa am gyfnod cyfan yr amod ar y grant.</p> <p>Rhaid defnyddio gwasanaethau'r gwasanaeth gwella cartrefi mewnol ar gyfer pob GCA mandadol.</p> <p>Rhaid i asesiad ac argymhelliad Therapydd Galwedigaethol gefnogi cymorth i addasu.</p>
Cymorth Addasiadau ar gyfer Pobl Anabl (yn ôl disgrisiwn)	Adeg gwerthu/trosglwyddo/gwaredu'r eiddo	<p>Uchafswm cymorth ariannol o £15,000 (gyda'r gallu yn ôl disgrisiwn i gynyddu hyn gyda chytundeb y Panel Grantiau). DS, nid yw hwn yn gymorth grant, ond yn gymorth ariannol a ddarperir am y cyfnod y mae'r sawl sy'n ei dderbyn yn byw yn yr eiddo.</p> <p>Cymorth ariannol i'w ad-dalu wedi gwerthu/trosglwyddo'r eiddo. Bydd Pridiant Cofrestrfa Tir yn gymwys. Rhaid defnyddio gwasanaethau'r Gwasanaeth Gwella Cartrefi Mewnol er y gellid ystyried eithriadau.</p> <p>Rhaid i asesiad ac argymhelliad Therapydd Galwedigaethol gefnogi cymorth i addasu.</p>
Grant Cyfleusterau i'r Anabl yn ôl Disgrisiwn (Canolig)	Dim amod:	<p>Uchafswm Grant = £36,000</p> <p>Rhaid defnyddio gwasanaethau'r Gwasanaeth Gwella Cartrefi Mewnol ar gyfer pob GCA yn ôl disgrisiwn.</p> <p>Rhaid i asesiad ac argymhelliad Therapydd Galwedigaethol, Cynorthwydd Therapydd Galwedigaethol neu Aseswyr Dibynadwy gefnogi cymorth i addasu.</p>

Tudalen 19

<p>Grant Cyfleusterau i'r Anabl yn ôl disgrisiwn (Bach)</p>	<p>Dim amod:</p>	<p>Uchafswm Grant = £5,000</p> <p>Rhaid i'r ymgeisydd fyw yn yr annedd fel ei unig neu brif breswylfa.</p> <p>Rhaid i asesiad ac argymhelliad Therapydd Galwedigaethol, Cynorthwydd Therapydd Galwedigaethol neu Aseswyr Dibynadwy gefnogi cymorth i addasu.</p>
<p>Grant Adleoli</p>	<p>10 mlynedd</p>	<p>Uchafswm Grant = £10,000</p> <p>Mae rhagdybiaeth yn erbyn dyfarnu Grant Cyfleusterau i'r Anabl lle nad yw'r eiddo'n addas yn y tymor hir i anghenion yr ymgeisydd.</p> <p>Er mwyn cynorthwyo person anabl i symud i eiddo sy'n fwy addas lle y mae'n fwy cost-ffeithiol nag addasu'r cartref presennol, ystyrir talu costau cyfreithiol a symud yn ychwanegol at y costau addasu.</p>
<p>Cymorth ar gyfer Atgyweiriadau Brys (yn ôl disgrisiwn)</p>		
<p>Cymorth ar gyfer atgyweiriadau brys (yn ôl disgrisiwn)</p>	<p>Adeg gwerthu/trosglwyddo/gwaredu'r eiddo</p>	<p>Uchafswm cymorth ariannol = £5,000.</p> <p>DS, nid yw hwn yn gymorth grant, ond yn gymorth ariannol a ddarperir am y cyfnod y mae'r derbynydd yn byw yn yr eiddo.</p> <p>Rhaid i'r ymgeisydd fyw yn yr annedd fel ei unig neu brif breswylfa a rhaid bod ganddo fudd perchennog yn yr annedd, neu raid ei fod yn denant yr annedd hwn fel unigolyn neu ar y cyd ag eraill ac yn meddu ar 'ddyletswydd pŵer' i gyflawni'r holl waith dan sylw (e.e. yn achos tenantiaid, fel arfer mae dyletswydd neu 'rwymedigaeth i atgyweirio' ar y landlord ac nid y tenant), neu feddiannu'r annedd o dan deitl ecsgliwsif i feddiannu a roddwyd am oes.</p>

Tudalen 20

		Mewn perthynas â chartref symudol, rhaid i'r meddiannydd fodloni cyfnod cymhwysio preswyllo o 3 blynedd.
Benthyciad Oes	Adeg gwerthu/trosglwyddo/gwaredu'r eiddo	<p>Uchafswm benthyciad = £15,000</p> <p>Ar gyfer benthyciadau hyd at £5,000 caiff pridiant tir lleol ei warantu ar yr eiddo a bydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau dros £5,000 cyflwynir Pridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir.</p>
Cymorth ategol gydag iechyd a thai	Adeg gwerthu/trosglwyddo/gwaredu'r eiddo	<p>Dim uchafswm ond yn dibynnu ar y cyllid sydd ar gael.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau hyd at £5,000 caiff pridiant tir lleol ei warantu ar yr eiddo a bydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau dros £5,000 cyflwynir Pridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir.</p>
Grantiau nad ydynt ar gael mwyach er bod amodau'r grantiau mewn grym o hyd.		
<p>Grantiau Menter Arbennig (Ardal Adnewyddu Aberystwyth yn unig)</p> <p>a. Effeithlonrwydd ynni</p> <p>b. Trawsnewid – defnydd un aelwyd</p> <p>c. Trawsnewid – fflatiau hunangynhaliol</p>	10 mlynedd	Gosodir swm y grant fel Pridiant Tir Lleol ar yr eiddo am gyfnod o 10 mlynedd.
BENTHYCIADAU		
Troi Tai'n Gartrefi (Cynllun Benthyciad Eiddo Gwag)	Am gyfnod cyfan y benthyciad	<p>Uchafswm benthyciad = £25,000 yr uned o lety</p> <p>Gwarantir benthyciadau fel pridiant cyntaf neu ail pridiant yn erbyn Teitl y Gofrestrfa Tir.</p>

Tudalen 21

		Uchafswm benthyciad lle mae rhenti yn seiliedig ar Gyfradd Lwfans Tai Lleol = £35,000 yr uned o lety.
Benthyciad Gwella Cartrefi	Am gyfnod cyfan y benthyciad	<p>Uchafswm benthyciad = £35,000 yr uned o lety</p> <p>Ar gyfer benthyciadau hyd at £5,000 caiff pridiant tir lleol ei warantu ar yr eiddo a bydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau dros £5,000 cyflwynir Pridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir.</p>

5.2 Hepgor Amodau'r Grant/Benthyciad

Mewn rhai amgylchiadau, gall y Cyngor ddefnyddio'i ddisgresiwn i hepgor ad-daliad grant/benthyciad. Caiff pob achos ei ystyried yn unigol ac mae'n gyfrifoldeb ar y sawl sy'n ymgeisio am y grant/benthyciad i brofi bod rhesymau cyfreithlon dros ei anallu i gadw at yr amodau. Bydd y Rheolwr Corfforaethol â chyfrifoldeb dros grantiau a benthyciadau ar gyfer addasiadau yn gwneud penderfyniad ar y cyd â'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol a'r Aelod Cabinet priodol mewn cydweithrediad â'r Gwasanaethau Ariannol pan dderbynnir cais ysgrifenedig sy'n cynnwys y dogfennau ategol gofynnol.

Gellir cael copi o amodau'r grant/benthyciad gan y Gwasanaeth Tai o dan y Porth Gofal ac maent yn benodol i'r math o grant/benthyciad a dderbynnir.

Mae pethau penodol y mae'r Cyngor yn eu hystyried cyn gorfodi'r gofyniad i ad-dalu Grant Cyfleusterau i'r Anabl mawr. Un o'r pethau hyn yw ei fod yn fodlon ei bod yn rhesymol gofyn am ad-daliad, a bydd yn ystyried y canlynol yn unol â Deddf Grantiau Tai, Adeiladu ac Adfywio 1996/Caniatâd Cyffredinol Grant Cyfleusterau i'r Anabl (Amodau'n ymwneud â chymeradwyo neu dalu'r Grant) 2008: -

- i ba raddau y byddai'r sawl sy'n derbyn y grant yn dioddef caledi ariannol petai gofyn iddo ad-dalu cyfran o'r grant neu'r cyfan ohono;
- a fyddai gwaredu'r eiddo yn galluogi i dderbynnnydd y grant gymryd swydd, neu newid lleoliad cyflogaeth y derbynnydd;

- a fyddai'r eiddo'n cael ei waredu am resymau sy'n gysylltiedig ag iechyd corfforol neu iechyd meddwl neu lesiant meddwl derbynnydd y grant neu breswlydd anabl yr eiddo; ac
- a fyddai'r eiddo'n cael ei waredu i alluogi derbynnydd y grant i fyw gyda, neu gerllaw, unrhyw un sy'n anabl neu'n eiddil ac arnynt angen gofal y mae derbynnydd y grant yn bwriadu ei ddarparu, neu y mae'r person y mae derbynnydd y grant wedi symud i fyw gydag ef neu hi yn bwriadu darparu gofal y mae ar dderbynnydd y grant ei angen oherwydd anabled neu eiddilwch.
- Yn ogystal, ar gyfer Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl yn ôl disgresiwn, ystyrir adeg derbyn y cais gan yr ymgeisydd/aelod o'r teulu petai amodau'r grant yn cael eu gorfodi a fyddai'n arwain at galedi ariannol diangen; gwaredir yr eiddo am resymau sy'n gysylltiedig ag iechyd neu lesiant corfforol neu feddyliol derbynnydd y grant neu feddiannwr anabl yr eiddo/aelod o'r teulu.

6. ASIANTAETHAU GWELLA CARTREFI

Yn aml, gall fod yn anodd dod o hyd i gcontractwr adeiladu dibynadwy, cael amcanbrisiau a chomisiynu cynlluniau. Felly, mae'r Cyngor yn annog y rheiny sy'n ymgeisio am grant/benthyciad i ddefnyddio Gwasanaeth Goruchwylio Gwasanaeth Tai neu wasanaeth Gofal a Thrwsio Gorllewin Cymru, i'w helpu gyda'r broses o ymgeisio am grant. Gall y Cyngor a Gofal a Thrwsio benodi contractwyr a goruchwylio unrhyw waith a wneir gyda chymorth grant, ar ran cleientiaid, fel bod y broses mor hwylus â phosib.

Fel arall, gall penseiri neu syrfewyr adeiladau â'r cymwysterau priodol ddarparu'r gwasanaeth hwn yn breifat i ymgeiswyr y grantiau. Gellir ystyried ffioedd gwasanaethau goruchwylio (hyd at uchafswm penodol) fel cost sy'n gymwys ar gyfer y grant, a'i gynnwys yn swm y grant a ddyfernir.

6.1 Gwasanaeth Goruchwylio Gwelliannau i Gartrefi Ceredigion

Er mwyn sicrhau bod gwasanaethau yn hygyrch ac yn caniatáu i bob aelwyd dderbyn y grantiau yn effeithiol, gan gynnwys aelwydydd pobl hyglwyf a/neu oedrannus, mae'r Cyngor yn cynnig gwasanaeth goruchwylio llwyr yn fewnol.

Daw mwyafrif y ceisiadau am grant gan y Cyngor o aelwydydd hyglwyf neu oedrannus, ac wrth ddewis defnyddio Gwasanaeth Goruchwylio'r Cyngor, mae'n cael gwared ar y pryder a'r straen sy'n gallu codi wrth geisio am grant a goruchwylio gwaith adeiladwr wrth i'r gwaith fynd yn ei flaen.

Dros y blynyddoedd diwethaf, mae nifer uchel o ymgeiswyr am grantiau wedi defnyddio gwasanaethau'r Gwasanaeth Goruchwylio i weithredu ar eu rhan. Bydd staff yn trefnu prawf perchnogaeth, darlunio cynlluniau, cyflwyno ceisiadau ar gyfer Caniatâd Adeiladu a Rheoliadau Adeiladu a gwneud yr holl waith ffurfiol wrth benodi contractwr adeiladu addas (ar ran preswylwyr). Caiff y gwaith adeiladu ei wneud i amserlen y cytunir arni a chaiff ei oruchwylio gan ein syrfewyr cymwys hyd nes iddo gael ei gwblhau i safon foddhaol

6.2 Gofal a Thrwsio Gorllewin Cymru

Gweithia'r Cyngor yn agos gyda Gofal a Thrwsio Gorllewin Cymru, sy'n bodoli er mwyn cynorthwyo pobl hŷn a phobl anabl i atgyweirio a gwella eu cartrefi. Mae Gofal a Thrwsio yn arbenigo mewn helpu preswylwyr dros 65 oed i ddefnyddio amrywiaeth o wasanaethau. Maent hefyd yn gweinyddu'r Rhaglen Addasiadau Cyflym, Cynllun Diogelwch yn y Cartref, Cynllun Tasgmon ac yn cynnig help a chyngor ar fudd-daliadau, cynnal a chadw'r cartref a chyllid llesiannol posibl.

Mae Gofal a Thrwsio hefyd yn cyflwyno ymholiadau ynghylch grantiau ar gyfer eu cleientiaid ac, mewn rhai amgylchiadau, yn cynnig gwasanaeth i benodi a goruchwylio contractwyr sy'n gallu gwneud gwaith y telir amdano gydag arian preifat.

Mae'r Cyngor yn falch o weithio mewn partneriaeth â'r Asiantaeth Gofal a Thrwsio, sy'n darparu gwasanaethau atgyweirio, gwybodaeth ac eiriolaeth gwerthfawr sy'n rhan annatod o nodau'r polisi hwn. Am fanylion pellach, cysylltwch â Gofal a Thrwsio ar 01970 639920.

7. GRANTIAU/BENTHYCIADAU A YSTYRIR MEWN AMGYLCHIADAU ARBENNIG

Mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd achlysuron pan na fydd ei bolisi cyffredinol yn darparu fframwaith ar gyfer amgylchiadau arbennig neu unigryw sy'n codi. Mewn amgylchiadau o'r fath, efallai y bydd angen ystyried darparu cymorth y tu allan i gwmpas y polisi. Mae'r enghreifftiau o amgylchiadau arbennig yn cynnwys gwella a thrwsio eiddo drws nesaf i'w gilydd, ynghyd ag addasiadau, trawsnewid, estyniadau, cynlluniau gwella tai ynni-effeithlon ac ailadeiladu waliau cynnal. Dyfernir cymorth ariannol mewn amgylchiadau arbennig ar argymhelliad swyddog yn unig, a rhaid cytuno iddo ymlaen llaw trwy broses penderfyniadau'r Cabinet y cytunodd y Cyngor arni, trwy awdurdod dirprwyedig a geir o fewn Cyfansoddiad y Cyngor i'r Swyddog Corfforaethol Arweiniol priodol a/neu Reolwr Corfforaethol sy'n gyfrifol am addasiadau tai a benthyciadau;, a'r Aelodau priodol o'r Cabinet ar gyfer y gwasanaethau hyn.

8. GWAITH SY'N GYMWYS AR GYFER GRANT/BENTHYCIAD YNG NGHEREDIGION

Swyddogion Addasiadau a Gwelliannau Tai, Safonau Tai ac Effeithlonrwydd Ynni'r Cyngor sy'n penderfynu ar yr holl waith sy'n gymwys ar gyfer grant/benthyciad, a byddant yn llunio manyleb ar gyfer y gwaith cymwys ymhob achos unigol. Bydd cost y gwaith yn cael ei phennu trwy ddefnyddio trefnlen safonol o brisiau, a chymharu hyn gyda dyfynbrisiau a geir gan adeiladwyr ar gyfer y gwaith hwn. Bydd hyn yn sylfaen i ddyfarniad y grant/benthyciad. Ceir eithriad i hyn ar gyfer Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl lle mae Therapydd Galwedigaethol, Cynorthwydd Therapydd Galwedigaethol neu Aseswyr Dibynadwy yn argymhell y gwaith cymwys yn unol ag anghenion yr ymgeisydd. Wrth ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, mae'r Cyngor wedi ymgymryd â phroses gaffael lle y mae pob GCA yn cael ei ddarparu trwy gontract Fframwaith Mân Waith corfforaethol arbennig a adolygir bob dwy flynedd. Mae hyn

Tudalen 24

yn golygu y gall y Cyngor ddefnyddio contractwr arbennig sydd â'r arbenigrwydd a'r sensitifrwydd angenrheidiol i wneud y gwaith ar gyfer GCA, ac yn ei dro mae hyn yn sicrhau y darperir gwasanaethau cwsmeriaid o safon uchel iawn. Lle y bo'n briodol, cyfrifir cyfraniad cleientiaid tuag at y gwaith a chaiff ei nodi yn ystod y broses gymeradwyo. Cesglir y cyfraniadau ymlaen llaw, cyn cychwyn y contract, a bydd y Cyngor yn ei gadw i sicrhau y telir yn brydlon wedi cwblhau'r gwaith.

Yn y rhan fwyaf o achosion, dim ond gwaith cymwys sy'n gallu cael ei ystyried ar gyfer cymorth grant/benthyciad, a bydd swyddogion y Cyngor yn gallu rhoi cyngor penodol i ymgeiswyr ar eu cais grant unigol, gan ddibynnu ar gyflwr yr eiddo.

Gall y perchentywr gomisiynu gwaith heb gymorth grant/benthyciad ar yr un pryd, ond byddai'n gorfod ariannu'r costau hyn ei hun. Ni fydd y Cyngor yn gyfrifol am unrhyw waith a wneir ochr yn ochr â gwaith y grant/benthyciad, ond nid yw'r grant neu'r benthyciad yn talu amdano.

Rhaid gwneud yr holl waith yn ôl y fanyleb a osodir gan yr awdurdod lleol ac i'r safon ofynnol yn unol â safonau Rheoli Adeiladu.

Gellir cynnig gwaith effeithlonrwydd ynni gyda mathau eraill o gymorth grant/benthyciad os yn briodol, a gallai'r gwaith a nodwyd ddenu cymorth grant/benthyciad gan y Cyngor, neu o ffynonellau cyllid allanol y gallai'r Cyngor ddod o hyd iddynt a'u hawlio ar ran y preswlydd. Rhoddir cyngor ymhob achos unigol.

Nid yw cymorth grant ar gael tuag at gost symud dodrefn, costau llety arall dros dro neu gostau addurno fel papuro'r waliau a pheintio nac, ar gyfer ailosod cofi, rheiliau lluniau, rhosynnau nenfwd ayb, ar ôl cwblhau'r gwaith atgyweirio hanfodol. Yr unig eithriad i hyn yw'r Grant Adleoli a all dalu am gost dodrefn, symud a storio.

Rhaid i ymgeiswyr ystyried y costau ychwanegol fydd yn codi cyn derbyn cynnig grant a chyn symud ymlaen gyda'r gwaith â chymorth grant.

9. CYLLID

Bydd cyllid yn ôl disgrisiwn yn cael ei fonitro'n agos a bydd ar gael yn amodol ar y gyllideb sydd ar gael yn unig. Lle mae'r Therapydd Galwedigaethol/Cynorthwydd Therapydd Galwedigaethol wedi darparu argymhelliad, bydd yn nodi a yw hyn yn 'gyffredinol' neu'n 'flaenoriaeth'. Caiff cynlluniau eu blaenoriaethu ar y sail hon.

10. FFIOEDD A THALIADAU

Wrth geisio am gymorth grant, bydd angen i ymgeiswyr dalu rhai ffioedd a thaliadau.

Tudalen 25

Gall ffioedd a thaliadau gynnwys unrhyw ffioedd sy'n briodol ym marn y Cyngor ac maent yn cynnwys:

- ffioedd cynllunio a rheoli adeiladu
- paratoi cynlluniau
- arolygon strwythurol
- gwasanaethau cyfreithiol

Bydd ffioedd am wasanaethau yn gymwys am gymorth grant dim ond os yw'r gwasanaethau hynny'n hanfodol i gwblhau'r broses o gymeradwyo'r grant yn ffurfiol.

Wrth ystyried cais am gymorth ar gyfer grantiau a delir yn ôl disgrisiwn, caiff pob cost briodol a chymwys ei hystyried. Yn achos grantiau a delir yn ôl disgrisiwn, mae uchafsymiau yn cyfeirio at gost y gwaith a dyfarnir ffioedd priodol yn ychwanegol at gyfanswm cost y gwaith. Yn achos y Grant Cyfleusterau i'r Anabl mandadol, rhaid cynnwys ffioedd yn uchafswm y grant. Ni all cyfanswm cost y gwaith a'r holl ffioedd fod yn fwy nag uchafswm y grant a ganiateir ar gyfer grant mandadol.

Rhaid i ymgeiswyr nodi na fydd unrhyw ffioedd, taliadau neu gostau sy'n codi fel rhan o'r broses o ymgeisio am grant yn cael eu had-dalu oni ddarperir anfonebau priodol ac mae'r cais am y grant yn symud yn ei flaen hyd nes cwblhau'r gwaith.

Mae hefyd yn ôl disgrisiwn y Cyngor i ddyfarnu ffioedd cymorth grant rhesymol yn unig, ac efallai na fydd yn talu'r gost lawn os codir ffioedd afresymol neu ormodol.

Bydd ymgeisydd yn gyfrifol am unrhyw gostau sy'n codi os na fydd cais am grant yn symud ymlaen i'w gwblhau.

Yn sgil cyflwyno Benthyciadau Gwella Cartrefi Diogel, Cynnes a Saff, fel rhan o'r cynlluniau cenedlaethol hyn gall y Cyngor godi ffi weinyddu am sefydlu a gweinyddu'r benthyciad (bydd swm y ffi weinyddu hon wedi ei chynnwys yn nogfen ffioedd a thaliadau'r Cyngor a gyhoeddir ar wefan y Cyngor ar gyfer benthyciadau Gwella Cartrefi a Throi Tai'n Gartrefi).

Er mwyn annog perchen-feddiannwyr i dderbyn cynnyrch Benthyciad Gwella Cartrefi, y bwriad yw cael yr awdurdod lleol i dalu'r ffi hon fel Grant Cais am Fenthyciad. Bydd y cymhelliant hwn yn dibynnu ar argaeledd arian yr awdurdod lleol at y diben hwn, a gellir tynnu'r cynnig yn ôl ar unrhyw adeg. Mewn amgylchiadau lle y mae landlordiaid hefyd yn awyddus i weithio gyda'r awdurdod lleol i gynyddu argaeledd eiddo i'w rhentu'n fforddiadwy, mae cymhelliant ar gael hefyd lle bydd ffioedd landlordiaid yn cael eu hepgor os yw'r eiddo'n cael ei gynnig i'w rhentu ar gyfradd y Lwfans Tai Lleol am gyfnod cyfan y benthyciad, ac mae'r landlord yn rhentu'r eiddo i denantiaid ar Gofrestr Tai Fforddiadwy'r Cyngor neu, fel arall, tenant a fyddai'n gymwys i fod ar y Gofrestr hon. Bydd gofyn i'r landlord lunio cytundeb 'Hawliau Enwebu'.

Ceir gwybodaeth bellach am ffioedd, taliadau, gofynion cymhwysra ac amodau pellach a Gweithdrefn Benthyciadau gyda'r manylion perthnasol yn Atodiadau A-B isod.

11. CWYNIION

Nod y Cyngor yw ateb anghenion ei holl gwsmeriaid. Serch hynny, efallai y bydd adegau pan na fydd rhywun yn fodlon â'r gwasanaeth y mae wedi'i gael neu'r ffordd y daethpwyd i benderfyniad o ran y cais. Mewn amgylchiadau o'r fath, gellir cwyno trwy ddilyn ein gweithdrefn gwyno ffurfiol, naill ai trwy'r gwasanaethau cymdeithasol neu'r Polisi Cwynion Corfforaethol, er mwyn cael ymchwiliad ac ymateb pellach. Y nod yw mynd i'r afael â chwynion mewn ffordd ragweithiol a cheisio sicrhau datrysiad cynnar lle nad yw defnyddwyr gwasanaethau yn fodlon gyda chanlyniad ein penderfyniad/gweithred. Felly, bydd pob cyn yn derbyn ymateb ffurfiol, yn ysgrifenedig.

12. TREFNIADAU PONTIO A'R POLISI BLAENOROL

Bydd ceisiadau llawn am grant sydd wedi eu cymeradwyo'n ffurfiol neu eu cyflwyno i'r Cyngor er mwyn derbyn penderfyniad cyn 1 Ionawr 2022 yn ddarostyngedig i'r Polisi a oedd mewn grym adeg cymeradwyo'r grant (Polisi Cymorth Ariannol Benthyciadau a Grantiau Tai Ebrill 2018 gyda diwygiadau yn y blynyddoedd ar ôl hynny i adlewyrchu newidiadau mewn polisi).

Bydd ymholiadau am grant/benthyciad sydd wedi cael eu tirlfesur, cynllun gwaith cymwys wedi cael ei gyhoeddi a chais ffurfiol am grant llawn* wedi ei wahodd cyn 1 Rhagfyr 2021 yn ddarostyngedig i'r meini prawf yn y polisi blaenorol. Bydd unrhyw ymholiadau yn y categori hwn ar gyfer pob grant (ac eithrio Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl) nad ydynt yn cyflwyno'r holl ddogfennau gofynnol i lunio cais llawn erbyn 1 Ionawr 2022 yn cael eu canslo, a bydd yn rhaid iddynt ymgeisio eto o dan amodau a thelerau'r Polisi hwn.

Bydd ffurflenni ymholiad ar gyfer yr holl grantiau a delir yn ôl disgrisiwn a dderbynnir gan y Cyngor cyn 1 Rhagfyr 2021, ond lle na chyhoeddwyd cynllun gwaith, yn ddarostyngedig i'r meini prawf cymhwystra, yr amodau a'r telerau yn y Polisi hwn.

* Ystyrir 'cais am grant llawn' fel yr holl ddogfennau gofynnol er mwyn i'r Cyngor allu gwneud penderfyniad ffurfiol (cymeradwyo neu wrthod) ynghylch y cais. Gall y ddogfennaeth hon gynnwys (lle y bo'n briodol) y ffurflen gais, tystiolaeth o'r holl incwm a chynilion, prawf perchnogaeth, tystysgrif meddiannaeth yn y dyfodol, amcanbrisiau contractwyr, darluniau ayb ynghyd ag unrhyw wybodaeth benodol arall y gofynnwyd amdani mewn perthynas â'r ymholiad arbennig hwn.

13. DATBLYGU'R POLISI YMHELLACH

Bwriad y Cyngor yw adolygu'r polisi hwn yn rheolaidd i sicrhau y ceir y buddion pennaf o'r cymorth ariannol sydd ar gael trwy sicrhau 'cynnydd ychwanegol' o'r rhaglen tai cyfalaf a chronfeydd benthyciadau sydd ar gael gan Lywodraeth Cymru. Mae hyn yn cynnwys ceisio'r holl gyfleoedd buddsoddi allanol, gweithio gyda phartneriaid a darparu cymorth ariannol sy'n sicrhau'r canlyniadau pennaf yn y ffordd fwyaf cost-effeithiol.

Tudalen 27

Bydd adolygiadau rheolaidd yn ystyried newidiadau i flaenoriaethau tai strategol cenedlaethol a lleol, y nifer sy'n derbyn grantiau a chyfyngiadau ar y gyllideb.

Bydd grantiau hefyd yn cael eu gwerthuso, gan gynnwys Aseidiadau Effaith Integredig i adnabod 'cynnydd ychwanegol' o gyfrannu at amcanion strategol ehangach y Cyngor.

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i wella'n barhaus o fewn y cyfyngiadau ariannol sy'n bodoli/y gellir eu rhagweld sy'n cael eu gosod ar yr Awdurdod Lleol.

ATODIAD A – HWYLUSO – Cymorth i Fyw'n Annibynnol

GRANTIAU CYFLEUSTERAU I'R ANABL A DIOGEL, CYNNES A SAFF

GRANT CYFLEUSTERAU I'R ANABL MANDADOL (GCA – Mawr)	
Diben/prif ddeilliannau	<p>Mae GCAau ar gael ar gyfer gwaith mawr i addasu eiddo at anghenion penodol person anabl sy'n byw yn yr eiddo. Rhoddir cymorth i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hwyluso mynediad • Darparu cyfleusterau addas • Gwneud adeilad yn ddiogel i'w ddefnyddio • Gwneud gwelliannau amgylcheddol i alluogi'r person anabl i fyw'n ddiogel yn eu cartref <p>Mae gwaith mawr yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estyniad i'r eiddo gwreiddiol • Liffitiau allanol • Gwaith lle mae gwaith strwythurol yn cael ei wneud i'r eiddo, gan gynnwys y gofyniad ar gyfer Rheoliadau Adeiladu a Chynllunio
Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)	<p>Er mwyn cael cynnig cymorth grant:</p> <p>Perchen-feddianwyr: rhaid iddynt fod yn rhydd-ddeiliaid neu'n les-ddeiliaid gydag o leiaf 10 mlynedd ar ôl ar y les, a rhaid mai'r annedd yw eich unig breswylfa neu brif breswylfa.</p> <p>Tenantiaid: gall unrhyw denant wneud cais am addasiad i bobl anabl (yn amodol ar ganiatâd y landlord).</p> <p>Landlordiaid: lle y bydd tenant yn cyflwyno cais am GCA, rhaid bod y landlordiaid yn, neu byddant, yn rhydd-ddeilad neu'n les-ddeiliad gydag o leiaf 10 mlynedd ar ôl ar y les, a rhaid bod yr annedd(anheddau) yn cael eu gosod ar sail preswyl parhaol ac nid fel cartref gwyliau.</p> <p>Gall person anabl gyflwyno cais am grant hyd yn oed os yw tu allan i'r diffiniadau uchod: bydd amgylchiadau pob unigolyn yn cael eu hystyried fel sail ar gyfer cymorth grant, yn amodol ar asesiad angen gan therapydd galwedigaethol ac ar gais am gymorth grant.</p> <p>Adnoddau Ariannol</p> <p>Perchen-feddianwyr a Thenantiaid Preifat – Prawf Statudol Adnoddau Ariannol, fel sy'n gymwys i Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (HRGR 1996) yn gymwys. Swm y grant a ddyfernir fydd y gwahaniaeth rhwng y swm y gall yr ymgeisydd ei fforddio yn ôl yr asesiad a chyfanswm cost y gwaith cymwys.</p> <p>Ystyrir cyfanswm incwm pob un sy'n berthnasol i'r cais.</p>

Tudalen 29

	<p>Nid yw grantiau i blant yn ddarostyngedig i brawf o adnoddau ariannol y rhieni.</p> <p>Yr oedolyn anabl sy'n byw mewn eiddo sy'n ddarostyngedig i'r prawf modd lle y mae'n rhannu'r breswylfa gyda pherchen-feddiannydd (gallant fod yn perthyn i'w gilydd neu beidio).</p> <p>Ni ystyrir oedran yr ymgeisydd.</p>
<p>Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)</p>	<p>Gwaith addasu sy'n ofynnol er mwyn galluogi'r meddiannydd i barhau i fyw yn y cartref. Rhoddir cymorth i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hwyluso mynediad • Darparu cyfleusterau addas • Gwneud adeilad yn ddiogel i'w ddefnyddio • Gwneud gwelliannau amgylcheddol i alluogi'r person anabl i fyw'n ddiogel yn eu cartref <p>Pennir gwaith cymwys yn amodol ar asesiad angen gan Therapydd Galwedigaethol y Cyngor.</p>
<p>Amodau</p>	<p>Ar gyfer pob GCA, bydd yr Awdurdod Lleol yn gosod pridiant tir lleol ar yr eiddo yn unol â <i>Deddf Grantiau Tai, Adeiladu ac Adfywio 1996: Caniatâd Cyffredinol 2008</i> a fydd yn parhau am 10 mlynedd yn dilyn cwblhau gwaith y grant.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gwaredu'n Briodol <p>Wrth geisio am grant neu fenthyciad, bydd gofyn i ymgeiswyr lofnodi Tystysgrif Bwriad i Feddiannu, yn nodi bod yr ymgeisydd neu aelod o'r teulu yn bwriadu byw yn yr annedd fel ei unig breswylfa neu brif breswylfa trwy gydol cyfnod amodau'r grant, sef 10 mlynedd</p> <p><u>Neu</u></p> <p>Os yw'r ymgeisydd yn landlord, ei fod yn bwriadu gosod yr annedd fel preswylfa rhywun nad yw'n gysylltiedig ag ef ac yn cytuno i'r gwaith.</p> <p>Mae rhagdybiaeth y bydd cymorth grant yn cael ei adennill yn llawn gan yr awdurdod lleol os torrir yr amod hwn. Mae hyn yn amodol ar awdurdod dirprwyedig a roddwyd i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol i ystyried hepgor ad-daliad o fewn cyfnod yr amod mewn achosion penodol y gellir eu cyfiawnhau</p> <p>Rhaid cwblhau'r gwaith yn y cynllun gwaith y cymeradwywyd y grant ar ei gyfer o fewn 12 mis i'r dyddiad cymeradwyo.</p> <p>Amodau Grant Ychwanegol – Dirprwyir awdurdod i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol benderfynu a ellir cyfiawnhau ad-dalu rhan o'r grant neu'r cyfan ohono mewn achosion penodol lle na chydymffurfiwyd, yn seiliedig fel arfer ar adennill canran o'r costau mewn perthynas â'r amser sy'n weddill ar y cyfnod sy'n ddarostyngedig i'r amodau ar y grant. Mae gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol awdurdod pellach hefyd i bennu p'un ai y gwarantir ymchwiliad i dwyll. Mewn achosion lle mae amheuaeth o dwyll</p>

Tudalen 30

	<p>– polisi'r awdurdod yw mynd ar drywydd achosion lle mae amheuaeth o dwyll, eu hadnabod ac ymchwilio iddynt.</p> <p>Mae'r Cyngor yn cynghori bod y grant hwn ar gael trwy Wasanaethau Goruchwylio Mewnol Addasiadau'r Cyngor yn unig.</p>
Uchafswm	£36,000 yw uchafswm y cymorth grant sydd ar gael.

CYMORTH YN ÔL DISGRESIWN GYDAG ADDASIADAU I'R ANABL

<p>Diben/prif ddeilliannau</p> <p>Sylwch:</p> <p>Nid yw'r cyllid yn gymorth grant ond yn gymorth ariannol a ddarperir am y cyfnod y mae'r derbynydd yn byw yn yr eiddo a bydd yn ad-daladwy pan gaiff yr eiddo ei werthu/ei drosglwyddo</p>	<p>Darparu cyllid ychwanegol ar gyfer gwaith addasu sy'n fwy na therfyn uchaf GCA. Gellir defnyddio hwn yn lle arian mandadol ar gyfer y rheiny nad ydynt yn gymwys i gael GCA mandadol am eu bod wedi methu'r prawf modd (neu nid ydynt yn gallu fforddio eu cyfraniad), ond nid ydynt yn gymwys am Fenthyciadau Gwella Cartrefi.</p> <p>Mae'r cyllid hwn ar gael mewn amgylchiadau eithriadol yn unig a thrwy gytundeb Panel Grantiau'r Cyngor mewn achosion lle mae adroddiad ac argymhelliad y swyddog yn cynnig cyllid ychwanegol a delir yn ôl disgresiwn dros £15,000 lle ystyrir bod y gwaith yn hanfodol i ddarparu'r addasiadau angenrheidiol yn uwch na therfyn y GCA mandadol. Ar gyfer cyllid ychwanegol o lai na £15,000, rhoddir pwerau dirprwyedig i'r Rheolwr Corfforaethol Gwasanaethau Tai i ystyried pob achos.</p>
Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)	Fel yn achos GCA mandadol, ond gallai hefyd gynnwys y rheiny sy'n methu'r prawf modd ond nad ydynt yn gallu talu ad-daliadau Benthyciad Gwella Cartrefi
Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)	Fel yn achos GCA mandadol ac yn unol ag argymhelliad Therapydd Galwedigaethol y Cyngor a'r Rheolwr Corfforaethol Tai.
Amodau	<p>Ar gyfer pob grant a delir yn ôl disgresiwn, cyflwynir Pridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir, a bydd yn ad-daladwy wedi gwerthu neu drosglwyddo'r eiddo, am ba bynnag reswm, ar ba bynnag adeg.</p> <p>Mae'r Cyngor yn cynghori bod y grant hwn ar gael trwy Wasanaethau Goruchwylio Mewnol Addasiadau'r Cyngor yn unig.</p>
Uchafswm	£15,000 (gyda'r disgresiwn i gynyddu hyn mewn amgylchiadau eithriadol wedi ystyriaeth y Panel Grantiau)

Tudalen 31

GRANT CYFLEUSTERAU I'R ANABL YN ÔL DISGRESIWN (GCA – Canolig)	
Diben/prif ddeilliannau	<p>Mae GCAau yn ôl disgresiwn ar gael ar gyfer gwaith canolig i addasu eiddo at anghenion penodol person anabl sy'n byw yn yr eiddo. Rhoddir cymorth i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hwyluso mynediad • Darparu cyfleusterau addas • Gwneud adeilad yn ddiogel i'w ddefnyddio • Gwneud gwelliannau amgylcheddol i alluogi'r person anabl i fyw'n ddiogel yn eu cartref <p>Mae gwaith canolig yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cawodydd â mynediad gwastad • Lifftau ar y grisiau • Rampiau (rampiau cymedrol lle nad oes angen Rheolaeth Adeiladau a Chynllunio)
Meini Prawf Cymhwystra (ymgeisydd)	<p>Er mwyn cael cynnig cymorth grant:</p> <p>Perchen-feddianwyr: rhaid iddynt fod yn rhydd-ddeiliaid neu'n les-ddeiliaid gydag o leiaf 10 mlynedd ar ôl ar y les, a rhaid mai'r annedd yw eich unig breswylfa neu brif breswylfa.</p> <p>Tenantiad: gall unrhyw denant geisio am addasiad i bobl anabl (yn amodol ar ganiatâd y landlord).</p> <p>Landlordiaid: lle y bydd tenant yn cyflwyno cais am GCA, rhaid bod y landlordiaid yn, neu byddant, yn rhydd-ddeilad neu'n les-ddeiliad gydag o leiaf 10 mlynedd ar ôl ar y les, a rhaid bod yr annedd(anheddau) yn cael eu gosod ar sail preswyl parhaol ac nid fel cartref gwyliau.</p> <p>Gall person anabl gyflwyno cais am grant hyd yn oed os yw tu allan i'r diffiniadau uchod: bydd amgylchiadau pob unigolyn yn cael eu hystyried fel sail ar gyfer cymorth grant, yn amodol ar asesiad angen gan Therapydd Galwedigaethol, Cynorthwywyr Therapydd Galwedigaethol neu Aseswr Dibynadwy ac ar gais am gymorth grant.</p> <p>Adnoddau Ariannol</p> <p>Perchen-feddianwyr a Thenantiad Preifat – Ni fydd yn amodol ar Brawf Adnoddau Ariannol</p>

Tudalen 32

Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)	<p>Gwaith addasu sy'n ofynnol er mwyn galluogi'r meddiannydd i barhau i fyw yn y cartref. Rhoddir cymorth i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hwyluso mynediad • Darparu cyfleusterau addas • Gwneud adeilad yn ddiogel i'w ddefnyddio • Gwneud gwelliannau amgylcheddol i alluogi'r person anabl i fyw'n ddiogel yn eu cartref <p>Pennir gwaith cymwys yn amodol ar asesiad angen gan Therapydd Galwedigaethol, Cynorthwydd Therapydd Galwedigaethol neu Aseswr Dibynadwy y Cyngor.</p>
Amodau	<p>Mae'r Cyngor yn cynghori bod y grant hwn ar gael trwy Wasanaethau Goruchwylio Mewnol Addasiadau'r Cyngor yn unig.</p> <p>Ni fydd amodau ad-dalu ar y grant hwn.</p>
Uchafswm	£36,000 yw uchafswm y cymorth grant sydd ar gael.

GRANT CYFLEUSTERAU I'R ANABL YN ÔL DISGRESIWN (Bach) – GRANT ADDASU DIOGEL, CYNNES A SAFF

Diben/prif ddeilliannau	<p>Diogel, Cynnes a Saff/Mân Addasiadau: Nod y Cyngor yw hwyluso mynediad hawdd a chyflym trwy'r system grantiau i ddarparu mân addasiadau a/neu addasiadau brys.</p> <p>Mae gwaith bach yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rheiliau cydio • Rheiliau • Llwybrau • Trothwyon drws â mynediad gwastad • Grisiau • Tapiau lifer • Atgyweiriadau i addasiadau sy'n bodoli
Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)	<p>Nid yw grantiau Diogel, Cynnes a Saff hyd at £5,000 (a TAW a ffioedd) yn ddarostyngedig i brawf modd</p> <p>Ni all y Cyngor dalu am yr un addasiadau/gwaith ddwywaith.</p> <p>Ni all y Cyngor dalu am ymestyn contract gwasanaeth y tu hwnt i'r cyfnod cychwynnol nac am brynu offer newydd lle nad yw'r offer wedi cael ei wasanaethu a'i gynnal a chadw fel y dylai.</p>

Tudalen 33

Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)	<p>Cymorth Diogel, Cynnes a Saff – Gallai Mân Addasiadau gynorthwyo gyda'r canlynol:</p> <p>Mân addasiadau fel rheiliau cydio, grisiau a rampiau, tapiau lifer, atgyweirio addasiadau sydd eisoes yn bodoli.</p> <p>Unrhyw waith cymorth arall yn ôl disgrisiwn y Cyngor.</p> <p>Mae'r grant ar gael ar argymhelliad Therapyddion Galwedigaethol, Cynorthwyr Therapydd Galwedigaethol, Gweithwyr Gofal Cymunedol neu Aseswyr Dibynadwy.</p>
Amodau	<p>Mae'r Cyngor yn cynghori bod y grant hwn ar gael trwy Wasanaethau Goruchwylio Mewnol y Cyngor yn unig ond, ar gais yr ymgeisydd, ystyrir hepgor yr amod hwn.</p> <p>Ni fydd amod ad-dalu ar y grant hwn.</p>
Uchafswm	Hyd at £5,000 a ffioedd a TAW.

GRANT ADLEOLI (GCA)

Diben/prif ddeilliannau	<p>Mae rhagdybiaeth yn erbyn dyfarnu Grant Cyfleusterau i'r Anabl lle nad yw'r eiddo'n addas yn y tymor hir i anghenion yr ymgeisydd.</p> <p>Bydd yr Awdurdod hefyd yn cynnig cymorth tuag at adleoli'r person anabl mewn amgylchiadau priodol, h.y. lle nad yw costau addasu'r eiddo yn rhesymol neu'n ymarferol, neu lle efallai na fydd addasu'r eiddo presennol yn bodloni anghenion y person anabl neu ei deulu/gofalwr yn ddigonol.</p> <p>Felly, weithiau, gallai Therapydd Galwedigaethol adnabod perchentywr nad oes modd ateb ei anghenion gyda'i gartref presennol. Efallai na fydd addasiadau yn ymarferol mewn ambell eiddo, a gwneir y penderfyniad hwn ar y cyd â'r Gwasanaeth Addasiadau i'r Anabl. Yn yr amgylchiadau hyn, efallai y bydd client yn gymwys i gael cymorth ariannol i symud o'i gartref presennol i eiddo mwy addas sydd naill ai wedi cael ei addasu i ateb ei anghenion neu lle mae'n ymarferol gwneud yr addasiadau.</p>
--------------------------------	---

Tudalen 34

<p>Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)</p>	<p>Ar gyfer perchen-feddianwyr, cynigir Grant Adleoli ochr yn ochr â GCA a fydd yn ddarostyngedig i'r un meini prawf cymhwysra, prawf modd ac amodau ar ôl cwblhau ag sy'n berthnasol i'r grant Cyfleusterau i'r Anabl yn ôl disgrisiwn/mandadol.</p> <p>Wrth bennu lefel y cymorth, ystyrir ymarferoldeb a chost addasu'r eiddo presennol, a'r eiddo arfaethedig, a gwerth y ddau eiddo ar y farchnad.</p> <p>Byddai'n rhaid i'r person anabl a'i gymar gael prawf adnoddau ariannol i bennu ei gyfraniad ariannol.</p> <p>Mewn achosion lle mae'r person anabl yn blentyn, y rhieni neu'r gwarcheidwad â budd perchennog yn yr eiddo y mae'n symud iddo fydd yn ddarostyngedig i'r cyfrifiad prawf adnoddau.</p>
<p>Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)</p>	<p>Ni fydd y grant a gynigir yn fwy na chost addasu'r eiddo presennol. Ar gyfer tenantiaid y sector preifat, ystyrir rhoi cymorth gyda chostau symud mewn achosion o galedi. Gellir defnyddio'r grant i dalu am gostau sy'n gysylltiedig â symud yn unig, er enghraifft:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ffioedd y cwmni gwerthu tai • ffioedd cyfreithiwr • costau symud • costau cysylltu cyfleustodau hanfodol • blaendal ar gyfer eiddo sy'n cael ei rentu'n breifat <p>Mewn rhai achosion, efallai y byddwn hefyd yn ystyried cynorthwyo gyda chost carpedi a llenni a rhai darnau o gyfarpar newydd. Ond bydd hyn yn dibynnu ar amgylchiadau unigol pob achos.</p> <p>Cynhelir asesiad o'r eiddo newydd gan y Therapydd Galwedigaethol er mwyn gweld a oes modd ateb anghenion byw bob dydd y person anabl yn yr eiddo hwnnw. Mewn cysylltiad â'r Swyddog Addasiadau Tai a Gwella, pennir costau unrhyw addasiadau y byddai eu hangen yn yr eiddo newydd.</p>
<p>Amodau</p>	<p>Cyflwynir pridiant gyda'r Gofrestrfa Tir ar yr eiddo newydd cyn gynted â phosibl ar ôl prynu'r eiddo.</p> <p>Os digwydd i'r eiddo gael ei waredu o fewn 10 mlynedd i dalu'r grant a ddyfarnwyd, bydd yn rhaid ad-dalu'r grant yn ei gyfanrwydd.</p>
<p>Uchafswm</p>	<p>£10,000 yw uchafswm y cymorth grant sydd ar gael.</p>

**ATODIAD B – GRANTIAU A BENTHYCIADAU YN ÔL DISGRESIWN AR GYFER CYMORTH
GYDA CHYNNAL A CHADW AC ATGYWEIRIO**

Mae tai mewn cyflwr gwael yn ffactor sylweddol yn achos pobl hŷn a/neu hygllwyf sy'n dioddef iechyd gwael ac sy'n dod i ddibynnu ar ofal cymunedol.

Serch hynny, gydag adnoddau cyfalaf cyfyngedig fel awdurdod lleol a phoblogaeth sy'n heneiddio fwyfwy, nid yw'n bosibl cynorthwyo pob person hŷn neu hygllwyf.

Bydd gan rai pobl hŷn y gallu a/neu'r ffordd o dalu i gynnal a chadw eu cartrefi eu hunain. Gan gofio hyn, bydd cymorth grant a/neu fenthyciad yn cael ei dargedu at y rheiny â'r angen mwyaf. Gall y Cymorth ar gyfer Atgyweiriadau Brys gynorthwyo pobl hŷn a/neu hygllwyf nad oes ganddynt unrhyw ffordd ariannol arall o dalu am y gwaith hwn, i wneud gwaith atgyweirio hanfodol i'w cartrefi. At hynny, yn ddiweddar mae cyllid ar gael i awdurdodau lleol trwy Gynlluniau Benthyciad Gwella Cartrefi a Throi Tai'n Gartrefi, fel ffordd o ddarparu cyllid ychwanegol ar gyfer unigolion a busnesau, i wneud gwelliannau i'r cartref, a fydd yn cyfrannu at y rhaglen gyffredinol o wella ansawdd cartrefi a chynyddu'r cyflenwad tai.

Yn ogystal, gyda chyflwyno rhaglen adfywio Llywodraeth Cymru, Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid, mae Benthyciadau Canol Trefi ar gael er mwyn targedu nifer o safleoedd ac eiddo gwag, nas ddefnyddir yn llawn a segur yng nghanol trefi, a chefnogi arallgyfeirio canol trefi trwy annog defnyddiau mwy cynaliadwy ar gyfer safleoedd ac eiddo gwag. Mae elfen benodol ar gyfer tai wedi'i chynnwys yn y cynllun hwn i gefnogi trawsnewid eiddo yn llety byw.

CYMORTH AR GYFER ATGYWEIRIADAU BRYs	
Diben/prif ddeilliannau	<p>Cymorth ar gyfer Atgyweiriadau Brys: Nod y Cyngor yw darparu cymorth ariannol ar gyfer atgyweiriadau brys i helpu gyda gwaith atgyweirio dybryd, i bobl hygllwyf a/neu'r oedrannus.</p> <p>Sylwch: Nid yw'r cyllid yn gymorth grant ond yn gymorth ariannol a ddarperir am y cyfnod y mae'r derbynydd yn byw yn yr eiddo a bydd yn ad-daladwy pan gaiff yr eiddo ei werthu/ei drosglwyddo</p>
Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)	<p>I bobl dros 65 oed</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perchen-feddianwyr dros 65 oed â chynilion o lai na £15,000, - Tenantiaid dros 65 oed â budd oes neu les hir mewn eiddo â chynilion o lai na £15,000, NEU - Perchen-feddianwyr neu denantiaid sy'n derbyn budd-dal sy'n ddarostyngedig i brawf modd (neu'r cyfwerth) - Cleientiaid y mae arnynt angen gofal lliniarol a/neu i alluogi eu rhyddhau'n gynnar o'r ysbyty. <p>Pobl dros 18 ac o dan 65 oed – byddant hefyd yn gymwys i ymgeisio os ydynt yn bodloni'r meini prawf canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perchen-feddiannwr, NEU

Tudalen 36

	<ul style="list-style-type: none"> - Tenant à les hir, AC - yn derbyn budd-dâl sy'n ddarostyngedig i brawf modd gan gynnwys: Cymhorthdal Incwm, Lwfans Ceisio Gwaith sy'n seiliedig ar incwm, Lwfans Cyflogaeth a Chymorth sy'n seiliedig ar incwm, Credyd Gwarant Credyd Pensiwn, Budd-dal Tai, Budd-dal y Dreth Gyngor, Credyd Treth Plant neu Gredyd Treth Gwaith ac mae ei incwm wedi ei gyfrifo yn llai na'r swm a bennir yn flynyddol gan yr Adran Gwaith a Phensiynau at ddibenion prawf modd (£15,860 ar gyfer 2011/12) neu Gredyd Cynhwysol NEU - bydd ymgeiswyr sy'n byw yn yr eiddo fel eu prif breswylfa ond nid ydynt yn derbyn unrhyw un o'r budd-daliadau uchod sy'n gysylltiedig ag incwm yn ddarostyngedig i 'brawf modd' y <i>Rheoliad Gostwng Grant</i>. Bydd ymgeiswyr y cyfrifir eu cyfraniad fel llai na £1,000 (un mil o bunnau) yn gymwys ac yn cyfrannu'r swm a gyfrifwyd tuag at gost y gwaith. <p>Rhaid bod yr ymgeisydd yn byw yn yr annedd fel ei unig neu brif breswylfa, a rhaid bod ganddo fudd perchennog yn yr annedd neu raid ei fod yn denant i'r annedd hwn fel unigolyn neu ar y cyd ag eraill, a rhaid bod ganddo 'ddyletswydd pŵer' i wneud y gwaith dan sylw (e.e. yn achos tenantiaid fel arfer mae dyletswydd neu 'rwymedigaeth i atgyweirio' ar y landlord ac nid y tenant), neu feddiannu'r annedd o dan hawl ecsgliwsif i feddiannu a roddwyd am oes.</p> <p>Mewn perthynas â chartref symudol, rhaid i'r meddiannydd fodloni cyfnod cymhwyso preswyllo o 3 blynedd.</p> <p>Gwneir gwiriad i weld a dalwyd unrhyw grantiau perthnasol yn flaenorol, i sicrhau na roddir mwy na £5,000 a ffioedd a TAW mewn unrhyw gyfnod o dair blynedd ar gyfer pob math o grant (Addasiadau Brys ac Atgyweirio Brys) (yn amodol ar yr eithriadau isod). Ni all y Cyngor dalu am yr un gwaith ddwywaith.</p>
--	--

<p>Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)</p>	<p>Gwaith atgyweirio ar gyfer sefyllfaoedd difrifol, annisgwyl a sefyllfaoedd a allai fod yn beryglus sy'n gofyn am weithredu ar unwaith, er enghraifft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sicrhau ffabrig sylfaenol yr eiddo rhag i'r gwynt a'r glaw ddod i mewn - amddiffyn meddianwyr rhag perygl dybryd - atgyweirio ffenestri a drysau - draenio diffygiol - weirio peryglus <p>Unrhyw waith cymorth arall yn ôl disgrisiwn y Cyngor.</p>
--	--

Tudalen 37

Amodau	<p>Rhaid ad-dalu'r cymorth ariannol hwn adeg gwerthu neu drosglwyddo'r eiddo.</p> <p>Gosodir pridiant tir lleol a fydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynydd â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p> <p>Mae'r Cyngor yn cyngori bod y cymorth ariannol hwn ar gael trwy wasanaethau Gwasanaeth Goruchwyllo Gwella Cartrefi'r Cyngor yn unig neu, ar gais yr ymgeisydd, ystyrir hepgor yr amod hwn.</p>
Uchafswm	Hyd at £5,000 a ffioedd a TAW mewn cyfnod o 3 blynedd.

BENTHYCIADAU GWELLA CARTREFI

Diben/prif ddeilliannau	<p>Mae'r Benthyciadau Gwella Cartrefi hyn ar gael i gefnogi'r elfennau canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tai sy'n is na'r safon dderbyniol (Peryglon Categori 1 / Categori 2 / Safon Ansawdd Tai Cymru); • Atgyweirio, Diogelwch Tân neu Ddiogelwch; • Tai Gwag (Adnewyddu/Trawsnewid);
	<ul style="list-style-type: none"> • Effeithlonrwydd Ynni (ychwanegiad ECO); • Cynlluniau Atgyweirio Grŵp/Amlen; • Sector Rhentu Preifat (Cynlluniau Mynediad); • Cymhorthion ac addasiadau ar gyfer pobl hŷn neu anabl neu ychwanegiad at y GCA. <p>Nid yw hon yn rhestr gyflawn ac os yw'r gwaith yn cyfrannu at wneud yr eiddo'n gynnes, yn ddiogel neu yn saff, bydd yn dod o dan delerau'r cynllun.</p>
Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)	<p>Perchnogion tai sy'n is na'r safon ac yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perchen-feddianwyr • Landlordiaid • Datblygwyr • Elusennau/Trydydd Sector <p>Rhaid rhoi blaenoriaeth i berchentywyr a landlordiaid. Rhaid rhoi blaenoriaeth i landlordiaid sy'n cynnig tai fforddiadwy / tai cymdeithasol / hawliau enwebu dros rent y farchnad.</p> <p>Rhaid i'r ymgeisydd fforddio'r ad-daliad benthyciad misol a bydd yn ddarostyngedig i asesiad ariannol.</p> <p>Ni ddylai ymgeiswyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fod â hanes credyd gwael a allai gynnwys: • Dyfarniadau Llys Sirol • Trefniadau Gwirfoddol Unigol

Tudalen 38

	<ul style="list-style-type: none"> • Gorchymyn Rhyddhau o Ddyled • Methdaliad (o fewn y 6 mlynedd diwethaf) • Ansoffedd/Diddymu Cwmni <p>Unrhyw ddyled yn daladwy i'r Awdurdod Lleol adeg cyflwyno cais.</p> <p>Ni ddylai ymgeiswyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fod â hanes credyd gwael a allai gynnwys: • Dyfarniadau Llys Sirol • Trefniadau Gwirfoddol Unigol • Gorchymyn Rhyddhau o Ddyled • Methdaliad (o fewn y 6 mlynedd diwethaf) • Ansoffedd/Diddymu Cwmni <p>Unrhyw ddyled yn daladwy i'r Awdurdod Lleol adeg cyflwyno cais.</p>
<p>Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)</p>	<p>Rhaid bod unrhyw fenthyciad sy'n gofyn am waith yn cyfrannu at wneud yr eiddo yn Gynnes, Diogel neu Saff. Nid oes gofyniad bod yr eiddo'n bodloni pob un o'r meini prawf hyn. Gallai'r benthyciad dargedu un elfen allweddol.</p> <p>Dylid defnyddio cynllun y benthyciad i gefnogi'r elfennau canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tai sy'n is na'r safon dderbyniol (Peryglon Categori 1 / Categori 2 / Safon Ansawdd Tai Cymru); • Atgyweirio, Diogelwch Tân neu Ddiogelwch; • Tai Gwag (Adnewyddu/Trawsnewid); • Effeithlonrwydd Ynni (ychwanegiad ECO); • Cynlluniau Atgyweirio Grŵp/Amlen; • Sector Rhentu Preifat (Cynlluniau Mynediad); • Cymhorthion ac addasiadau ar gyfer pobl hŷn neu anabl neu ychwanegiad at y GCA.
<p>Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)</p>	<p>Nid yw hon yn rhestr gyflawn ac os yw'r gwaith yn cyfrannu at wneud yr eiddo'n gynnes, yn ddiogel neu'n saff, bydd yn dod o dan delerau'r cynllun.</p> <p>Ni ddylai fod unrhyw beryglon Categori 1 (fel y diffinnir gan y System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai) ar ôl cwblhau'r gwaith os yw'r benthyciad yn Fenthyciad i Landlord, h.y. mae'r eiddo'n cael ei rentu.</p> <p>Bydd swyddogion o'r awdurdod lleol yn ymweld â phob eiddo i bennu pa waith sy'n gymwys ac i drafod y broses ymgeisio am fenthyciad gyda'r ymgeisydd.</p>
<p>Uchafswm Cyfnodau Benthyc</p>	<p>Perchen-feddianwyr – uchafswm y cyfnod benthyc yw hyd at 10 mlynedd; Landlordiaid/Datblygwyr/Elusennau – uchafswm y cyfnod benthyc yw hyd at 5 mlynedd.</p> <p>Bydd cyfnod y benthyciad yn cael ei gytuno adeg y cais, ac yn dibynnu ar werth y benthyciad a gallu ariannol yr ymgeisydd i'w ad-dalu.</p>

Tudalen 39

<p>Telerau ad-dalu</p>	<p>Telir ad-daliadau'r benthyciad trwy ddebyd uniongyrchol misol, oni chytunir fel arall yn ystod y broses ymgeisio.</p> <p>Gyda benthyciadau i berchen-feddianwyr, gosodir y cyfnod ad-dalu i sicrhau y ceir ad-daliad o £50/mis o leiaf, a chytunir ar y cyfnod ad-dalu yn ystod y broses ymgeisio (hyd at uchafswm o 10 mlynedd).</p>
<p>Amodau</p>	<p>Ni all unrhyw fenthyciad a gynigir, ar ôl ystyried unrhyw forgais presennol, fod yn fwy nag 80% o werth yr eiddo ar y pryd. Mae'n bosibl, mewn rhai achosion i ddefnyddio eiddo arall fel gwarant ar gyfer y benthyciad.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau hyd at £5000 caiff pridiant tir lleol ei warantu ar yr eiddo a bydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p> <p>Bydd y pridiant tir lleol hwn hefyd yn berthnasol i'r perchen-feddianwyr hynny sy'n derbyn Grant ar gyfer Ffi Ymgeisio am Fenthyciad, a bydd y tâl hwn yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl hyd nes i'r benthyciad gael ei ad-dalu.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau dros £5000, cyflwynir Pridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir a fydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl.</p> <p>Rhaid i'r eiddo barhau wedi'i yswirio'n llawn yn erbyn colled neu ddifrod i'r gwerth adfer llawn.</p>
<p>Uchafswm</p>	<p><u>Perchen-feddianwyr</u> Lleiafswm o £1,000 hyd at uchafswm o £35,000 yr uned</p> <p><u>Landlordiaid</u> Lleiafswm o £1,000 hyd at uchafswm o £25,000 yr uned – rhent y farchnad. Lleiafswm o £1,000 hyd at uchafswm o £35,000 yr uned – rhenti yn seiliedig ar Gyfradd Lwfans Tai Lleol.</p>
<p>Grant ar gyfer Ffi Ymgeisio am Fenthyciad i berchen-feddianwyr</p>	<p>Gall hyn gynnwys defnyddio'r gwasanaeth goruchwyllo i oruchwyllo'r gwaith. Ar yr amod nad oes diffygdlu ar y benthyciad neu unrhyw achos o dorri amodau'r grant, ni fydd angen ad-dalu'r grant. Gall yr awdurdod lleol benderfynu yn ôl ei ddisgresiwn i gymeradwyo'r Grant ar gyfer Ffi Ymgeisio am Fenthyciad mewn amgylchiadau penodol yn unig, wedi ystyriaeth y Rheolwr Corfforaethol a'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol.</p>
<p>Ffioedd/Taliadau'r Benthyciad</p>	<p>Bydd angen talu ffi weinyddol a delir unwaith yn unig a gellir ei thalu dros gyfnod cyfan y benthyciad neu ei thalu ymlaen llaw.</p> <p>Mae'r holl ffioedd yn ddarostyngedig i newid blynyddol yn unol â Pholisi Ffioedd a Thaliadau'r Cyngor. Mae'r ffioedd yn gywir adeg cymeradwyo'r Polisi yn Ionawr 2022</p> <p>Perchen-feddianwyr Benthyciad hyd at £5000 – ffi o £650 Benthyciad £5001 i £35,000 – ffi o £1000</p>

Tudalen 40

	<p>Os na fydd Grant ar gael ar gyfer y Ffi Ymgeisio am Fenthyciad codir uchafswm o £500 ar yr ymgeisydd.</p> <p>Landlordiaid Benthyciad hyd at £10,000 – ffi o £1035 Benthyciad £10,001 – £35,000 – ffi o £1555 Benthyciad dros £35,000 – ffi o £2278</p> <p>Bydd y ffioedd hyn i landlordiaid yn cael eu hepgor os yw'r eiddo'n cael ei gynnig i'w rhentu ar y gyfradd Lwfans Tai Lleol am gyfnod cyfan y benthyciad, ac mae'r landlord yn rhentu'r eiddo i denantiaid sydd ar Gofrestr Tai Fforddiadwy y Cyngor neu, fel arall, i denant a fyddai'n gymwys i fod ar y Gofrestr hon gan lunio Cytundeb Hawliau Enwebu.</p> <p>Gwasanaeth Goruchwyllo</p> <p>Gall yr Awdurdod Lleol ddarparu gwasanaeth goruchwyllo ar gyfer gwaith adeiladu i sicrhau cysondeb yn safonau'r saerniaeth a sicrhau bod y gwaith yn cael ei gwblhau mewn da bryd. Bydd hyn yn cynnwys mesur yr eiddo i lunio cynllun gwaith, gan gynnwys darluniau lle y bo angen, cael dyfynbrisiau am y gwaith, gan gynnwys offer arbenigol, a datrys unrhyw faterion wrth iddynt godi. Gall yr ymgeisydd ddewis y gwasanaeth hwn os yw'n dymuno gwneud hynny, am dâl o 10%.</p> <p>Fel arall, mae rhwydd hynt i'r ymgeisydd ddewis ei gontractwyr ei hun i wneud y gwaith. Yn yr amgylchiadau hyn, ni fydd yr awdurdod lleol yn atebol am ansawdd y saerniaeth nac yn dilyn i fyny ynghylch diffygion wedi i'r gwaith gael ei gwblhau.</p>
--	--

BENTHYCIADAU OES	
Diben/prif ddeilliannau	Efallai y bydd achos yn codi pan fydd eiddo mewn cyflwr mor ddifrifol (perygion Categori 1) ac felly nid yw'n rhesymol i'r Cyngor adael i'r meddiannwr barhau i fyw yno heb wneud y gwaith. Gall y Cyngor gynnig Benthyciad Oes, yn ôl ei ddisgresiwn, ar gyfer perygion Categori 1 yn yr eiddo.
Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)	Perchen-feddianwyr nad ydynt yn gallu bodloni'r gwiriad fforddiadwyedd ar gyfer Benthyciadau Gwella Cartrefi ond nad ydynt yn gymwys i gael Cymorth ar gyfer Atgyweiriadau Brys neu maent eisoes wedi derbyn yr uchafswm ar gyfer Cymorth Atgyweiriadau Brys. Lle y bo'n gymwys, dylid ceisio arian cronfa les

Tudalen 41

<p>Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)</p>	<p>Gwaith atgyweirio ar gyfer sefyllfaoedd difrifol, annisgwyl a sefyllfaoedd a allai fod yn beryglus sy'n gofyn am weithredu ar unwaith, er enghraifft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sicrhau ffabrig sylfaenol yr eiddo rhag i'r gwynt a'r glaw ddod i mewn - amddiffyn meddianwyr rhag perygl dybryd - atgyweirio ffenestri a drysau - draenio diffygiol - weirio peryglus <p>Bydd y gwaith yn waith peryglon Categori 1 (System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai) yn unig.</p> <p>Unrhyw waith cymorth arall yn ôl disgrisiwn y Cyngor. Bydd swyddogion o'r awdurdod lleol yn ymweld â phob eiddo i bennu pa waith sy'n gymwys ac i drafod y broses ymgeisio am fenthyciad gyda'r ymgeisydd.</p>
<p>Telerau ad-dalu</p>	<p>Rhaid ad-dalu'r cymorth ariannol hwn adeg gwerthu neu drosglwyddo'r eiddo neu os na fydd yr ymgeisydd yn byw yn yr eiddo mwyach.</p> <p>Gosodir pridiant tir lleol neu bridiant cyfreithiol llawn a fydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynnydd â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p> <p>Mae'r Cyngor yn cynghori bod y cymorth ariannol hwn ar gael trwy wasanaethau Gwasanaeth Goruchwylio Mewnol y Cyngor yn unig neu, ar gais yr ymgeisydd, ystyrir hepgor yr amod hwn.</p> <p>Nid oes llog ar y benthyciadau hyd nes y dyddiad ar gyfer eu had-dalu.</p> <p>Lle mae angen talu unrhyw swm ond nid yw'n cael ei ad-dalu yn unol ag amodau'r benthyciad, ystyrir hyn yn achos o dorri amodau. Mewn achosion o'r fath, gallai Cyngor Sir Ceredigion fynnu ad-daliad o'r benthyciad ar unwaith, a chodir llog o 5% yn uwch na chyfradd sylfaenol Banc Lloegr.</p>
<p>Amodau</p>	<p>Efallai y bydd y Cyngor yn ystyried argaeledd ecwiti yn yr eiddo wrth bennu faint o fenthyciad i'w roi.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau hyd at £5,000 caiff pridiant tir lleol ei warantu ar yr eiddo a bydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynwyr â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p> <p>Ar gyfer benthyciadau dros £5,000, cyflwynir Pridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir a fydd yn rhwymo'r ymgeisydd ac unrhyw olynnydd â theitl. Cofrestrir y pridiant hwn ar y gofrestr pridiannau tir lleol ac, wedi hynny, gyda'r Gofrestrfa Tir.</p>
<p>Uchafswm</p>	<p>£15,000 yn cynnwys TAW (gyda'r gallu yn ôl disgrisiwn i gynyddu hyn mewn amgylchiadau eithriadol i'w hystyried gan y Panel Grantiau)</p>
<p>Ffioedd/Taliadau'r Benthyciad</p>	<p>Ni chodir ffi weinyddu ar gyfer y benthyciad hwn.</p>

Tudalen 42

BENTHYCIAD TROI TAI'N GARTREFI (EIDDO GWAG)	
Diben/prif ddeilliannau	<p>Mae Troi Tai'n Gartrefi yn fenter gan Lywodraeth Cymru a ddyluniwyd i alluogi cartrefi gwag (sydd wedi bod yn wag ers o leiaf 6 mis) i gael eu defnyddio unwaith eto, i'w gwerthu neu ei rentu.</p> <p>Gellir defnyddio'r cyllid ar gyfer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • benthyciadau er mwyn defnyddio eiddo unwaith eto, i'w werthu – byddai gan y benthyciadau hyn uchafswm o 2 flynedd o gyfnod ad-dalu • benthyciadau er mwyn defnyddio eiddo unwaith eto i'w rentu – byddai gan y benthyciadau hyn uchafswm o 5 mlynedd o gyfnod ad-dalu
Meini Prawf Cymhwysra (ymgeisydd)	<p>Gellir cynnig benthyciadau i unigolion (disgwyllir 3 mis o slipiau cyflog), elusennau (cyfrifon 3 blynedd), cwmnïau/busnesau (cyfrifon 3 blynedd).</p> <p>Nid yw'r benthyciadau ar gael i bobl sydd am adnewyddu eiddo a byw ynddo fel eu prif gartref (gweler Benthyciadau Gwella Cartrefi).</p>
Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)	<p>Gwaith sy'n angenrheidiol i adnewyddu a gwella eiddo sengl neu drawsnewid eiddo gwag yn nifer o unedau, fel eu bod yn addas i'w defnyddio fel llety preswyl.</p> <p>Bydd y cyllid ar gael cyn i'r gwaith ddechrau, gan roi cyfalaf gweithio i'r perchenogion.</p>
Telerau ad-dalu	<p>Bydd hyn yn ddibynnol ar yr hyn y bwriedir ei wneud gyda'r eiddo wedi cwblhau'r gwaith.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Os yw un eiddo sengl yn cael ei adnewyddu, a'r bwriad yw ei werthu, rhaid ad-dalu'r benthyciad adeg gwerthu'r eiddo neu hyd at ddwy flynedd o ddyddiad cymeradwyo'r benthyciad, pa un bynnag sydd gynharaf. • Os yw eiddo'n cael ei drawsnewid yn nifer o unedau, a'r bwriad yw eu gwerthu wedi cwblhau'r gwaith, disgwyllir ad-dalu'r benthyciad adeg gwerthu'r uned gyntaf, neu mewn dwy flynedd, pa bynnag sydd gynharaf. Fodd bynnag, byddwn yn ymdrechu i drefnu amserlen ad-dalu trwy gytundeb rhwng y ddwy ochr. • Os mai'r bwriad yw cynnig yr eiddo/unedau fel llety i'w osod, rhaid ad-dalu'r benthyciad o fewn 3 blynedd i'r dyddiad y cymeradwywyd y benthyciad. • Gellir ad-dalu'r holl fenthyciadau yn gynharach os yw'r ymgeisydd yn dymuno gwneud hynny. <p>Nid oes llog ar y benthyciadau ar yr amod nad oes unrhyw ddiffygdlu ar y benthyciad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lle mae angen talu unrhyw swm, ond nid yw'n cael ei ad-dalu yn unol ag amodau'r benthyciad, ystyrir hyn yn achos o dorri amodau. Mewn achosion o'r fath, gallai Cyngor Sir Ceredigion fynnu ad-daliad o'r benthyciad ar unwaith, a chodir llog o 5% yn uwch na chyfradd sylfaenol Banc Lloegr.

Tudalen 43

<p>Amodau</p>	<p>Caiff y benthyciadau eu gwarantu fel pridiant cyntaf neu ail bridiant yn erbyn Teitl y Gofrestrfa Tir.</p> <p>Gellir cynnig benthyciadau ar gyfer eiddo sydd wedi bod yn wag ers chwe mis neu fwy.</p> <p>Ni all unrhyw fenthyciad a gynigir, wedi ystyried unrhyw forgais presennol fod yn fwy na'r cyfraddau Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth. Benthyciad hyd at £25,000 – 80% Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth Benthyciad £25,001 – £100,000 – 75% Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth Benthyciad £100,001 – £250,000 - 70% Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth</p> <p>Gall y Cyngor ystyried mewn rhai achosion ddefnyddio eiddo arall fel gwarant ar gyfer y benthyciad.</p> <p>Rhaid i'r ymgeisydd wneud y gwaith trawsnewid/atgyweirio o fewn cyfnod penodol o amser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rhaid marchnata bod yr eiddo/unedau ar werth o fewn cyfnod rhesymol ar ôl cwblhau'r gwaith (12 wythnos). Os yw'r eiddo/unedau ar gael i'w rhentu ac nid yw unrhyw un yn byw ynddynt o fewn y cyfnod hwn o amser, efallai y bydd yn rhaid ad-dalu'r benthyciad. • Rhaid ad-dalu'r benthyciad naill ai ar y dyddiad a nodwyd yng nghytundeb y benthyciad neu cyn y dyddiad hwnnw. <p>Rhaid i'r eiddo barhau wedi'i yswirio'n llawn yn erbyn colled neu ddifrod i'r gwerth adfer llawn.</p>
<p>Uchafswm</p>	<p><u>Eiddo gwerth y farchnad</u> Lleiafswm o £1,000 hyd at uchafswm o £25,000 yr uned.</p> <p><u>Eiddo rhent Lwfans Tai Lleol</u> Lleiafswm o £1,000 hyd at uchafswm o £35,000 yr uned. Bydd rhaid i'r landlord lunio cytundeb Hawliau Enwebu neu'r cynllun Prydles PRS.</p>
<p>Taliadau/Ffioedd y Benthyciad</p>	<p>Mae'r holl ffioedd yn ddarostyngedig i newid blynyddol yn unol â Pholisi Ffioedd a Thaliadau'r Cyngor. Mae'r ffioedd yn gywir adeg cymeradwyo'r Polisi yn Ionawr 2022</p> <p>Benthyciad hyd at £10,000 – ffi o £1035</p> <p>Benthyciad £10,001 – £35,000 – ffi o £1555</p> <p>Benthyciad dros £35,000 – ffi o £2278</p> <p>Bydd y ffioedd i landlordiaid yn cael eu hepgor os yw'r eiddo'n cael ei gynnig i'w rhentu ar y gyfradd Lwfans Tai Lleol am gyfnod cyfan y benthyciad, ac mae'r landlord yn rhentu'r eiddo i denantiaid sydd ar Gofrestr Tai Fforddiadwy'r Cyngor neu, fel arall, i denant a fyddai'n gymwys i fod ar y Gofrestr hon gan lunio Cytundeb Hawliau Enwebu.</p>

Tudalen 44

	<p>Gwasanaeth Goruchwylio</p> <p>Gall yr Awdurdod Lleol ddarparu gwasanaeth goruchwylio ar gyfer gwaith adeiladu i sicrhau cysondeb yn safonau'r saernïaeth a sicrhau bod y gwaith yn cael ei gwblhau mewn da bryd. Bydd hyn yn cynnwys mesur yr eiddo i lunio cynllun gwaith, gan gynnwys darluniau lle y bo angen, cael dyfynbrisiau am y gwaith, gan gynnwys offer arbenigol, a datrys unrhyw faterion wrth iddynt godi. Gall yr ymgeisydd ddewis y gwasanaeth hwn os yw'n dymuno gwneud hynny, am dâl o 10% neu mae rhwydd hynnt i'r ymgeisydd ddewis ei gontractwyr ei hun i wneud y gwaith. Yn yr amgylchiadau hyn, ni fydd yr awdurdod lleol yn atebol am ansawdd y saernïaeth nac yn dilyn i fyny ynghylch diffygion wedi i'r gwaith gael ei gwblhau.</p> <p>Nid yw'r ffioedd adeiladu/cynllunio na ffioedd gwerthuso RICS (os ydynt yn ofynnol) wedi eu cynnwys a dylai'r ymgeisydd eu talu.</p>
--	--

CYMORTH ATEGOL GYDAG IECHYD A THAI	
Diben/prif ddeilliannau	<p>Mae'r cymorth hwn ar gael yn ôl disgrisiwn i alluogi pobl i fyw'n annibynnol, lle nad yw'r cynnyrch grant a benthyciadau eraill yn cwmpasu'r costau oherwydd cyfyngiadau'r meini prawf.</p> <p>Mae'r cymorth ariannol yn dibynnu ar argaeledd ffrydiau cyllid priodol fel y Gronfa Gofal Integredig.</p> <p>Mae enghreifftiau o'r eitemau cymwys yn cynnwys;</p> <ul style="list-style-type: none"> - clirio eiddo mewn achosion lle mae llwyth o bethau wedi cael eu storio - llety dros dro i hwyluso'r gwaith - cysylltu gwasanaethau - materion iechyd y cyhoedd eraill <p>Cynigir y cyllid hwn yn ôl disgrisiwn y Rheolwr Tîm yn unig</p> <p>Sylwch: Nid yw'r cyllid yn gymorth grant ond yn gymorth ariannol a ddarperir am y cyfnod y mae'r derbynydd yn byw yn yr eiddo ac yn ad-daladwy pan gaiff yr eiddo ei werthu/ei drosglwyddo</p>
Meini Prawf Cymhwystra (ymgeisydd)	Cleientiaid hyglwyf na allant gael mynediad at unrhyw ffynonellau eraill o gyllid.

Tudalen 45

Meini Prawf Cymhwysra (gwaith)	<p>Gwaith sy'n angenrheidiol ar gyfer iechyd/diogelwch y meddiannwr neu bersonau eraill sy'n agos at y diffyg a ddarganfuwyd, lle nad oes unrhyw gynnyrch grant neu fenthyciad arall yn gallu cynorthwyo.</p> <p>Bydd swyddogion o'r awdurdod lleol yn ymweld â'r eiddo i bennu'r gwaith sy'n gymwys ac yn trafod pob achos gyda'r Rheolwr Tîm.</p>
Amodau	<p>Cyflwynir Pridiannau Tir Lleol neu Bridiant Cyfreithiol gyda'r Gofrestrfa Tir a bydd yn daladwy adeg gwerthu neu drosglwyddo'r eiddo, am ba bynnag rheswm, ar ba bynnag adeg.</p>
Uchafswm	<p>Yn amodol ar y cyllid sydd ar gael.</p>

ATODIAD C – GWEITHDREFN BENTHYCIADAU AWDURDOD LLEOL

Benthyciadau Awdurdod Lleol

Pwerau i ddyfarnu benthyciadau

Mae Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Cymorth Tai) (Cymru a Lloegr) 2002 yn caniatáu i Awdurdodau Lleol lunio polisïau cyllido i fynd i'r afael ag anghenion lleol penodol a blaenoriaethau strategol wrth wella amodau byw. Rhaid i bolisi fod yn ei le/wedi'i fabwysiadu cyn y gellir rhoi unrhyw gymorth.

Gellir darparu cymorth mewn unrhyw ffurf a gall fod yn ddiamod neu'n ddarostyngedig i amodau, gan gynnwys amodau ynghylch ad-dalu'r cymorth neu ei werth (yn gyfan gwbl neu'n rhannol), neu wneud cyfraniad tuag at y gwaith â chymorth (fel y nodir mewn polisi lleol).

Yn ogystal, creodd Deddf Llywodraeth Leol 2000 bŵer yn ôl disgrisiwn y cyfeirir ato fel 'y pŵer llesiant' sy'n galluogi Awdurdodau Lleol i wneud unrhyw beth y maent yn ei ystyried sy'n debygol o hyrwyddo neu wella llesiant economaidd, cymdeithasol neu amgylcheddol eu hardal a/neu'r bobl ynddi, ar yr amod nad ydynt yn cael eu cyfyngu rhag gwneud hynny gan ddeddfwriaeth arall.

O ganlyniad, mae natur eang Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Cymorth Tai) (Cymru a Lloegr) 2002 a'r pwerau 'llesiant' cyffredinol sydd wedi'u cynnwys yn Neddf Llywodraeth Leol 2000, yn golygu y bydd Awdurdodau Lleol yn gallu darparu cymorth ariannol trwy'r Cynlluniau Benthyciadau i'r ystod lawn o ymgeiswyr, a gallant atodi unrhyw amodau neu delerau y maent yn eu hystyried yn briodol o dan yr amgylchiadau.

Mae rhagor o wybodaeth, gan gynnwys cymhwysra ar gael yn y Polisi Cymorth Ariannol Benthyciadau a Grantiau Tai fel y cytunwyd gan y Cabinet ar 8 Mai 2018.

Yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol (FCA)

Mae'r FCA yn rheoleiddio darparu morgaeisi ac ymddygiad partïon sy'n ymwneud â gweithgaredd morgais rheoledig. Mae Awdurdodau Lleol wedi'u heithrio rhag yr angen i gael caniatâd FCA ar gyfer y rhan fwyaf o weithgareddau credyd defnyddwyr, ond efallai y bydd angen caniatâd arnynt o hyd ar gyfer rhai mathau o fenthyca.

Tudalen 47

Mae gwarantu 'morgais tir' dros yr eiddo, naill ai trwy bridiant cyfreithiol sydd wedi'i gofrestru gyda'r Gofrestrfa Tir Ddosbarthol neu bridiant tir lleol (h.y. morgais rheoledig) yn rhoi rheoleiddio'r gwasanaeth o dan Ddeddf Gwasanaethau Ariannol a Marchnad 2000.

Fodd bynnag, o dan Orchymyn Deddf Gwasanaethau Ariannol a Marchnad 2000 (eithriad) (Diwygio) (Rhif 2) 2003 mae Awdurdodau Tai Lleol sy'n cynnig morgaeisi wedi'u heithrio o drefn reoleiddio'r FCA ar y sail bod gwasanaeth o ansawdd tebyg yn cael ei ddarparu i'r cleient.

Er mwyn sicrhau bod Awdurdodau Tai Lleol yn gallu bodloni'r gofyniad i ddarparu gwasanaeth cymharol, dylai'r Awdurdod Lleol geisio dilyn Cylchlythyr 20/02 (Canllawiau Adnewyddu) Cynulliad Cenedlaethol Cymru a'r Canllawiau Gwerthu Morgaeisi ar gyfer Awdurdodau Lleol a Chymdeithasau Tai 2000.

Gwerthu o bell

Pan fydd ALI yn darparu benthyciad/morgais heb unrhyw gyswllt wyneb yn wyneb â'r cwsmer ar unrhyw adeg, mae hyn yn cael ei ystyried yn 'werthu o bell' ac mae gwybodaeth a rheoliadau pellach yn berthnasol *fel y nodir yn y Gyfarwyddeb Marchnata o Bell ac a ymgorfforir yn neddfwriaeth y DU trwy Reoliadau Gwasanaethau Ariannol (Marchnata o Bell) 2004.*

Er mwyn sicrhau nad yw hyn yn berthnasol, rhaid i'r ALI gael cyfarfod wyneb yn wyneb â'r cwsmer i drafod y benthyciad/morgais.

Safonau Gweinyddu Morgaeisi

1. Rhaid cynnal busnes benthycia mewn ffordd onest a chyfrifol, gyda gofal a sgil dyladwy.
 - a. Dylai fod gan ALIau bolisi ar waith sy'n nodi meini prawf cymhwysra a chynhyrchu dogfen sy'n dangos hyn yn glir ar gyfer cwsmeriaid.
 - b. Rhaid i aelod o staff hyfforddedig ymgymryd â'r weithdrefn fenthycia.
 - c. Rhaid i ddulliau cyfweld beidio â gadael cwsmeriaid yn teimlo dan bwysau i gymryd morgais i ariannu gwaith gwella cartrefi.
 - d. Rhaid i weithdrefnau benthycia beidio ag arwain at unrhyw driniaeth annheg i gwsmeriaid.
 - e. Rhaid i weithdrefnau benthycia beidio ag arwain at unrhyw wrthdaro dyletswydd â chwsmeriaid.
 - f. Cyn rhoi unrhyw gymorth rhaid i'r ALI fodloni ei hun fod yr unigolyn wedi derbyn cyngor neu wybodaeth briodol am faint a natur unrhyw rwymedigaeth (ariannol neu fel arall) y bydd yn ei chymryd arno.
2. Rhaid i weithdrefnau benthycia gydnabod buddiannau'r cwsmer a'i drin yn deg.
 - a. Dylid rhoi gwybodaeth glir am delerau'r benthyciad ymlaen llaw.
 - b. Dylid rhoi amser i gwsmeriaid ystyried a yw'r cynnyrch hwn yn iawn iddyn nhw, cyn llofnodi dogfennau.
 - c. Rhaid i'r ALI fodloni ei hun fod cwsmeriaid yn hollol ymwybodol o unrhyw ymrwymiad ariannol y maent yn ymrwymo iddo

3. Rhaid i bob cyswllt a chyfathrebu â chwsmeriaid fod yn glir, yn deg a heb fod yn gamarweiniol.
 - a. Mae'r cyswllt yn cynnwys cyswllt llafar ac ysgrifenedig, galwadau ffôn, cyswllt wyneb yn wyneb a gohebiaeth (llythyrau, e-byst).
 - b. Dylai'r cwsmer gael gwybodaeth ysgrifenedig am y cynnyrch sy'n cael ei gynnig (dogfen ganllaw). Dylai hyn gynnwys; pwy sy'n darparu'r benthyciad/morgais; ffioedd; polisi ad-daliadau; gweithdrefn gwyno (gwybodaeth ragnodedig).
 - c. Dylid rhoi dogfen ganllaw yn gynnar/cyswllt cyntaf.
 - d. Yn cynnwys argaeledd y benthyciad neu gynhyrchion eraill sydd ar gael trwy'r rhoddwr benthyciad a allai fod yn addas.
 - e. Wrth gynnig benthyciad/morgais, dylid rhoi Dogfen Cynnig Morgais i'r cwsmer. Dylai hyn gynnwys; enw'r cwsmer; y dyddiad y cafodd ei gynhyrchu a pha mor hir y mae'r cynnig yn ddilys; sut i'w dderbyn; pa gymorth a roddwyd; ffioedd sy'n berthnasol; swm y morgais; ad-daliadau; gwerth eiddo er diogelwch; cyfradd llog; telerau/risgiau gwaredu; hyd y morgais; cyfanswm cost y morgais; manylion cyswllt (gwybodaeth ragnodedig)
4. Rhaid cymryd gofal rhesymol i sicrhau bod unrhyw forgais a gynigir i'r cwsmer yn addas ar eu cyfer, yn seiliedig ar eu hanghenion a'u hamgylchiadau.
 - a. Rhaid i'r ALI gymryd camau rhesymol i gael gan gwsmeriaid yr holl wybodaeth sy'n angenrheidiol i asesu a yw'r benthyciad yn addas, e.e. capasiti perchnogaeth (personol/busnes ac ati), dyled arall wedi'i gwarantu, sefyllfa ariannol yr ymgeisydd ac ati.
 - i. Gall cwsmer fforddio cymryd y benthyciad/morgais, ystyried incwm/gwariant a newidiadau tebygol yn y dyfodol
 - ii. Mae benthyciad/morgais yn ateb anghenion ac amgylchiadau cwsmeriaid
 - iii. Mae'r cwsmer yn bodloni'r gofynion cymhwysra
 - iv. Ar gyfer Benthyciad Oes, anghenion a chynlluniau cwsmeriaid yn y dyfodol e.e. symud, neu ei ddymuniadau ar gyfer yr ystâd.

Cyfeiriwch at Gylchlythyr 20/02 (Canllawiau Adnewyddu) Cynulliad Cenedlaethol Cymru a'r Canllawiau Gwerthu Morgeisi ar gyfer Awdurdodau Lleol a Chymdeithasau Tai 2000 i gael mwy o wybodaeth.

Cymorth Gwladwriaethol

Dim ond ar gyfer benthyciadau landlordiaid y dylid ystyried Cymorth Gwladwriaethol. Y trothwyon de minimis presennol yw EUR 200,000 (tua £163,500) dros gyfnod o dair blynedd. Nid y gydran cymorth yw'r benthyciad ei hun (y mae'n rhaid ei ad-dalu) ond y fantais a roddir i'r benthyciwr trwy beidio â gorfod talu llog ar y benthyciad. O ganlyniad, byddai swm y cymorth ar gyfer pob trafodiad yn cael ei gyfrif fel gwerth presennol y llog y byddai rhoddwr benthyciad masnachol yn ei godi. Ar yr amod nad yw'r ffigur hwnnw, ynghyd â swm unrhyw gymorth gwladwriaethol arall a dderbynnir gan y benthyciwr yn y tair blynedd cyn i'r cymorth gael ei roi, yn fwy na 200,000 Ewro/£163,500 o bob ffynhonnell cymorth sector cyhoeddus, gall y rheolau

Tudalen 49

de minimis fod yn berthnasol. Mae budd benthyciad o'r fath o dan y cynlluniau hyn ymhell islaw'r trothwy presennol.

Dylid rhoi datganiad o oblygiadau cymorth gwladwriaethol i ymgeiswyr sy'n landlordiaid/datblygwyr.

Cynhyrchion Benthyciad Presennol

Gellir addasu'r weithdrefn hon i gynnwys ffynonellau benthyciadau newydd pe bai'r Awdurdod Lleol mewn sefyllfa i'w cynnig.

Mae'r cynhyrchion presennol yn cynnwys:

- Cymorth Atgyweiriadau Brys
- Benthyciad Gwella Cartrefi
- Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi
- Benthyciad Oes

Camau yn y broses

	Cymorth Atgyweiriadau Brys	Benthyciad Oes	Benthyciad Gwella Cartrefi	Benthyciad Troi Tai'n Gartrefi	Benthyciad Canol Trefi (ddim ar ddael)
Derbyn ymholiad.					
Anfon llythyr neu ebost cychwynnol gan gynnwys amodau/gwybodaeth. (Dogfen ganllaw)	X		X	X	
Ymweld ag eiddo i benderfynu ar y gwaith a sgwrsio am y benthyciad wyneb yn wyneb. Dylid trafod gyda'r ymgeisydd i gadarnhau pryd y gellir ad-dalu'r cyllid. Esbonio'r broses o wneud cais a sicrhau'r taliad. Cadarnhau perchnogaeth.	X	X	X	X	
Cynnal System Mesur Iechyd a Diogelwch ar gyfer Tai (HHSRS) yn yr annedd i nodi peryglon Categori 1	X	X			
Rhestr o'r gwaith i roi sylw i'r peryglon Categori 1 mewn annedd. Cael dyfynbrisiau gan ddefnyddio Fframwaith Mân Waith Cynghorau.	X	X			
Llenwi'r ffurflen gais gyda'r ymgeisydd	X	X			
Derbyn cais					
Gwirio bod y gwaith arfaethedig yn cyfateb â'r dibenion	X	X	X	X	
Gwirio cais ¹ (swyddog cyntaf) (cyfeirio at gamau asesu ariannol)		X	X	X	
Gwirio cais ⁸ (ail swyddog) (cyfeirio at gamau asesu ariannol)	X	X	X	X	
Dylid cadarnhau statws perchnogaeth gyda Theitl y Gofrestrfa Tir a rhoi ystyriaeth i unrhyw bridiannau eraill (morgeisi) a warentir ar yr annedd.	X	X	X	X	
Ceisiadau cwmni i'w cyfeirio at Gyllid i'w hasesu.			X	X	
Gwirio bod yswiriant eiddo yn ei le			X	X	
Cymeradwyo'r Benthyciad.	X ⁹	X ²	X	X	
Llunio Dogfen Pridiant Cyfreithiol		X	X	X	
Llunio Dogfen cytundeb benthyciad			X	X	
Dogfennau ¹⁰ i'w hanfon at yr ymgeisydd, gyda llythyr eglurhaol. Annog yr ymgeisydd i geisio cyngor annibynnol. Bydd angen i drydydd parti fod yn dyst i lofnodi dogfennau.		X	X	X	
Cael cytundeb wedi'i lofnodi gan Reolwyr Corfforaethol Tai a Chyllid		X	X	X	

⁸ Gwirio perchnogaeth, costau gwaith, asesiad ariannol, ffurflenni adnabod, hyfywedd/diwydrwydd dyladwy, opsiynau diogelwch, dyledion gyda CSC, y ffi a dderbyniwyd. Gweler y camau asesu ariannol am wybodaeth bellach.

⁹ Dogfen gymeradwyo i gynnwys amodau a chyfeiriad at y gymeradwyaeth yn ddarostyngedig i bridiannau'n cael eu gwarantu.

¹⁰ Dogfen Cynnig Morgais, Cytundeb Benthyciad, Pridiant Cyfreithiol, Debyd Uniongyrchol

Tudalen 51

Dogfennau a ddychwelwyd ¹¹ i'w hanfon at yr Adran Gyfreithiol i'w llofnodi/selio ar ran y Cyngor a chofrestru pridiannau. Pan fydd hwn yn ei le, dychwelyd un copi i'r ymgeisydd i'w gadw'n ddiogel.		X	X	X	
Cyfarwyddo contractwr a gwirio gwaith ar ôl ei gwblhau cyn talu.	X	X	X ¹²		
Cofrestru costau gyda Phridiannau Tir Lleol	X	X ¹³			
Taliad i'w anfon at Gyllid. Copïau o ddogfennau i'w cadw mewn ffolder a rennir. Bydd Cyllid yn monitro ad-daliadau ac ati.	X	X	X	X	

SYLWCH: Dylai benthyciadau dros £100,000 fod yn ddarostyngedig i brotocol asesu'r Panel, gafn gynnwys mewnbwn gan Reolwyr Corfforaethol Tai a Chyllid a swyddogion asesu yn y ddau wasanaeth.

Camau asesu ariannol

Er mwyn lleihau'r risg a chynnal diwydrwydd dyladwy wrth asesu ceisiadau am gyllid benthyciad, mae dull fesul cam at asesiad ariannol yn cael ei ddilyn yn unol â'r isod.

Cais perchen-feddiannwr – Cyfanswm benthyciad hyd at £25,000	
Benthyciad Gwella Cartrefi	
Ffurflen fforddiadwyedd	Gwirio yn erbyn cyfriflenni banc a slipiau cyflog a ddarperir i sicrhau y gellir talu'r taliadau benthyciad ychwanegol yn gyffyrddus. (Benthyca cyfrifol) Os na, ystyried newid swm y benthyciad, yr amserlen ad-dalu neu ariannu amgen.
Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth	Uchafswm o 80% (gan ddefnyddio gwerth presennol a chyfrif am forgais/benthyciad gwarantiedig arall)
Diogelwch	Y taliad cyntaf neu'r ail daliad ar eiddo sy'n cael ei adnewyddu
Yswiriant	Gwirio bod yswiriant tŷ yn ei le, yn erbyn colled neu ddifrod, i werth adfer llawn
Gwiriad dyled	Cynnal gwiriad dyled gyda dyledwyr a threth y cyngor mewn perthynas ag ymgeisydd ac eiddo. Rhaid talu dyledion cyn cymeradwyo.
Talu arian	Ar anfoneb, ar ôl cwblhau'r gwaith, fesul cam os oes angen
Ad-daliad	Yn fisol o leiaf £50/mis dros 10 mlynedd ar y mwyaf

¹¹ Pridiant Gyfreithiol, Cytundeb Benthyciad, Teitl Cofrestrfa Tir, ffurflen ID1, Cytundeb cwmni morgeisi/gweithred blaenoriaeth, dogfen cytundeb Rheolwr. Gwasanaethau cyfreithiol i gofrestru pridiant Cofrestrfa Tir a Thŷ'r Cwmnïau, os yn berthnasol.

¹² Dylid cyfarwyddo contractwr ar gyfer Benthyciad Gwella Cartrefi dim ond os yw'r Gwasanaeth Goruchwylio yn cael ei ddefnyddio.

¹³ Lle mae'r costau o dan £5000

Tudalen 52

Landlord Unigol – Cyfanswm benthyciad hyd at £25,000 Gwella Cartrefi, Troi Tai'n Gartrefi	
Ffurflen fforddiadwyedd	<p>Benthyciad Gwella Cartrefi</p> <p>Gwario yn erbyn cyfriflenni banc a slipiau cyflog a ddarperir i sicrhau y gellir talu'r taliadau benthyciad ychwanegol yn gyffyrddus. (Benthyca cyfrifol)</p> <p>Os na, ystyried newid swm y benthyciad, yr amserlen ad-dalu neu ariannu amgen.</p> <p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi Gwiriad ecwiti</p> <p>Y gallu i gyflawni'r cynllun</p>
Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth	Uchafswm o 80% (gan ddefnyddio gwerth presennol a chyfrif am forgais/benthyciad gwarantedig arall)
Diogelwch	Pridiant cyntaf neu'r ail bridiant ar eiddo sy'n cael ei adnewyddu neu eiddo arall lle mae'r berchnogaeth yr un peth.
Yswiriant	Gwario bod yswiriant eiddo yn ei le, yn erbyn colled neu ddifrod, i'r gwerth adfer llawn
Gwiriad dyled	Cynnal gwiriad dyled gyda dyledwyr a threth y cyngor mewn perthynas ag ymgeisydd ac eiddo. Rhaid talu dyledion cyn cymeradwyo.
Talu arian	<p>Benthyciad Gwella Cartrefi</p> <p>Ar anfoneb, ar ôl cwblhau'r' gwaith, fesul cam os oes angen</p> <p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Ymlaen llaw ar ôl sicrhau benthyciad</p>
Ad-daliad	<p>Benthyciad Gwella Cartrefi</p> <p>Yn fisol o leiaf £100/mis dros 5 mlynedd ar y mwyaf</p> <p>Benthyciad Eiddo Gwag Tro Tai'n Gartrefi</p> <p>Cyfundaliad ar ddiwedd y tymor (2 flynedd gwerthu, 5 mlynedd rhentu)</p> <p>Neu ar ôl gwerthu os yw'n gynharach</p>

Tudalen 53

Unigolyn/Landlord – Swm benthyciad £25,001 – £100,000 Troï Tai'n Gartrefi	
Fforddiadwyedd	Benthyciad Eiddo Gwag Troï Tai'n Gartrefi Gwiriad ecwiti Y gallu i gwblhau'r cynllun
Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth	Uchafswm o 75% (gan ddefnyddio gwerth presennol a chyfrif am forgais/benthyciad gwarantedig arall)
Diogelwch	Pridiant cyntaf neu'r ail bridiant ar eiddo sy'n cael ei adnewyddu neu eiddo arall lle mae'r berchnogaeth yr un peth.
Yswiriant	Gwirio bod yswiriant eiddo yn ei le, yn erbyn colled neu ddifrod, i'r gwerth adfer llawn
Gwiriad dyled	Cynnal gwiriad dyled gyda dyledwyr a threth y cyngor mewn perthynas ag ymgeisydd ac eiddo. Rhaid talu dyledion cyn eu cymeradwyo.
Talu arian	Benthyciad Eiddo Gwag Troï Tai'n Gartrefi Ymlaen llaw ar ôl sicrhau benthyciad, ond ei ryddhau fesul cam/cyfran ynghyd â chynnydd
Ad-daliad	Benthyciad Eiddo Gwag Troï Tai'n Gartrefi Cyfandaliad ar ddiwedd y tymor (2 flynedd gwerthu, 5 mlynedd rhentu) Neu ar ôl gwerthu os yw'n gynharach

Unigolyn/Landlord – Swm benthyciad £100,001 – £250,000 Troï Tai'n Gartrefi ASESIAD Y PANEL	
Fforddiadwyedd	Benthyciad Eiddo Gwag Troï Tai'n Gartrefi Gwiriad ecwiti Y gallu i gwblhau'r cynllun
Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth	Uchafswm o 70% (gan ddefnyddio gwerth presennol a chyfrif am forgais/benthyciad gwarantedig arall)
Diogelwch	Pridiant cyntaf neu'r ail bridiant ar eiddo sy'n cael ei adnewyddu neu eiddo arall lle mae'r berchnogaeth yr un peth.
Yswiriant	Gwirio bod yswiriant eiddo yn ei le, yn erbyn colled neu ddifrod, i'r gwerth adfer llawn
Gwiriad dyled	Cynnal gwiriad dyled gyda dyledwyr a threth y cyngor mewn perthynas ag ymgeisydd ac eiddo. Rhaid talu dyledion cyn eu cymeradwyo.
Talu arian	Benthyciad Eiddo Gwag Troï Tai'n Gartrefi

Tudalen 54

	Ymlaen llaw ar ôl sicrhau benthyciad, ond ei ryddhau fesul cam/cyfran ynghyd â chynnydd
Ad-daliad	<p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Cyfandaliad ar ddiwedd y tymor (2 flynedd gwerthu, 5 mlynedd rhentu)</p> <p>Neu ar ôl gwerthu os yw'n gynharach</p> <p>Mae'r gallu i ofyn am ad-daliadau fesul cam yn angenrheidiol</p>

Cais Busnes/Cwmni – Cyfanswm benthyciad hyd at £25,000

Troi Tai'n Gartrefi

Cyfrifon	<p>Cyllid i gynnal asesiad o'r busnes/cwmni i gynnwys adolygiad o'r ddau Ddatganiad o Gyfrifon blwyddyn lawn ddiweddaraf, i gynnwys cyfrif Elw a Cholled llawn a Mantolen. Bydd yr asesiad yn ceisio sicrhau bod y busnes yn gynaliadwy, bod ganddo'r gallu i ymgymryd â'r datblygiad arfaethedig, y gallu i wasanaethu'r benthyciad ac nid oes ganddo unrhyw faterion llif arian. Lle bo modd, bydd adroddiad Credyd Busnes Dun & Bradstreet hefyd yn cael ei ddefnyddio ar y cyd â'r Datganiad o Gyfrifon i werthuso cyflwr ariannol y busnes.</p> <p>Pan fydd busnes yn gwmni cyfyngedig cofrestredig bydd gwybodaeth sydd ar gael gan Dŷ'r Cwmnïau ac unrhyw ffynhonnell gyhoeddus arall hefyd yn rhan o'r asesiad.</p>
Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth	Uchafswm o 80% (gan ddefnyddio gwerth presennol a chyfrif am forgais/benthyciad gwarantiedig arall)
Diogelwch	Pridiant cyntaf neu'r ail bridiant ar eiddo sy'n cael ei adnewyddu neu eiddo arall lle mae'r berchnogaeth yr un peth.
Yswiriant	Gwario bod yswiriant eiddo yn ei le, yn erbyn colled neu ddifrod, i'r gwerth adfer llawn
Gwiriad dyled	Cynnal gwiriad dyled gyda dyledwyr a threth y cyngor mewn perthynas ag ymgeisydd ac eiddo. Rhaid talu dyledion cyn eu cymeradwyo.
Tŷ'r Cwmnïau	Pridiant wedi'i gofrestru yn erbyn endid busnes gyda Thŷ'r Cwmnïau
Talu arian	<p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Ymlaen llaw ar ôl sicrhau benthyciad</p>
Ad-daliad	<p>Cyfandaliad ar ddiwedd y tymor (2 flynedd gwerthu, 5 mlynedd rhentu)</p> <p>Neu ar ôl gwerthu os yw'n gynharach</p>

Tudalen 55

Cais Busnes/Cwmni – Swm benthyciad £25,001 – £100,000	
Troi Tai'n Gartrefi	
Cyfrifon	<p>Cyllid i gynnal asesiad o'r busnes/cwmni i gynnwys adolygiad o'r ddau Ddatganiad o Gyfrifon blwyddyn lawn ddiweddaraf, i gynnwys cyfrif Elw a Cholled llawn a Mantolen. Bydd yr asesiad yn ceisio sicrhau bod y busnes yn gynaliadwy, bod ganddo'r gallu i ymgymryd â'r datblygiad arfaethedig, y gallu i wasanaethu'r benthyciad ac nid oes ganddo unrhyw faterion llif arian. Lle bo modd, bydd adroddiad Credyd Busnes Dun & Bradstreet hefyd yn cael ei ddefnyddio ar y cyd â'r Datganiad o Gyfrifon i werthuso iechyd ariannol y busnes.</p> <p>Pan fydd busnes yn gwmni cyfyngedig cofrestredig bydd gwybodaeth sydd ar gael gan Dŷ'r Cwmnïau ac unrhyw ffynhonnell gyhoeddus arall hefyd yn rhan o'r asesiad.</p>
Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth	Uchafswm o 75% (gan ddefnyddio gwerth cyfredol a chyfrif am forgois/benthyciad gwarantedig arall)
Diogelwch	Pridiant cyntaf neu'r ail bridiant ar eiddo sy'n cael ei adnewyddu neu eiddo arall lle mae'r berchnogaeth yr un peth.
Yswiriant	Gwirio bod yswiriant eiddo yn ei le, yn erbyn colled neu ddifrod, i'r gwerth adfer llawn
Gwiriad dyled	Cynnal gwiriad dyled gyda dyledwyr a threth y cyngor mewn perthynas ag ymgeisydd ac eiddo. Rhaid talu dyledion cyn eu cymeradwyo.
Tŷ'r Cwmnïau	Pridiant wedi'i gofrestru yn erbyn endid busnes gyda Thŷ'r Cwmnïau
Talu arian	<p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Ymlaen llaw ar ôl sicrhau benthyciad</p> <p>Taliadau fesul cam wrth i'r gwaith fynd yn ei flaen</p>
Ad-daliad	<p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Cyfandaliad ar ddiwedd y tymor (2 flynedd gwerthu, 5 mlynedd rhentu)</p> <p>Neu ar ôl gwerthu os yw'n gynharach</p>

Tudalen 56

Cais Busnes/Cwmni – Swm benthyciad £100,001 – £250,000 Troi Tai'n Gartrefi ASESIAD Y PANEL	
Cyfrifon	<p>Cyllid i gynnal asesiad o'r busnes/cwmni i gynnwys adolygiad o'r ddau Ddatganiad o Gyfrifon blwyddyn lawn ddiweddaraf, i gynnwys cyfrif Elw a Cholled llawn a Mantolen. Bydd yr asesiad yn ceisio sicrhau bod y busnes yn gynaliadwy, bod ganddo'r gallu i ymgymryd â'r datblygiad arfaethedig, y gallu i wasanaethu'r benthyciad ac nid oes ganddo unrhyw faterion llif arian. Lle bo modd, bydd adroddiad Credyd Busnes Dun & Bradstreet hefyd yn cael ei ddefnyddio ar y cyd â'r Datganiad o Gyfrifon i werthuso cyflwr ariannol y busnes.</p> <p>Pan fydd busnes yn gwmni cyfyngedig cofrestredig bydd gwybodaeth sydd ar gael gan Dŷ'r Cwmnïau ac unrhyw ffynhonnell gyhoeddus arall hefyd yn rhan o'r asesiad.</p>
Benthyciad mewn cymhariaeth â Gwerth	Uchafswm o 70% (gan ddefnyddio gwerth cyfredol a chyfrif am forgais/benthyciad gwarantedig arall)
Diogelwch	Pridiant cyntaf neu'r ail bridiant ar eiddo sy'n cael ei adnewyddu neu eiddo arall lle mae'r berchnogaeth yr un peth.
Yswiriant	Gwirio bod yswiriant eiddo yn ei le, yn erbyn colled neu ddifrod, i'r gwerth adfer llawn
Gwiriad dyled	Cynnal gwiriad dyled gyda dyledwyr a threth y cyngor mewn perthynas ag ymgeisydd ac eiddo. Rhaid talu dyledion cyn eu cymeradwyo.
Tŷ'r Cwmnïau	Pridiant wedi'i gofrestru yn erbyn endid busnes gyda Thŷ'r Cwmnïau
Talu arian	<p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Ymlaen llaw ar ôl sicrhau benthyciad</p> <p>Taliadau fesul cam wrth i'r gwaith fynd yn ei flaen</p>
Ad-daliad	<p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Benthyciad Eiddo Gwag Troi Tai'n Gartrefi</p> <p>Cyfundaliad ar ddiwedd y tymor (2 flynedd gwerthu, 5 mlynedd rhentu)</p> <p>Neu ar ôl gwerthu os yw'n gynharach</p> <p>Mae'r gallu i ofyn am ad-daliadau fesul cam yn angenrheidiol</p>

Er mwyn lliniaru'r risg yn erbyn peidio ag ad-dalu/diffygdalu ymhellach, mae byffer i'w gynnal o £100,000 ar draws cronfeydd benthyciadau, o'r cyllid grant gwreiddiol.

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

This **Integrated Impact Assessment tool** incorporates the principles of the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 and the Sustainable Development Principles, the Equality Act 2010 and the Welsh Language Measure 2011 (Welsh Language Standards requirements) and Risk Management in order to inform effective decision making and ensuring compliance with respective legislation.

1. PROPOSAL DETAILS: (Policy/Change Objective/Budget saving)

Proposal Title	Housing Grants and Loans Financial Assistance Policy				
Service Area	Housing	Corporate Lead Officer	Donna Pritchard	Strategic Director	Caroline Lewis
Name of Officer completing the IIA	Alwen Edwards	E-mail	Alwen.Edwards@ceredigion.gov.uk	Phone no	01545 572183

Please give a brief description of the purpose of the proposal

This Policy includes the details for the Grants and Loans delivered by the Housing Service. These include external and internal funded grant and loans assistance and the conditions that apply to each. We are seeking to update the policy to include additional details on the loans and in line with the Welsh Government requirement to remove the Test of Financial Resources for small and medium sized grants. By removing the Test of Financial Resources this may have an impact on the number of clients eligible for the grant.

Who will be directly affected by this proposal? (e.g. The general public, specific sections of the public such as youth groups, carers, road users, people using country parks, people on benefits, staff members or those who fall under the protected characteristics groups as defined by the Equality Act and for whom the authority must have due regard).

This will directly affect the general public who require disabled adaptations in order for them to remain living independently in their own homes.

VERSION CONTROL: The IIA should be used at the earliest stages of decision making, and then honed and refined throughout the decision making process. It is important to keep a record of this process so that we can demonstrate how we have considered and built in sustainable development, Welsh language and equality considerations wherever possible.

Author	Decision making stage	Version number	Date considered	Brief description of any amendments made following consideration
Alwen Edwards	Overview and Scrutiny	1	16/12/2021	<i>This will demonstrate how we have considered and built in sustainable development throughout the evolution of a proposal. Have you considered and applied the sustainable development principle and Well-being Goals?</i>

Tudalen 57

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

COUNCIL STRATEGIC OBJECTIVES: Which of the Council's Strategic Objectives does the proposal address and how?	
Boosting the Economy	The Policy will have a positive impact on the local construction industry providing job opportunities due to the potential increase in the number of residents eligible for housing adaptations. Contractors from the CCC Minor Works Framework currently deliver housing adaptations and there is a potential for additional adaptations to be approved and undertaken. In addition to this with elderly clients living in their own homes there will be an increase in the reliance on local carers calling several times a day – local employment.
Investing in People's Future	The Policy will provide the opportunity for disabled and elderly residents to remain living within their homes through timely adaptations enabling them to live within their communities and with their families enhancing their health and wellbeing.
Enabling Individual and Family Resilience	By providing disabled adaptations to elderly and disabled clients, this enables clients to remain living independently within their homes and communities and with their families for longer.
Promoting Environmental and Community Resilience	By providing disabled adaptations to elderly and disabled clients, this enables clients to remain living independently within their homes and continue to be a part of their community. In building extensions and undertaking other adaptations within the home, the latest Building Regulations are adhered to ensuring that energy efficiency measures are installed within the structures. Local contractors who are on the CCC Minor Works Framework are used to deliver the works with the use of local Building Merchants reducing travel costs.

Tudalen 58

NOTE: As you complete this tool you will be asked for **evidence to support your views**. These need to include your baseline position, measures and studies that have informed your thinking and the judgement you are making. It should allow you to identify whether any changes resulting from the implementation of the recommendation will have a positive or negative effect. Data sources include for example:

- *Quantitative data - data that provides numerical information, e.g. population figures, number of users/non-users*
- *Qualitative data – data that furnishes evidence of people's perception/views of the service/policy, e.g. analysis of complaints, outcomes of focus groups, surveys*
- *Local population data from the census figures (such as Ceredigion Welsh language Profile and Ceredigion Demographic Equality data)*
- *National Household survey data*
- *Service User data*
- *Feedback from consultation and engagement campaigns*
- *Recommendations from Scrutiny*

- *Comparisons with similar policies in other authorities*
- *Academic publications, research reports, consultants' reports, and reports on any consultation with e.g. trade unions or the voluntary and community sectors, 'Is Wales Fairer' document.*
- *Welsh Language skills data for Council staff*

2. SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRINCIPLES: How has your proposal embedded and prioritised the five sustainable development principles, as outlined in the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015, in its development?

Sustainable Development Principle	Does the proposal demonstrate you have met this principle? If yes, describe how. If not, explain why.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to the principle?
<p>Long Term Balancing short term need with long term and planning for the future.</p>	<p>The Policy will be amended on a regular basis depending on changes in law, guidance and local circumstances.</p> <p>The removal of the Test of Financial Resources (TFR) for small and medium size grants will result in an increase of clients eligible for adaptations and these clients will remain living independently in their own homes reducing the need for them to move into hospital/care homes. This will reduce the need to expand the capacity of both establishments.</p>	<p>In the 4 years pre-Covid (i.e. 2016-17 to 2019-20) on average 115 DFG adaptations were delivered annually. Of these, on average 16 clients annually were as a result of hospital discharge.</p> <p>There are no figures available to demonstrate the number of clients who were not eligible due to having a high contribution on the Test of Financial Resources.</p> <p>There are no figures for residents who undertake adaptations without contacting the LA.</p>	<p>N/A</p>

	<p>More properties will be adapted and these adaptations can be used by other family members, or sold to owners who may require the adaptation.</p>	<p>Of the 357 completed and returned Satisfaction Questionnaires (2016-17 to 2019-20), 354 were satisfied or very satisfied with the adaptation.</p> <p>17% of households on the Ceredigion Housing Register have requested an adapted property, thus creating the Accessible Housing Register</p>	
<p>Collaboration Working together with other partners to deliver.</p>	<p>The LA are working in collaboration with Welsh Government to deliver their requirements of removing the TFR for small and medium sized Adaptations.</p> <p>The Policy has been developed in conjunction with the relevant Partners, i.e. OTs from Social Service and the Health Board, Wales and West Care and Repair Service and local RSLs.</p>	<p>WG have requested this amendment for each authority in Wales.</p> <p>In order to effectively deliver disabled adaptations, Occupational Therapists (OTs) working for Social Services and the Health Board submit recommendations to the Section for elderly/disabled service users in the County.</p> <p>– Annually an average of 178 recommendations have been received based on the figures for the 4</p>	<p>N/A</p>

		<p>years pre-Covid (i.e. 2016-17 to 2019-20)</p> <p>The LA work in collaboration with Wales and West Care and Repair Agency to deliver the small sized adaptations and they act as Agents in a number of schemes delivering medium sized adaptations.</p> <p>An OT Liaison meeting is held regularly with the partners, minutes are provided for these meetings.</p> <p>Third Sector Organisations, i.e. Age Concern, CAVO, British Red Cross inform elderly/disabled/vulnerable residents of the availability of grant aid for adaptations within the home and act as advocate for them.</p>	
<p>Involvement Involving those with an interest and seeking their views.</p>	<p>The following stakeholders were consulted with in developing the Policy: Ceredigion County Council -</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Housing Adaptations Section ii) Housing Strategy and Enabling Service iii) Social Services – OTs; 	<p>The Policy has been discussed and views sought through the OT Liaison Meetings. Minutes of these Meetings can be provided</p>	N/A

	<p>Health Board – i) OTs Wales and West Housing Association - i) Care and Repair ii) Housing Team Barcud Housing Association Strategic Housing Partnership Group</p> <p>The views of the stakeholders were sought early in the process especially as the change will impact on each Service, i.e. OTs, C&R, Housing Adaptations.</p> <p>OT Liaison Meetings are held every couple of months with representations from Social Services OTs, Hospital OTs, Care and Repair, Barcud and Wales and West Housing Associations.</p>	<p>Minutes of the Meetings can be provided</p> <p>Minutes of the Meetings can be provided</p>	
<p>Prevention Putting resources into preventing problems occurring or getting worse.</p>	<p>This is a requirement from WG to remove the TFR for small and medium sized adaptation grants. It is envisaged that there will be</p> <ul style="list-style-type: none"> i) an increase in enquiries received by Social Services OTs, ii) an increase in recommendations coming through to the Housing Adaptations Section; iii) an increased number of schemes for the contractors on the Minor Works 	<p>Although it is not recorded or the number collected for those who enquire for a grant and are unsuccessful as their contribution towards the cost of the scheme is greater or equal to the cost of the work, these Service users will be eligible for grant aid once the TFR has been removed for small and medium sized grants.</p>	<p>N/A</p>

	<p>iv) Framework to deliver within a specified timeframe and an increase in the required budget to deliver the schemes.</p> <p>v) All the above timescales feed into our Performance Indicators for the time it takes to deliver a DFG adaptation from time of first contact to completion of the adaptation.</p> <p>The Financial Assistance Policy will address these issue by taking into Account –</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Applying a maximum financial limit to small sized grants; ii) Applying a maximum financial limit to the medium sized grant; iii) Introduce a Priority List system 	<p>Those who believe that their contribution towards the cost of the works will be too high do not contact SS for an OT visit, therefore once the means test is removed for small and medium sized grants all will be eligible. The actual extent of the increase in the number of enquiries that will be received is unknown at present.</p>	
<p>Integration Positively impacting on people, economy, environment and culture and trying to benefit all three.</p>	<p>This Policy will affect Social Service – OT Section as well as the Housing Adaptations Section. The two sections work closely together and hold OT Liaison Meetings every couple of months addressing problem cases, workloads, financial situation of the grant budget, policies and procedures. The requirement as laid out from WG</p>	<p>The changes to the policy has been developed with partners and we will continue to monitor the delivery of the service through the OT Liaison meetings.</p>	<p>N/A</p>

	<p>was shared with the stakeholders early on.</p> <p>This could positively impact the</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Economy – additional work for local contractors; ii) Environment – keeping service users in their homes will reduce the number of beds required in hospitals/care homes. All adaptations and new builds are done up to Building Control standards, this usually includes for insulation measures. 		
--	---	--	--

3. WELL-BEING GOALS: Does your proposal deliver any of the seven National Well-being Goals for Wales as outlined on the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015? Please explain the impact (positive and negative) you expect, together with suggestions of how to mitigate negative impacts or better contribute to the goal. We need to ensure that the steps we take to meet one of the goals aren't detrimental to meeting another.

Well-being Goal	Does the proposal contribute to this goal? Describe the positive or negative impacts.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to the goal?
<p>3.1. A prosperous Wales Efficient use of resources, skilled, educated people, generates wealth, provides jobs.</p>	<p>The Policy positively contributes to a prosperous Wales, through opportunities for local procurement, community involvement, jobs and/or apprenticeships and green enterprise. There is a CCC Minor Works Framework where the contractors are sourced and with an increased number</p>	<p>Minor Works Framework requirement for local contractors.</p>	<p>N/A</p>

	of schemes being delivered this will increase the opportunity for local tradesmen.		
<p>3.2. A resilient Wales Maintain and enhance biodiversity and ecosystems that support resilience and can adapt to change (e.g. climate change).</p>	<p>All works undertaken are to the requirements as set by Building Control, this includes insulation measures, specially for new builds.</p> <p>Service users can remain within their homes and within their communities, strengthening the communities. By ensuring that service users can remain living independently within their homes without the need to be admitted into hospitals or care homes, this will reduce the amount of additional pressure on the capacity of both limiting the number/size of new homes/hospitals having to be built to accommodate them.</p>	Requirements of Building Control Regulations.	N/A
<p>3.3. A healthier Wales People's physical and mental wellbeing is maximised and health impacts are understood.</p>	<p>Service users physical and mental wellbeing is maximised by providing the adaptation to those that previously would not have been eligible and ensuring that they can live independently within their homes and communities surrounded by family and friends.</p> <p>Along with the impact to the Housing Adaptation Service, the Social Services OT section and Wales and West Care and Repair Service will have an increase workload if a greater number</p>	Of the 357 completed and returned Satisfaction Questionnaires received following a disabled adaptation within their home, 354 were satisfied or very satisfied with the adaptation. (Figures based on 4 years pre-Covid i.e. 2016-17 to 2019-20).	N/A

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

	<p>of residents within the county are eligible for grant aid for adaptations.</p> <p>The living environment of the service user will be improved and by keeping their independence and remaining to live within their home, among their family and friends, this will improve the person's quality of life.</p>		
<p>3.4. A Wales of cohesive communities Communities are attractive, viable, safe and well connected.</p>	<p>The Policy will have a positive impact on service users, as they will be able to remain living within their communities instead of being admitted to hospital/care home and live among their family and friends within the safety of their own home following the adaptation.</p>	<p>Enabling local people to remain living in their communities, will contribute towards sustaining cultural heritage and language.</p>	N/A
<p>3.5. A globally responsible Wales Taking account of impact on global well-being when considering local social, economic and environmental well-being.</p>	<p>There is a positive impact for a globally responsible Wales through ensuring that residents remain living independently within their own homes without the need to move into a Care Home or be admitted to hospital reducing the number of spaces required in both.</p> <p>Building works undertaken will be to Building Regulations requirements reducing people's carbon footprint.</p>	<p>Requirements of Building Control Regulations.</p>	N/A

Tudalen 66

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

<p>3.6. A more equal Wales People can fulfil their potential no matter what their background or circumstances.</p> <p><i>In this section you need to consider the impact on equality groups, the evidence and any action you are taking for improvement.</i> <i>You need to consider how might the proposal impact on equality protected groups in accordance with the Equality Act 2010?</i> <i>These include the protected characteristics of age, disability, gender reassignment, marriage or civil partnership, pregnancy or maternity, race, religion or beliefs, gender, sexual orientation.</i> Please also consider the following guide:: Equality Human Rights - Assessing Impact & Equality Duty</p>	<p>Describe why it will have a positive/negative or negligible impact.</p> <p><i>Using your evidence consider the impact for each of the protected groups. You will need to consider do these groups have equal access to the service, or do they need to receive the service in a different way from other people because of their protected characteristics. It is not acceptable to state simply that a proposal will universally benefit/disadvantage everyone. You should demonstrate that you have considered all the available evidence and address any gaps or disparities revealed.</i></p>	<p>What evidence do you have to support this view?</p> <p><i>Gathering Equality data and evidence is vital for an IIA. You should consider who uses or is likely to use the service. Failure to use <u>data</u> or <u>engage</u> where change is planned can leave decisions open to legal challenge. Please link to involvement box within this template. Please also consider the general guidance.</i></p>	<p>What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts?</p> <p><i>These actions can include a range of positive actions which allows the organisation to treat individuals according to their needs, even when that might mean treating some more favourably than others, in order for them to have a good outcome. You may also have actions to identify any gaps in data or an action to engage with those who will/likely to be effected by the proposal. These actions need to link to Section 4 of this template.</i></p>																
<p>Age Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people because of their age? (Please tick ✓)</p> <table border="1" data-bbox="69 991 786 1469"> <thead> <tr> <th></th> <th>Positive</th> <th>Negative</th> <th>None/ Negligible</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Children and Young People up to 18</td> <td style="text-align: center;">✓</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>People 18-50</td> <td style="text-align: center;">✓</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Older People 50+</td> <td style="text-align: center;">✓</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Positive	Negative	None/ Negligible	Children and Young People up to 18	✓			People 18-50	✓			Older People 50+	✓			<p>Currently children under 18 year are eligible for a Disbaled facilities grant and is not subject to the Test of Financial Resources – therefore no change.</p> <p>Test of Financial Resources apply to all clients 18 and over. If the client is on a means tested benefit or on a low income they would qualify for a disabled facility grant with either no contribution having to be paid or a low contribution – therefore no change.</p>	<p>Ceredigion’s population is expected to age over the coming years, with significant increases in the numbers of people aged 65 and over, and more particularly in the 85+ age group. As life expectancy increases, the demand for housing which is suited to the needs of the elderly is likely to increase further.</p>	<p>N/A</p>
	Positive	Negative	None/ Negligible																
Children and Young People up to 18	✓																		
People 18-50	✓																		
Older People 50+	✓																		

Tudalen 67

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

				<p>If the client is working/has a pension or substantial savings which is in excess of the income/savings thresholds as prescribed for a disabled facilities grant, their contribution could be high. Their contribution could be greater than the cost of the adaptation or they would be unable to fund the contribution and would not be able to receive the adaptation – if the Test of Financial Resources would be removed for small and medium sized grants, all client would be eligible to small and medium sized disabled facility grant and receive the adaptations that are required in their home. Larger grant would still be subject to a Test of Financial Resources.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

Tudalen 68

Disability Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people because of their disability? (Please tick ✓)				Currently children under 18 and adults 18 and over who are on a means tested benefit or on a low income will be eligible for a disabled facilities grant.	All residents will now be eligible for housing adaptations regardless of their financial circumstances. The 2011 Census identifies 21% of the population as having a long term health	N/A
Hearing Impairment	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
	Positive	Negative	None/			

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

Physical Impairment	☒		Negligible	Following the removal of the Test of Financial Resources all clients will be eligible to receive small and medium sized disabled facilities grants regardless of their income/pensions and savings.	problem or disability which limits their day to day activities.	
Visual Impairment	Positive	Negative	None/ Negligible			
	☒					
Learning Disability	Positive	Negative	None/ Negligible			
	☒					
Long Standing Illness	Positive	Negative	None/ Negligible			
	☒					
Mental Health	Positive	Negative	None/ Negligible			
	☒					
Other	Positive	Negative	None/ Negligible			
	☐					

Transgender Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on transgender people? (Please tick ✓)				The Policy aims to suit all individual needs, there will be no differential impact on transgender persons. Individual needs are identified through the application and recommendations received from OTs and these are addressed accordingly.	Figures on gender reassignment are difficult to establish since most people experiencing gender dysmorphia are likely to wish to remain undetected. A report from the Home Office suggests that Organisations should consider that 1% of their employees and service users may experience some degree of gender variance.	Council Staff will be provided training on the Codes and Practices of the Equality Act 2010.
Transgender	Positive	Negative	None/ Negligible			
	☒					

Marriage or Civil Partnership						
--------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Tudalen 69

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

<p>Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on marriage or Civil partnership? (Please tick ✓)</p>				<p>The Policy aims to suit all individual needs, there will be no differential impact based on marital status.</p>	<p>According to 2011 Census Reports, the proportion of married people is at 42.8%, which is almost four percentage points lower than in England. The proportion of a same-sex civil partnership is at 0.2%, which compares fairly with England.</p>	<p>Council Staff will be provided training on the Codes and Practices of the Equality Act 2010.</p>
Marriage	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Civil partnership	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
<p>Pregnancy or Maternity Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on pregnancy or maternity? (Please tick ✓)</p>				<p>The Policy aims to suit all individual needs, there will be no differential impact based on whether the applicant is pregnant or on maternity leave.</p>		<p>Council Staff will be provided training on the Codes and Practices of the Equality Act 2010.</p>
Pregnancy	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Maternity	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓			<p>The changes to the Test of Financial Resources requirement would not impact on clients who are pregnant or on maternity who can apply for disabled facilities grants.</p>		
<p>Race Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on race? (Please tick ✓)</p>				<p>Customs, beliefs and traditions within diverse communities will be respected.</p>	<p>From the Census returns, 2,196 of the citizens of Ceredigion reported that their main language was other than Welsh or English. The largest group of main language speakers after English and Welsh was Polish with 663 individuals. Ceredigion is also offering support to the Syrian</p>	<p>The use of WITS interpretation service might be required for service users who are migrants and have limited or no Welsh/English language skills.</p>
White	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Mixed/Multiple Ethnic Groups	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓			<p>Citizens who have migrated into the area, where another language is their primary language, and where they have limited or no</p>		

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

Asian / Asian British	Positive ✓	Negative	None/ Negligible	Welsh/English language skills, may require a translation service.	Refugee Project, where there could be a number of speakers who do not have neither English or Welsh language skills.	
Black / African / Caribbean / Black British	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			
Other Ethnic Groups	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			

Religion or non-beliefs Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people with different religions, beliefs or non-beliefs? (Please tick ✓)				Customs, beliefs and traditions within diverse communities will be respected.	The majority of the population of Wales describe themselves in the 2011 Census as Christian i.e. 59%. In Wales, 31% said they have no religion and 9% declined to answer. Muslims are the next largest group in Wales with 521 members representing 0.7% of the population, followed by Buddhists (0.5%).	Council Staff will be provided training on the Codes and Practices of the Equality Act 2010.
Christian	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			
Buddhist	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			
Hindu	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			
Humanist	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			
Jewish	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			
Muslim	Positive ✓	Negative	None/ Negligible			
Sikh	Positive	Negative	None/ Negligible			

Tudalen 71

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

	✓					
Non-belief	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Other	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Sex Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on men and/or women? (Please tick ✓)				The Policy aims to suit all individual needs, there will be no differential impact based on sex of the applicant.	According to the 2011 Census the proportion of males and females are fairly equal in Ceredigion.	N/A
Men	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Women	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Sexual Orientation Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people with different sexual orientation? (Please tick ✓)				The Policy aims to suit all individual needs, there will be no differential impact based on sexual orientation.	Information on sexual orientation is not gathered by the Census. Almost 170,000 people responded to the question on sexual identity in the ONS Integrated Household Survey 2013. In Wales, 93.5% were heterosexual, 1.4% gay, lesbian or bisexual, 0.4% other and answered 'don't know' or decline to respond. A further 1.8% provided no response at all. The ONS are using the estimate of 5-7% of	N/A
Bisexual	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Gay Men	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Gay Women / Lesbian	Positive	Negative	None/ Negligible			
	✓					
Heterosexual / Straight	Positive	Negative	None/ Negligible			

Tudalen 72

	✓				the population who are lesbian, gay or bisexual, these figures are also accepted by Stonewall. (Stonewall is a lesbian, gay, bisexual and transgender (LGBT) rights charity in the United Kingdom).	
--	---	--	--	--	---	--

Having due regards in relation to the three aims of the Equality Duty - determine whether the proposal will assist or inhibit your ability to eliminate discrimination; advance equality and foster good relations.						
3.6.2. How could/does the proposal help advance/promote equality of opportunity?						
<i>You should consider whether the proposal will help you to:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● Remove or minimise disadvantage ● To meet the needs of people with certain characteristics ● Encourage increased participation of people with particular characteristics 						
The Policy will help promote equality of opportunity for all residents to be obtain an adaptation to enable them to remain living within their own homes.						
3.6.3. How could/does the proposal/decision help to eliminate unlawful discrimination, harassment, or victimisation?						
<i>You should consider whether there is evidence to indicate that:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● The proposal may result in less favourable treatment for people with certain characteristics ● The proposal may give rise to indirect discrimination ● The proposal is more likely to assist or impeded you in making reasonable adjustments 						
The Policy helps to eliminate discrimination by being accessible to all groups, and by making reasonable adjustments whenever required.						
3.6.4. How could/does the proposal impact on advancing/promoting good relations and wider community cohesion?						
<i>You should consider whether the proposal with help you to:</i> <ul style="list-style-type: none"> ● Tackle prejudice ● Promote understanding 						
No group is shown favour and the policy encourages inclusivity. We aim to provide adaptations to all those in needs taking into account their language needs, age, disability, gender assignment, Marriage or Civil Partnership, Pregnancy or Maternity, Tace, Religion or Non-belief, Sex, Sexual Orientation, and to encourage and support community cohesion within diverse communities.						

Having due regard of the Socio-Economic Duty of the Equality Act 2010.						
Socio-Economic Disadvantage is living in less favourable social and economic circumstances than others in the same society.						
<i>As a listed public body, Ceredigion County Council is required to have due regard to the Socio-Economic Duty of the Equality Act 2010. Effectively this means carrying out a poverty impact assessment. The duty covers all people who suffer socio-economic disadvantage, including people with protected characteristics.</i>						

3.6.5 What evidence do you have about socio-economic disadvantage and inequalities of outcome in relation to the proposal? Describe why it will have a positive/negative or negligible impact.
The outcome of this Policy will have a positive impact on the socio-economic disadvantage and inequalities as the policy is inclusive.
What evidence do you have to support this view?
The Policy improves the health and wellbeing of residents by providing Adaptations and improving their living conditions.
What action(s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts?
N/A

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

3.7. A Wales of vibrant culture and thriving Welsh language Culture, heritage and Welsh Language are promoted and protected. <i>In this section you need to consider the impact, the evidence and any action you are taking for improvement. This in order to ensure that the opportunities for people who choose to live their lives and access services through the medium of Welsh are not inferior to what is afforded to those choosing to do so in English, in accordance with the requirement of the Welsh Language Measure 2011.</i>				Describe why it will have a positive/negative or negligible impact.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts?
Will the proposal be delivered bilingually (Welsh & English)?	Positive	Negative	None/ Negligible	The Policy will be available in both Welsh and English	Bilingual copies of the final Policy will be available on the corporate website in accordance with full compliance with the Council Welsh Language Standards.	N/A
	✓					
Will the proposal have an effect on opportunities for persons to use the Welsh language?	Positive	Negative	None/ Negligible	The impact of the Policy is positive. Communities are changing in Ceredigion, and this is having an effect on language use. The Policy will enable local residents to remain living within their own homes and within their communities for longer through the installation of adaptations.	Ceredigion Welsh Language Profile, 47% (approx. 35,000) of the population over 3 years old are Welsh speakers according to Census 2011 returns. We record applicants language of choice on applications.	N/A
	✓					
Will the proposal increase or reduce the opportunity for persons to access services through the medium of Welsh?	Positive	Negative	None/ Negligible	The impact of the Policy is positive. Service users may access the service in	Applicants can apply in either Welsh or English and receive a full service in their language of choice.	N/A
	✓					

Tudalen 75

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

				Welsh or English in accordance with the Council's language policy.		
How will the proposal treat the Welsh language no less favourably than the English language?	Positive ✓	Negative	None/ Negligible	The Policy and relevant documents will be available in both languages. We are always mindful of language and culture and seek to provide adaptations to homes for local people to have the opportunity to remain living independently within their own homes and within their communities in order for the language to thrive.	The Policy and relevant documentation are available through the medium of Welsh and English.	N/A
Will it preserve promote and enhance local culture and heritage?	Positive ✓	Negative	None/ Negligible	The Policy will aim to have a positive effect on local culture and heritage as it aims to keep elderly and disabled residents living within their homes and communities.	Actions will address the needs of local residents which includes language needs and protecting cultural heritage of the county.	N/A

Tudalen 76

4. STRENGTHENING THE PROPOSAL: If the proposal is likely to have a negative impact on any of the above (including any of the protected characteristics), what practical changes/actions could help reduce or remove any negative impacts as identified in sections 2 and 3?

4.1 Actions.

What are you going to do?	When are you going to do it?	Who is responsible?	Progress
To ensure that all staff members are aware of and adequately trained in Equality Act and Welsh Language Measures.	Ongoing	Senior Housing Adaptations and Energy Efficiency Officer	
The use of WITS interpretation service might be required for serve users who are migrants and have limited or no Welsh/English language skills.	Ongoing	Senior Housing Adaptations and Energy Efficiency Officer	

4.2. If no action is to be taken to remove or mitigate negative impacts please justify why.
(Please remember that if you have identified unlawful discrimination, immediate and potential, as a result of this proposal, the proposal must be changed or revised).

See above

4.3. Monitoring, evaluating and reviewing.

How will you monitor the impact and effectiveness of the proposal?

The impact and effectiveness of the delivery of the Policy will be monitored through regular Team Meetings, OT Liaison Meetings and Finance meetings.

5. RISK: What is the risk associated with this proposal?

Tudalen 77

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

Impact Criteria	1 - Very low	2 - Low	3 - Medium	4 - High	5 - Very High
Likelihood Criteria	1 - Unlikely to occur	2 - Lower than average chance of occurrence	3 - Even chance of occurrence	4 - Higher than average chance of occurrence	5 - Expected to occur
Risk Description	Impact (severity)		Probability (deliverability)		Risk Score
Increase in the number of enquiries and adaptations	3 Medium		3 Even chance of occurrence		3 x 3 = 9
Insufficient budget for delivery of all adaptations	3 Medium		4 Higher than average chance of occurrence		3 x 4 = 12
Does your proposal have a potential impact on another Service area?					
This policy has a potential impact on the OT service both within the Council and Hospital setting.					

6. SIGN OFF			
Position	Name	Signature	Date
Service Manager			
Corporate Lead Officer			
Strategic Director			
Portfolio Holder			

Tudalen 78

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
Dyddiad y cyfarfod:	16 Rhagfyr 2021
Teitl:	Adolygu Polisi Trwyddedu Cerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat y Cyngor - Bysus a dynnir gan geffylau
Pwrpas yr Adroddiad:	I'w graffu o ran: <ol style="list-style-type: none">1. Ystyried adolygu Polisi Cyffredinol y Cyngor ar Gerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat ac yn benodol trwyddedu bysus a dynnir gan geffylau, ac2. Ystyried yr angen i fabwysiadu amodau trwyddedu newydd yn ogystal â mabwysiadu is-ddeddf newydd ar gyfer trywydd penodol arfaethedig a/ neu unrhyw drywydd yn y dyfodol ar gyfer bysus a dynnir gan geffylau (omnibws)
I'w benderfynu:	.
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Gareth Lloyd – Amddiffyn y Cyhoedd

Cefndir

Mae unigolyn wedi cysylltu â'r Awdurdod yn mynegi diddordeb i ddefnyddio cart a cheffyl i fynd â theithwyr ar hyd y Promenâd yn Aberystwyth.

Nid yw'r Polisi Cyfredol ar Gerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat yn cynnwys cart a cheffyl / omnibws ac ar hyn o bryd nid oes gan Gyngor Sir Ceredigion unrhyw is-ddeddfau mewn lle ar gyfer rheoleiddio omnibysus.

Ni all cart a cheffyl sy'n darparu cludiant cyhoeddus gael ei drwyddedu fel cerbyd hurio preifat am fod yr elfen yma'n gaeth i gerbydau modur yn unig. Gall cart a cheffyl gael ei drwyddedu i'w ddefnyddio fel 'omnibws' o dan Ddeddf Cymalau Heddlu'r Dref 1889 fodd bynnag er mwyn trwyddedu a defnyddio omnibysus o'r fath bydd yn ofynnol i'r Awdurdod yn gyntaf:

- 1) Diwygio ei Bolisi Cyffredinol er mwyn cyflwyno amodau trwyddedu newydd a phenodol ar gyfer y math yma o gludiant, a
- 2) Mabwysiadu is-ddeddf newydd i reoleiddio ceirt a cheffylau / omnibysus.

Rheoliadau ac Is-ddeddfau

Bydd yn rhaid trwyddedu cerbydau hacni / omnibysus o dan y ddeddfau canlynol:

- Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1847
- Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1889 a

Tudalen 80

- Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976.

Mae'n ddyletswydd felly ar Gyngor Sir Ceredigion fel yr Awdurdod Trwyddedu i ymgymryd â'i ddyletswyddau trwyddedu o ran cerbydau hacni gan roi i'r Awdurdod y pŵer i osod amodau ar drwydded cerbyd neu'r gyrrwr fel y bydd yn ystyried hynny'n rhesymol angenrheidiol.

Bydd Adran 6 Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1889 yn rhoi'r awdurdod i'r Cyngor lunio is-ddeddfau ar gyfer gosod rheoliadau ar ddefnydd omnibysus. O dan Ddeddf Traffig y Ffordd 1930 a Deddf Trafnidiaeth 1985 bydd y darpariaethau yma'n parhau mewn grym ar gyfer cerbydau difodur

O dan y ddeddfwriaeth hen yma byddai cart a cheffyl yn dod o dan ddiffiniad 'omnibws'. Caiff omnibws ei ddiffinio fel un o'r cerbydau canlynol: omnibws, char-a-banc, *wagonette*, *brake*, coets fawr neu gerbyd arall (difodur)

Bydd yn ofynnol i omnibysus ddilyn trywydd penodol y penderfynwyd arno ymlaen llaw ac nid oes hawl gan y gyrrwr na'r cerbyd weithredu heb drwydded.

Nid oes unrhyw sgôp yn y ddeddfwriaeth i gynnwys amodau mewn ffordd gyfreithiol i unrhyw drwydded. Felly er mwyn gosod amodau ar drwydded fydd yn sicrhau diogelwch y cyhoedd, diogelwch teithwyr a'r gyrrwr, lles anifeiliaid ac arferion da o ran y math yma o gludiant yr unig ffordd o reoleiddio fydd gwneud is-ddeddfau.

Ymgynghoriad

Mewn ymateb i'r cais a dderbyniwyd gan y Tîm Gweithredu bu i Swyddogion ddrafftio set newydd o amodau trwyddedu ar gyfer cart a cheffyl / omnibysus y gellir eu cynnwys ym Mholisi Cyffredinol yr Awdurdod o ran Cerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat.

Bwriad yr amodau drafft newydd fydd eu hatodi i reolau'r Polisi cyfredol a darparu canllawiau ar ba mor addas fydd unrhyw gais a dderbynnir ar gyfer cerbyd hacni ceffyl hynny yw omnibws gan geisio hyrwyddo'r canlynol:

- Amddiffyn lechyd a diogelwch y cyhoedd
- Amddiffyn lles anifeiliaid a ddefnyddir yn y math yma o fusnes
- Hyrwyddo busnes cerbydau hacni ceffylau sy'n uchel ei barch.

Bydd y newidiadau arfaethedig hefyd yn cynnwys y canlynol;

- Galluogi'r broses o drwyddedu cerbydau hacni ceffylau hynny yw omnibysus yn Awdurdod Ceredigion
- Clustnodi'r trywydd penodol y dylid ei ddefnyddio rhwng y Promenâd newydd a Rhodfa'r Môr Aberystwyth;
- Newid y Safle Tacsis ar y Promenâd newydd i ganiatáu au cerbydau hacni ceffylau yn unrhyw rhwng 6am - 6pm;

Mae'r amodau drafft ynghlwm i'r adroddiad yma (gweler Atodiad A). Ymgynghorwyd yn gyhoeddus ar y newidiadau yma ar 2 Awst 2021, a'r dyddiad cau ar gyfer ymatebion oedd 31 Awst 2021.

Ymatebion Ymgynghori

Bu i'r Gwasanaeth dderbyn cyfanswm o 216 ymateb i'r ymgynghoriad yma. Ceir dadansoddiad cryno o'r ymatebion ynghlwm yn Atodiad B yr adroddiad yma.

Bu i'r ymgynghoriad diweddar ein galluogi i gael syniad o'r lefel o gefnogaeth neu wrthwynebiad neu farn arall i'r is-ddeddf ac amodau trwyddedu newydd wrth drafod cart a cheffyl / omnibysus.

O'r 216 o ymatebion a dderbyniwyd i'r ymgynghoriad ychydig iawn wnaeth ymateb yn bositif ac nid oeddent o blaid mabwysiadu'r argymhelliad trwyddedu newydd.

Roedd y mwyafrif helaeth o ymatebion yn erbyn yr argymhelliad o fabwysiadu system trwyddedu omnibws. Y prif reswm dros wrthwynebiadau pobl oedd pryderon cyffredinol parthed llif traffig ar hyd ardal y Promenâd ayb, yn enwedig yn ystod misoedd yr haf yn ogystal â phryderon cyffredinol am les anifeiliaid a cheffylau yn rhannu'r ffordd gyda cherbydau'r ffordd.

Pan ofynnwyd a oedd y trywydd arfaethedig yn addas ar gyfer cludo teithwyr mewn cart a cheffyl, bu i 69% naill ai anghytuno'n gryf neu anghytuno; a phan ofynnwyd pa drywydd y byddent yn ei argymhell a pham bu i'r mwyafrif o ymatebion nodi dim trywydd o gwbl.

Hefyd derbyniwyd adborth oddi wrth Wasanaethau Priffyrdd a Gwasanaethau Economi ac Adfywio Cyngor Sir Ceredigion.

Yn gyffredinol ar wahân i elfennau economaidd ac adfywio, bu i'r Gwasanaethau Priffyrdd fynegi pryderon parthed defnyddio'r briffordd a risg i ddiogelwch y cyhoedd ac roeddent o'r farn y byddai angen trafodaethau helaeth pellach rhwng gwasanaethau cyn y gellir mabwysiadu'r polisi hwn.

Oes Aseiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nad oes, esboniwch pam Oes

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Crynodeb Hirdymor:

Ystyrir hi'n arfer dda i awdurdodau lleol adolygu eu Ddatganiad o Bolisi Trwyddedu yn rheolaidd er mwyn sicrhau ei fod yn cyd-fynd â newidiadau deddfwriaethol, newidiadau a argymhellwyd gan y llywodraeth neu lle y bo awdurdod trwyddedu yn ystyried bod newidiadau yn angenrheidiol er mwyn hyrwyddo diogelwch y cyhoedd.

Mae Amddiffyn y Cyhoedd yn ddyletswydd statudol ar yr awdurdod ac yn cyfrannu tuag

Tudalen 82

	<p>at nodau llesiant o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).</p>
Cydweithio:	<p>Bu i'r Awdurdod weithio gydag awdurdodau lleol a phartneriaid eraill wrth ystyried y polisi yma er mwyn sicrhau cysondeb sy'n cyflawni anghenion y Sir.</p>
Cynnwys:	<p>Bu i'r cynnwys a'r ymgynghoriad gynnwys partneriaid amrywiol, asiantaethau a'r cyhoedd a gwaned y gwaith ymgysylltu gyda'r Tîm Trwyddedu er mwyn sicrhau bod polisi mewn lle sy'n addas at ei bwrpas. Bydd cynnwys yr ochr fasnach a'r cyhoedd yn hanfodol er mwyn sicrhau bod masnach / busnes sydd wedi ei drwyddedu'n briodol yn ffynnu ac yn ddiogel yng Ngheredigion.</p>
Atal:	<p>Mae'r amcanion trwyddedu'n hollol gyson â'r elfen o 'atal' a gefnogir gan safonau'r diwydiant a deddfwriaeth ac y mae'r polisi arfaethedig yma'n ceisio hyrwyddo pob un o'r amcanion yma cyn belled ag y bo hynny'n ymarferol bosib.</p>
Integreiddio:	<p>Mae'r Polisi Trwyddedu'n un o'r nifer o bolisiau a weithredir gan yr awdurdod er mwyn cynnal y gwaith o amddiffyn y cyhoedd.</p>
Argymhelliad:	<p>Gofynnir i graffu felly ystyried cynnwys yr adroddiad yma a'r ymatebion i'r ymgynghori ac argymell i'r Cabinet naill ai:</p> <ol style="list-style-type: none">1. nad yw'r newid i'r polisi arfaethedig yn angenrheidiol ac y dylai'r Awdurdod ystyried parhau fel sir "heb omnibysus". neu2. mae'r newid arfaethedig i'r polisi yn angenrheidiol er mwyn caniatáu omnibysus yn Aberystwyth a/neu unrhyw ardal arall o'r sir lle bydd angen:<ol style="list-style-type: none">a) mabwysiadu'r amodau trwyddedu newydd, ab) mabwysiadu'r is-ddeddf newydd ar gyfer y trywydd penodol newydd a/neu unrhyw drywydd omnibws arfaethedig yn y dyfodol er mwyn gweithredu'n effeithiol unrhyw camau sy'n groes i amodau'r drwydded.

Tudalen 83

Rheswm dros y penderfyniad:	Gwella diogelwch y cyhoedd ac eglurer o ran masnach trwyddedig yng Ngheredigion.
Trosolwg a Chraffu:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach; trafodwyd hefyd yn y Pwyllgor Trwyddedu.
Fframwaith Polisi:	Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022
Blaenoriaethau Corfforaethol	Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	O fewn y gyllideb
Goblygiadau Cyfreithiol:	Mae angen i Awdurdodau Lleol ymgynghori ar newidiadau arfaethedig i'r Polisi Trwyddedu.
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau Eiddo / Asedau	Dim
Risg (au):	Os na fydd polisi clir ar y mater ni fydd penderfyniadau trwyddedu yn gadarn ac yn agored i'w herio.
Pwerau Statudol:	Deddf Plismona a Thrwyddedu 2017, Deddf Darpariaethau Amrywiol Llywodraeth Leol 1976, Deddf Cymalau Heddlu'r Dref 1847
Papurau Cefndir :	Gweler yr atodiadau
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Alun Williams (Polisi a Pherfformiad)
Swyddog Adrodd:	Anne-Louise Davies (Rheolwr Safonau Masnach a Thrwyddedu)
Dyddiad:	19 Hydref 2021

Atodiadau

- A: Amodau Cerbydau Hacni Ceffylau a Chart ac Amodau Polisi Gyrwyr
B: Ymatebion a Dadansoddi'r Ymgynghori ar y Polisi Cart a Cheffyl 2021.

Polisi Trwyddedu

Cerbydau Hacni a Cherbydau Hurio Preifat

ATODIAD A

Polisi Gyrrwyr a Cherbydau Hacni a Dynnir gan Geffyl

Awdur a gwasanaeth: Helena Corke, Gwasanaeth Trwyddedu, Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd

Dyddiad cymeradwywyd gan y Cabinet:

Asesiad Effaith Integredig (Ie/Na): Ie

Dyddiad cyhoeddi:

Cynnwys:

Diffiniadau

1. CERBYDAU HACNI A DYNNIR GAN GEFFYL

- 1.1 Rhagofynion
- 1.2 Adnewyddu
- 1.3 Cyfyngu ar niferoedd
- 1.4 Gwneuthuriad
- 1.5 Archwiliadau
- 1.6 Arwyddion
- 1.7 Llwybr
- 1.8 Prisiau
- 1.9 Trosglwyddo trwyddedau
- 1.10 Newid perchennog/Gwerthu neu drosglwyddo cerbyd
- 1.11 Damweiniau
- 1.12 Cofnodion

2. GYRWYR

- 2.1 Rhagofynion
- 2.2 Adnewyddu
- 2.3 Prawf Gyrru
- 2.4 Prawf Person Addas a Phriodol
- 2.5 Gwiriad y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd
- 2.6 Ymgeiswyr gyda chyfnodau preswyllo y tu allan i'r DU
- 2.7 Hawl gyrrwr i weithio yn y DU
- 2.8 Asesiad Meddygol
- 2.9 Ymddygiad Cyffredinol
- 2.10 Cod Gwisg Gyrrwyr

3. CYDRADDOLDEB AC AMRYWIAETH

- 3.1 Teithwyr agored i niwed a Deddf Cydraddoldeb 2010
- 3.2 Gofal Priodol
- 3.3 Cŵn Cymorth
- 3.4 Teithwyr â Nam ar y Golwg

- 3.5 Teithwyr â Nam ar y Clyw
- 3.6 Cymorth Symudedd
- 3.7 Prisiau
- 3.8 Esemptiadau
- 4. CEFFYLAU A CHYFRWYAU
 - 4.1 Rhagofynion
 - 4.2 Archwiliad Milfeddygol
 - 4.3 Cyfnodau Gorffwys
- 5. CYDYMFFURFIO A GORFODI
 - 5.1 Gorfodi
 - 5.2 Gwrandawiaidau
 - 5.3 Rhybuddion
 - 5.4 Ataliadau
 - 5.5 Dirymiadau

Diffiniadau

Diffinnir omnibws mewn deddfwriaeth fel omnibws, siarabang, cert, brêc, coets fawr neu gerbyd (difodur) arall sy'n chwilio am gwsmeriaid neu'n sefyll i'w hurio neu ei ddefnyddio i gludo teithwyr am brisiau ar wahân i, o neu yn unrhyw ran o'r pellter a bennwyd yn ddarostyngedig i eithriadau penodol. Mae omnibysiau yn gweithredu ar lwybrau a bennwyd ymlaen llaw.

Yn y Polisi hwn, a'r Is-ddeddfau a wneir yma; bydd cerbyd hacni, cerbyd ac omnibws yn golygu'r cerbyd a bennir ynddo; sef bod yn gerbyd hacni a dynnir gan geffyl y mae Deddfau 1847, 1889 a 1976 yn gymwys iddo.

Rheoleiddio ac Is-ddeddfau

Gyda Deddf Cyfrifoldebau Heddluoedd Trefol 1889 a Deddf Cyfrifoldebau Heddluoedd Trefol 1847 yn rheoleiddio trwyddedu omnibysiau, nid yw'r deddfwriaeth berthnasol yn darparu llwybr clir ar gyfer atodi amodau at drwyddedau o'r fath. Fodd bynnag, mae adran 6 o Ddeddf Cyfrifoldebau Heddluoedd Trefol 1889 yn darpar modd i'r Cyngor wneud Is-ddeddfau i reoleiddio gweithredu gwasanaethau omnibws a dynnir gan geffyl. O

dan Ddeddf Traffig Ffyrdd 1930 a Deddf Trafnidiaeth 1985 mae'r darpariaethau hyn yn parhau mewn grym ar gyfer cerbydau difodur.

Dylai'r Polisi hwn gael ei ddarllen ar y cyd â'r gofynion statudol a pholisi eraill a nodir yn y ddogfen hon.

SYLWCH:

Lluniwyd Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020 mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd cyhoeddus sydd wedi codi yn sgil digwyddedd a lledaeniad y syndrom anadlol aciwt difrifol coronafeirws 2 (SARS-CoV-2) yng Nghymru. Mae'r Rheoliadau hyn yn gosod gofynion a chyfyngiadau ar yrwyr tacsî, perchnogion a gweithredwyr hurio preifat, boed yn hunangyflogedig neu'n gyflogedig, i gymryd mesurau ataliol i leihau'r risg o ddal y coronafeirws. Felly mae'r Awdurdod Trwyddedu yn disgwyl i berchnogion, gweithredwyr a gyrwyr hunangyflogedig ymgylfarwyddo â'r canllawiau cyfredol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru a chynnal asesiadau risg diogelwch ar gyfer eu cerbydau (a, phan fo'n gymwys, eu safle) a chynnwys yn eu trefniadau gweithredu fesurau a fydd yn sicrhau diogelwch eu cwsmeriaid a'u staff. Bydd hefyd yn disgwyl i ymgeiswyr a pherchnogion, gweithredwyr a gyrwyr hunangyflogedig gael asesiadau risg yn amlinellu sut y byddant yn gweithredu yn ystod achosion o glefydau trosglwyddadwy / heintus megis y syndrom anadlol aciwt difrifol coronafeirws 2 (SARS-CoV-2) hynny yw, Covid-19.

<https://www.gov.uk/guidance/coronavirus-covid-19-taxis-and-phvs>

1. CERBYDAU HACNI A DYNNIR GAN GEFFYL

Yn unol ag Adran 45 o Ddeddf Cyfrifoldebau Heddluoedd Trefol 1847 ni fydd cerbyd hacni a dynnir gan geffyl yn gweithredu heb yn gyntaf gael trwydded gan yr Awdurdod Trwyddedu ac ni fydd yn gweithredu heb yn gyntaf gofrestru'r ceffyl(au) sydd i'w defnyddio ar y cyd â'r cerbyd hwnnw gyda'r Awdurdod Trwyddedu.

Caniateir disgrisiwn cyffredinol i'r Cyngor benderfynu beth y bydd a bydd na fydd yn ei drwyddedu gan Adran 47(2) o Ddeddf 1976:

(1) Caiff awdurdod lleol atodi amodau y mae'n eu hystyried yn rhesymol angenrheidiol wrth roi trwydded cerbyd hacni o dan Ddeddf 1847.

(2) Heb ymrwymiad i gyffredinolrwydd yr is-adran flaenorol, gall awdurdod lleol ei gwneud hi'n ofynnol i unrhyw gerbyd hacni a drwyddedir ganddo o dan Ddeddf 1847 fod o'r fath ddyluniad neu olwg neu ddwyn unrhyw farciau gwahaniaeth a fydd yn dangos yn glir ei fod yn gerbyd hacni.

Nid oes dull cerbyd penodol, fodd bynnag, bydd cerbyd trwyddedig yn cydymffurfio â'r amodau a bennir gan yr Awdurdod Trwyddedu bob amser.

Cyn belled ag y bo'n briodol, bydd y cerbyd yn cydymffurfio â'r holl reoliadau a'r cyfreithiau a wneir yn unol ag unrhyw Ddeddfau sy'n ymwneud â cherbydau sy'n defnyddio priffordd gyhoeddus.

Rhaid i'r perchennog bob amser gydymffurfio â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976, Deddfau Cyfrifoldebau Heddluoedd Trefol 1847 ac 1889 a'r amodau a'r is-ddeddfau a ddarperir o hyn ymlaen. Cyfrifoldeb y perchennog yw sicrhau, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, bod unrhyw un a gyflogir neu a ganiateir ganddo yrru'r ceffyl(au) a'r cerbyd(au) trwyddedig ar ei ran yn cydymffurfio â'r Polisi hwn.

1.1 Rhagofynion

- a) Ni roddir unrhyw drwydded cerbyd hacni oni bai bod yr awdurdod yn barnu bod y cerbyd, y ceffylau a neilltuir iddo a'r harneisiau yn addas, yn ddiogel ac yn ateb y gofyn.
- b) Rhaid i'r cerbyd fod yn addas o ran math a dyluniad i'w ddefnyddio fel cerbyd hacni. Yr Awdurdod Trwyddedu fydd yn penderfynu unrhyw anghydfod mewn perthynas â math neu ddyluniad cerbyd.
- c) Rhaid i unrhyw un a hoffai wneud cais am drwydded cerbyd a dynnir gan geffyl lenwi'r ffurflen gais berthnasol a'i chyflwyno i'r Adran Drwyddedu ynghyd â'r ffi berthnasol.

[5]

Tudalen 89

- d) Cyn i'r awdurdod ystyried unrhyw gais, bydd y perchennog yn cyflwyno adroddiad archwilio boddhaol gan beiriannydd cerbyd a dynnir gan geffyl i'w sicrhau bod y cerbyd a'i ffitiadau yn ddiogel ac mewn cyflwr gweithio da. Ochr yn ochr â hynny, rhaid i filfeddyg a benodir gan y Cyngor archwilio'r ceffylau sydd i'w defnyddio i dynnu'r cerbyd a rhaid darparu adroddiad boddhaol gan arolygydd milfeddygol.
- e) Wrth bennu a yw'r cerbyd a'r ceffyl(au) sydd i'w ddefnyddio yn addas i gludo teithwyr am dâl, rhaid i'r perchennog gyflwyno'r canlynol:
- i) Ffurflen gais wedi'i chwblhau a'i llofnodi.
 - ii) Tystysgrif yswiriant atebolrwydd cyhoeddus.
 - iii) Ardystio addasrwydd i'r ffordd fawr ac addasrwydd y cerbyd a'r harnais(harneisiau) at ddibenion y defnydd a fwriadwyd.
 - iv) Tystysgrif yswiriant sy'n cwmpasu'r cerbyd ar gyfer cludo teithwyr am dâl
 - v) Tystysgrif gan y milfeddyg yn barnu bod y ceffyl yn ffit ac yn addas
 - vi) Pob pasbort ceffyl a roddwyd o dan Reoliadau Adnabod Ceffylau (Cymru) 2009 ar gyfer y ceffylau sydd i'w defnyddio.
 - vii) Lluniau o'r ceffylau sydd i'w defnyddio (gweler is-adran 6 "ceffylau a chyfrwyau")
 - viii) Manylion unrhyw was stabl neu yrrwr dan hyfforddiant a all fod yng nghwmni'r gyrrwr
 - ix) Y llyfr log dyddiol
 - x) Y ffi berthnasol
- f) Ni fydd cais yn cael ei ystyried yn gyflawn nes bod yr holl ofynion uchod wedi'u cyflwyno.
- g) Bydd pob cais yn cael ei ystyried yn ôl ei rinweddau ei hun.
- h) Hysbysir ymgeiswyr am benderfyniad yr Awdurdod Trwyddedu i roi neu wrthod rhoi trwydded.
- i) Os caiff ei roi, bydd y drwydded cerbyd hacni a dynnir gan geffyl yn dod i ben ddeuddeg [12] mis calendr o'r dyddiad y'i roddwyd, oni bai ei fod wedi'i hildio, ei hatal neu ei dirymu cyn y dyddiad hwnnw.
- j) Os gwrthodir cais, mae gan yr ymgeisydd hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad i'r Llys Ynadon cyn pen 21 diwrnod ar ôl derbyn yr hysbysiad gwrthod ffurfiol.

- k) Dim ond person sy'n dal trwydded yrru ddilys a roddwyd gan yr Awdurdod Trwyddedu fydd yn gyrru cerbyd.

1.2 Adnewyddu

- a) Rhaid i'r Awdurdod Trwyddedu dderbyn cais i adnewyddu'r drwydded ddim hwyrach na mis cyn i'r drwydded ddod i ben er mwyn cael digon o amser i drefnu archwiliadau gan filfeddygon a swyddogion awdurdodedig. Ni wneir unrhyw eithriadau ar gyfer ceisiadau a gyflwynir ar ôl y dyddiad dod i ben y drwydded gyfredol; caiff y rhain eu hystyried yn geisiadau newydd.
- b) Mae'r perchennog yn gyfrifol am sicrhau bod cais adnewyddu cyflawn yn cael ei gyflwyno cyn i'r drwydded gyfredol ddod i ben; ni anfonir nodiadau atgoffa.
- c) Ar ôl adnewyddu'r drwydded, rhaid i'r perchennog gyflwyno cais wedi'i gwblhau sy'n cynnwys yr holl ddogfennaeth ofynnol yn unol ag Amod 1.1 i dystio bod y cerbyd a'i ffitiadau yn ddiogel ac mewn cyflwr gweithio da.
- d) Ochr yn ochr â hynny, bydd milfeddyg a benodir gan y Cyngor yn archwilio'r ceffylau sydd i'w defnyddio i dynnu'r cerbyd a rhaid darparu adroddiad boddhaol gan arolygydd milfeddygol.
- e) Pan fydd cyfnod rhwng trwydded gyfredol yn dod i ben a phrosesu cais i'w hadnewyddu, ni chaiff cerbyd ei ddefnyddio am dâl yn ystod y cyfod hwn. Gall fod rhai eithriadau os cytunir arnynt gyda'r Awdurdod Trwyddedu.

1.3 Cyfyngu ar niferoedd

- a) Ar hyn o bryd nid yw Cyngor Sir Ceredigion yn cyfyngu ar nifer y cerbydau hacni a dynnir gan geffyl. Gall yr angen am y terfyn hwn gael ei adolygu gan gwmni cymwys ac annibynnol a benodir i gynnal yr adolygiad ar ran y Cyngor, a gall ei gasgliadau fod ar gael os gofynnir amdanynt.

1.4 Gwneuthuriad

- a) Bydd y cerbyd wedi'i ddylunio i gael ei dynnu gan un ceffyl yn unig ar unrhyw un adeg.
- b) Rhaid bod ganddo bedair olwyn ac adran i deithwyr gael eu cludo.
- c) Ni fydd y cerbyd yn cludo mwy nag uchafswm y teithwyr a ganiateir a bennir gan yr Awdurdod Trwyddedu. Penderfynir ar hyn adeg trwyddedu, ond rhaid iddo beidio â bod yn fwy nag wyth [8] teithiwr.

Tudalen 91

- d) Rhaid i'r cerbyd gael ei adeiladu i safon ac ansawdd addas i fod yn gerbyd trwyddedig. Mae'r canllawiau a'r profforma arolygu i'w gweld yng Nghod Ymddygiad yr Adran Drafnidiaeth ar gyfer cerbydau a dynnir gan geffyl ac yn ATODIAD A i'r polisi hwn
- e) Rhaid paentio'r cerbyd mewn un lliw, naill ai paent sglein du neu bren wedi'i drin/farneisio, ac ni chaiff arddangos unrhyw arwyddion neu hysbysebion heb ganiatâd yr Awdurdod Trwyddedu ymlaen llaw.
- f) Rhaid i'r seddi gael eu clustogi a'u gorchuddio'n briodol er mwyn gallu eu cadw'n gyffyrddus, yn lân ac yn sych. Gellir defnyddio blanced i'w wneud yn fwy cyffyrddus os oes angen, a rhaid i hwn fod yn lân ac yn sych hefyd.
- g) Os yw'r adran i deithwyr yn agored i'r elfennau, rhaid clirio'r seddi o unrhyw falurion a'u sychu cyn i unrhyw deithwyr gael eu cludo.
- h) Rhaid gorchuddio'r llawr â mat neu garped addas i atal unrhyw un rhag lithro a rhaid iddo allu cael ei lanhau a'i glirio o unrhyw falurion neu ddŵr cyn i unrhyw deithwyr gael eu cludo. Cyfrifoldeb y gyrrwr yw sicrhau bod y cerbyd yn cael ei gadw mewn cyflwr glân a chyffyrddus.
- i) Os yw'r cerbyd yn darparu modd ar gyfer cludo bagiau, bydd y gyrrwr yn sicrhau bod unrhyw fagiau yn sownd cyn cychwyn ar y daith.
- j) Dylai goleuadau a signalau gael eu gosod yn y cerbyd a dylai fod modd i'r gyrrwr eu goleuo rhwng y cyfnos a'r wawr. Mae goleuadau ar gerbyd wedi'u gyfyngu i ddwy lamp leoliadol safonol yn y cefn a dwy lamp leoliadol safonol ar y blaen yn unol â'r Rheoliadau Cerbydau Modur (Gwneuthuriad a Defnydd). Bydd modd cynnau'r goleuadau'n wyn ar y blaen a choch yn y cefn fel y pennir o dan Reoliadau Goleuadau Cerbydau Ffyrdd 1989.
- k) Dylai fod dau adlewyrchyd coch yng nghefn pob cerbyd a dynnir gan geffyl.
- l) Rhaid gosod dyfais dal tail ar bob cerbyd tra bo'r cerbyd yn cael ei ddefnyddio ar unrhyw briffordd gyhoeddus. Os bydd swyddog gorfodi trwyddedu yn gofyn i chi wneud hynny, rhaid gosod strapyn ledr dynn rhwng y bynji a'r clo i atal y bynji rhag llithro'n ôl.
- m) Ni chaiff y cerbyd ei addasu neu ei newid heb gymeradwyaeth yr Awdurdod Trwyddedu ymlaen llaw.
- n) Nid yw'r rhestr uchod yn gyflawn a bydd swyddogion awdurdodedig yr awdurdod lleol yn asesu a yw safonau'r cerbyd yn dderbyniol ai peidio. Mewn achosion o'r fath, bydd penderfyniad y swyddog yn weithredol fel petai wedi'i gynnwys yn y rhestrau uchod a bydd yn ofynnol i'r gyrrwr neu'r perchennog trwyddedig gydymffurfio yn unol â hynny.

1.5 Archwiliadau

- a) Cyn rhoi neu adnewyddu trwydded cerbyd hacni a dynnir gan geffyl, rhaid cyflwyno'r cerbyd, y ceffyl(au) a'r cyfrwyau i'w harchwilio a'u profi ar y dyddiad a bennir gan yr Awdurdod Trwyddedu. Rhaid cyflwyno pob cerbyd gyda set lawn o gyfrwyau a harneisiau.
- b) Mae gan yr Awdurdod Trwyddedu y pŵer i archwilio cerbyd hacni unrhyw bryd. Rhaid cyflwyno pob cerbyd, ceffyl a'r holl ofer i'r awdurdod pan ofynnir am hyn.
- c) Ni fydd y deiliad trwydded yn atal unrhyw swyddog awdurdodedig, cwnstabl neu filfeddyg rhag archwilio'r cerbyd, ceffylau, harneisiau neu offer harneisio nac unrhyw lety a ddefnyddir i stablu a chadw'r ceffylau.
- d) Bydd y cerbyd yn cael ei gadw mewn cyflwr glân a'i gynnal a'i gadw'n dda. Gellir rhoi hysbysiad gwaharddiad adran 68 i gerbyd a'i dynnu o wasanaeth os yw mewn cyflwr anniogel, budr neu anfoddhaol.

1.6 Arwyddion

- a) Rhoddir plât i'r cerbyd y mae'n rhaid ei osod yng nghefn y cerbyd sy'n dangos nifer y teithwyr y gellir eu cludo.
- b) Rhaid i'r gweithredwr ddychwelyd y plât trwydded i'r Awdurdod Trwyddedu cyn pen saith [7] diwrnod ar ôl i'r drwydded ddod i ben, cael ei dirymu, neu ei hildio. Caiff y blaendal ei ad-dalu oni bai fod angen platiau newydd yn eu lle. Mae methu â dychwelyd y platiau yn drosedd o dan adran 58(2) o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976.
- c) Rhaid rhoi gwybod i'r Awdurdod Trwyddedu ar unwaith os aiff plât ar goll a rhaid cael plât newydd yn ei le drwy dalu ffi a bennir gan yr Awdurdod Trwyddedu.
- d) Ni ddylid paentio unrhyw ffitiadau, arwyddion na hysbysebion ar y cerbyd, eu gosod arno, eu hatodi wrtho na'u harddangos yn y cerbyd oni bai eu bod wedi'u cymeradwyo'n ysgrifenedig gan yr Awdurdod Trwyddedu.

1.7 Llwybr

- a) Bydd y cerbyd yn cludo teithwyr ar hyd llwybr a bennwyd ymlaen llaw yn unig, y bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn penderfynu'r pris amdano ac ni chaniateir codi unrhyw bris uwch na hynny heblaw ar gyfer siwtcesys, cistiau a baeddu fel y penderfynir gan yr Awdurdod Trwyddedu.
- b) Ni chaniateir gwyro o'r llwybr a bennwyd oni cheir caniatâd ysgrifenedig yr Awdurdod Trwyddedu ymlaen llaw. Derbynnir y gallai fod angen i'r gyrrwr wyro o'r llwybr a

[9]

bennwyd ymlaen llaw pan nad yw'r cerbyd mewn gwasanaeth, er enghraifft teithio adref neu atgyweirio/cynnal a chadw'r cerbyd. Nid oes angen i'r awdurdod gael gwybod am achosion o'r fath.

- c) Mae'r llwybr a bennwyd ymlaen llaw wedi'i atodi i'r ddogfen hon yn ATODIAD B.
- d) Lle mae llwybr wedi'i gau gan Asiantaeth Cefnffyrdd Canolbarth Cymru neu Gyngor Sir Ceredigion am unrhyw reswm, rhaid i'r perchennog hysbysu'r Awdurdod Trwyddedu a chael caniatâd i gludo teithwyr ar unrhyw lwybr y gwyrriad.

1.8 Prisiau

- a) Mae'r Cyngor yn gosod yr uchafswm cyfraddau y gellir eu codi gan gerbydau hacni a dynnir gan geffyl.
- b) Bydd y tabl prisiau a bennir gan Gyngor Sir Ceredigion yn cael ei arddangos yn y cerbyd yn y fath fodd fel y gall y teithwyr a gludir yn y cerbyd eu gweld yn hawdd. Gellir ysgrifennu'r prisiau hynny yn glir ar arwydd a ddangosir yn agos i'r ceffyl a chart er mwyn hysbysu darpar deithwyr o'r pris y disgwylir iddynt ei dalu.
- c) Ni chaniateir codi unrhyw ffi sy'n fwy na'r hyn a bennir gan yr awdurdod ar unrhyw deithiwr.
- d) Ni chaniateir codi tâl ychwanegol am gludo ci cymorth neu am ddarparu cymorth i unrhyw deithiwr â nam symudedd neu nam arall a allai effeithio ar eu gallu i gamu i'r cerbyd neu gamu ohono. Rhaid rhoi cymorth priodol os gofynnir am hynny.

1.9 Trosglwyddo trwyddedau

- a) Ar hyn o bryd nid oes unrhyw ddarpariaeth yn y Deddfau i ganiatáu i ddeiliad trwydded drosglwyddo trwydded i gerbyd arall.

1.10 Newid perchennog/Gwerthu neu drosglwyddo cerbyd

- a) Rhaid i'r perchennog gyflwyno'n ysgrifenedig enw(au) a chyfeiriad(au) y perchennog(perchnogion) newydd cyn pen 14 diwrnod ar ôl trosglwyddo'r cerbyd i berson arall neu bersonau eraill.

1.11 Damweiniau

- a) Os yw cerbyd trwyddedig yn rhan o ddamwain ar unrhyw adeg, waeth pa mor fach yw'r ddamwain, rhaid i'r gyrrwr neu'r perchennog roi gwybod i'r Awdurdod Trwyddedu cyn pen saith deg dwy awr ar ôl i'r ddamwain ddigwydd (mewn amgylchiadau eithriadol gall yr Awdurdod Trwyddedu dderbyn hawliadau a wneir y tu allan i'r amserlen honno os

gall y perchennog dystio iddo wneud ymdrechion rhesymol i roi gwybod i'r awdurdod o fewn yr amserlen a bennwyd.)

- b) Ar ôl ei atgyweirio, rhaid i'r cerbyd gael ei gyflwyno i'w archwilio gan swyddog awdurdodedig y Cyngor, neu berson y mae'r Cyngor yn ei ystyried yn gymwys i gynnal archwiliad o'r fath. Gall methu â chyflwyno'r cerbyd i'w archwilio arwain at atal trwydded y cerbyd hyd nes bod yr awdurdod yn fodlon bod y cerbyd yn addas at y diben.
- c) Os cyflwynir y cerbyd i'w atgyweirio gan adeiladwr/peiriannydd cerbyd *bona fide*, gall tystysgrif a roddir gan yr un adeiladwr/peiriannydd sy'n tystio i addasrwydd yr atgyweiriad/gwaith fod yn dderbyniol.

1.12 Cofnodion

- a) Bydd y perchennog yn cadw ac yn cynnal llyfr log dyddiol sy'n rhoi'r wybodaeth ganlynol:
 - i. amser a hyd seibiannau, lluniaeth ac amseroedd bwydo'r ceffyl,
 - ii. unrhyw nodiadau eraill a wneir mewn perthynas â lles y ceffyl, diogelwch y cyhoedd, teithwyr neu gerbyd a gwahardd unrhyw deithwyr, a
 - iii. bydd y llyfr hwn yn cael ei lofnodi gan y perchennog yn ddyddiol.
- b) Rhaid cadw'r llyfr log hwn am o leiaf blwyddyn a chaiff ei gyflwyno ar ôl adnewyddu'r drwydded y flwyddyn ddilynol ac ar gais swyddog awdurdodedig.

2. GYRWYR

2.1 Rhagofynion

- a) Rhaid i'r Awdurdod Trwyddedu fodloni ei hun bod yr ymgeisydd yn berson addas a phriodol. O'r herwydd, disgwylir i ymgeiswyr ymddwyn gyda gonestrwydd ac unplygrwydd trwy gydol y broses ymgeisio a chyfnod eu trwydded.
- b) Disgwylir y bydd gwybodaeth y gofynnwyd amdani, er enghraifft, collfarnau a rhybuddiadau blaenorol, yn cael ei datgelu i'r awdurdod yn llawn ac yn gywir. Mae'n ofynnol i ymgeiswyr a gyrwyr trwyddedig ddatgelu'r holl gollfarnau a rhybuddiadau gan gynnwys y rhai a fyddai fel arfer yn cael eu hystyried yn rhai sydd wedi darfod oherwydd mae gyrwyr cerbydau hacni a dynnir gan geffyl wedi'u cynnwys fel eithriadau o fewn Gorchymyn Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 (Eithriadau) 1975.
- c) Dylid bod yn ofalus wrth lenwi'r ffurflen oherwydd gall methu â datgelu'n llawn ac yn gywir arwain ynddo'i hun at wrthod y cais, adolygu'r drwydded a'r posibilrwydd o gael eich erlyn.
- d) Bydd pob cais yn cael ei drin yn ôl ei rinweddau hun a bydd yn parhau mewn grym am uchafswm o un [1] flwyddyn oni bai ei fod yn cael ei hildio, ei hatal neu ei dirymu.
- e) Rhaid i unrhyw un sy'n gwneud cais am drwydded gyrrwr cerbyd a dynnir gan geffyl lenwi'r ffurflen gais berthnasol a'i chyflwyno i'r tîm trwyddedu ynghyd â'r ffi berthnasol a'r ddogfennaeth ofynnol. Ni ystyrir bod cais yn gyflawn oni bai bod yr holl ddogfennaeth ofynnol yn cael ei chyflwyno i'r Awdurdod Trwyddedu.
- f) Bydd rhoi trwydded i yrru cerbyd a dynnir gan geffyl yn rhoi hawl i'r deiliad yrru cerbyd a dynnir gan geffyl yn unig. Ni fydd yn rhoi hawl i'r deiliad yrru cerbyd hacni a yrrir yn fecanyddol neu gerbyd hurio preifat.
- g) Rhaid i ymgeiswyr gyflwyno tystiolaeth i'r awdurdod lleol eu bod yn gymwys ac yn gymwysedig i yrru ceffylau mewn harnais trwy gyflwyno Tystysgrif Cymhwysedd (Tystysgrif Gyrru ar y Ffyrdd) a roddir gan Gymdeithas Yrru Prydain sy'n nodi bod y gyrrwr wedi llwyddo i ennill Tystysgrif Lefel 3 mewn Diogelwch Gyrru ar y Ffordd ar gyfer y Ceffyl Harnais Sengl.
- h) Yr ymgeisydd fydd yn talu unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chyflwyno prawf ac ardystiad o'r fath.
- i) Bydd gyrwyr a gweithredwyr yn rhoi sylw dyledus i God Ymarfer yr Adran Drafnidiaeth ar gyfer cerbydau a dynnir gan geffyl, sydd i'w gweld yma:

[12]

<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20120606172812/http://assets.dft.gov.uk/publications/dft-information-sheets/code-of-practice-for-horse-drawn-carriages.pdf> .

- j) Gyda phob cais a wneir am drwydded i yrru cerbyd hacni a dynnir gan geffyl rhaid cyflwyno tystiolaeth foddhaol ar gyfer y materion canlynol, ac ni ystyrir bod ceisiadau sy'n anghyflawn wedi'u gwneud nes eu bod yn gyflawn:-
- i) Gwiriad cofnod troseddol manylach a thystiolaeth nad yw'r ymgeisydd ar restr gwahardd plant a/neu oedolion sy'n agored i niwed. Bydd yn ofynnol i'r ymgeisydd gynnal gwiriad cofnod troseddol 'manylach' gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) a darparu copi o'r dystysgrif i'r tîm trwyddedu ar gais.
 - ii) Dau lun diweddar o faint pasbort, ac yn yr achos hwn mae diweddar yn golygu eu bod wedi'u tynnu o fewn y 12 mis diwethaf.
- k) Er mwyn cael ei drwyddedu, bydd angen i'r ymgeisydd fodloni'r meini prawf canlynol:
- i) Rhaid bod gan yr ymgeisydd yr hawl i fyw a gweithio yn y DU.
 - ii) Rhaid bod yn 18 oed o leiaf ar adeg gwneud cais. Nid oes terfyn oedran uchaf ar yr amod y gall yr ymgeisydd fodloni'r Awdurdod Trwyddedu ei fod yn berson addas a phriodol.
 - iii) Rhaid iddo fod yn ffit yn feddygol a bydd yn bodloni safonau meddygol Grŵp 2 y DVLA. Rhaid i'r ymgeisydd gael archwiliad meddygol gyda'i Ymarferydd Cyffredinol ei hun.
 - iv) Rhaid bodloni'r meini prawf ffitrwydd a bennir gan yr awdurdod hwn.

2.2 Adnewyddu

- a) Cyfrifoldeb y gyrrwr yw sicrhau bod cais i adnewyddu trwydded yn cael ei gyflwyno mewn digon o amser cyn dyddiad dod i ben y drwydded. Nid oes cyfnod awtomatig o ras.

Gall cais i adnewyddu trwydded a dderbynnir ar ôl y dyddiad dod i ben gael ei drin fel cais newydd a dylai ymgeiswyr gyflwyno eu cais i adnewyddu'r drwydded mewn digon o amser er mwyn darparu ar gyfer unrhyw oedi neu eitemau y gallai fod angen eu newid neu eu cywiro cyn prosesu'r cais. Mae'r awdurdod lleol o'r farn mai amserlen ddigonol ar gyfer cyflwyno'r cais i adnewyddu'r drwydded a/neu'r ddogfennaeth yw 30 diwrnod. Fodd bynnag, nid yw'r awdurdod lleol yn cymryd unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw oedi a achosir gan ffactorau allanol neu unrhyw amgylchiadau y tu hwnt i'w reolaeth.

- b) Y perchennog sy'n gyfrifol am sicrhau bod cais adnewyddu cyflawn yn cael ei gyflwyno cyn i'r drwydded gyfredol ddod i ben, ni anfonir nodiadau atgoffa.

[13]

- c) Lle mae cyfnod rhwng y drwydded gyfredol yn dod i ben a phrosesu'r cais i'w hadnewyddu, ni chaniateir i'r gyrrwr yrru am dâl yn ystod y cyfnod hwn. Gall fod rhai esemptiadau os cytunir arnynt gyda'r Awdurdod Trwyddedu.

2.3 Prawf Gyrru

Dim ond person sydd wedi'i awdurdodi yn rhinwedd trwydded a roddwyd gan yr awdurdod hwn sy'n gallu gyrru'r cerbyd.

Rhaid i'r Awdurdod Trwyddedu fodloni ei hun bod yr ymgeisydd am drwydded newydd ar gyfer cerbyd hacni a dynnir gan geffyl yn yrrwr cerbyd profiadol sy'n gallu gweithio'n ddiogel mewn ardal sydd â llawer iawn o gerddwyr a thraffig cerbydau.

Disgwylir i ymgeiswyr newydd am drwydded cerbyd hacni a dynnir gan geffyl gwblhau pob uned o fewn Tystysgrif Lefel 3 Diogelwch Gyrru ar y Ffordd ar gyfer y Ceffyl Harnais Sengl. Gwneir yr asesiad terfynol trwy arddangosiad ymarferol a chwestiynu llafar gydag asesydd cymeradwy BDS.

Ni fydd yn ofynnol i ymgeiswyr sydd wedi'u trwyddedu o'r blaen gan Gyngor Sir Ceredigion i basio prawf gwybodaeth os oedd eu trwydded olaf wedi dod i ben lai na thair blynedd cyn dyddiad y cais newydd.

2.4 Prawf Person Addas a Phriodol

- a) Ni roddir trwydded os na all yr awdurdod lleol fodloni ei hun bod yr ymgeisydd yn berson addas a phriodol i gael trwydded yrru cerbyd hacni. Cyfrifoldeb yr ymgeisydd yw profi i'r awdurdod ei fod yn berson addas a phriodol. Os rhoddir trwydded, rhaid i'r gyrrwr barhau'n berson addas a phriodol trwy gydol cyfnod y drwydded.
- b) Mae'n ofynnol i bob ymgeisydd gwblhau gwiriad manylach y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn ogystal â chyflwyno tystysgrif feddygol wedi'i chymeradwyo gan ei Ymarferydd Cyffredinol sy'n datgan bod y person yn "ffit". Gweler "ffitwydd meddygol" a "gwiriad y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd"
- c) Bydd ymddygiad ac agwedd yr ymgeisydd/gyrrwr trwyddedig tuag at aelodau'r cyhoedd, cyd-yrwyr a gweithwyr yr awdurdod yn cael eu hystyried wrth bennu addasrwydd unigolyn i ddal trwydded. Bydd trwydded yrru yn cael ei hadolygu lle gwnaed honiad wedi'i brofi o ymddygiad ymosodol, anwedus neu annymunol.

2.5 Gwiriad y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd

Un o'r gwiriadau a wneir i bennu a yw person yn addas ac yn briodol yw gwiriad cofnodion troseddol 'manylach' gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS). Bydd yn ofynnol i'r ymgeisydd gyflwyno copi o'r dystysgrif a roddir o ganlyniad i'r gwiriad hwn i'r gwasanaeth trwyddedu. Gwneir cais am dystysgrifau DBS fel rheol trwy wasanaeth trwyddedu'r Cyngor ond gall tystysgrif a geir o fan arall, yn ôl disgrisiwn yr Awdurdod Trwyddedu, fod yn dderbyniol os yw'n llai na thri mis oed ac wedi'i phrosesu mewn perthynas â chyflogaeth y gweithlu plant ac oedolion (nodir hyn ar y dystysgrif).

Mae meddu ar "drwydded gyrrwr tacsï / hurio preifat" wedi'i eithrio o ddarpariaethau Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974. Felly, mae'n ofynnol i'r ymgeisydd ddatgelu pob collfarn, rhybudd, rhybuddiad a/neu gerydd

Pan fydd gwiriad y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn datgelu collfarnau neu gollfarnau difrifol a allai, ym marn y gwasanaeth trwyddedu, wneud ymgeisydd yn anaddas i ddal trwydded yrru, cyfeirir yr ymgeisydd at yr is-bwyllgor trwyddedu i bennu ei addasrwydd i ddal trwydded. Bydd y wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn nhystysgrif y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn cael ei hystyried gan gyfeirio at 'Bolisi Trwyddedu Tacsï a Llogi Preifat – Meini Prawf Ffitrwydd ar gyfer Gyrrwyr a Gweithredwyr' yr awdurdod. Pan fydd yr Awdurdod Trwyddedu neu'r is-bwyllgor yn gwyro oddi wrth y Polisi hwn, rhoddir rhesymau clir a chymhellol.

Dylid nodi bod y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd yn anfon y dystysgrif at yr ymgeisydd yn uniongyrchol. Ar ôl ei derbyn, dylid gwneud apwyntiad gyda'r Awdurdod Trwyddedu er mwyn cyflwyno'r dystysgrif i swyddog i'w chymeradwyo. Rhaid cyflwyno'r dystysgrif wreiddiol i'r gwasanaeth trwyddedu i hwyluso prosesu'r cais oherwydd ni dderbynnir copïau.

Ni fydd trwydded yn cael ei rhoi na'i hadnewyddu yn absenoldeb tystysgrif gwiriad manylach gyfredol y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd.

Sylwch: Gall newidiadau arfaethedig a ddisgwylir i broses ymgeisio'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd olygu bod yr amodau hyn yn destun newid.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar wefan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd:

<https://www.gov.uk/government/organisations/disclosure-and-barring-service>.

2.6 Ymgeiswyr gyda chyfnodau preswyllo y tu allan i'r DU

Os yw ymgeisydd wedi treulio chwe mis parhaus neu fwy y tu allan i'r DU, bydd angen tystiolaeth ar yr Awdurdod Trwyddedu o wiriad cofnod troseddol gan y wlad/gwledydd lle roedd yr ymgeisydd yn preswyllo ar gyfer y cyfnod(au) pan wneir cais. Gallai tystysgrif

ymddygiad da a roddwyd gan y Llysoedd Lleol yr arferai'r ymgeisydd fyw wedi'i chyfieithu a'i hardystio gan wasanaeth cyfieithu proffesiynol fod yn dderbyniol.

Bydd yr awdurdod lleol yn ystyried pob achos yn ôl ei rinweddau ei hun gan roi sylw dyledus i'r Polisi Meini Prawf Ffitrwydd.

2.7 Hawl gyrrwr i weithio yn y DU

Bydd y Cyngor yn ei gwneud hi'n ofynnol i bob ymgeisydd am drwyddedau newydd ddarparu tystiolaeth ddogfennol i gadarnhau bod ganddynt hawl gyfreithiol i weithio yn y DU. Mae enghreifftiau o ddogfennau y gellir eu darparu yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i):

Pasbort y DU yn cadarnhau bod y deiliad yn Ddinesydd Prydeinig (neu'n ddinesydd gwlad arall o'r Ardaloedd Economaidd Ewropeaidd gan gynnwys Gwlad yr Iâ, Lichtenstein, Norwy a'r Swistir)

Pasbort neu ddogfen deithio arall wedi'i hardystio i ddangos bod y deiliad yn cael aros yn y DU ac ymgymryd â chyflogaeth am dâl

Tystysgrif geni/mabwysiadu lawn y DU

Dogfen fewnfudo a roddwyd gan yr Asiantaeth Ffiniau a Mewnfudo i'r deiliad sy'n nodi y gall yr unigolyn a enwir arni aros yn y Deyrnas Unedig ac ymgymryd â chyflogaeth am dâl

Trwydded waith neu gymeradwyaeth arall i ymgymryd â chyflogaeth a roddwyd gan y Swyddfa Gartref neu'r Asiantaeth Ffiniau a Mewnfudo pan gaiff ei chyflwyno ar y cyd â phasbort neu ddogfen deithio arall wedi'i hardystio i ddangos bod y deiliad yn cael aros yn y Deyrnas Unedig gyda chaniatâd i ymgymryd â chyflogaeth am dâl.

Pan fydd ymgeisydd yn ddarostyngedig i reolaethau mewnfudo, ni roddir trwydded am fwy na'r cyfnod y mae gan yr ymgeisydd ganiatâd i ymgymryd â chyflogaeth am dâl yn y Deyrnas Unedig.

2.8 Asesiad Meddygol

Mae'r DVLA yn argymhell y dylai gyrwyr cerbydau hacni fod yn ddarostyngedig i safonau meddygol Grŵp 2 sy'n berthnasol i bersonau sy'n gwneud cais am drwyddedau i yrru Cerbydau Gwasanaeth Cyhoeddus (PSV) a Cherbydau Nwyddau Mawr (LGV).

Mabwysiadodd yr awdurdod y safon feddygol hon ar gyfer gyrwyr trwyddedig ym mis Hydref 2016 a bydd y safon hon yn berthnasol i yrwyr cerbydau hacni a dynnir gan geffyl hefyd.

- a) Mae'n ofynnol i ymgeiswyr gael asesiad meddygol pan wneir cais am y tro cyntaf a phob 5 mlynedd wedi hynny tan eu bod yn 65 oed pan fydd gyrwyr yn destun archwiliadau blynyddol. Ni fydd yn ofynnol i ddeiliaid trwyddedau PSV a/neu LGV cyfredol lle gall y deiliad ddangos prawf o archwiliad meddygol

cyfredol gael asesiad pellach, ond bydd yn ofynnol iddynt gyflwyno'r dystysgrif honno ar yr adegau gofynnol neu gael archwiliad newydd er mwyn cael tystysgrif feddygol sy'n tystio eu bod yn ffit yn feddygol.

- b) Pan fydd unrhyw amheuaeth ynghylch ffitrwydd meddygol yr ymgeisydd, gall yr awdurdod lleol ei gwneud hi'n ofynnol i'r ymgeisydd gael archwiliad meddygol pellach gan feddyg a benodir gan yr awdurdod lleol. Yr ymgeisydd fydd yn talu unrhyw gostau sy'n gysylltiedig ag archwiliadau meddygol.
- c) Rhaid i ddeiliaid trwydded roi gwybod i'r gwasanaeth trwyddedu am unrhyw newid yn eu hiechyd a allai effeithio ar eu galluoedd gyrru – mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r rhestr o amodau y mae'n rhaid rhoi gwybod i'r DVLA amdanynt.
- d) Pan fydd unrhyw amheuaeth ynghylch ffitrwydd yr ymgeisydd, bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn adolygu'r drwydded yrru. Mae'r Awdurdod Trwyddedu yn cadw'r hawl i atal neu ddirymu trwydded lle mae unrhyw amheuaeth ynghylch ffitrwydd y gyrrwr.

2.9 Ymddygiad Cyffredinol

Bydd deiliaid trwydded yn ceisio hyrwyddo delwedd y fasnach cerbydau hacni a dynnir gan geffyl trwy gydymffurfio ag amodau eu trwydded, y polisi trwyddedu cerbydau hacni a dynnir gan geffyl, a lle bo hynny'n berthnasol is-ddeddfau cerbydau hacni.

- a) Bydd y gyrrwr yn sicrhau, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, ddiogelwch ei deithwyr a defnyddwyr fferdd eraill.
- b) Bydd y gyrrwr yn:
 - i) Ymddwyn mewn modd sifil, trefnus a chyfrifol bob amser
 - ii) Cadw'r cerbyd mewn cyflwr diogel a boddhaol bob amser; sicrhau ei fod yn lân ac yn addas i'w hurio gan y cyhoedd bob amser
 - iii) Rhoi cymorth i deithwyr gamu i fyny a chamu o'r cerbyd, lle bo angen.
- c) Pan fyddant yn aros yn y safle tacsis, yn ychwanegol at yr uchod bydd gyrrwr yn:
 - i) Aros yn drefnus ac yn symud ymlaen ar hyd y safle tacsis mewn trefn, gan symud ymlaen yn brydlon
 - ii) Aros yn y cerbyd neu'n agos ato
 - iii) Rhoi sylw i hylendid personol a gwisg er mwyn cyflwyno delwedd broffesiynol i'r cyhoedd;
 - iv) Bod yn gwrtais ac o gymorth i deithwyr

- v) Trin pob cwsmer ag urddas a pharch waeth beth fo'i oedran, hil, anabledd, cyfeiriadedd rhywiol, rhyw, crefydd neu gred
 - vi) Gyrru gyda gofal gan roi ystyriaeth ddyladwy i ddefnyddwyr ffyrdd a cherddwyr eraill
 - vii) Dilyn i'r holl orchmynion a chyfarwyddiadau traffig bob amser
 - viii) Peidio ag yfed alcohol
 - ix) Peidio ag ysmegu tra eu bod ar y cerbyd
 - x) Peidio â defnyddio ffôn symudol â llaw tra bo'r cerbyd yn symud
- d) Dylai gyrrwyr wisgo eu bathodyn gyrrwr i sicrhau bod teithwyr yn gallu gweld enw'r gyrrwr ac unrhyw wybodaeth arall sydd arno yn hawdd.
- e) Rhaid i deithwyr eistedd yn gywir ac yn ddiogel yn adran y teithwyr
- f) Ni fydd y gyrrwr yn caniatáu i unrhyw un heblaw swyddog awdurdodedig, archwiliwr, gwas stabil neu yrrwr dan hyfforddiant eistedd ym mlaen y cerbyd.
- g) Bydd pob rhan o harnais yr anifeiliaid sy'n tynnu'r cerbyd yn cael eu cadw mewn cyflwr da fel bod yr anifail wedi'i gysylltu'n ddiogel wrth y cerbyd a'i fod o dan reolaeth y gyrrwr.
- h) Ni chaiff perchennog neu yrrwr cerbyd hacni, wrth yrru neu aros i'w hurio, erfyn am unrhyw gwsmeriaid trwy unrhyw ddull heblaw arddangos ar y cerbyd y geiriau "i'w hurio" a/neu "for hire".
- i) Os yw'r safle wedi'i feddiannu'n llawn pan fydd y gyrrwr yn cyrraedd, bydd y cerbyd yn symud ymlaen i safle arall.
- j) Ni chaiff y gyrrwr chwarae unrhyw radio, canu unrhyw gloch na chorn nac unrhyw offeryn gwneud sŵn arall o'r cerbyd

2.10 Rheolau Gwisg Gyrrwyr

Cydnabyddir bod y fasnach cerbydau hacni a dynnir gan geffyl yn chwarae rhan bwysig wrth bortreadu delwedd gadarnhaol o Geredigion fel Sir.

Mae unrhyw beth sy'n gwella delwedd broffesiynol y fasnach ac yn hyrwyddo'r cysyniad bod gyrrwyr cerbydau trwyddedig yn yrwyr galwedigaethol proffesiynol i'w groesawu.

Pwrpas rheolau gwisg gyrrwyr yw ceisio safon gwisg sy'n rhoi delwedd gadarnhaol o'r fasnach cerbydau hacni a dynnir gan geffyl yn Sir Ceredigion i wella delwedd broffesiynol gyrrwyr trwyddedig, a sicrhau nad yw diogelwch y cyhoedd a gyrrwyr yn cael ei gyfaddawdu.

- a) Rhaid i'r holl ddillad a wisgir gan y gyrrwr fod yn lân ac mewn cyflwr da a thaclus, heb eu rhwygo, a rhaid i'r gyrrwr fod â safonau da o hylendid personol ac ymbaratoi.

- b) Dylid ystyried iechyd a diogelwch y gyrrwr a rhaid i unrhyw ddillad a ddarperir sicrhau bod y gyrrwr yn cadw'n gynnes neu'n lled oer yn ôl yr angen. Fel safon ofynnol, dylai gyrwyr wisgo dillad sy'n disgyn islaw hyd pen-glin, fel siorts neu drowsus hir, a chrys neu flows sydd â chorff llawn a llewys byr fan lleiaf.
- c) Ni ystyrir sgert neu ffrog yn wisg addas oherwydd y perygl sydd i'r gyrrwr os yw unrhyw ffabrig gormodol yn mynd yn sownd yn yr offer, harneisiau, olwynion neu ran arall o'r cerbyd.
- d) Ni chaniateir geiriau neu graffeg ar unrhyw ddillad sydd o natur sarhaus neu awgrymog neu a allai dramgwyddo.
- e) Ni chaniateir dillad chwaraeon (er enghraifft citiau pêl-droed/rygbi, tracwisgoedd, dillad traeth, ac ati).
- f) Rhaid i esgidiau fod yn addas ac yn briodol. Ni chaniateir fflip-fflops, sandalau nac esgidiau nad ydynt yn gwarchod y traed.
- g) Bydd gyrwyr yn gwisgo dillad addas bob amser wrth gyflawni eu dyletswyddau.
- h) Ni chaniateir gwisgo cyflau neu ddillad eraill sy'n cuddio golwg y gyrrwr neu eu hunaniaeth.

Nid yw'r rhestrau uchod yn gyflawn a bydd swyddogion awdurdodedig yr awdurdod lleol yn asesu a yw safonau gwisg yn dderbyniol ai peidio. Mewn achosion o'r fath, bydd penderfyniad y swyddog yn effeithiol fel petai wedi'i gynnwys yn y rhestrau uchod, a bydd yn ofynnol i'r gyrrwr trwyddedig gydymffurfio yn unol â hynny.

3. CYDRADDOLDEB AC AMRYWIAETH

Ni fydd yr awdurdod trwyddedu yn goddef gwahaniaethu o unrhyw fath. Os gwneir unrhyw gwynion ynghylch trin teithwyr yn annheg, neu unrhyw ymddygiad negyddol at deithiwr oherwydd nodwedd warchodedig, bydd yr Awdurdod Trwyddedu yn cynnal ymchwiliad llawn a thrwyadl a chaiff camau gorfodi eu cymryd pan fydd angen. Caiff unrhyw honiad o wahaniaethu ei drin yn eithriadol o ddifrifol a gellir rhoi gwybod i'r Heddlu amdano. Yna, gall yr Awdurdod Trwyddedu adolygu'r drwydded i bennu a yw deiliad y drwydded yn parhau i fod yn berson addas a phriodol i gael trwydded o'r fath.

Mae'n ofynnol i yrwyr ddarllen Atodiad F i'r Polisi cyffredinol "Amodau Hwyluso Mynediad ar gyfer Cerbydau Dynodedig".

3.1 Teithwyr agored i niwed a Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae teithiwr agored i niwed yn rhywun y mae ei oed a'i anabledd y golygu ei fod yn fwy agored i niwed na'r teithiwr arferol. Gall fod yn blentyn, yn berson oedrannus neu'n rhywun ag anawsterau dysgu neu gyfyngiadau symudedd er enghraifft. Gall gynnwys rhywun sy'n agored i niwed oherwydd lefel ormodol o feddwod neu gyflwr neu alluedd meddyliol.

Mae adrannau 165, 166 a 167 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswyddau ar yrwyr sy'n cludo teithwyr anabl. I sicrhau bod gyrrwyr yn deall ac yn cyflawni'r dyletswyddau hyn, mae'r Awdurdod Trwyddedu wedi amlinellu'r amodau hyn sy'n ategu Deddf Cydraddoldeb 2010.

Mae'n bwysig deall nad yw anableddau bob amser yn weladwy. Efallai na fydd yn amlwg ar unwaith fod gan deithiwr ofynion arbennig. Mae mynediad corfforol i ddefnyddwyr cadair olwyn yn bwysig ond nid yw mynediad i gerbyd ond yn rhan o'r gwasanaeth a ddarperir.

3.2 Gofal Priodol

- a) Mae'n ddyletswydd ar y gyrrwr i arfer gofal ac amynedd priodol wrth gludo teithwyr. Rhaid i'r gyrrwr ystyried unrhyw anabledd neu nam pan fydd yn cludo'r teithiwr a chynnig cymorth fel y bo'n briodol ac yn ôl yr angen.
- b) Rhaid i'r gyrrwr sicrhau bod y teithwyr i gyd yn cael eu cludo'n ddiogel ac yn rhesymol gyffyrddus, p'un ai a oes anabledd neu nam ar y teithiwr ai peidio sy'n effeithio ar ei weithgareddau bob dydd.
- c) Bydd y gyrrwr yn sicrhau bod unrhyw gadeiriau olwyn neu offer a gludir yn sownd yn y cerbyd cyn dechrau'r daith. Dylai unrhyw gadeiriau olwyn, offer a theithwyr gael eu cludo mewn modd nad yw'n debygol o achosi unrhyw berygl i unrhyw deithiwr yn unol â Rheoliadau Cerbydau Ffordd (Gwneuthuriad a Defnydd) 1986,
- d) Rhaid i'r gyrrwr beidio â chodi tâl ychwanegol am gludo cadeiriau olwyn, offer anabledd neu gŵn cymorth.
- e) Rhaid i'r gyrrwr/gweithredwr gadarnhau bod y ddarpariaeth briodol wedi cael ei gwneud ar gyfer y teithiwr cyn derbyn yr archeb neu ddechrau'r daith. Nid yw hyn o reidrwydd yn golygu bod y gyrrwr/gweithredwr yn gyfrifol am ddarparu'r mesurau priodol, fodd bynnag, dylent wirio bod y mesurau yn eu lle.
- f) Dylai gyrrwyr wneud nodyn yn y llyfr log dyddiol pan fydd gwasanaeth wedi'i ddarparu i deithiwr agored i niwed gan gynnwys unrhyw ddigwyddiadau/gweithredoedd neu wasanaethau a wrthodwyd.

- g) Ar daith gyda theithwyr agored i niwed, dylai cerdyn hunaniaeth sy'n cynnwys llun gael ei ddangos i'r gofalwr sy'n gyfrifol am y person hwnnw. Os oes angen dylech gael cofnod o fanylion cyswllt y gofalwr os nad oes hebryngwr.
- h) Os gwrthodir cludo teithiwr agored i niwed, dylai person cyfrifol gael gwybod er mwyn gallu gwneud trefniadau eraill. Er enghraifft, gall y sefyllfa hon godi os oes ci cymorth gan y cwsmer ac mae gan y gyrrwr esemptiad meddygol rhag cludo ci cymorth a roddwyd gan yr Awdurdod.
- i) Gofynnwch a oes angen cymorth ar deithiwr bob amser, peidiwch â chymryd hynny'n ganiataol.
- j) Dylai gyrrwyr fod yn broffesiynol bob amser ac ni ddylent:
 - i) Cyffwrdd â theithiwr mewn modd amhriodol. Os oes angen cymorth corfforol ar y teithiwr, dylai'r gyrrwr ofyn sut y gall ei helpu.
 - ii) Gwneud sylwadau sarhaus neu amhriodol (er enghraifft rhegi neu ddefnyddio iaith wedi'i rhywioli neu iaith wahaniaethol.
 - iii) Ymddwyn mewn ffordd a allai beri i'r teithiwr gael ei frawychu neu deimlo dan fygythiad.
 - iv) Ceisio camddefnyddio'r manylion personol a geir trwy'r busnes am y person.
- k) Os ydych yn poeni am ddiogelwch, lles neu ymddygiad person agored i niwed, dylech roi gwybod i'r heddlu trwy ffonio 101 (neu os ydych yn credu bod person agored i niwed mewn perygl brys, ffoniwch 999).
- l) Os ydych yn poeni am ymddygiad rhywun arall dylech roi gwybod i wasanaeth trwyddedu'r Cyngor am eich pryderon trwy ffonio 01545 572 179, ffonio'r heddlu ar 101 neu ffonio Crimestoppers ar 0800 555111

3.3 Cŵn Cymorth

- a) Bydd y gyrrwr, ar gais, yn cludo ci tywys, ci clywed neu unrhyw gi cymorth arall y teithiwr, a hynny am ddim.

Cynghorir gyrrwyr i ymgylfarwyddo ag agweddau diogelwch ar gludo cŵn cymorth. Ceir canllawiau ar wefan Guide Dogs: <https://www.guidedogs.org.uk/services/guide-dog-services/assistance-dog-travel-guide/travel-by-car#.VYv-spaD67R>

3.4 Teithwyr â Nam ar y Golwg

- a) Ar gyfer teithwyr â nam ar y golwg, rhaid i'r gyrrwr ddweud wrth y teithiwr hwnnw y pris am y daith a chynnig darparu derbynneb ysgrifenedig a fydd yn nodi dyddiad ac amser y daith, y swm a dalwyd ac enw'r gyrrwr.

[21]

- b) Bydd y gyrrwr yn cyhoeddi lleoliad pen y daith ar ddiwedd y daith.
- c) Lle y bo'n bosibl, dylid sicrhau bod teithwyr â nam ar y golwg yn cael eu gollwng mewn man diogel, lle na fydd perygl cerbydau, ceffylau neu gerbydau eraill.
- d) Lle y bo'n ofynnol, dylid bob amser roi gwybod i deithwyr ble ydyn nhw ar ddiwedd y daith ac i ba gyfeiriad y mae'r cerbyd yn wynebu.

3.5 Teithwyr â Nam ar y Clyw

- a) Siaradwch yn glir ac edrychwch ar y teithiwr wrth siarad fel y gall ddarllen eich gwefusau os yw'n gallu gwneud hynny.
- b) Gwnewch yn siŵr bod y teithiwr yn ymwybodol eich bod wedi deall ei gyfarwyddiadau.

3.6 Cymorth Symudedd

- a) Rhaid i'r gyrrwr, pan fydd y teithiwr yn gofyn am gymorth, gynnig cymorth o'r fath yn ôl yr angen i alluogi'r teithiwr i fynd i mewn i'r cerbyd neu allan ohono.
- b) Dylai'r gweithredwr sy'n derbyn yr archeb ar gyfer taith a drefnwyd/archebwyd ymlaen llaw ofyn a oes gan y teithiwr unrhyw ofynion arbennig; h.y. darpariaeth ar gyfer ci tywys neu gadair olwyn. Ar yr un pryd, dylai'r teithiwr hefyd nodi os oes ganddo unrhyw ofynion arbennig a thrafod a yw'r gweithredwr yn gallu bodloni'r gofynion hynny.

3.7 Prisiau

- a) Ni all gyrrwr godi tâl ar deithiwr ar gyfer ei gynorthwyo i lwytho'r cerbyd neu am gludo cŵn cymorth neu gadeiriau olwyn. Dylid cyfeirio at yr amodau trwydded sy'n ymwneud â'r prisiau y gellir eu codi.

3.8 Esemptiadau

- a) Bydd gyrrwyr yn hysbysu'r awdurdod trwyddedu a'u cyflogwr os oes unrhyw gyflwr meddygol sydd ganddynt eisoes a allai effeithio ar eu gallu i gludo cŵn cymorth a/neu deithwyr â gofynion arbennig.
- b) Gallai esemptiadau meddygol mewn perthynas â chludo pobl anabl a/neu gludo unrhyw gŵn cymorth fod yn berthnasol i yrwyr newydd neu bresennol sy'n dioddef o gyflyrau meddygol penodol. Os yw'r gyrrwr yn dioddef o unrhyw gyflwr meddygol sy'n effeithio ar ei allu i gludo pobl anabl a/neu gi cymorth o unrhyw fath, rhaid iddo ddarparu tystiolaeth i'r awdurdod trwyddedu fod ganddo broblem benodol i fod yn gymwys ar gyfer esemptiad o'r fath drwy dystysgrif feddygol a roddir gan ei Ymarferydd Cyffredinol,

[22]

- c) Rhaid i'r dystysgrif esemptiad a roddir gan yr Awdurdod Trwyddedu fod ym meddiant y gyrrwr bob amser tra ei fod yn ymgymryd â'i ddyletswyddau a bod ar gael i swyddog awdurdodedig ei archwilio unrhyw bryd.

4. CEFFYLAU A CHYFRWYAU

4.1 Rhagofynion

- a) Bydd pob ceffyl a ddefnyddir mewn cysylltiad â gyrru'r cerbyd trwyddedig yn cael ei gofrestru gyda'r Awdurdod Trwyddedu ar y ffurflen benodol cyn ei ddefnyddio. Ni chaniateir defnyddio unrhyw geffyl heblaw yn unol â'r Polisi hwn.
- b) Ni chaniateir harneisio na defnyddio unrhyw geffyl mewn cysylltiad â'r cerbyd trwyddedig oni bai bod microsglodyn adnabod gan y ceffyl y mae'r gwasanaeth trwyddedu wedi cael gwybod ei rif ymlaen llaw.
- c) Rhoddir bathodyn adnabod i'r perchennog ar gyfer y ceffyl sydd wedi'i neilltuo ar gyfer y cerbyd. Rhaid cadw hwn gyda'r cerbyd bob amser a bydd ar gael i'w archwilio gan swyddog awdurdodedig, cwnstabl neu filfeddyg.
- d) Ni chaniateir cludo ceffyl heb ei basbort ac o'r herwydd rhaid cadw'r pasbort gyda'r ceffyl a chaiff ei gyflwyno i'w archwilio pan fydd swyddog awdurdodedig yn gofyn amdano. Gallai methu â darparu pasbort dilys arwain at ddirwy nad yw'n fwy na £ 5,000 ar y raddfa safonol¹.
- e) Rhaid i geffylau fod yn ffit ac yn addas i'w defnyddio a bod yn chwech oed o leiaf i'w defnyddio mewn cysylltiad ag unrhyw gerbyd hacni a dynnir gan geffyl. Mae'r argymhelliad oedran wedi'i nodi gan God Ymarfer yr Adran Drafnidiaeth ac nid yw'n diystyru unrhyw arweiniad na chyingor gan filfeddyg cofrestredig.
- f) Rhaid i'r ceffyl(au) gael eu pedoli'n rheolaidd ac yn dda. Rhaid i'r perchennog gadw cofnodion ar gyfer pryd y caiff y ceffyl ei bedoli a chan bwy; dylid cadw'r cofnodion hyn am o leiaf 12 mis.
- g) Rhaid brechu pob ceffyl yn erbyn fflw geffylau a thetanws.
- h) Rhaid bod rhaglen abwydo ar waith.

¹ Adran 37 Deddf Cyfiawnder Troseddol 1982: Y raddfa safonol o ddirwyon ar gyfer troseddau diannod.
[23]

- i) Rhaid i'r perchennog gyflwyno'r canlynol pan fydd yn gwneud cais i gael neu adnewyddu trwydded cerbyd hacni a dynnir gan geffyl:
- i) Adroddiad milfeddyg yn cadarnhau ffitrwydd a phriodoldeb cyffredinol y ceffyl(au) sydd i'w ddefnyddio – i gynnwys cadarnhad bod y ceffyl(au) yn ffit ac yn addas i dynnu cerbyd sy'n cynnwys y nifer fwyaf o deithwyr, ac mewn traffig.
- ii) Copi o'r pasbort(au) ceffyl ar gyfer y ceffyl(au) sydd i'w ddefnyddio
- iii) Ffotograffau o bob ochr ac yn edrych tuag at ben y ceffyl(au) sydd i'w ddefnyddio.
 - j) Bydd y gyrrwr yn sicrhau, cyn dechrau ar ei waith ar unrhyw ddiwrnod penodol bod unrhyw geffyl y mae'n bwriadu ei yrru:
- i) wedi gorffwys a chael bwyd a dŵr yn ôl yr angen
- ii) mewn cyflwr corfforol da ac nid yw'n dangos unrhyw arwyddion o anhwylder neu ofid
- iii) wedi'i bedoli'n ddigonol.
 - k) Rhaid i'r gyrrwr archwilio'r ceffyl(au), yr harnais a'r cerbyd yn ofalus ar ddechrau gwaith bob dydd i sicrhau bod y cerbyd a'r ceffyl(au) mewn cyflwr gweithio da.
 - l) Rhaid i'r cyfrwyau ffitio'r ceffyl yn iawn er mwyn peidio ag achosi poen, gofid na rhwbio'r ceffyl.
 - m) Rhaid archwilio'r cyfrwyau yn rheolaidd cyn eu defnyddio ac wrth eu defnyddio er mwyn sicrhau nad yw diogelwch na harneisio'r ceffylau mewn perygl.
 - n) Bydd pob set o gyfrwyau yn cael ei neilltuo i geffyl a'i farcio'n glir felly.
 - o) Bydd y gyrrwr yn cadw bocs cymorth cyntaf ceffylau wedi'i stocio'n llawn ar y cerbyd.
 - p) Bydd y gyrrwr yn gyfrifol am lanhau unrhyw garthion ceffylau mewn man cyhoeddus ar lwybr y daith neu ar y pwyntiau aros cyn gynted ag y bo'n ymarferol gan ddefnyddio'r offer a ddarperir yn unol ag amod 11.2 uchod, ac am gael gwared yn lanwaith â'r deunyddiau hynny.

4.2 Archwiliad Milfeddygol

- a) Ni chaiff unrhyw geffyl ei harneisio na'i defnyddio mewn cysylltiad â'r cerbyd trwyddedig oni bai bod arolygydd ceffylau cymeradwy (gan Goleg Brenhinol y Milfeddygon a Phwyllgor Cymdeithas Filfeddygol Prydain ar y cyd) wedi archwilio'r ceffyl a rhoi iddo dystysgrif ffitrwydd ar ffurf wedi'i chymeradwyo gan y Cyngor. Caiff y dystysgrif hon ei chyflwyno i'r gwasanaeth trwyddedu pan wneir cais neu yn dilyn archwiliadau cyfamserol.

- b) Bydd tystiolaeth o archwiliad milfeddygol o'r ceffyl(au) sydd i'w defnyddio i dynnu'r cerbyd yn cael ei chyflwyno i'r Awdurdod Trwyddedu cyn rhoi trwydded cerbyd. Dylai'r archwiliad roi sylw i ffitrwydd ac addasrwydd yr anifeiliaid a chyflwr unrhyw harnais neu gyfrwyau i'w ddefnyddio. Ni ddylai'r dystysgrif fod yn hynach nag un mis calendr ar y diwrnod y rhoddir y cais am drwydded cerbyd.
- c) Ar adeg yr archwiliad milfeddygol, rhaid darparu lluniau lliw (o bob ochr a chan edrych tuag at y pen) ynghyd â datganiad (gan filfeddyg) ar gefn y llun yn cadarnhau bod y lluniau o'r ceffyl a archwiliwyd.
- d) Os yw'r milfeddyg, swyddog awdurdodedig y Cyngor neu heddwes o'r farn nad yw'r ceffyl i'w weld yn ffit i weithio, bydd y defnydd o'r ceffyl hwnnw'n dod i ben hyd nes y bydd arolygydd ceffylau cymeradwy (Coleg Brenhinol y Milfeddygon a Phwyllgor Cymdeithas Filfeddygol Prydain ar y cyd) wedi cadarnhau bod y ceffyl yn ffit. Cyfrifoldeb perchennog y cerbyd fydd talu'r ffioedd am archwiliad o'r fath.
- e) Dylai adroddiadau archwiliad milfeddygol ar gyfer ceffyl mewn harnais fod ar gael i'w harchwilio pan fydd swyddog awdurdodedig yn gofyn amdanynt

4.3 Cyfnodau Gorffwys

- a) Bydd y gyrrwr yn sicrhau na ddefnyddir ceffyl sy'n cael ei harneisio neu ei ddefnyddio mewn cysylltiad â cherbyd hacni trwyddedig am fwy na chwe [6] awr o waith mewn unrhyw ddiwrnod. Mae "diwrnod" yn cwmpasu cyfnod o 24 awr ac yn sicrhau bod y ceffyl yn cael 18 awr o orffwys o fewn y cyfnod hwnnw.
- b) Yn ystod y chwe [6] awr ni ellir treulio mwy na dwy [2] awr yn olynol yn gweithio heb i'r ceffyl gael o leiaf 30 munud i orffwys yn dawel
- c) Rhaid rhoi o leiaf 10 munud i bob ceffyl orffwys ar ôl pob taith
- d) Ni chaiff pob ceffyl weithio am fwy na thri diwrnod yn olynol.
- e) Yn ystod cyfnodau gorffwys bydd gan y ceffyl fynediad at ddŵr glân a chael ei fwydo fel sy'n briodol.
- f) Rhaid i'r bwyd a'r dŵr gael eu cynnwys mewn dysgl briodol lle na chaiff ei halogi a lle na chaiff unrhyw un ymyrryd ag ef.
- g) Ni fydd y ceffyl yn cael ei fwydo gan aelodau o'r cyhoedd

[25]

- h) Rhaid i ddeiliad y drwydded roi sylw dyladwy i dywydd eithafol neu anffafriol fel tywydd eithriadol o boeth, pan nad oes unrhyw gymylau, neu gyfnodau o law trwm pan fydd cysgod digonol yn cael ei ddarparu i bob ceffyl, a chaiff ei sbwnjo â dŵr er mwyn atal straen gwres neu ei sychu i'w atal rhag oeri.
- i) Rhaid i'r gyrrwr ystyried lles ac anghenion y ceffyl bob amser a rhaid iddo ddarparu digon o orffwys, gofal, bwyd a dŵr fel a phryd y bydd ei angen ar y ceffyl.
- j) Yn ystod cyfnodau gorffwys, ni ddylai'r ceffyl gael ei fwytho'n ddiangen gan aelodau'r cyhoedd
- k) Os yw'n ymddangos bod y ceffyl wedi blino, yn ofidus neu'n sâl ar unrhyw adeg, rhaid iddo gael digon o orffwys a gofal i sicrhau bod ei anghenion lles yn cael eu bodloni. Lle bo angen, rhaid i'r gyrrwr atal y ceffyl rhag bod mewn gwasanaeth a cheisio gwasanaeth y milfeddyg ar unwaith.

5. CYDYMFFURFIO A GORFODI

5.1 Gorfodi

Prif bwrpas trwyddedu cerbydau hacni yw amddiffyn y cyhoedd a hyrwyddo diogelwch y cyhoedd. I'r perwyl hwn nod y Cyngor yw darparu dull rheoleiddio effeithlon, wedi'i dargedu a chymesur ar gyfer y rhai y mae'n eu rheoleiddio.

Daeth Cod y Rheoleiddiwr i rym yn 2014 ac mae'n nodi y dylai'r awdurdod lleol:

- Cyflawni ei weithgareddau mewn ffordd sy'n cynorthwyo'r rhai a reoleiddir ganddo i gydymffurfio a thyfu
- Darparu ffyrdd syml a hawdd o ymgysylltu â'r rhai a reoleiddir ganddo a chlywed eu barn
- Seilio eu gweithgareddau rheoleiddio ar risg
- Rhannu gwybodaeth am gydymffurfiaeth a risg
- Sicrhau bod gwybodaeth, arweiniad a chynghor clir ar gael i helpu'r rhai a reoleiddir ganddo i gyflawni eu cyfrifoldebau i gydymffurfio,
- Sicrhau bod ei agwedd at ei weithgareddau rheoleiddio yn dryloyw.

Lle bo hynny'n briodol, caiff atgyfeiriadau eu gwneud at asiantaethau eraill. Bydd hyn yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i'r Heddlu, Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi (HMRC), DVLA a'r timau Diogelu Plant ac Oedolion.

Bydd yr awdurdod lleol yn ymateb i gwynion a wneir gan y cyhoedd ac atgyfeiriadau gan asiantaethau a chyrff eraill. Yn ogystal, bydd swyddogion yn cynnal archwiliadau a phroffion rhagweithiol naill ai fel gweithgaredd o ddydd i ddydd neu fel rhan o raglen o weithrediadau.

5.2 Gwrandawiadau

Gellir cyfeirio deiliaid trwydded ac ymgeiswyr at yr is-bwyllgor trwyddedu am droseddau a gyflawnir, methu â chydymffurfio ag unrhyw ran o'r polisi hwn, neu am unrhyw ymddygiad arall sy'n effeithio ar eu haddasrwydd i fod yn ddeiliad trwydded. Bydd yr is-bwyllgor yn ystyried y drosedd/ymddygiad ar addasrwydd yr unigolyn i ddal trwydded ac yn cymryd unrhyw gamau sy'n briodol o dan yr amgylchiadau.

Pan fydd yr Awdurdod Trwyddedu o'r farn bod bygythiad i ddiogelwch y cyhoedd neu les anifeiliaid, ceir darpariaethau yn Neddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) i ddirymu trwydded ar unwaith.

5.3 Rhybuddion

Gellir eu rhoi am fân droseddau. Bydd llythyr rhybuddio yn aros ar ffeil am gyfnod o dair blynedd a chyfeirir ato os bydd deiliad y drwydded yn cael ei ddwyn gerbron yr is-bwyllgor am unrhyw reswm arall.

5.4 Ataliadau

Gellir atal cerbydau yn unol ag adran 68 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 os nad yw swyddog yn fodlon ar addasrwydd cerbyd.

Gellir atal gyrwyr o dan Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976.

Gellir gorchymyn bod atal trwydded yn dod i rym ar unwaith os yw er budd y cyhoedd.

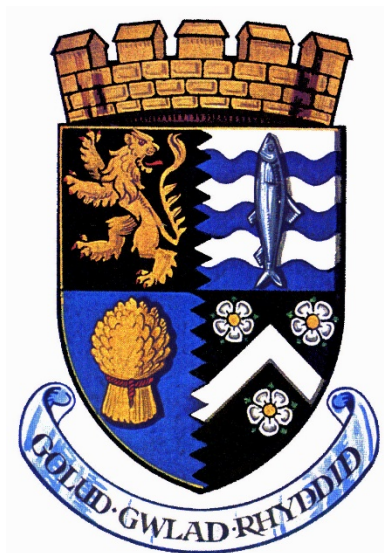
5.5 Dirymiadau

Gall yr is-bwyllgor ddirymu trwyddedau a roddir gan yr awdurdod hwn yn unol ag adran 61 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976.

Os yw difrifoldeb yr achos yn golygu ei fod yn haeddu cael ei ddirymu, bydd y camau hyn ar gael i'r is-bwyllgor eu cymryd hyd yn oed os mai hwn yw'r cam gorfodi cyntaf a gymerwyd yn erbyn y gyrrwr/cerbyd.

Gellir gorchymyn i ddirymiad ddod i rym ar unwaith os yw er budd y cyhoedd.

Hackney carriage & Private Hire Licensing Policy

APPENDIX A

Horse drawn hackney carriage & driver Policy

Author & service: Helena Corke, Licensing service; Policy, Performance & Public protection

Date approved by Cabinet:

Integrated Impact Assessment (Yes/No): Yes

Publication date:

[28]

Contents:

Definitions

1. Horse drawn hackney Carriages

- 1.1 Prerequisites
- 1.2 Renewals
- 1.3 Limitation of numbers
- 1.4 Structure
- 1.5 Inspections
- 1.6 Signage
- 1.7 Route
- 1.8 Fares
- 1.9 Transferring Licenses
- 1.10 Change of proprietor / Sale or transfer of carriage
- 1.11 Accidents
- 1.12 Records

2. Drivers

- 2.1 Prerequisites
- 2.2 Renewals
- 2.3 Driving Test
- 2.4 Fit and Proper person test
- 2.5 Disclosure and Barring service check
- 2.6 Applicants with residency outside the UK
- 2.7 Right of driver to work in the UK
- 2.8 Medical Assessment
- 2.9 General Conduct
- 2.10 Driver dress Code

3. Equality and Diversity

- 3.1 Vulnerable Passengers & the Equality Act 2010
- 3.2 Due Care
- 3.3 Assistance dogs
- 3.4 Visually impaired passengers

[29]

- 3.5 Hearing impaired passengers
- 3.6 Mobility Assistance
- 3.7 Fares
- 3.8 Exemptions
- 4. Horse and Tack
 - 4.1 Prerequisites
 - 4.2 Veterinary examination
 - 4.3 Rest periods
- 5. Compliance and enforcement
 - 5.1 Enforcement
 - 5.2 Disciplinary hearings
 - 5.3 Warnings
 - 5.4 Suspensions
 - 5.5 Revocations

Definitions

An omnibus is defined in legislation as an omnibus, char-a-banc, wagonette, brake, stage coach or other (non-motorised) carriage plying or standing for hire by or used to carry passengers at separate fares to, from or in any part of the prescribed distance subject to specified exceptions. Omnibuses operate on pre-determined routes.

In this Policy, hackney carriage, carriage and omnibus shall mean the carriage specified within; that being a horse-drawn hackney carriage to which the Acts of 1847, 1889 and 1976 apply.

Regulation and Byelaws

With the Town Police Clauses Act 1889 and the Town Police Clauses Act 1847 regulating the licensing of Omnibuses, the relevant legislation does not provide a clear route for conditions to be attached to such licences. However section 6 of the Town Police Clauses Act 1889 provides the mechanism for the Council to make Byelaws to regulate the operation of horse-drawn omnibus services. Under the Road Traffic Act 1930 and the Transport Act 1985 these provisions remain in force for non-motorised vehicles.

This Policy should be read in conjunction with the other statutory and policy requirements set out in this document.

NOTE:

The Health Protection (Coronavirus Restrictions) (Wales) Regulations 2020 are made in response to the serious and imminent threat to public health posed by the incidence and spread of severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) in Wales. These Regulations impose requirements and restrictions on taxi drivers, proprietors and private hire operators, whether self-employed or employed, to take preventative measures to minimise risk of exposure to coronavirus. The licensing authority therefore expects Proprietors, Operators and Self-Employed drivers to familiarise themselves with the current guidance issued by the Welsh Government and carry out safety risk assessments of their vehicles (and, where applicable, their Premises) and to include in their operating schedule measures which will ensure the safety of both their customers and staff. It will also expect applicants and Proprietors, Operators and Self-Employed drivers to have risk assessments outlining how it will operate during outbreaks of communicable diseases / infectious diseases such as severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) i.e. Covid-19.

<https://www.gov.uk/guidance/coronavirus-covid-19-taxis-and-phvs>

1. HORSE DRAWN HACKNEY CARRIAGES

In accordance with Section 45 of the TPCA 1847 a horse drawn hackney carriage shall not operate without first obtaining a licence from the licensing authority and shall not operate without first having registered the horse(s) to be used in conjunction with that carriage with the licensing authority.

The Council is permitted wide discretion in deciding what it will and will not licence by Section 47(2) of the 1976 Act:

(1) A local authority may attach to the grant of a licence of a hackney carriage under the Act of 1847 such conditions as it may consider reasonably necessary.

(2) Without prejudice to the generality of the foregoing subsection, a local authority may require any hackney carriage licensed by them under the 1847 Act to be of such design or appearance or bear any such distinguishing marks as shall clearly identify it as a hackney carriage.

There is no prescribed style of carriage, however, a licensed carriage shall comply with the conditions prescribed by the licensing authority at all times.

The carriage shall, so far is appropriate, comply with all regulations and by laws made in pursuance to any Acts relating to carriages using a public highway.

The proprietor shall at all times comply with the provisions of the Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976, The Town Police Clauses Acts of 1847 and 1889 and the conditions and bylaws hereinafter provided. It is the responsibility of the proprietor to ensure as far as is reasonably practicable that this Policy is complied with by any person employed, or permitted by them to drive the licensed horse(s) and carriage(s) on their behalf.

1.1 Prerequisites

- a) No hackney carriage licence shall be issued unless the carriage, the horses assigned to it and the harnesses are deemed fit, safe and suitable for purpose by the authority.
- b) The carriage shall be suitable in type and design for use as a hackney carriage. Any dispute in relation to the type or design of carriage shall be determined by the licensing authority.
- c) Any person wishing to apply for a horse-drawn carriage licence must complete the relevant application form and submit it to the licensing section along with the relevant fee.
- d) Prior to any application being considered by the authority, the proprietor shall produce a satisfactory horse drawn carriage engineer's inspection report to ensure the authority that the carriage and its fittings are safe and in good working condition. Alongside which, a vet

appointed by the Council shall examine the horses to be used to draw the carriage and a satisfactory veterinary inspector's report must be provided.

- e) In ascertaining whether the carriage and the horse(s) to be used are suitable to carry passengers for hire and reward, the proprietor must produce the following:
- i) A completed and signed application form
 - ii) Certificate of Public liability insurance
 - iii) Certification of the roadworthiness and suitability of the carriage and harness(es) for the purpose of the intended use.
 - iv) Certificate of insurance covering the carriage for the conveyance of passengers for hire and reward
 - v) A certificate from the Veterinarian deeming the horse as fit and suitable
 - vi) All horse passports issued under Equine Identification (Wales) Regulations 2009 for the horses to be used.
 - vii) Photos of the horses to be used (see subsection 6 "horse and tack")
 - viii) Details of any groomsmen or trainee driver who may accompany the driver
 - ix) The daily log book
 - x) The relevant fee
- f) An application will not be considered complete until all of the requirements above have been produced.
- g) Each application shall be considered on its own merits.
- h) Applicants will be informed of the licensing authority's decision to grant or refuse to grant a licence.
- i) If granted, the horse-drawn hackney carriage licence will expire twelve [12] calendar months from the date of issue, unless surrendered, suspended or revoked prior to that date.
- j) If an application is refused, the applicant has a right to appeal against the decision to the Magistrates Court within 21 days of receipt of the formal notice of refusal.
- k) A carriage shall only be driven by a person who holds a valid driver's licence issued by the licensing authority.

1.2 Renewals

- a) An application to renew the licence must be received by the licensing authority no later than one month prior to expiry to allow sufficient time to arrange inspections by Veterinarians and authorised Officers. No exceptions will be made for applications submitted after the current licence expiry date; these will be deemed as new applications.
- b) The onus is on the proprietor to ensure a complete renewal application is submitted prior to expiry of a current licence, no reminders will be sent.

- l) Upon renewal, the proprietor shall submit a completed application which includes all required documentation as per Condition 1.1 to evidence that the carriage and its fittings are safe and in good working condition.
- m) Alongside which, a vet appointed by the Council shall examine the horses to be used to draw the carriage and a satisfactory veterinary inspector's report must be provided.
- c) Where there is a period between the expiry of a current licence and renewal being processed, the carriage shall not be used for hire and reward purposes during this time. Some exceptions may apply if agreed with the licensing authority.

1.3 Limitation of numbers

- a) Ceredigion County Council does not currently limit the number of horse drawn hackney carriages. The need for this limit may be reviewed by a competent and independent company appointed to conduct the review on behalf of the Council, the findings of which may be made available upon request.

1.4 Structure:

- a) The carriage shall be designed to be driven by only one horse at any one time.
- b) It must have four wheels, and a compartment for passengers to be carried in;
- c) The carriage shall not convey in excess of the maximum permitted number of passengers specified by the licensing authority. This shall be determined at the point of licensing, but must not exceed eight [8] passengers.
- d) The carriage must be constructed to a suitable standard and quality to be a licensed carriage. The guidelines and inspection proforma can be found on the Department for Transport (DfT) Code of Conduct for horse drawn carriages and at APPENDIX A to this policy
- e) The carriage shall be painted in a single colour, being either gloss black or treated/varnished wood, and shall not display any signage or advertisements without the prior consent of the licensing authority.
- f) The seats shall be properly cushioned and covered to enable them to be kept suitably comfortable, clean and dry. A blanket can be used to provide additional comfort if required, and this must also be clean and dry.
- g) If the passenger compartment is exposed to the elements, the seats shall be cleared of any detritus and dried of water prior to any passengers being conveyed.
- h) The floor shall be covered with a suitable mat or carpet to prevent any slipping and must be capable of being cleaned and cleared of any detritus or water prior to any passengers being conveyed. It is the driver's responsibility to ensure the carriage is kept in a clean and comfortable condition.

- i) If the carriage provides means for carrying luggage, the driver shall ensure that any luggage being conveyed is secured properly prior to the commencement of the journey.
- j) Lights and signals should be fitted to the carriage and should be capable of being lit by the driver between dusk and dawn. Lighting on a carriage is restricted to two standard rear positional lamps and two standard front positional lamps as per the Motor carriages (Construction & Use) Regulations. The lights shall be capable of being lit white to the front and red to the rear as prescribed under The Road Vehicles Lighting Regulations 1989.
- k) All horse-drawn carriages should have two red rear reflectors.
- l) All carriages must be fitted with a dung catching device while the carriage is in use on any public highway. If requested to do so by a licensing enforcement officer, a tight leather strap must be placed between the bungee and the lock to prevent the bungee from sliding back.
- m) No alteration or change to the carriage shall be made without prior approval of the licensing authority.
- n) The above list is not exhaustive and authorised Officers of the local authority will assess whether standards of the carriage is acceptable or not. In such instances, the officer's decision will have effect as though it were included in the above lists and the licensed driver or proprietor will be required to comply accordingly.

1.5 Inspections:

- a) Prior to the grant or renewal of a horse drawn hackney carriage licence, the carriage, horse(s) and tack shall be presented for inspection and testing on the date appointed by the licensing authority. All carriages must be produced with a full set of tack and harnesses.
- b) The licensing authority is empowered to inspect a hackney carriage at any time. All carriages, horses and equipment shall be presented to the authority upon request.
- c) The licensee shall not prevent any authorised officer, constable or veterinarian from inspecting the carriage, horses, harnesses or harnessing or any accommodation used for stabling and keeping the horses.
- d) The carriage shall be kept in a clean and well maintained condition. A carriage may be issued with a s.68 prohibition notice and removed from service if it is in an unsafe, dirty or unsatisfactory condition.

1.6 Signage:

- a) The carriage will be issued with a plate which must be affixed to the rear of the carriage displaying the number of passengers that may be carried.
- b) The plate shall be returned to the licensing authority within seven [7] days upon surrender, expiry or revocation of the licence. The deposit shall be refunded unless replacement

[35]

plates are required. Failure to return the plates upon expiration, suspension or revocation or at the request of the licensing authority or authorised officer is an offence under section 58(2) of the Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976.

- c) Loss of a licence plate must be immediately reported to the licensing authority and a replacement must be obtained on payment of such reasonable fee as the licensing authority may prescribe.
- d) No fittings, signs or advertisements are to be painted on or attached to the carriage or displayed within the carriage unless approved by the licensing authority in writing.

1.7 Route:

- a) The carriage shall only convey passengers along the pre-determined route, the fare for which shall be determined by the licensing authority and no fare in excess of that may be charged other than for cases, trunks and fouling as determined by the licensing authority.
- b) No deviation from the prescribed route is permitted unless written permission from the licensing authority is obtained beforehand. It is accepted that the driver may require to deviate from the pre-determined route when the carriage is not in service, for example journeys home or to obtain repairs / maintenance. Such instances do not need to be made known to the authority.
- c) The pre-determined route is attached to this document at APPENDIX B
- d) Where a route is closed by the Mid Wales Trunk Road Agency or Ceredigion County Council for any reason, the proprietor must inform the licensing authority and obtain permission to convey passengers on any deviated route.

1.8 Fares:

- a) The Council sets the maximum rates that may be charged by horse drawn hackney carriage carriages.
- b) The table of fares as prescribed by Ceredigion County Council shall be displayed in the carriage in such a manner that it is capable of being easily viewed by the passengers being conveyed in the carriage. Those fares may be written clearly upon a sign displayed in the vicinity of the horse & carriage in order to inform potential passengers of the fare expected to pay.
- c) No fee in excess of that prescribed by the authority may be charged to any passenger.
- d) No additional fare may be charged for the conveyance of an assistance dog or for providing assistance to any passenger with reduced mobility or other impairment which may affect their ability to board or alight the carriage. Appropriate assistance must be given if requested.

1.9 Transferring licenses:

[36]

- a) There is currently no provision within the Acts to permit a licensee to transfer a licence to another carriage.

1.10 Change of proprietor / Sale or Transfer of carriage:

- a) The proprietor shall furnish in writing the name(s) and address(es) of the new proprietor(s) within 14 days of the transfer of the carriage to another person or persons.

1.11 Accidents:

- a) If at any time a licensed carriage is involved in an accident, however minor, the driver or proprietor must inform the licensing authority within seventy-two hours of the accident occurring (In exceptional circumstances the licensing authority may accept claims made outside of that timescale if the proprietor can evidence that they made reasonable attempts to inform the authority within the prescribed timescale.)
- b) Following repair, the carriage must be submitted for inspection by an authorised officer of the Council, or a person whom the Council deems competent to undertake such an inspection. Failure to present the carriage for inspection may result in the carriage licence being suspended until such time as the authority is satisfied the carriage is fit for purpose.
- c) If the carriage is submitted for repairing by a bona-fide carriage builder / engineer, a certificate issued by the same builder / engineer attesting to the fitness of the repair / work may be acceptable.

1.12 Records:

- a) The proprietor shall keep and maintain a daily log book detailing the following information on a daily basis:
 - i. Time and duration of rests, refreshment and feeding times of the horse,
 - ii. any other notes made in relation to the welfare of the horse, safety of the public, passengers or carriage and the barring of any passengers, and
 - iii. this book is to be signed off by the proprietor on a daily basis.
- b) This log book must be kept for a minimum of 1 year and shall be produced on renewal of the subsequent year and at the request of an authorised officer.

2. DRIVERS

2.1 Prerequisites

- a) The licensing authority must be satisfied that the applicant is a fit and proper person. As such, applicants are expected to act with honesty and integrity throughout the application process and the continuity of their licence.
- b) There is an expectation that information requested, for example, previous convictions and cautions, will be fully and accurately disclosed to the authority. Applicants and licensed drivers are required to disclose all convictions and cautions including those that would normally be considered spent as horse drawn hackney carriage drivers are included as exceptions within the Rehabilitation of Offenders Act 1974 (Exceptions) Order 1975.
- c) Care should be taken when completing the form as failure to make full and accurate disclosure can in itself result in refusal of the application, a review of the licence and could result in prosecution.
- d) Each application will be treated on its own merits and shall remain in force for a maximum period of one [1] year, unless surrendered, suspended or revoked.
- e) Any person making an application for a horse-drawn carriage driver's licence must complete the relevant application form and submit it to the licensing Team along with the relevant fee and required documentation. An application shall not be deemed complete unless all the required documentation is submitted to the licensing authority.
- f) The grant of a licence to drive a horse-drawn carriage shall entitle the holder to drive a horse-drawn carriage only. It shall not entitle the holder to drive a mechanically propelled hackney carriage or private hire carriage.
- g) Applicants must produce evidence to the local authority that they are competent and qualified to drive horses in harness by producing a Certificate of Competence (Road Driving Certificate) issued by the British Driving Society indicating that the driver has successfully attained the Level 3 Certificate in Road Driving Safety for the Single Harness horse.
- h) Any expense involved in producing such testing and certification shall be borne by the applicant.
- i) Drivers and Operators shall have due regard to the DfT Code of Practice for horse Drawn Carriages, which can be found [here](https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20120606172812/http://assets.dft.gov.uk/publications/dft-information-sheets/code-of-practice-for-horse-drawn-carriages.pdf):
<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20120606172812/http://assets.dft.gov.uk/publications/dft-information-sheets/code-of-practice-for-horse-drawn-carriages.pdf>.
- j) Every application made for a licence to drive a horse Drawn hackney carriage must be accompanied by satisfactory evidence of the following matters and applications that are incomplete will not be deemed to have been made until such time as they are complete:-

- i) An enhanced criminal record check and evidence that the applicant is not on a child and/or vulnerable adult barring list. The applicant will be required to undertake an 'enhanced' criminal record check from the Disclosure & Barring service (DBS) and provide a copy of the certificate to the licensing Team on application.
- ii) Two recent passport sized photos, recent in this instance means taken within the last 12 months.
- k) In order to be licensed, the applicant will need to meet the following criteria:
 - i) The applicant must have the right to live and work in the UK.
 - ii) Must be at least 18 years of age at the time of applying. There is no upper age limit provided the applicant can satisfy the licensing authority that they is a fit and proper person.
 - iii) Must be medically fit and will meet the DVLA Group 2 medical standards, the applicant must undergo a medical examination with his or her own General Practitioner.
 - iv) Must meet the fitness criteria set out by this authority.

2.2 Renewals

- a) It is the drivers' responsibility to ensure that an application for renewal is submitted in sufficient time prior to the licence expiry date. There is no automatic period of grace. An application for a licence renewal received after the expiry date may be treated as a new application and applicants are minded to submit their renewal within sufficient time in order to account for any delays or items which may require amendment or correction prior to processing. The local authority considers that a sufficient timescale to submit the renewal and/or documentation is 30 days; however, the local authority takes no responsibility for any delays caused by external factors or any circumstances beyond its control.
- d) The onus is on the proprietor to ensure a complete renewal application is submitted prior to expiry of a current licence, no reminders will be sent.
- e) Where there is a period between the expiry of a current licence and renewal being processed, the driver shall not be permitted to drive for hire and reward purposes during this time. Some exceptions may apply if agreed with the licensing authority.

2.3 Driving Test

The vehicle/carriage may only be driven by a person authorised by virtue of a licence issued by this authority.

The licensing authority needs to be satisfied that the applicant for a new horse drawn hackney carriage driver's licence is an experienced carriage driver capable of working safely in an area with a large volume of pedestrian and vehicular traffic.

[39]

New applicants for a horse drawn hackney carriage drivers licence will be expected to undertake every unit within the Level 3 Certificate in Road Driving Safety for the Single Harness horse. The final Assessment is by practical demonstration and oral questioning with a BDS Approved assessor.

Applicants who have been licensed previously by Ceredigion County Council will not be required to pass a knowledge test if their last licence expired less than three years prior to the date of the new application.

2.4 Fit and Proper Person Test

- a) No licence will be granted if the local authority cannot be satisfied that the applicant is a fit and proper person to hold a hackney carriage driver's licence. The onus is on the applicant to prove to the authority that they are a fit and proper person. If a licence is granted, the driver must remain a fit and proper person throughout the duration of the licence.
- b) All applicants are required to complete an enhanced Disclosure and Barring service (DBS) check as well as produce a medical certificate endorsed by their general practitioner deeming the person as "Fit". See "medical fitness" & "disclosure & barring service check"
- c) The applicant / licensed driver's behaviour and attitude towards members of the public, fellow drivers and employees of the authority will be considered in determining a person's suitability to hold a licence. A drivers licence will be reviewed where a substantiated claim of aggressive, rude or undesirable behaviour has been made.

2.5 Disclosure and Barring service Check

One of the checks undertaken to ascertain whether a person is fit and proper is an 'enhanced' criminal records check from the Disclosure & Barring service (DBS). The applicant will be required to submit a copy of the certificate that is issued as a result of this check to the licensing service. DBS certificates are ordinarily applied for through the Council's licensing service however a certificate obtained elsewhere may, at the discretion of the licensing authority, be acceptable if it is less than three months old and has been processed in relation to both the child and adult workforce employment position (this is specified on the certificate).

The occupation of a "Taxi driver / Private hire licence" is exempt from the provisions of the Rehabilitation of Offenders Act 1974. Therefore, the applicant is required to disclose all convictions, cautions, warnings and/or reprimands

Where a DBS check reveals convictions or serious convictions which in the licensing service's opinion may render an applicant unfit to hold a driver's licence, the applicant will be referred to the licensing sub-committee to determine their suitability to hold a licence. The information contained within the DBS certificate will be considered with reference to the

authority's 'Taxi and Private Hire licensing Policy – Fitness Criteria for Drivers and Operators'. Where the licensing authority or sub-committee deviate from this Policy, clear and compelling reasons will be given.

It should be noted that the DBS send the certificate to the applicant directly. Once it has been received, an appointment should be made with the licensing authority in order to submit the certificate to an officer for approval. The original certificate must be produced to the licensing service to progress the application as copies will not be accepted.

A licence will not be granted or renewed in the absence of a current enhanced DBS certificate.

Note: Proposed changes scheduled to the DBS application process may render these conditions subject to change.

More information can be found on the DBS website:

<https://www.gov.uk/government/organisations/disclosure-and-barring-service>.

2.6 Applicants with periods of residency outside the UK:

If an applicant has spent six continuous months or more outside of the UK, the licensing authority will require evidence of a criminal record check from the country/countries resided in covering the period(s) at application. A certificate of good conduct issued by the Embassy where the applicant previously resided and translated and certified by a professional translation service may be acceptable.

The local authority will consider each case on its own merits having due regard to the Fitness Criteria Policy.

2.7 Right of driver to work in the UK

The Council will require all applicants for new licences to provide documentary evidence to confirm that they are legally entitled to work in the UK. Examples of documents that may be provided include (but are not limited to):

- A UK passport confirming that the holder is a British Citizen (or citizen of another EEA country including Iceland, Lichtenstein, Norway and Switzerland)
- Passport or other travel document endorsed to show that the holder is allowed to stay in the UK and undertake paid employment
- Full UK birth/adoption certificate
- An immigration document issued by the Border and Immigration Agency to the holder which indicates that the person named in it can stay in the United Kingdom and undertake paid employment

[41]

- A work permit or other approval to take employment issued by the Home Office or the Border and Immigration Agency when produced in combination with either a passport or another travel document endorsed to show the holder is allowed to stay in the United Kingdom and is allowed to undertake paid employment.

When an applicant is subject to immigration controls, a licence will not be issued for longer than the period that the applicant has permission to undertake paid employment in the United Kingdom.

2.8 Medical Assessment

The DVLA recommend that hackney carriage drivers should be subject to Group 2 medical standards applicable to persons applying for licences to drive Public service Carriages (PSV) and Large Goods Carriages (LGV). The authority adopted this medical standard for licensed drivers in October 2016 and this standard shall apply to drivers of horse drawn hackney carriage drivers also.

- a) Applicants are required to undergo a medical assessment on first application and every 5 years thereafter until the age of 65 when drivers will be subject to annual examinations. Holders of current PSV and/or LGV licences where the holder is able to produce proof of a current medical examination will not be required to undergo further assessment but will be required to submit that certificate at the required intervals or undergo a new examination in order to obtain a medical certificate deeming them medically fit.
- b) Where there is any doubt as to the medical fitness of the applicant, the local authority may require the applicant to undergo a further medical examination by a doctor appointed by the local authority. Any costs associated with medical examinations are to be borne by the applicant.
- c) licence holders must advise the licensing service of any change in their health that may affect their driving capabilities – this includes, but is not restricted to the list of conditions which must be notified to the DVLA.
- d) Where there is any doubt about the fitness of the applicant, the licensing authority will review the drivers licence. The licensing authority reserves the right to suspend or revoke a licence where there is any doubt as to the driver's fitness.

2.9 General Conduct

licence holders shall endeavour to promote the image of the horse drawn hackney carriage trade by complying with the conditions of their licence, the horse Drawn hackney carriage licensing Policy and where applicable the hackney carriage byelaws.

- a) The driver shall ensure, as far as is reasonably practicable, the safety of his passengers and other road users.

[42]

- b) The driver shall:
 - i) Behave in a civil, orderly and responsible manner at all times
 - ii) Maintain the carriage in a safe and satisfactory condition at all times; ensuring that it is clean and suitable for hire to the public at all times;
 - iii) Assist, where necessary, passengers into and out of the carriage
- c) When standing, drivers shall in addition to the above:
 - i) Rank in an orderly manner and proceed along the rank in order, moving along promptly
 - ii) Remain in or near to the carriage
 - iii) Pay attention to personal hygiene and dress so as to present a professional image to the public;
 - iv) Be polite and helpful to passengers
 - v) Treat all customers with dignity and respect regardless of their age, race, disability, sexual orientation, gender, religion or belief
 - vi) Drive with care and due consideration for other road users and pedestrians
 - vii) Obey all traffic orders and directions at all times
 - viii) Not consume alcohol
 - ix) Not smoke whilst on the carriage
 - x) Not use a hand held mobile phone whilst the carriage is in motion
- d) Drivers should wear their drivers badge to ensure that passengers are able to easily view the drivers name and any other information bore upon it.
- e) Passengers must be seated correctly and securely within the passenger compartment
- f) The driver shall not permit anyone other than an authorised officer, examiner, groomsman or trainee driver to be seated in the front of the carriage.
- g) Every part of the harness of animals drawing the carriage shall be kept in good order and repair so that the animal is securely attached to the carriage and is under the control of the driver.
- h) The proprietor or driver of a hackney carriage, when driving or standing for hire shall not by other means importune any customers by any means other than displaying on the carriage "for hire" and/or "i'w hurio"
- i) If a stand, at the time of arrival, is fully occupied, the carriage shall proceed to another stand.
- j) The driver shall not play any radio, sound any bell or horn or any other noise-making instrument from the carriage

2.10 driver Dress Code

It is recognised that the horse drawn hackney carriage trade plays an important part in portraying a positive image of Ceredigion as a County.

Anything that serves to enhance the professional image of the trade and promotes the concept that the drivers of licensed carriages are professional vocational drivers is to be welcomed.

The purpose of a driver's dress code is to seek a standard of dress that provides a positive image of the horse drawn hackney carriage trade in the County of Ceredigion to enhance the professional image of licensed drivers and ensure that public and driver safety is not compromised.

- a) All clothing worn by the driver must be clean and in a good and neat condition, free from rips or tears, and the driver must have good standards of personal hygiene and grooming.
- b) Consideration should be taken in relation to the driver's health and safety and any clothing provided must ensure that the driver is kept warm or cool as required. As a minimum standard, drivers should wear clothing which falls below knee length, such as long shorts or trousers, and a shirt or blouse which has a full body and as a minimum short sleeves.
- c) A skirt or dress is not deemed suitable attire due to endangerment to the driver of any excess fabric becoming entangled in equipment, harnesses, wheels or other part of the carriage.
- d) Words or graphics on any clothing that is of an offensive or suggestive nature or which might offend are not permitted.
- e) Sportswear (e.g. football / rugby kits, track suits, beach wear, etc.) is not permitted
- f) Footwear must be suitable and appropriate. Flip flops, sandals or shoes which do not protect the feet are not permitted.
- g) Drivers shall remain suitably clothed at all times when undertaking their duties.
- h) The wearing of hoods or other clothing that obscures the driver's vision or their identity is not permissible.

The above lists are not exhaustive and authorised Officers of the local authority will assess whether standards of dress is acceptable or not. In such instances, the officer's decision will have effect as though it were included in the above lists and the licensed driver will be required to comply accordingly.

3. EQUALITY & DIVERSITY

The licensing authority will not tolerate discrimination of any sort. Any complaints made in relation to a passenger being treated unfairly, or if any negative behaviour is directed at a passenger due to a protected characteristic, the licensing authority will make a full and thorough investigation and enforcement action will be taken where necessary. An allegation of discrimination will be regarded as extremely serious and may be reported to the Police. The licensing authority may then review the licence to establish whether the licence holder remains a fit and proper person to hold such a licence.

[44]

Drivers are required to read Appendix F to the overarching Policy “Accessibility Conditions for Designated Carriages”

3.1 Vulnerable passengers & the Equality Act 2010

A vulnerable passenger is a person whose age or disability means that they are more susceptible to harm than a typical passenger. This may be a child, elderly person or someone with learning difficulties, or mobility restrictions for example. It can include someone who is vulnerable due to an excessive level of intoxication or mental state or capacity.

Sections 165, 166 and 167 of the Equality Act 2010 places duties upon drivers when carrying disabled passengers. To ensure that drivers understand and carry out these duties, the licensing authority has set out these conditions which complement the Equality Act 2010.

It is important to understand that disabilities are not always visible. It may not be immediately obvious that a passenger has special requirements. Physical access for wheelchair users is important but an accessible carriage is only part of the service provided.

3.2 Due Care

- a) It is the duty of the driver to show due care and patience when conveying all passengers. The driver must take into consideration any disability or impairment when conveying passengers and offer assistance as appropriate and as required.
- b) The driver must ensure that all passengers are carried in safety and in reasonable comfort whether or not the passenger has a disability or impairment that affects their day to day activities.
- c) The driver shall ensure that any wheelchairs or equipment being conveyed shall be firmly secured to the carriage prior to the carriage setting off. Any wheelchairs, equipment and passengers are carried in such a way that no danger is likely to be caused to any passenger in accordance with the Road Carriages (Construction & Use) Regulations 1986
- d) The driver must not make any additional charge for carrying wheelchairs, disability equipment or assistance dogs.
- e) The driver/operator must confirm that appropriate provision has been made for the passenger prior to accepting the booking or commencing the journey. This does not necessarily mean that the driver/operator is responsible for the provision of appropriate measures, however, they should check that the measures are in place.
- f) An entry should be made into the daily log book by drivers where a service has been provided to a vulnerable passenger including any incidents occurring/actions taken or refusals of service.

- g) When making a journey with vulnerable passengers, photo identification should be produced to the carer responsible for the person. If necessary you should obtain a record of the carer's contact details if there is no chaperone.
- h) If a vulnerable passenger is refused carriage, a responsible person should be informed so that alternative arrangements can be made. For example; this situation may arise if the customer has an assistance dog and the driver has a medical exemption from conveying an assistance dog granted by the authority.
- i) Always ask if a passenger needs help; do not make any assumptions
- j) Drivers should remain professional at all times and shall not:
 - i) Touch a passenger inappropriately. If the passenger requires physical assistance, a driver should ask them how they can help them
 - ii) Make offensive or inappropriate comments (such as the use of swearing or sexualised or discriminatory language)
 - iii) Behave in a way that may make the passenger feel intimidated or threatened
 - iv) Attempt to misuse personal details obtained via the business about a person.
- k) If you are concerned about the safety, welfare or behaviour of a vulnerable person you should report this to the police by telephoning 101 (or if you believe a vulnerable person is in immediate danger, call 999)
- l) If you are concerned about someone else's conduct you should report your concerns to the Council's licensing service on 01545 572 179, the police on 101 or Crimestoppers on 0800 555111

3.3 Assistance Dogs

- a) The driver shall, on request carry a guide dog, hearing dog or any other assistance dog, belonging to a passenger, free of charge.

Drivers are advised to familiarise themselves with the safety aspects of carrying an assistance dog. Guidance can be found on the Guide Dogs website:

<https://www.guidedogs.org.uk/services/guide-dog-services/assistance-dog-travel-guide/travel-by-car#.VYv-spaD67R>

3.4 Visually Impaired passengers

- a) For visually impaired passengers, the driver must state to that passenger the fare of the journey and offer to provide a written receipt, which shall state the date and time of journey, the amount paid and driver name.
- b) The driver shall announce the stop location at the end of the journey.
- c) Where possible, ensure that visually impaired passengers are dropped off in a safe place, where they are not in danger of harm from the carriage, horses or other carriages.

- d) If required, let the passenger know where they are at the end of the journey and which way the carriage is facing.

3.5 Hearing Impaired Passengers

- a) When speaking, speak clearly and look at the passenger so they may lip read if they are able to do so.
- b) Ensure that the passenger is aware that you have understood their instructions.

3.6 Mobility Assistance

- a) The driver must offer to provide such assistance as reasonably required to enable the passenger to board or alight the carriage.
- b) The operator accepting the booking for a pre-arranged/pre-booked journey should enquire if the passenger has any special requirements; i.e. a guide dog or wheelchair provision. At the same time, the passenger should also state if they have any special requirements and discuss whether the Operator is able to fulfil those requirements.

3.7 Fares

- a) A driver shall not charge a passenger for assistance for boarding the carriage or for the carriage of assistance dogs or wheelchairs. Reference should be made to the licence conditions relating to the fares which may be charged.

3.8 Exemptions

- b) A driver shall notify the licensing authority and their employer if they have any pre-existing conditions which may affect their ability to carry assistance dogs and/or passengers with special requirements.
- c) Medical exemptions involving the carriage of disabled persons and/ or the carriage of any assistance dog may apply to new or existing drivers who suffer certain medical conditions. If the driver suffers from any medical condition which affects his / her ability to carry disabled persons and/ or an assistance dog of any sort, he / she must provide evidence to the licensing authority that they have a specific problem to qualify for such an exemption by means of a medical certificate issued by their General Practitioner
- d) Any exemption certificate issued by the licensing authority must be kept upon the driver at all times whilst undertaking his duties and be readily available for inspection at any time by an authorised officer.

4. HORSE AND TACK

4.1 Prerequisites

[47]

- a) Each horse used in connection with the driving of the licensed carriage shall be registered with the licensing authority on the prescribed form prior to use. No horse may be used otherwise than in accordance with this Policy.
- b) No horse shall be harnessed to or used in connection with the licensed carriage unless it is fitted with an identifying microchip, the number of which has been notified to the licensing service beforehand.
- c) The proprietor will be issued with an identification badge for the horse assigned to the carriage. This shall be kept with the carriage at all times and be made readily available for inspection by an authorised officer, constable or veterinarian.
- d) A horse may not be transported without his passport and as such, the passport must be kept with the horse and shall be produced for examination at the request of an authorised officer. Failure to provide a valid Passport could result in a fine not exceeding £5,000 on the standard scale¹.
- e) horses must be fit and suitable for use and be at least six years old to be used in connection with any horse drawn hackney carriage. The age recommendation is set out by the DfT Code of Practice and does not overrule any guidance or advice of a registered veterinary surgeon.
- f) The horse(s) must be regularly and competently shod. The proprietor shall keep records of when the horse is shod and by whom; these records to be kept for a minimum of 12 months.
- g) Each horse must be vaccinated against Equine Influenza and Tetanus.
- h) There must be a worming programme in place.
- i) The proprietor shall produce the following on application for a horse drawn hackney carriage licence grant and renewal:
 - i) A veterinary surgeon report verifying the general fitness and appropriateness of the horse(s) to be used - to include verification that the horse(s) are fit and suitable to pull a carriage containing the maximum laden/ number of passengers, and in traffic conditions.
 - ii) A copy of the horse passport(s) for the horse(s) to be used
 - iii) Photographs from each side and head on of the horse(s) to be used
- j) The driver shall ensure that, prior to commencing work on any particular day that any horse he intends to drive is:
 - i) Well rested, fed and watered as required,
 - ii) in good physical condition and is not showing any signs of ailment or distress and
 - iii) adequately shod.
- k) The driver shall examine the horse(s), harness and carriage carefully at the start of each day's work to ensure that the carriage and horse(s) are in good condition and good working order.

- l) The tack must fit the horse properly so as not to cause pain, distress or rubbing of the horse.
- m) The tack must be routinely checked prior to use and during use, to ensure that neither the safety nor harnessing of the horses is jeopardised.
- n) Each set of tack shall be assigned to a horse and clearly marked as such.
- o) The driver shall keep a fully stocked equine first aid kit on the carriage.
- p) The driver shall be responsible for cleaning up any horse defecation in a public place on the route of the journey or at the standpoints as soon as it is practicable using the equipment provided in accordance with condition 11.2 above and for the hygienic disposal of that material.

4.2 Veterinary Examination

- a) No horse shall be harnessed to, or used in connection with the licensed carriage unless a an approved Equine Inspector (by the joint Royal College of Veterinary Surgeons and the British Veterinary Association Committee) has examined the horse and issued in respect of it a certificate of fitness in a form approved by the Council. This certificate shall be submitted to the licensing service at application or following intermediary inspections.
- b) Evidence of a Veterinary examination of the horse/horses to be used to pull the carriage will be produced to the licensing authority prior to the grant of a carriage licence. The inspection should cover fitness and suitability of the animals and the condition of any harness or tack to be used. The certificate should be no more than one calendar month old on the day that the carriage licence application is granted.
- c) At the time of the veterinary inspection, colour photographs (from each side and head on) shall be provided together with a declaration (by a veterinarian) on the reverse of the photograph verifying that the photographs relate to the horse inspected.
- d) If in the opinion of a Veterinarian, authorised officer of the Council or Police officer, the horse appears unfit for work then the use of that horse shall cease until such time as a an approved equine inspector (by the joint Royal College of Veterinary Surgeons and the British Veterinary Association Committee) has certified that the horse is fit. The fees for such an examination are to be the responsibility of the carriage proprietor.
- e) Veterinary inspection reports relating to the horse in harness should be available for inspection on request by an authorised officer

4.3 Rest Periods

- a) The driver shall ensure that a horse which is harnessed to or used in connection with a licensed hackney carriage shall not be used for more than six [6] hours of work in any one day. A “day” covers a period of 24 hours and ensures the horse has 18 hours of rest within that period.

[49]

- b) During the six [6] hours no more than two [2] consecutive hours may be spent working without the horse being allowed at least 30 minutes quiet rest
- c) Each horse shall be given a minimum of 10 minutes rest after each ride
- d) Each horse shall not work on more than three consecutive days.
- e) During rest periods the horse shall have access to clean water and be fed as appropriate.
- f) The food and water shall be contained in a proper receptacle where it may not be contaminated or tampered with.
- g) The horse shall not be fed by members of the public
- h) The licence holder must have due regard to extreme or adverse weather conditions such as exceptionally hot weather, when there is no cloud cover, or periods of heavy rain when each horse shall be provided with adequate shade / shelter and be sponged down to prevent heat stress or dried off to prevent chill.
- i) The driver must at all times consider the horse's welfare and needs and shall provide sufficient rest, care, food, and water as and when required by the horse.
- j) During rest periods, the horse should not be subject to unnecessary petting by members of the public
- k) If at any time, the horse appears to become fatigued, distressed or unwell, he shall be provided with sufficient rest and care to ensure his welfare needs are met. Where required, the driver must remove the horse from service and seek immediate veterinary attention.

5. COMPLIANCE AND ENFORCEMENT

5.1 Enforcement

The principal purpose of hackney carriage licensing is to protect the public and promote public safety. To this end the Council aims to provide an efficient, targeted and proportionate regulatory approach to those it regulates.

The Regulator's Code was brought into force in 2014 and states that the local authority should:

- Carry out their activities in a way that supports those they regulate to comply and grow,
- Provide simple and straightforward ways to engage with those they regulate and hear their views,
- Base their regulatory activities on risk,
- Share information about compliance and risk,
- Ensure clear information guidance and advice is available to help those they regulate meet their responsibilities to comply,
- Ensure that their approach to their regulatory activities is transparent.

[50]

Where appropriate, referrals will be made to other agencies. This will include but is not limited to the Police, Her Majesty Revenue and Customs (HMRC), DVLA and the Children's and Adult Safeguarding teams.

The local authority will respond to complaints made by the public and referrals from other agencies and bodies. In addition officers will undertake proactive inspections and testing as either day to day activity or as a part of programmed operations.

5.2 Hearings

Licence holders and applicants may be referred to the licensing sub-committee for offences committed, failure to comply with any part of this policy, or for other any other conduct which impacts on their fitness to be a licence holder. The sub-committee will consider the offence / conduct on the individual's fitness to hold a licence and take such action as is appropriate in the circumstances.

Where the licensing authority considers there to be a threat to public safety or animal welfare, provisions exist in the LGMPA to revoke a licence with immediate effect.

5.3 Warnings

These may be issued for minor infringements. A warning letter will remain on file for a period of three years and will be referred to in the event that the licence holder is taken before the sub-committee for any other reason.

5.4 Suspensions

Carriages can be suspended in accordance with section 68 Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976 if an officer is not satisfied as to the fitness of a carriage.

Drivers can be suspended under section Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976.

A suspension can be ordered to take immediate effect if it is in the interest of the public.

5.5 Revocations

Licences issued by this authority may be revoked by the sub-committee in accordance with section s.61 of the Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1976.

If the seriousness of the case merits revocation, this course of action will be available to the sub-committee even if it is the first enforcement action taken against the driver/carriage.

A revocation can be ordered to take immediate effect if it is in the interest of the public.

[51]

DRAFT

Ymgynghoriad ar weithredu trwyddedu cerbydau hacni wedi'u tynnu gan geffylau

Mae'r cynllun arfaethedig yn cynnwys y canlynol:

- Trwyddedu cerbydau hacni a dynnir gan geffylau yn awdurdod Ceredigion
- Y llwybr dynodedig fydd rhwng y Promenâd newydd a Glan-y-Môr, Aberystwyth,
- Newid y safle Tacsis ar y Promenâd Newydd er mwyn caniatáu cerbydau a dynnir gan Geffylau yn unig rhwng 6am a 6pm
- Diwygiadau i'r Polisi Trwyddedu presennol er mwyn cynnwys newidiadau mewn deddfwriaeth

Gallai'r cynigion hyn gael effaith arnoch chi, eich busnes a'r gymuned leol, a hoffem sicrhau bod unrhyw un y gallent gael eu heffeithio yn cael y cyfle i weld y cynlluniau manwl a dweud eu dweud.

Fel rhan o'n hymrwymiad i fynd i'r afael â newid hinsawdd, mae'r Awdurdod Trwyddedu yn gweithredu o amgylchedd di-bapur. Mae copi o'r amodau diwygiedig ar gael ar wefan Trwyddedu Ceredigion a gellir eu gweld trwy'r ddolen ganlynol:

<https://www.ceredigion.gov.uk/English/Business/Licences-Permits/Pages/default.aspx>

Ni anfonir copïau caled atoch oni bai y byddwch yn gofyn amdanynt.

Gellir darparu ffurfiau hygyrch eraill o gael cais.

Gallai'r amodau hwn effeithio arnoch chi neu eich busnes. Felly, hoffwn eich annog i neilltuo'r amser i ddarllen y polisi a'r amodau diwygiedig, gan ymateb i'r cwestiynau a ofynnir isod.

Bydd yr ymgynghoriad yn cychwyn ar 02/08/2021. Os hoffech wneud sylwadau am y cynnig, a fydddech gystal ag ymateb erbyn 31/08/2021 er mwyn cael dweud eich dweud.

I weld yr amodau arfaethedig ac i lenwi'r holiadur, ewch i:

Os bydd gennych chi unrhyw ymholiadau, mae croeso i chi gysylltu â'r adran drwyddedu ar 01545 572 179

Mae'r cwestiynau hyn yn ddewisol, ond mae angen i ni eu gofyn er mwyn deall a yw ein hymgyngoriad wedi cyrraedd y bobl gywir (yn unol â gofyniad Deddf Cydraddoldeb 2010) ac er mwyn deall sut y gallai grwpiau gwahanol gael eu heffeithio gan y cynnig, gan ganiatáu i ni roi sylw i hyn os y gallwn.

Yn unol â'r Ddeddf Diogelu Data, cedwir unrhyw wybodaeth y gofynnir amdani ar gyfer y cwestiynau canlynol yn hollol gyfrinachol at ddibenion dadansoddi data yn unig.

1. Iaith: Beth yw eich dewis iaith?

- Cymraeg
- Saesneg
- Byddai'n well gennyf beidio dweud
- Arall (gan gynnwys iaith Arwyddion Prydain)
-

2. A ydych chi'n gallu deall, siarad, darllen neu ysgrifennu Cymraeg?

- Deall Cymraeg lafar
- Siarad Cymraeg
- Ysgrifennu Cymraeg
- Darllen Cymraeg
- Byddai'n well gennyf beidio dweud
- Dim o'r uchod

3. A ydych chi yn?

- Wryw
- Benyw
- Arall
- Byddai'n well gennyf beidio dweud
- Trawsryweddol: A yw eich rhyw yr un fath â'r rhyw a neilltuwyd i chi ar eich genedigaeth?
 Ydy Nac ydy Byddai'n well gennyf beidio dweud

4. A ydych chi?

- Dan 16 oed
- 16 – 24 oed
- 25 - 44 oed
- 45 - 64 oed
- 65 oed a throsodd
- Byddai'n well gennyf beidio dweud

5. Cyfeiriadedd Rhywiol: Pa rai o'r dewisiadau canlynol sy'n disgrifio'r ffordd yr ydych chi'n meddwl am eich hun orau? Sylwer: Dim ond i'r rhai dros 16 oed y dylid gofyn y cwestiwn hwn.

- Heterorywiol/Strêt
- Deurywiol
- Dyn Hoyw
- Menyw Hoyw/Lesbiad
- Byddai'n well gennyf beidio dweud
- Arall (nodwch os ydych yn dymuno) _____

6. Partneriaeth: Pa rai o'r dewisiadau canlynol sy'n disgrifio eich statws partneriaeth?

- Sengl

- Priod
- Partneriaeth Sifil
- Yn byw gyda Phartner
- Wedi gwahanu
- Gŵr/gwraig weddw
- Wedi ysgaru
- Arall
- Byddai'n well gennyf beidio dweud

7. Hunaniaeth genedlaethol: Sut fyddech yn disgrifio eich hunaniaeth genedlaethol?

- Prydeiniwr/Prydeinwraig
- Cymro/Cymraes
- Sais/Saesnes
- Albanwr/Albanes
- Gwyddel/Gwyddeles
- Gwyddel/Gwyddeles o Ogledd Iwerddon
- Byddai'n well gennyf beidio dweud
- Arall (nodwch) _____

8. Hil: Beth yw eich grŵp ethnig? Dewiswch un dewis sy'n disgrifio eich grŵp neu'ch cefndir ethnig orau.

- Gwyn
- Du/Affricanaidd/Caribïaidd
- Asiaidd
- Cymysg
- Teithwyr Sipsiwn
- Byddai'n well gennyf beidio dweud
- Arall (Nodwch) _____

9. Pa un o'r categorïau canlynol sy'n disgrifio eich statws cyflogaeth chi orau?

- Cyflogedig – Amser llawn
- Cyflogedig – Rhan-amser
- Hunangyflogedig
- Di-waith, yn chwilio am waith
- Di-waith, heb fod yn chwilio am waith
- Wedi ymddeol
- Yn methu gweithio oherwydd rhesymau iechyd
- ar raglen hyfforddiant a gefnogir gan y llywodraeth (e.e. Prentisiaeth/Sgiliau Hyblyg)

10. Os ydych chi wedi dewis “Cyflogedig” “Hunangyflogedig” neu “Rhaglen hyfforddiant”, ym mha ddiwydiant yr ydych chi'n gweithio?

- Tecstilau, argraffu a chrefft fedrus arall
- Amaethyddiaeth, Coedwigaeth, Pysgota a Hela

Mwyngloddio	☐
Cyfleustodau; crefftau metel, trydanol ac electronig	☐
Adeiladu a chrefftau adeiladu	☐
Gwaith gwirfoddol ac elusennol	☐
Cynhyrchu Cyfrifiadurol ac Electroneg	☐
Cynhyrchu Arall	☐
Cyhoeddi	☐
Gweithiwr technoleg gwybodaeth / telathrebu proffesiynol	☐
Meddalwedd, gwaith Graffig a datblygu / dylunio amlgyfrwng	☐
Telathrebu	☐
Gwasanaethau Gwybodaeth a Phrosesu Data	☐
Diwydiant Gwybodaeth Arall	☐
Cyllid, Bancio ac Yswiriant	☐
Gwerthu, Rhentu a Phrydlesu Eiddo	☐
Addysgu a gweithiwr addysgol proffesiynol arall	☐
Diwydiant Addysg arall	☐
Gweithiwr iechyd proffesiynol	☐
Gweithiwr cyswllt iechyd a gofal cymdeithasol proffesiynol	☐
Gweithiwr milfeddygol proffesiynol	☐
Gweithiwr gwyddoniaeth, ymchwil, peirianeg a thechnoleg proffesiynol	☐
Galwedigaethau diwylliant, y cyfryngau a chwaraeon	☐
Gwasanaethau Gwesty, Lletygarwch a Bwyd / Diod	☐
Llywodraeth a Gweinyddiaeth Gyhoeddus	☐
Galwedigaethau cymunedol a gorfodi sifil	☐
Gwasanaethau Cyfreithiol	☐
Gwneud cartref	☐
Y lluoedd arfog	☐
Crefyddol	☐
Personél y Gwasanaethau Brys	☐
Gweithiwr busnes, y cyfryngau a gwasanaeth cyhoeddus proffesiynol	☐
Gweithiwr cyswllt gwyddoniaeth, peirianeg a thechnoleg proffesiynol	☐
Galwedigaethau gwasanaeth amddiffynnol	☐
Galwedigaethau gweinyddol	☐
Galwedigaethau ysgrifenyddol a chysylltiedig	☐
Galwedigaethau gwasanaeth personol gofalgar	☐
Galwedigaethau hamdden, teithio a gwasanaeth personol cysylltiedig	☐
Galwedigaethau cymunedol a gorfodi sifil	☐
Galwedigaethau gwerthu	☐
Galwedigaethau gwasanaethau cwsmeriaid	☐
Gweithiwr proses, offer a pheiriannau	☐
Gyrwyr a gweithwyr trafniadaeth a pheiriannau symudol	☐
Crefftau elfennol a galwedigaethau cysylltiedig	☐
Galwedigaethau gwasanaeth a gweinyddu elfennol	☐
Diwydiant Arall: _____	

11. Pa un o'r canlynol sy'n disgrifio eich rôl chi orau mewn diwydiant?

- Hunangyflogedig/ Partner
- Rheolwr corfforaethol neu gyfarwyddwr
- Rheolwr Uwch
- Gweithiwr Proffesiynol Hyfforddedig
- Rheolwr Canol
- Llafurwr Medrus
- Rheolwr Iau
- Ymgynghorydd
- Staff Gweinyddol
- Cyflogai Dros Dro
- Staff Cymorth
- Ymchwilydd
- Gwirfoddolwr
- Myfyriwr / Intern / Prentisiaeth

Arall: _____

12. Ym mha un o'r canlynol y mae'r sefydliad yr ydych chi'n gweithio iddo:

- Y sector cyhoeddus (e.e. llywodraeth)
- Y sector preifat (e.e. y rhan fwyaf o fusnesau ac unigolion)
- Sector nid-er-elw
- Dim syniad

Arall: _____

13. Anabledd: A oes gennych chi salwch neu gyflwr iechyd corfforol neu feddyliol hirdymor sy'n effeithio ar eich gallu i gyflawni gweithgareddau o ddydd i ddydd

- Oes
- Nac oes
- Byddai'n well gennyf beidio dweud

Os ateboch 'Oes', nodwch pa un sy'n berthnasol i chi:

- Nam ar y Clyw
- Nam ar y Golwg
- Problemau Iechyd Meddwl
- Nam ar y Lleferydd
- Nam Corfforol / Symudedd
- Anawsterau Dysgu
- Byddai'n well gennyf beidio dweud

Arall (nodwch) _____

14. A ydych chi'n darparu gofal rheolaidd, di-dâl, sylweddol i berthynas, ffrind neu gymydog nad ydynt yn gallu ymdopi gartref heb help oherwydd salwch, oedran neu anabledd? (ticiwch un yn unig)

- Ydw
- Nac ydw
- Byddai'n well gennyf beidio dweud

15. Crefydd neu Gredo: Beth yw'ch crefydd chi?

- Cristion (pob enwad)
- Iddew
- Bwdhydd
- Hindw̄
- Sikh
- Mwslim
- Anffyddiwr
- Dim crefydd
- Byddai'n well gennyf beidio dweud
- Arall

Cwestiynau'r Ymgynghoriad:

C1. A yw'r amodau yn gymesur ac yn ymarferol er mwyn sicrhau diogelwch cerddwyr, defnyddwyr ffordd eraill a theithwyr?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

A oes gennych chi unrhyw awgrymiadau am bethau y gallwn eu gwneud er mwyn gwella'r Polisi neu'r Amodau?

C2. Yn eich barn chi, a yw'r amodau yn ddigonol er mwyn sicrhau lles cywir y ceffyl(au) a ddefnyddir er mwyn tynnu?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

Os na, beth fyddech chi'n ei argymhell a pham? _____

C4. Yn eich barn chi, a yw'r tâl yn rhesymol ac yn gymesur ar gyfer math y gwasanaeth a gynigir?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

C3. Yn eich barn chi, a yw'r llwybr arfaethedig yn addas er mwyn cludo teithwyr mewn cerbyd a dynnir gan geffyl?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

Os na, beth fyddech chi'n ei argymhell a pham? _____

C5. Yn eich barn chi, a yw'r Polisi a'r Amodau atodedig yn gynhwysol?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

Os na, beth fyddech chi'n ei argymhell a pham? _____

C6. Yn eich barn chi, a fydd y Polisi yn cynnig cyfleoedd i unigolyn ddefnyddio'r iaith Gymraeg?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

C7. Yn eich barn chi, pa effaith y bydd y Polisi hwn yn ei gael ar yr iaith Gymraeg?

- Cadarnhaol iawn
- Cadarnhaol
- Niwtral
- Negyddol
- Negyddol iawn

Os ydych chi wedi ateb 'negyddol' neu 'negyddol iawn', beth mae modd ei wneud er mwyn gwella'r polisi hwn, fel y byddai'n cael effeithiau cadarnhaol neu effeithiau mwy cadarnhaol ar yr iaith Gymraeg: _____

C8. Yn eich barn chi, a fydd y gwasanaeth newydd hwn yn gwella twristiaeth yn Aberystwyth?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

C9. I ba raddau yr ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno y bydd y polisi hwn yn cyfoethogi treftadaeth a diwylliant Ceredigion?

- Cytuno'n gryf
- Cytuno
- Niwtral
- Anghytuno
- Anghytuno'n Gryf

C10. A oes gennych chi unrhyw sylwadau i'w gwneud am y cynnig i drwyddedu cerbydau a dynnir gan geffylau yng Ngheredigion?

Diolch am lenwi'r ffurflen hon.

Consultation on the implementation of licensing Horse-drawn hackney carriages

The proposed scheme comprises the following:

- Licensing of horse drawn hackney carriages in the Ceredigion authority
- Designated route being between New promenade and Marine terrace, Aberystwyth,
- Variation of the Taxi rank on New Promenade to permit only Horse drawn carriages between the hours of 6am – 6pm
- Amendments to the existing Licensing Policy to incorporate changes in legislation

These proposals may have an impact on you, your business and the local community and we want to make sure that anyone who might be affected has a chance to view the plans in detail and have their say.

As part of our commitment to tackling climate change, the Licensing Authority operates from a paperless environment. A copy of the proposed conditions is available on the Ceredigion Licensing website and can be viewed on the following link:

<https://www.ceredigion.gov.uk/English/Business/Licences-Permits/Pages/default.aspx>

No hard copies will be sent to you unless requested.

Other accessible formats can be made available on request.

This proposal could affect you or your business. I therefore urge you to take the time to read the revised policy and conditions and respond to the questions asked below.

The consultation opens on 02/08/2021. If you wish to comment on the proposal please respond by 31/08/2021 to have your say.

To view the proposed conditions and to complete the questionnaire via:

Should you have any queries please contact the licensing department on 01545 572 179

These questions are optional, but we need to ask them to understand if our consultation has reached the right people (in accordance with the requirement of the Equality Act 2010) and to understand how different groups may be affected by the proposal allowing us to address this if we can.

In accordance with the Data Protection Act, any information requested on the following questions is held in the strictest confidence for data analysis purposes only.

16. Language: What is your preferred language?

- Welsh
- English
- Prefer not to say
- Other (including British Sign Language)
-

17. Can you understand, speak, read or write Welsh?

- Understand spoken Welsh
- Speak Welsh
- Write Welsh
- Read Welsh
- Prefer not to say
- None of the above

18. Are you?

- Male
- Female
- Other
- Prefer not to say

Transgender: Is your gender the same now as when assigned at birth?

- Yes No Prefer not to say

19. Are you?

- Under 16 years old
- 16 - 24 years old
- 25 - 44 years old
- 45 - 64 years old
- 65 years & over
- Prefer not to say

20. Sexual Orientation: Which of the following options best describes how you think of yourself? Note: This question should only be asked of people age over 16.

- Heterosexual/Straight
- Bisexual
- Gay Man
- Gay Woman/Lesbian
- Prefer not to say
- Other (state if desired) _____

21. Partnership: Which of the following options describes your partnership status?

- Single
- Married
- Civil Partnership

- Living with Partner
- Separated
- Widowed
- Divorced
- Other
- Prefer not to say

22. National identity: How would you describe your national identity?

- British
- Welsh
- English
- Scottish
- Irish
- Northern Irish
- Prefer not to say
- Other (please state) _____

23. Race: What is your ethnic group? Choose one option that best describes your ethnic group or background.

- White
- Black/African/Caribbean
- Asian
- Mixed
- Gypsy Travellers
- Prefer not to say
- Other (Please State) _____

24. Which of the following categories best describes your employment status?

- Employed – Full time
- Employed – Part time
- Self-employed
- Unemployed, looking for work
- Unemployed, not looking for work
- Retired
- Unable to work due to health reasons
- on a government supported training programme (e.g. Apprenticeship/Flexible Skills)

25. If you have selected “Employed” “Self Employed” or “Training programme”, in what industry do you work?

- Textiles, printing and other skilled trade
- Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting
- Mining
- Utilities; metal, electrical and electronic trades
- Construction and building trades

- Charity and voluntary work
- Computer and Electronics Manufacturing
- Other Manufacturing
- Publishing
- Information technology / telecommunications professional
- Software, Graphic and multimedia design / development
- Telecommunications
- Information Services and Data Processing
- Other Information Industry
- Finance, Banking and Insurance
- Property Sales, Rental and Leasing
- Teaching and other educational professional
- Other Education Industry
- Health professional
- Health and social care associate professional
- Veterinary professional
- Science, research, engineering and technology professional
- Culture, media and sports occupations
- Hotel, Hospitality and Food / Drink Services
- Government and Public Administration
- Community and civil enforcement occupations
- Legal Services
- Homemaker
- Military
- Religious
- Emergency Services personnel
- Business, media and public service professional
- Science, engineering and technology associate professional
- Protective service occupations
- Administrative occupations
- Secretarial and related occupations
- Caring personal service occupations
- Leisure, travel and related personal service occupations
- Community and civil enforcement occupations
- Sales occupations
- Customer service occupations
- Process, plant and machine operative
- Transport and mobile machine drivers and operatives
- Elementary trades and related occupations
- Elementary administration and service occupations
- Other Industry: _____

26. Which of the following best describes your role in industry?

- Self-employed/ Partner
- Corporate manager or director
- Upper Management
- Trained Professional
- Middle Management
- Skilled Labourer
- Junior Management
- Consultant
- Administrative Staff
- Temporary Employee
- Support Staff
- Researcher
- Volunteer
- Student / Intern / Apprenticeship
- Other: _____

27. The organization you work for is in which of the following:

- Public sector (e.g. government)
- Private sector (e.g. most businesses and individuals)
- Not-for-profit sector
- Don't know
- Other: _____

28. Disability: Do you have a long term physical or mental health condition or illness that reduces your ability to carry out day to day activities

- Yes
- No
- Prefer not to say

If you answered 'Yes' please indicate which applies to you:

- Hearing Impairment
- Visual Impairment
- Mental Health Issues
- Speech Impairment
- Physical / Mobility Impairment
- Learning Difficulties
- Prefer not to say
- Other (please specify) _____

29. Do you provide regular, unpaid, substantial care for a relative, friend or neighbour who is unable to manage at home without help because of sickness, age or disability? (please tick only one)

- Yes
- No
- Prefer not to say

30. Religion or Belief: What is your religion?

- Christian (all denominations)
- Jewish
- Buddhist
- Hindu
- Sikh
- Muslim
- Atheist
- No religion
- Prefer not to say
- Other

Consultation Questions:

Q1. Are the conditions proportionate and practical for ensuring pedestrian, other road users and passenger safety?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

Do you have any suggestions we can make to improve the Policy or Conditions?

Q2. Do you think the conditions are sufficient for ensuring the proper welfare of the horse(s) being used for pulling?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

If not, what would you recommend and why? _____

Q4. Do you think the fare is reasonable and proportionate to the type of service being offered?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

Q3. Do you think the proposed route is suitable for conveying passengers in a horse drawn carriage?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

If not, what route would you recommend and why? _____

Q5. Do you think the Policy and attached Conditions are inclusive?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

If not, what would you recommend and why? _____

Q6. Do you think the Policy will provide opportunities for a person to use the Welsh language?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

Q7. What effect do you believe that this Policy will have on the Welsh language?

- Very positive
- Positive
- Neutral
- Negative
- Very negative

If you have answered 'negative' or 'very negative', what can be done to improve this policy, so that it would have positive or increased positive effects on the Welsh language: _____

Q8. Do you think that this new service will enhance tourism in Aberystwyth?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

Q9. To what extent do you agree or disagree that this policy will enrich the heritage and culture of Ceredigion?

- Strongly agree
- Agree
- Neutral
- Disagree
- Strongly Disagree

Q10. Do you have any comments to make regarding the proposal to licence horse-drawn carriages in Ceredigion?

Thank you for completing this form.

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

Number of responses: 219 (4 via email, 215 via online questionnaire)

Average time to complete the online questionnaire: 10 minutes 30 seconds

1. Are the conditions proportionate and practical for ensuring pedestrian, other road users and passenger safety?

[More Details](#)

[Insights](#)

● Strongly agree	34
● Agree	21
● Neutral	13
● Disagree	32
● Strongly disagree	115

2. Do you have any suggestions we can make to improve the Policy or Conditions?

[More Details](#)

[Insights](#)

108

Responses

Latest Responses

"As someone who has to frequently use the road and pedestrian netw...

"The provision for crossing areas needs to be improved. Also the enfor...

1. Maybe more than one responsible person when in use.
2. Don't do it. Traffic is bad enough as it is. Introducing animal abuse and horses getting hit by cars is just ridiculous.
3. The pavement area next to the Pier heading up towards the Old College is already a bottleneck during tourist season. Adding in an additional tourist attraction will make the footpath impassable.
4. Yes, by ensuring no animals are used.
5. Just don't allow it! It's 2021 and there are so many things wrong with this proposal. The prom is FULL of people, cars, vans, motorbikes and eateries. It has also recently been changed into a one way system that has resulted in even more heavy traffic. Having horses carrying people is an extreme health and safety risk! It is chaos on the prom as it is!
6. Dont implement it
7. Don't do it.
8. Stupid!!!
9. There's hardly enough room for cars let alone horse and carriages!
10. I personally believe that this is a ridiculous venture/idea, since traffic flow has been changed forcing many more cars to travel further along the promenade, this 5mph speed of the horse by their own admission will cause huge tailbacks and congestion. In addition, it is exploitative to the animal for no good purpose. Councillors should go and view the proposed route and note how busy it is with both vehicles and pedestrians, this proposal will cause chaos for traffic.
11. Disregard and cancel the entire thing
12. This is a ridiculous idea
13. Unless all motorised road vehicles are banned from using the route there will be mayhem and a very high likelihood of accidents.
14. Don't do it
15. Don't do it

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

16. The route would need to be car free and regularly swept, in other places where this happens there is usually a lane that ensures safety. Cycle tracks need marking, the road below the castle to Marine Terrace is one lane.
17. Scrap the policy and do not allow horse drawn hackney carriages in Ceredigion at all.
18. Do not do this
19. Conditions are not suitable
20. Please do not do this there is enough chaos in town with traffic. Don't want to see horses in town
21. I don't think it is something that Aberystwyth needs at all
22. This is bound to be cruel on the animals and anachronistic. Aberystwyth prom is a nice short walk with lovely views that should not include the exploitation of horses (or donkeys, for that matter) as an attraction.
23. I do not consider the width of the road to be suitable at key locations within the proposed, namely outside the Pier and The Cambria. Also, at castle point in front of the memorial. There is also potential for blind spots, poor driving on behalf of other road users who may be unaware of horse carriages and tourists who are unfamiliar with road layouts.
24. Traffic is already busy in that area without the introduction of horse and cart rides
25. Horses aren't needed. Pedal buses are. Much safer, way more adaptable, and cheaper.
26. To suggest improvements to the scheme would be to suggest that it has any merit when it does not. In terms of traffic flow which is already compromised particularly by the castle the carriages would provide another obstacle to traffic already diverted by the new traffic scheme in the town centre.
27. Abandon the idea altogether
28. Don't do it
29. Is the licencing Authority (Ceredigion CC) competent in licencing and inspection carriages, horses etc? How many passengers will this carriage be able to take? If the horse bolts, carriage breaks etc what are procedures in place?
30. Dismiss policy
31. None
32. Smaller time of operating in a clearly marked lane to avoid pedestrian interference. The large number of motorbikes in aber also adds extra dangers
33. I'd recommend a requirement for horse nappies, to make sure that crossing and road are free of excrement. This would be a health risk to young children in pushchairs, and to wheelchair users.
34. Address existing traffic congestion first. Re-open Market Street. Remove obstructions in Pier Street, Terrace Road etc.
35. Don't do it
36. Don't consider horse-drawn carriages in the first place. If there's a need for further 'taxi' style transport, please consider options such as bicycle hire, taxi bike-style instead.
37. What about sun shelters for the horses, the manure that will be dropped, to say nothing about exploitation of animals
38. The taxi rank would be better served as a loading bay for vehicles delivering to the pleasure pier and neighbouring businesses.
39. Use humans with bikes and trailers (similar to a tuk tuk) instead of poor animals

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

40. ban taxis permanently and treat locals with more respect than tourists
41. Amend the traffic flow issues caused by the recent changes. How can you propose more potential traffic on the prom when the bulk of the towns flow is now diverted here.
42. The logistics team of CCC needs to consider and come up with a way to deal with all the traffic, before they approve even more traffic on the prom. It's a nightmare at best at the moment, I can't even imagine what it would be like, if there are horses on the road or stood and waiting on half of the road/parking. If the taxi rank is also taken for the carriages, then where are the taxis supposed to park with the already horrendous parking situation?
43. It's an incredibly busy prom, no matter how safe the conditions are implemented, horses are still flight animals, there will always be a risk of accidents. The parking situation is horrific enough for residents in Aber, I don't think more tourists should be encouraged to the town until parking is sorted.
44. Please read the dossier of events in the link <https://www.animalaid.org.uk/being-taken-for-a-ride/>
45. Get a grip and sort out current road problems around the town first
46. No
47. Concentrate on the actual state of town before trying to attract tourism
48. Scrap the idea
49. Address the diversion of heavy road traffic routes on the promenade initially before considering implementing any such idea.
50. Don't have horse drawn carriages.
51. The prom is already very busy. Adding large animals into the mix would be foolish. People walk, bike, skateboard, walk dogs, jog etc on the prom. All things that may spook a horse and cause a very dangerous situation very quickly.
52. There are already regular congestion issues with cars along the proposed route, never mind throwing large animals into the mix at close proximity to that traffic. My suggestion is to scrap this absurdist idea.
53. Don't do it. This is already ridiculously busy and will be dangerous for the horses, pedestrians and other road users.
54. This needs to be part of a bigger strategic plan for the town, what do you want to create and how you plan to deliver it. Who are you trying to appeal to? What are the implications of changing/reducing access, how will this impact on the ability to offer other services/facilities along the promenade. The policy needs to fit with the strategic ambition for the town. Does this exist? This proposal takes the town backwards not forwards.
55. I don't think it's appropriate to have horse and carriage among so much traffic, it will cause further congestion. Especially with the motorbikes, I think it would be dangerous for the horses too.
56. I don't agree with this plan, why we need horses in the prom, some children are scared of animals .
57. No
58. Make them more concise. 24 pages of legal language is quite unreadable.
59. Fix and clean the town first. Sort out the parking as its bloody ridiculous. Lower shop rents so you can fill the empty units on the main Street. Aberystwyth looks bloody dead and in tidy at the moment, the last thing it needs is a horse carriage!
60. Use human powered vehicles.

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

61. Horses are flitty it is potentially a disaster waiting to happen. Too much traffic on road and promenade already
62. Horses are scary and I hate them please do not do this. There is barely enough room for the people on the prom in the summer.
63. 6am - 6pm not suitable hours it should be 12pm - 9 pm
64. Just to make sure that the poop is picked up..... and put into compost. Cars will need to park 'properly' too - which will be good
65. Don't introduce it.
66. Its a Dickensian proposal
67. It's exploitation, a license shouldn't be granted
68. People are becoming aware on how horse drawn carriages are cruel to horses, what a massive step backwards to be taking!!!
69. No,cruelty to horses...
70. Don't even think about it - not at all concerned about the welfare of pedestrians whst about the poor animals!
71. Scrap it. It is nonsense
72. Do not have horse drawn carriages
73. It's nothing less than animal cruelty.
74. No, the whole thing shouldn't be happening. How on earth are the drivers suddenly going to become "disability aware" for the most vulnerable of passengers?
75. Dont do it.
76. The prom has narrow sections along that route that can hinder pedastrian access. Not to mention many people walk their dogs along and it would be stressful for horses, dogs and humans alike. Not to mention that amount of car traffic along that, especially as the Old College reopens.
77. Scrap it
78. Don't do it.
79. Don't implement it at all.
80. I think it would be cruel to to subject a horse to the noise and level of fumes which occur at this junction. A taxi rank is for taxis, fair enough but when you are dealing with an animal which has feelings and emotions, then a better place has to be found for it.
81. None
82. Look for non animal based tours, use rickshaws or similar
83. The promenade is not suitable for both horse drawn carriages as well as pedestrians, dog's, scooters, bikes, runners etc
84. Aberystwyth is congested and difficult to navigate as is, adding horses into the mix is surely irresponsible.
85. No
86. It's a terrible idea
87. Make motorised vehicles aware so that the animals are not spooked.
88. No
89. No
90. No
91. The idea is stupid especially with the way the traffic is all directed down the promenade with the idiotic road closures. The prom is too busy with pedestrians to have horse and carriage go down it. Plus again, nothing for children. Adults

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- have enough to keep them happy. Spend money more on making prom child friendly.
92. Well I would have thought that the hours for a tourist attraction would be midday until sunset.nobody going to use this before breakfast
 93. Hours of business 12-9 would be more appropriate for a tourism point of view
 94. Abandon crazy plan and concwntrate on cleaning up filthy town.
 95. The whole idea is horrible. It's so backward looking. The promenade is for walking.
 96. Animal welfare should have highest priority
 97. I cannot believe that you have banned donkeys from the prom but are happy to accept this ludicrous proposal. How much traffic congestion do you want to cause in town? And smell and mess? Who cleans up the droppings from the horses?
 98. Mae'r llwybr arfaethedig yn un prysur hyd yn oed ar adegau tawel. Mae'n debyg mai yn ystod tywydd braf yn yr HAF y byddai'r bysnes ceffylau yn gweithio - cyfnod pan fo'r ffordd sy'n dilyn y prom yn llawn o draffig. Does dim dewis gan bobl ond mynd ar hyd y prom oherwydd y drefn unffordd newydd yn y dref, ac nid yw'n gadael digon o le i geffyl a chert.
 99. Ban all motor vehicle traffic and parking from Alexander Hall to the harbour.
 100. Horses iove to work. I can see absolutely no animal care worries provided Aberystwyth controls and periodically inspects stabling etc . An excellent scheme to bring entertainment, interest , visitors , employment and money to Aberystwyth
 101. There are limited routes in and out of town for vehicles and lots more traffic using roads that are already too small for the volume of traffic - for example South Road- how will vehicles and traffic manage together?
 102. No
 103. Discussion with locals.
 104. I wholly disagree with the proposals. The use of horse drawn carriages is dated and dangerous, both to the horses and the public.
 105. 6am seems very early for horses to be standing about with little custom. 9am or 10 am if at all.
 106. Conditions look fine however there may well be unintended consequences of a horse drawn carriage on the narrow road around the castle point area
 107. The provision for crossing areas needs to be improved. Also the enforcement of red zones on current double yellow line areas which are not enforced. Constant parking on areas like bottom of pier street opposite the chip shop which narrows the junction, also both end of the prom in turning circle and junction with Albert Place. Also the narrow area as a result of vehicles parking where they like outside Belle Vue re build. Constant danger to pedestrians and road users.
 108. As someone who has to frequently use the road and pedestrian network around the town, it can be said that the road system around the town is barely capable in its current system, let alone having to contend with this preposterous suggestion. I suggest the decision makers focus on improving what we already have, which is of an appalling standard.

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

3. Do you think the conditions are sufficient for ensuring the proper welfare of the horse(s) being used for pulling?

[More Details](#)
[Insights](#)

● Strongly agree	37
● Agree	19
● Neutral	17
● Disagree	23
● Strongly disagree	119

4. If not, what would you recommend and why?

[More Details](#)
[Insights](#)

106

Responses

Latest Responses

"I'd recommend switching focus on improving the town, as stated in p...

"Not enough shade, access to water or rest area. Also who cleans up t...

1. Recommend not doing this.
2. It's absurd.
3. I do not think that horses should be used for this purpose
4. The rules to protect the horses seem very rigorous. Specific consideration needs to be given to motorcycles using the same road at the same time. Do a proper assessment of motorcycle noise on horse welfare. Properly risk assess what happens when horses share the same stretch of road with large numbers of motorcycles.
5. Horses should not be used in this way.
6. As I said previously - we are in the year 2021 - this is just promoting animal cruelty at it's highest. It is abuse ultimately for somebody to make money. I am really disappointed that this has even been suggested in the lovely town we live in that is unique, quaint, pretty and what I thought was ahead of places such as Blackpool! I strongly recommend that it is not allowed to happen.
7. What a ludicrous idea this is
8. The road along the prom is far too narrow and half of the time you have to mount the pavement when it's your right of way because people don't know where they are going!
9. Don't use the animals in this way.
10. I would not recommend exploiting animals like this, on summer days it can become very hot on the promenade, and there are not adequate facilities to keep an animal like that there all day.
11. They'd be out in the heat of summer the entire day with no provisions for shade, rest, food+water. The people wanting to do this just want to exploit the animals, and you don't want to be on the front pages guilty for it when it backfires
12. Animal cruelty
13. The sea front is so busy anyway. Why would you put horse amongst that situation. Not fair on the horses, pedestrians who need to stay out of the way

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- of the horses, or the cars that are forced down the prom due to the one way system.
14. Hot weather over worked
 15. Cycle hire
 16. Don't do it! It's already chaos in town on the roads due to re-routing for covid safety measures!
 17. Having seen these in other seaside towns, the horses are not treated well, they are stood for hours and hours on end, even with 30 minutes "rest" as per the policy, the horses will I'm sure, not be untacked and able to naturally rest. Please do not proceed
 18. We live in XXI century, not medieval to use horse labour.
 19. Weekly checks on the horses by the County council welfare officers. Both while the horses are working and to their stables.
 20. There are concerns over who will be monitoring the appropriate looking after the welfare of the horse by the driver? Where the members of the public will be able to report their concerns? Who will ensure that those concerns will be answered within an appropriate time (preferably 1h or less if they are about animal welfare?)? The application mentions that every 2 hours the horse has to have a rest in a quiet space, where it can't be disturbed. Where would that be provided, as it is not specified in the application?
 21. Do not do this
 22. The broken bridge at castle is a joke, deal with that first, I'll do it in a day not 18 month! Do you want young families here, don't think so , crazy golf gone anyway, but pitch and putt families love that , get some means of operating it. Get boat trips , not horse trips .
 23. With the traffic chaos I feel the horses would be stressed and I can't see any benefit to them or the the public
 24. It is 2021 we should not be using animals in this way - totally unnecessary and such licences have been banned in many other cities across the world
 25. Horses don't belong on paved roads.
 26. On the face of it, there appears to be suitable provisions. However, it is unclear as to how these conditions will be monitored. For example, there is reference to inspection in 1.5. However, there is no mention of frequency of these inspections and whether they are to be announced or unannounced. Similarly, inspections do not appear to detail what will be inspected or how they are linked with other provisions, such as 4.1 and 4.3 and record keeping. Therefore, I currently believe that the provisions permit too wide a berth for the operator to operate in a way they see fit, without any detailed or prescriptive regulation. I am also concerned to see that 8 passengers are permitted in each carriage. I understand the strength of horses, but surely in today's age and where people are generally far heavier than in years gone by, 8 passengers must be considered too many?
 27. Traffic is already too busy in that area
 28. Pedal buses. No animals, no manure, easy to stop and start, less storage.
 29. It is not right to use any animal in such circumstances that is not natural to them. You are exploiting these magnificent creatures who are not here for our pleasure. You are violating their rights to a natural life which certainly does not include the noise and pollution from traffic including motor bikes.
 30. Abandon the idea! Such attractions are always against animals welfare
 31. Not to implement it

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

32. It's not clear where the horses will take their 'rest' away from loud vehicles, distracting people etc. If a horse is worked on the prom for 6 hours, there's nothing to prevent them being worked elsewhere for the remainder of the day. There's no limit on journey time to get to and from the prom in the first place. 'The horse must be suitable for use' - who decides this? A horse to pull a few small children will be very different from one expected to carry half a dozen grown men.
33. Dismiss policy
34. Don't do it. Horse drawn carriages that trot on concrete do irreparable damage to horses joints in the name of profit. Also horses are uncomfortable with loud sounds and Aberystwyth is a prime location for motorbikes
35. Expecting horses to work in intense heat, heavy winds, driving rain is totally in breach of any sort of animal welfare regulations. Tourists should be encouraged to WALK for their own health and well being. Leave horses out of the equation.
36. Impossible to ensure welfare on a seafront that's inaccessible most of year due to weather, prom regularly closed due to storms for example. Where are they to get shade exactly? There's nowhere along this route at all. Too much traffic along there due to pedestrians already. It's very dangerous now with people hammering on horns because of frustration.
37. Recommend an alternative location.
38. Tram / small train
39. You have no guarantee the horses are being looked after
40. animals belong in nature, not pulling tourists.
41. too much traffic. This will cause distress to the animals.
42. I have experienced this type of attractions elsewhere and they never seem to do/care enough for the horses in my opinion. I don't think the horses would be pleased with being on a busy road with miles of traffic behind them, what comes for when people start blowing their horns at the poor horses. As we know horses are not big fans of cars. It just doesn't seem like a nice thing to do to the horses.
43. My main question is where would the horses be parked up for their rest and forage? How will inspections be taken place to ensure exemplary welfare? BHS inspect riding schools each year, as well as a separate veterinary inspection, will the same inspections be used? A horse with reduced welfare is not only a stressed animal, it's a dangerous animal. As an employee in the equine industry, this is a terrible idea
44. Please read the animal welfare act 2006
45. As above sort out current problems first
46. Our roads are not wide enough for the horses and carriages, as well as most roads being only one way systems now. This would make the traffic in town a lot worse than it already is, especially at peak times and will only stress the horses out. Can you imagine people using their horns?? Not only that, pedestrians safety would be compromised too as they can't walk behind the horses - small kids may be kicked in the face.
47. Don't do it
48. Avoiding utilising and promoting animal exploitation tourism entirely
49. A busy street in summer is no place for a horse to be shackled to a cart all day long. This is being banned in many places all over the world. Animal welfare is of utmost importance.
50. No shade for horses on hot days. The need somewhere to rest and access to fresh water. Both would be a challenge.

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

51. Do not use the poor animals this way.
52. There is no justification for putting animals to work for amusement and profit in 2021. It's bad enough that we've had to put up with seeing donkeys being put to work on the prom.
53. It is ridiculous in this day and age that we should be exploiting horses to pull carriages.
54. Absolutely no need to keep horses on a stone pavement in the sun ferrying people around for fun. Put some rides on for the kids. Develop the promenade area with actual activities
55. Spend more time on issues that already exist such as traffic lights that are causing disruption and accidents (Goginan - recent death of motorcyclist). More dog waste resources throughout other areas.
56. No horses? It's not appropriate in this day and age. might be ok in a traffic free situation with somewhere shaded for them to wait. We'd prefer a paddling pool / splash park.
57. Open the roads back again . Is causing too much chaos and business is going down.
58. I think it is an awful idea .The promenade in Aberystwyth has been exceptionally busy this year .There are too many cars and people moving along the promenade for horses to be safe carrying people .The congestion caused by the covid road restrictions makes the promenade too full to even think about walking a horse
59. Not using horses or any animals for entertainment.
60. Don't do it.
61. Make the prom attractive by closing the road and adding more cafes. Take account of the changes to the sea defence, add polycarbonate protected seating areas.
62. I would not encourage this kind of tourism and transportation at all. It is extremely harmful for the animals, stressful because of the amount of people and cars around, walking on the tarmac is damaging for their joints and using animals as an attraction in this way is something that should not be considered.
63. A fantasy but reality will be something else
64. Horses themselves are unsafe and unwelcome. No horses.
65. It is not clear what welfare conditions have been implemented.
66. I think this is a ridiculous idea, and will interfere with all those who currently use the promenade.
67. As long as the horse have shelter, good food and appropriate rest times.
68. Where would be there shade? When it's warm weather it's totally unfair for animals to pull people so many times a day up and down the prom it's cruel
69. I remember seeing donkeys standing in full sun for hours at a time. Its cruel & archaic to even think of bringing such cruelty back.
70. Horses don't choose to do this willingly. It's a ridiculous idea for Aberystwyth, totally unnecessary
71. Don't allow horse drawn carriages
72. These animals are going to be pounding their hooves on the concrete to pull some lazy tourists up and down the promenade as a spectacle. Why not get some donkeys while you're at it and pop some fat tourists on it up the hill as well?
73. Would make us no better than Spain or Greece or any other country who use animals for profit with no thought to the animal itself. You can whine on about

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

'animal welfare is being stringent at the time etc' but what about the poor animal afterwards - strained joints and ligaments - arthritis - and heaven knows what other injuries - despicable idea and one I and many others strongly disagree with

74. Scrap it. It is nonsense
75. There is a motorcycle park on the prom. Many motorcycles have loud exhausts, this may spook the horses causing accident or injury.
76. Again. It's animal cruelty.
77. There are no shelters on the prom, saying that a horse should have 10 minutes rest after each trip is pie in the sky. The operators will just have the horses on a continuous loop. Where will the horses rest? Have chance to lie down? Be kept away from the public? Be kept cool?
78. Why waste money on things that don't need changing.
79. We don't need horses we need the to tidy up the town! It's not 1900
80. No horse should be used in this way. Why does Aberystwyth want to go back to the dark ages?
81. Ot to have the scheme at all. Horses do not belong on a busy thoroughfare with cars, motorbikes, pedestrians and children all in the mix. Especially with the current layout. The road is so busy
82. Something for children. Splash Park or water activity
83. Not doing it at all.
84. I disagree for the reasons I have given above and for the effect it would have on traffic which is quite busy along the proposed route. Lots of hot and tired tourists in their cars, delivery drivers and even residents are not going to be pleased about getting stuck behind horse travelling at 5 miles an hour. Not to mention the increased carbon output from idling cars.
85. Don't use horses
86. Not having horses.
87. I would recommend keeping horses away from the sea front and not using them to service tourists when alternative routes of entertainment could be investigated.
88. Plenty of attention to all details at all times, and always fresh water available.
89. Fare is too cheap.
90. Fare should be higher
91. Fare needs to be higher. Current tariff is too cheap.
92. It is not possible to ensure the welfare of the horses whilst also having them pull carriages up and down the prom. That area becomes busy with traffic and this plan is unethical.
93. Leave them in the fields.
94. You need to meet up with the horse owners
95. Do not use animala for entertainment
96. NO HORSES SHOULD BE PULLING ANYTHING . THE PROM IS FOR WALKING.
97. Live animals should not be used to entertain tourists The poor little donkeys were made to carry kids (some obese kids as well) all day in the heat with little regard for their welfare. This must not happen again but no doubt corners would be cut to make more money rather than care for animals. Surely using animals for fun is an outdated idea? Does Aberystwyth want to be seen as old fashioned and archaic?What next? Dancing bears on the pier?

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

98. Mae'r amodau yn drylwyr ond nid ydynt yn ystyried yn ddigonol yr holl geir fydd yn cystadlu a'r ceffylau am le - h.y. bydd yn straen ormodol ar y ceffylau i weithio yn yr amgylchedd hon
99. Too congested.
100. This is an animal welfare issue.
101. No shelter for the horse. To get to shelter the horse and carriage will have to travel through town.
102. Horses should not be used for the entertainment of others on this manner.
103. Car drivers are not prone to taking to horses on the road kindly. There will be raid rage incidences and injuries.
104. Shade
105. Not enough shade, access to water or rest area. Also who cleans up the horse manure?
106. I'd recommend switching focus on improving the town, as stated in point number 2. Aberystwyth does not have a large enough network around town in order to achieve such a suggestion. After witnessing the attitudes of aggression from road users around the town as it is, which is partly due to the poor network around the town, the last thing the town needs is anything else to add to the volume.

5. Do you think the fare is reasonable and proportionate to the type of service being offered?

[More Details](#)

[Insights](#)

● Strongly agree	24
● Agree	21
● Neutral	74
● Disagree	19
● Strongly disagree	77

6. Do you think the proposed route is suitable for conveying passengers in a horse drawn carriage?

[More Details](#)

● Strongly agree	33
● Agree	21
● Neutral	12
● Disagree	20
● Strongly disagree	129

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

7. If not, what route would you recommend and why?

[More Details](#)

 Insights

107

Responses

Latest Responses

"I would not recommend any routes in Aberystwyth "

"No area of town is suitable. The area is in a shambolic state. If we we..."

"It's a disaster waiting to happen, far too congested in all parts of the ..."

1. This has become a busy route for car traffic. Implement traffic reduction by reinstating free park and ride from car parks.
2. None.
3. This should nit be done at all. Aberystwyth is a highly trafficked area and is unsuitable for horses.
4. The impact of all the motorcycles on the same road must be considered.
5. None.
6. None! It really upsets me that this is even being considered never mind planning what route those poor horses will be forced to take.
7. Congested enough as it is without having horses and carriages
8. Horse "[redacted for decency]" everywhere
9. None! Aberystwyth is not Blackpool!
10. None! Aberystwyth is far too small or one way streets will hold up the traffic
11. None! It's hard enough to get around Aberystwyth as it is ... thanks to the council's stupid idea to block half of the roads and parking. Also it's not blackpool!
12. No route at all
13. The route is already far too congested with persons and vehicles, this 5mph vehicle will cause absolute chaos with traffic flow.
14. Blaendolau field
15. None, there's no space for it
16. No route. ridiculous idea.
17. No route. Have the people who thought of this idea actually walked the prom on a busy day??? There isn't space for this.
18. Not a route
19. I do not agree that horse drawn carriages are suitable on any routes
20. See answer 4!!
21. No route
22. Currently the route along the seafront is difficult for both pedestrians and vehicle users. Lots of parking and it would need to be one way to avoid collisions. The width of the road is narrow, with few crossing points and turning areas. Disabled access to the carriage would need to be taken into account.
23. It is not clear from the documents which route will be taken - if on the road where cars are present, how will the safety of passengers and cars be ensured? Especially in the narrow sections of the prom, for example by the Ty Belgrave hotel where the works are still taking place? How safe would it be for the horse carriage to go around the tight section of the prom by the war memorial, where car often go off their side of the road and tend to speed? If the route will be on the promenade, how will it be ensured that the safety of runners, mobility scooter users, wheelchair users, dog walkers? How will it be guaranteed that

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- the horse will not get spooked and injure someone? Also is the promenade pavement fit for purpose to carry several tons of weight in a carriage?
24. None
 25. No route, do these people who earn money for these ideas have a funny turn now and again . Do they live in the town? Get a grip with yourself, wake up, mad idea.
 26. Horses should not be in Aberystwyth Get the prom sorted look at the mess with the Kids Paddling Pool !!
 27. No route - the roads and parking issues (camper vans in huge numbers) are issues enough to deal with without adding horses into the equation
 28. I do not consider the width of the road to be suitable at key locations within the proposed, namely outside the Pier and The Cambria. Also, at castle point in front of the memorial. There is also potential for blinds spots, poor driving on behalf of other road users who may be unaware of horse carriages and tourists who are unfamiliar with road layouts.
 29. I wouldn't
 30. Gonna say pedal buses again.
 31. There should be no carriages that are horse drawn anywhere in Aberystwyth for reasons of their welfare. The route around the castle is currently fraught with traffic trying to pass both ways in a confined space amongst the parked cars.
 32. None
 33. Not through town
 34. More needs to be done to encourage Active Travel along the prom, NOT to give assistance to a private enterprise which will only be for the benefit of a very small number of well off tourists. The route between the war memorial and harbour is mostly single track with few opportunities to pass between parked cars. Formal passing places need to be added at the expense of the carriage operator. What is 'as soon as practicable' defined as when cleaning up horse poo? As a non-horse person I think this should be immediately, but no doubt the person profiting from these rides will have a different opinion.
 35. The prom is designed to be used by pedestrians only
 36. No route. Don't do it
 37. Nice idea, is this in any way practical? Will make existing traffic congestion worse.
 38. No route. Sort other town issues that mean people aren't coming back first.
 39. None, this is a backdoor route to pedestrianisation
 40. With all the roads being closed in the town, all traffic is forced to drive around the town via the prom which means it is gridlock along the prom the majority of the time. It would make more sense for these to be used for access into the town where cars cannot access.
 41. I think the council should address the bigger issues in this town instead of bothering about something so trivial. Advancing Aberystwyth would have been perfect to secure something like this not the council.
 42. I don't think it's appropriate to have horse carriages at all! Electric and pedal carts types of vehicles, would be more suitable for this type of thing in my opinion.
 43. No where in town suitable
 44. I wouldn't recommend any route
 45. Don't bother with it
 46. None, as I stated before our roads are not wide enough for this proposal.

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

47. In a field far away
48. No route, the promenade isn't big enough to justify the service, and is too busy to be safe.
49. None, a horse belongs in a field not a busy street
50. No route, not safe, not in the animals welfare to do it.
51. No route which uses sentient and such biddable animals in this way. Would you make people pull the carriages, children or prisoners perhaps - no of course not. Animals shouldn't be used in this way either.
52. Accident waiting to happen
53. Don't agree with any route. I would rather not see horses going up on down all day, doing the same boring route full stop.
54. No route, this entire proposal is an act of sheer folly
55. This road is already completely congested. No horse carriages as this is old fashioned and barbaric. What will happen with the horse waste. How will the horses be transported and what is the environmental impact and have you considered the welfare of the horses, especially in such a congested area. This should not be considered on any route.
56. A traffic free route with shade for horses eg down the avenue. Or ideally no horses at all!
57. Not on the main promenade or the Main Street.
58. Not agree with this plan.
59. None in the current climate with traffic restrictions
60. The section from the harbour to the pier is utterly unsuitable and conflicts with the current traffic restrictions.
61. Not have one.
62. None, don't do it.
63. No route. If people are incapable of walking the prom then electric associated rickshaw.
64. No route that is on the road is suitable. Horse's hooves are not meant to be walking on tough ground like this all day, if they wear horse shoes it gets slippery and if there is any sand on top of the tarmac, it could seriously be dangerous for the horses and whoever is in the carriage.
65. Not a good idea at all
66. There isn't enough space
67. I am rather concerned that the junction with Pier St will cause problems and also the very narrow road just after Castle Point may cause problems if vehicles are allowed to park there- up to South Rd
68. No route. We live in the 21st century. Rickshaws would be more sustainable.
69. looks good to me. Perhaps it can be extended at some time in the future?
70. There is so much traffic on the prom because of the road closures in town introducing the horses will cause even more chaos.
71. There is no safe route for horses & passengers on the roads of today
72. None
73. No route - just don't use horses, the likes of New York and Chicago in the US who have a long history of these horse drawn carriages are moving away from this.
74. No route at all
75. Scrap it. It's nonsense
76. None it's a bad idea

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

77. I wouldn't. I strongly oppose the user of animals in this way. There are so many other ways the council could cater for tourists.
78. I wouldn't
79. Wouldn't recommend any route the idea is backwards and ridiculous
80. No route at all.
81. None. People should walk if able.
82. None
83. Again, don't do it.
84. Not at all - focus on improving the terrible state of Aberystwyth.
85. I don't think Aberystwyth necessarily lends itself to horse drawn carriage rides especially in light of the dog's breakfast that is currently the town centre.
86. The safe zones need addressing with increased traffic along promenade due to closure of two way traffic in Pier Street
87. Great route if you used some other form of transport other than horses
88. As above and also who would want a horse drawn carriage at 6am?
89. This route is difficult to navigate at the best of times during the summer, why add horses into the mix.
90. None it's a terrible idea
91. No route. This is unethical.
92. The route would be fine if the Council scrapped the pointless road closures that are killing the town centre
93. No route in this town would be suitable. Mad idea.
94. ????????
95. Any route is dangerous
96. NO ROUTE, NO HORSES, NO CARRIAGES
97. No route at all bin the idea.
98. Having visited towns and cities in warmer and drier climates which have horse drawn carriages for tourists, I can see no possible reason for introducing them in Aberystwyth.
99. Pam fod angen dod a cheffyl a chert i Aberystwyth? Doeddech chi ddim am ganiatau asynod i gludo plant ar y prom, sy'n llawer mwy cymwys a thraddodiadol mewn tref glan mor na cheffyl a chert. Mae'r gosodiad y byddai'n denu mwy o dwristiaid i'r dref yn un di-sail - ble mae'r dystiolaeth am hyn?
100. Don't see the point. Starting and finishing nowhere.
101. It is far too busy to be used for this purpose
102. I would prefer not to see it at all, town is too congested as it is.
103. The road around castle point is narrow, blind and difficult to negotiate in a car often so similar issues will be encountered by a horse drawn carriage which could affect traffic flows in busy times.
104. Prom is congested with traffic especially now that Pier St is one way. There has already Ben gridlock at South Road with cars trying to get off the prom. This will only make it worse
105. It's a disaster waiting to happen, far too congested in all parts of the town. Old fashioned and cruel for the animals
106. No area of town is suitable. The area is in a shambolic state. If we were a city with a suitable sized square, maybe, but we do not have this luxury.
107. I would not recommend any routes in Aberystwyth

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

8. Do you think the Policy and attached Conditions are inclusive?

[More Details](#)
[Insights](#)

● Strongly agree	22
● Agree	26
● Neutral	79
● Disagree	13
● Strongly disagree	75

9. If not, what would you recommend and why?

[More Details](#)
[Insights](#)

34

Responses

Latest Responses

1. Na
2. Assuming the taxi rank next to the Pier is there for a reason, it is not inclusive to replace it with a service where a passenger can only make one set journey in a horse-drawn carriage. Leave some space for a traditional taxi service on the same spot during normal business hours.
3. Ceredigion county council should not support the use of animals in town, especially along a already busy prom.
4. How are wheel chair users supposed to use a horse a carriage?! I just recommend it doesn't happen!
5. Do not implement his stupid idea
6. What about the hard working taxi drivers. Some have run businesses in the town for 20+ years. The rates are ridiculously high for them already and you want to take away the main tourist spot in Aberystwyth!!!
7. Not fair on horses
8. I think that you would need to consult the Equality Act to ensure that the carriages are accessible and that the roads are re-modelled to accommodate for wheelchairs etc. How does this fit with the Wellbeing of Future generations policies and the socio economic duty of care for public bodies that the county council has?
9. Not inclusive to other users of the road/ promenade. Not inclusive to wheelchair or mobility scooter users.
10. Do not do this
11. Pedal buses can be adapted for wheelchair users.
12. I'd recommend to scrap the idea
13. The policy makes reference to the Equality Act, but the section describing the carriage makes no reference to wheelchair storage or access.
14. Not inclusive of blind, deaf, physically disabled people and young children
15. Do these carriages have disabled access?
16. It doesn't consider at all, the traffic and parking problem currently raging on the seafront.

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- 17. Takes no or insufficient regard to people who believe that animals should have rights and/or vegetarians and/or vegans.
- 18. It does not consider the increased congestion that would impact the wellbeing of local people, individuals experiencing mental health problems (anxiety, panic disorder etc.), implications from congestion and access for individuals living with a disability.
- 19. I have no access to the full policy nor pricing.
- 20. A bus.
- 21. The policy doesn't acknowledge anything about inclusivity. What is the plan for those who require mobility aids to get in and put of a carriage? Locals with sensory processing issues are going to experience lots of distress with the addition of horses
- 22. A cycle route around Aberystwyth
- 23. sorry - haven't actually read all that
- 24. Its not appropriate
- 25. The horses cannot express their wishes
- 26. Not very inclusive for the poor animals being made to pull these lazy people is it.
- 27. Shouldn't even be considered
- 28. Scrap it
- 29. No operator is going to start studying disability awareness. They won't care who they carry as long as they pay.
- 30. Terrible idea
- 31. No consideration for disabled people who may not be able to move out of way quickly
- 32. Scrap the idea
- 33. Forget the whole plan, the idea is preposterous.
- 34. Ensure that a policy of how other motorists conduct themselves safely in the presence of horses and/or HDC

10. Do you think the Policy will provide opportunities for a person to use the Welsh language?

[More Details](#)

 Insights

 Strongly agree	21
 Agree	29
 Neutral	84
 Disagree	13
 Strongly disagree	68

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

11. What effect do you believe that this Policy will have on the Welsh language?

[More Details](#)

● Very positive	14
● Positive	26
● Neutral	122
● Negative	14
● Very negative	39

12. Do you think that this new service will enhance tourism in Aberystwyth?

[More Details](#)

[Insights](#)

● Strongly agree	43
● Agree	22
● Neutral	15
● Disagree	28
● Strongly disagree	107

13. To what extent do you agree or disagree that this policy will enrich the heritage and culture of Ceredigion?

[More Details](#)

[Insights](#)

● Strongly agree	37
● Agree	14
● Neutral	15
● Disagree	27
● Strongly disagree	122

14. Do you have any comments to make regarding the proposal to licence horse-drawn carriages in Ceredigion?

[More Details](#)

[Insights](#)

148

Responses

Latest Responses

"As a resident of the town, who has also lived in and visited many tow...

"Don't do it! Please improve the park and ride, public toilet provision, ...

1. I think this is an excellent idea which could help boost tourism in Aberystwyth.
2. Good attraction/positive for tourism.
3. The town is gridlocked as it is with all the roads being one way or not even excisable!! So another slow moving obstruction wil only cause more frustration

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

to other road users and gridlock the promenade even more!! What if emergency services need to get to these proposed routes with sirens and flashing lights?? The horses could bolt and whose insurance would cover the damage or injuries to the public?? In the event of an emergency?!

4. I am strongly opposed to this idea. Exploitation of animals, impact on traffic flow and safety, plus the safety of younger children. No mentioning the inevitable mess from horse manure all combine to make this highly unsuitable as a means for conveying people around the aberystwyth seafront. An electric road train would be far more appealing and suitable IF there is a strong case for moving people around this area.
5. Please do not do this. Congestion on this stretch is bad enough as it is with the ridiculous new road layout. How anyone can think this is a good idea is beyond me.
6. I think the idea is archaic and not the image that Aberystwyth should be going for
7. This is appalling that it is even being considered. It is disgusting example of exploiting animals, town is no place for a horse carriage. there are many things locals would like to see in the area and this is not one. There is a lack of parking that needs addressing, a splash park that is highly requested.
8. What about residents?! Who pay council tax and love living here?! The only people being considered are tourists because they would be the only people using it. If this happens its going to have a massive impact on residents - parking, access, safety when wanting a quiet walk on the prom and utter cruelty.
9. Please dont implement this, the town is in enough chaos as it is!!
10. Stupid idea. What about the disabled? My grandmother has lost out so much since CCC have closed throughout town. She depends on taxis giving her access to shops and cafes. Do you expect her at 89 years old to climb into a cart or the back of the horse? No! So you will deprive her of access to the prom now too as she won't be able to get there via taxi between 6&6
11. More "[redacted for decency]" on the roads
12. This proposal will have a negative effect on the town and the local people. It could draw antisocial behaviour (encourage Irish travellers), and push away local people and businesses. Less people will be visiting the town with their dogs (especially locals) in case they upset the horses. The prom is a hotspot for motorcyclist; who will also scare the horses. What happens to the horse poo; left in situ for a child to step in?
13. I think it's ridiculous! The prom is already a nightmare to get from one end to the other. And the road closures because of covid don't help. I don't mind the road closures as they do help with social distancing but to get from the harbour to the other end is a nightmare with tourists not understanding the give way or people parking wherever they want. The horses will just put more of a strain on that
14. I think it's a terrible idea! Ceredigion council should be spending their money on important things such as the roads and hedge cutting.... I'm appalled by the state of the roads and hedges!! There is no need to waste money they haven't even got on tacky things like hackney cabs!!
15. Horse welfare must be a priority ,with veterinary input
16. This is a wildly ridiculous idea, that I suspect is being pushed solely by one group who don't actually care about the affect it would have on the area. The promenade here is already far too congested with limited passing places

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

especially by the war memorial, this proposal would be catastrophic to traffic flow, especially as the promenade is busier than ever. I'd note that this would increase pollution levels on the prom because of the slowing down of vehicles waiting behind the carriage. Additionally, most tourists probably don't want the smell of horse faeces lingering whilst they are using the promenade (or smelly horses on a hot day). I also have concerns about the welfare of the animals, I don't believe with the amount of traffic, and lack of shade or facilities for them this is a safe or good place to operate them. Additionally, the heritage aspect is a sham, its an excuse to introduce this service. Adding false-history like this (fair enough if a horse-drawn service had operated continuously since horses were a common sight on roads) devalues history and is slightly disingenuous. To summarise, catastrophic for traffic, poor for tourists and the environment, disingenuous for heritage.

17. Defnyddio anifeiliaid fel hyn? Mae'n 2021 os nad ydych chi'n cofio.
18. I'm surprised this rubbish even got to this stage in the first place
19. This is an obsence idea. The promenade is a safe space for pedestrians only. It will ruin the seafront, and cause extreme congestion in an already busy place. Furthermore, using animals for this service is inhumane. **STRONGLY DISAGREE TO THIS IDEA.**
20. Don't do it. Consider other tourist friendly ideas first. Make more use of the museum, fix the castle bridge, create a mini water park, get the water fountains useable so dogs can drink out of them. Change the bins so they are closed bins rather than open bins which seagulls can get at. Have more entertainment at the bandstand. Recently the pier has been making a wonderful effort and is now a great hub of activity. It'd be good to see other areas of the town follow suit, rather that force some horses to stand and stroll along the busy prom.
21. Sharing the route with motor vehicles would be very dangerous - the road is so narrow in places, coupled with parked vehicles, it would not be safe. As an addendum, why doesn't the Council allow donkey rides on the prom itself rather than on the road?
22. This will be a massive step backwards for the town. The prom is a very busy walking route and having horses here will discourages walkers/cyclists. This feels like a fad trying to be like the sea side towns in other areas. Aberystwyth is unique because it is not like these other towns. Horses should not be used in this manner, they also generate a lot of mess and additional traffic I.e horse boxes along the front will not be a welcome sight.
23. Don't do it! See answer 4 again!
24. Please do not go ahead
25. We need bike rental, not horse carriages that will exploit animals to make profit.
26. I think that it would be good to see how this would happen safely and how this would impact upon all residents.
27. Horse-drawn carriages can be replaced with eco-friendly electric tourist vehicles, sparing horses abuse and neglect, protecting all road users from the dangers posed by the presence of unpredictable animals, and providing a more innovative tourist attraction. London, Paris, Rome, and Toronto have stopped giving out commercial tourist-carriage licences and place strict limits on special-use carriages. Many other cities, such as Oxford, Barcelona, Montréal, New Delhi, and Tel Aviv, have already banned horse-drawn carriages. Horses are skittish animals who can easily be spooked by unexpected noises such as car horns. In heavy, loud traffic, they're subjected to constant stress, which

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

sometimes leads them to bolt and cause accidents. These animals belong on pastures, where they can rest in the shade, move about freely, and interact with members of their own species. If these most basic needs aren't met, they suffer throughout their lives and may develop serious illnesses. When cared for properly, given adequate space, and allowed to live free from exploitation and abuse, horses can live for 35 years or longer. The horses are made to walk and stand on hard surfaces for long periods, which typically causes them to develop debilitating leg conditions and sustain damage to their hooves. Many eventually become lame. Owners and drivers often ignore these painful conditions – either because they don't recognise the animals' distress or because they're unwilling to lose a few days' work to allow them to rest and heal. <https://www.peta.org.uk/blog/horses-pushed-to-exhaustion-collapse-for-tourist-carriage-rides/> <https://awionline.org/content/urban-carriage-horses-out-step-responsible-horse-welfare> In many cities, horse-drawn carriages are seen as tourist attractions, evoking nostalgic images of days gone by. Yet, underlying these quaint notions is the reality for the horses: daily exposure to noise and pollution, heavy traffic, hard pavement, long workdays, constant heavy loads, and lack of access to pasture. All of these aspects are directly detrimental to horses' welfare. Sourcing: Training a horse to pull a 1,000-pound carriage is a difficult and time-consuming process, with no guarantee that the horse will be up to the task. Since carriage drivers do not have the time, facilities, or funds to do this themselves, they purchase horses who are already accustomed to pulling a carriage. Such horses most often come from farms, where they have already put in many years of labor and are being sold because they are no longer capable of working on the farm. Once they become urban carriage horses, their lifespans are greatly reduced. Pollution: Carriage horses, particularly in heavily congested urban settings, spend much of their day breathing exhaust fumes from cars directly in front of them. Horses also spend hours walking through a miasma of oil, road salt, and other roadway pollutants. The health issues associated with chronic exposure to airborne and ground pollution—well-documented in people—affect horses as well. Even when horses are not pulling carriages, they are kept in inadequately ventilated stalls where they are exposed to high levels of dust contaminated with mold and other fungi. Long-term exposures to these elements lead to many respiratory conditions, including bronchitis, rhinitis, inflammatory airway disease, and reactive airway disease. Noise: In urban settings, carriage horses are exposed to near constant, high levels of noise—up to 100 times louder than a typical conversation (often 80–100 dB).³ Chronic exposure to street noise—linked to hearing loss, poor cardiovascular health, and stress in people—most likely affects horses similarly. Further, sudden noises may frighten the horses, causing them to bolt, resulting in harm to themselves, the carriage passengers, or other vehicles or bystanders. Every year in New York City, there are multiple accidents involving carriage horses that have been startled by noises.

28. I thought this was a joke when I read the article. Using animals for tourism is a huge step back for animal welfare and Aberystwyth sea front is definitely not the right place for this!
29. Yes, it would have a convoy of cars motorbikes cyclists at walking pace. Make the notice boards more informal, oh sorry there is zero information in them. Spend more money on a cleaner tidy seaside town , police the people who drink in public and swear and disturb the people who live here and tourists. I've seen

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- too many daytime drunken fights recently in a town that's supposedly the 'safest university town'.
30. Absolute madness I live in Aberystwyth & I think this is madness I can't see what benefit it would bring. Sort the bins, traffic, the state of the prom out please that is the priority
 31. Please don't do this! Animal welfare, traffic congestion - not needed
 32. See above. In my opinion, a real advantage to tourism would be licensing a few more ice cream stands or eateries on the prom, ideally combined with occasional displays of live music to suit different audiences.
 33. The introduction of this will only further frustrate motorists who are stuck in the traffic along the prom. It is already busy enough without further delays
 34. Pedal buses. Less contentious. Cheaper. Adaptable. Fun. Safer. Less likely to leave mess. Less likely to cause allergic reactions.
 35. Don't do it! This is definitely not in the interest of the horses and should not be considered. If you want to offer an alternative to taxi rides have rickshaws pulled by humans or cyclists.
 36. It should be legally forbidden to organize such activities
 37. Please do not do it. Horses will be treated badly, no one will come to Aberystwyth just for a horse and carriage ride, the mess from the horses excrement will look terrible and won't be very good for people who wish to walk about town, and the taxis need to work all day for anyone who may not be able to walk for any reason. So many people have already been done out of a job, don't kill off the taxi companies too
 38. I think it is a waste of the council's resources to be even considering policy changes to assist what is likely to be one or two operators.
 39. Utter rubbish idea - dangerous for pedestrians and detrimental for taxi owners (who have already lost substantial income because of the pandemic) Also the poor horses whose health will be impacted by being made to pull the weight of carriages during the heat of summer days
 40. dwi ddim yn meddwl bod hyn yn syniad da o gwbl!
 41. None
 42. If you end up doing this, there has to be consultation with horse welfare charities and regular investigation
 43. There are more important issues to be addressed in the town than this dream-scheme
 44. With the number of motorbikes, runners and dogs there are along the prom, I think it would be a major accident waiting to happen if there were horses added to the mix. Rome along with other cities across the globe such as New York, London, Paris and Toronto no longer give out licences, don't give people even more ammunition to say Ceredigion County Council is still operating in the dark ages. <https://www.theguardian.com/world/2020/dec/03/rome-to-ban-horse-drawn-carriages-from-city-streets>
<https://secure.peta.org.uk/page/30696/action/1>
 45. Why when countries are banning the use of horsedrawn carriages are CCC encouraging it?
 46. You are all intent on keeping this town firmly lodged in the past. We need to move with the times and brighten up the town, open the roads, remove all the ugly bollards. Horses and carriages are a thing of the past and the prom is gridlocked with cars because they can't drive through town so this would be

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

very stressful for the horses I'm sure. What a joke you all are, MODERNIZE for god sake, that's what will bring the tourism (if you even want it)

47. No!
48. We will have no tourists visiting soon. The town is dirty, there is no parking, traffic is a nightmare and rates are high. I also find the questions about Welsh language irrelevant as this would be aimed towards tourists not the locals. Sort this town out before we don't have one left and people choose to shop the CBD surrounding.
49. Does not sounds like a good idea to me at all!
50. It's a terrible idea! The number of horses and carriages needed to ensure that sufficient breaks and rest are provided will be too large for the prom to support. Where will the horseboxes park? Enough resident parking I'd taken up as it is.
51. Most ridiculous, dangerous thing I've ever heard, an accident waiting to happen
52. I think this use of animals is outdated and a novelty, please read the extensive veterinary research that has been carried out in Canada, Paris and the US. The proposal in Oxford was denied on animal welfare and pedestrian safety. CCC should make evidenced based decisions from this research and look at other ways to improve tourism in Aberystwyth like cleaning and the lack of access to the prom and high street.
53. Yes get your priorities in order
54. I think it is an excellent idea and will enhance tourism opportunities in the town
55. I think it's stupid, and one of the WORST proposals that have ever been made.
56. It is a very bad idea. There is not enough space on the road or the promenade for carriages. It will cause traffic on an already congested road. The horse manure will affect the seafront in an extremely negative way. Please do not propose the licence to do this.
57. There are far more sensible and necessary potential schemes that may be implemented to better enhance tourism in Aberystwyth
58. Animal abuse is not acceptable.
59. Ridiculous idea, more interested in money making than animal welfare and public interest
60. If this goes ahead you can be assured of animal rights protests which I would whole heartedly support.
61. I think we should focus on important things rather than bringing horses and carriages to the slum that has become Aberystwyth. 1. Seagulls and their "[redacted for decency]" riddle the town in faeces, litter and disrepair 2. The buildings all over town are in a right state 3. The parking situations within this town are something you would find on a mr bean comedy sketch. 4. Graffiti is everywhere you look 5. disabled people are unable to even get into the town let alone shop within it 6. There is multiple empty shops Fix these issues then talk about riding ponies on the prom
62. Out dated and cruel. I would rather no see animal cruelty in any form. It's been banned in most countries for a reason why are we going backwards.
63. This smacks of a publicity stunt that will create a poor impression of Aberystwyth in the minds of right-thinking folk.
64. Animal cruelty.
65. The Council should not even be wasting our money on a consultation. Other towns/cities have banned such activities. We shouldn't even be considering something like this.

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

66. I see no mention of the Welsh language in the policy so how could this have any positive impact on welsh language. Would marketing materials be bilingual. Would drivers be bilingual. I suggest those who think this policy is a good idea actually visit Aberystwyth during busy periods. The increased tourism this year has seen a massive increase in disruption and in traffic accidents and breakdowns throughout Ceredigion. Aberystwyth is a tourist destination because of its beauty and detachment from city-life so more resources should be spent to retain those qualities, ensuring that the environment is conserved. Perhaps clean up all the seagull “[redacted for decency]” and do something about the rubbish that explodes over the town on bin day
67. This needs to be part of a bigger strategic plan for the town, what do you want to create and how you plan to deliver it. Who are you trying to appeal to? What are the implications of changing/reducing access, how will this impact on the ability to offer other services/facilities along the promenade. The policy needs to fit with the strategic ambition for the town. Does this exist? This proposal takes the town backwards not forwards.
68. Poor horses! We prefer more food and drink outlets, seating, and a paddling pool area.
69. One of the best ideas I have heard for a long time
70. Horse drawn carriage rides?? Surely a backwards move however it's looked at
71. It is a highly unloved idea for the town. The town isn't big enough for places to move to safety, keep the horses safe, would be problematic for wheelchair users and assistance dog handlers. Overall bad idea to invest money into for the town.
72. Stop this nonsense, is not working.
73. Think it is a bad idea at the current time
74. The promenade is largely unsuitable and with the overall mess the town is currently in such a proposal is unlikely to attract extra visitors.
75. It's just an impractical and bad idea. We should be helping build a robust local economy instead of outpricing the population and pandering to tourism to save us. Seasonal work is not helpful for the survival of our culture, community or population.
76. Making horses pull oversized loads like carriages is cruel. Horses are forced to toil in all weather extremes, dodge traffic, and pound the pavement all day long. They may develop respiratory ailments because they breathe in exhaust fumes, and they can suffer debilitating leg problems from walking on hard surfaces.
77. Don't do it. Fix the shops, parking and clean the town first.
78. I would like to know if the horse is to be consulted.
79. Horse carriages are popular in many tourist Hotspots, especially in southern Europe, like Spain. But there is a reason they are not popular in most countries that value animal welfare. They are damaging and harmful for the animals. Where they are popular, people have been protesting against them for years, so implementing them as an attraction in 2021 is not a good idea.
80. Just not a good idea. A fad that will decline as quickly as it starts. I can see it will be popular with brides. Please invest in the shops in town and rubbish first
81. Ceredigion is Welsh cob country and has long-standing tradition with horses, these being used on the land and for transport for many years. Horses are an important part of our culture and heritage. People come from all over the world to see Welsh ponies and cobs - it will be great to see them on the prom

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

82. There is not enough space on the prom and personally I walk along it 5 days a week on my way to work and the thought of having to see horses that frequently is distressing.
83. A wonderful idea.
84. The welfare of the horse is of the utmost importance
85. An absolute farce and a gimmick. Sort out existing problems with access and disabled parking before adding yet another problem for walkers and cyclists.
86. I think it's a great idea. Even as a resident I will enjoy it. I shall certainly tell my guests at Tyddyn Retreat, that there is another reason to go to Aberystwyth.
87. Its grotesque, archaic & cruel. It'll bring bad publicity & protests the world has moved on thankfully

88. It's a really backwards step in a town that should be embracing steps forward. There are so many other tourist attractions to consider that do not involve the exploitation of animals. Soft play centre / lido splash park/ more outdoor covered permanent eating areas
89. Whoever came up with this idea needs to do some research on how we are moving away from animal cruelty and exploitation for entertainment. Lets make Aberystwyth more progressive, instead why not use the cycle style tuk tuks they use in London etc, someone cycling and getting some exercise, low CO2, we don't need to use animals in this way for a cheap attraction.
90. Not the best idea.
91. Disgusting use of animals for profit - not needed - not required - certainly not necessary and just an idea to draw tourists in who don't give a fig about animals or their welfare either. Absolutely disgraceful
92. It is cruel to horses. They are not here to entertain tourists and it is outrageous even to suggest it Those roads are already a nightmare with traffic in the Summer, particularly with the new pedestrianisation. It will cause accidents.
93. I can't believe you are entertaining this ridiculous idea. Clean the town first. Welcome tourists and stop the ridiculous road closures and then try again next year
94. Unesessary and dangerous
95. Ceredigion has enough problems with cars and parking and horses going up and down the road is ridiculous.
96. Yes, how will the following be policed? During the six [6] hours no more than two [2] consecutive hours may be spent working without the horse being allowed at least 30 minutes quiet rest c) Each horse shall be given a minimum of 10 minutes rest after each ride d) Each horse shall not work on more than three consecutive days. e) During rest periods the horse shall have access to clean water and be fed as appropriate. f) The food and water shall be contained in a proper receptacle where it may not be contaminated or tampered with. g) The horse shall not be fed by members of the public h) The licence holder must have due regard to extreme or adverse weather conditions such as exceptionally hot weather, when there is no cloud cover, or periods of heavy rain when each horse shall be provided with adequate shade / shelter and be sponged down to prevent heat stress or dried off to prevent chill. i) The driver must at all times consider the horse's welfare and needs and shall provide sufficient rest, care, food, and water as and when required by the horse. j) During rest periods, the horse should not be subject to unnecessary petting by members of the public k) If at any time, the horse appears to become fatigued,

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- distressed or unwell, he shall be provided with sufficient rest and care to ensure his welfare needs are met. Where required, the driver must remove the horse from service and seek immediate veterinary attention. "as and when required by the horse" Really? Ceredigion is the puppy farming capital of the UK. Ceredigion Council knowingly approve puppy farms and suspected puppy farms who have previously failed several inspections. I have no faith WHATSOEVER that the council or any local vet would not just see this as a revenue scheme. This is so backward! Is the bearded lady coming along next?
97. I always find it very sad seeing the depressed state of the horses used in this way for tourists in other parts of the world and feel that sadness would be clearly conveyed by the harnessing of horses up and down the same route day in and day out. It's quite horrifying, and not a good advert for the town at all, Furthermore as someone very allergic to horses - a condition that is common - I am quite distressed to feel that a public thoroughfare that I use often may become out of bounds for me as a result,
 98. It's like you road changes within Aberystwyth, completely useless and not required. Why not fix up Aberystwyth and lower rates for businesses allowing more potential buyers to help grow Aberystwyth rather than bring in horse drawn carriages which would be like most things used for a few weeks and then given up on.
 99. I think the council needs to sort out the town because people will soon stop coming
 100. I cannot imagine how any thinking person could have come up with such a dreadful idea. I can't think of a more horrible sight than to see poor horses being used in this way. What a sickening thought and sight. Shame on anyone seriously considering this backward step. I hope lots of us will be physically protesting should this happen.
 101. I think it's a shot in the dark and unrealistic. Go to the prom during the middle of a hot sunny day and see how crowded it is. Adding horses would reduce foot traffic and be a hindrance.
 102. It is purely a money making scheme and little thought to the suitability of the route. It is far too busy
 103. Plenty of things are required before horse drawn carriages. Town needs a lot of tidying and other provisions before something like this
 104. This is a disgusting idea and should not be enforced on our lovely town.
 105. Focus your efforts on improving the terrible state of Aberystwyth and the areas you are responsible for.
 106. I think that this will lead to more traffic chaos and pollution as vehicles are going to be idling their engines stuck in traffic build up due to the speed of the horse. I am concerned for the well being of the horse with little shelter and respite opportunities at the Pier. Also concerned about the food outlets near by and hygiene. The fact that Motor Bikes are encouraged onto the prom and the noise that they emit must surely be taken into consideration for the horse wellbeing. Do we really need to abuse animals in this way for entertainment in 2021!
 107. if this is a roundabout way of ensuring that the Prom becomes traffic free also then we should be told. Plenty of motorists unfamiliar with Aberystwyth misjudge the Castle point bend that it a potential bottleneck and accident spot. Where will the horse take its breaks , will it be sufficiently far away from the

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- noise and fumes? Will there be cover against the elements for the horse? have relevant bodies such as the RSPCA been consulted?
108. Its a fair suggestion but more needs to be done to draw visitors to the area. The town is tired, untidy and dirty and needs improvement
109. I find it hard to believe in the 21st century we feel the need to publicly exploit animals as a form of transport and entertainment when there are alternatives such as rickshaws that could be used for exactly the same purpose
110. Not doing it.
111. Ludicrous
112. I'm not sure how a horse and cart taxi could positively impact the town in any way. Other cities and towns are banning the use of horse carriages for tourist entertainment meanwhile Aber is proposing to introduce it, behind the times.
113. Spend the money on cleaning the town, it's rank
114. A good idea, - a boost to tourism perhaps .
115. For me this is another tourist experience that will attract visitors to the town and the promenade.
116. No
117. No
118. No
119. I am very disappointed that Ceredigion Council have proposed this archaic plan.
120. I think we'll have romantic couples and families posting lots of great photos on social media
121. This will be a welcome addition to Aberystwyth's very limited attractions for tourists
122. I think it will be good for the town and the tourist if you grant such a license.
123. It is a waste of money. We have more wet windy days than sunny. INDOOR activities is what is needed to attract tourists. At the moment all they can use is the pier amusements, and who would want to waste money on that. Indoor soft play or covered swings. All very well saying we have the sea, but again only useful on warm days, plus full of jelly fish so risk of small children being stung. Splash park, which will also be inclusive for disabled children is the way to go. Trampolines park is also is good idea. If this idea goes ahead will never again vote for council.
124. I definitely think this would be a massive plus to Aberystwyth promenade.there is nothing like it and the visitors from the cities would love it
125. Yes how come we have to consult this but we were not asked about what you have done to the roads in our town
126. It would be great to see this on the promenade in Aberystwyth. Also need the donkeys back.
127. I think it is a lovely idea, and it will suit Aberystwyth with it's seaside image and will give it an advantage into drawing more people to our town to enjoy the prom and everything it has to offer, and in general the town of Aberystwyth, thus bringing much needed custom. I believe the horses will be very well looked after, and their welfare put first.
128. Bo
129. You need to meet the horse owners
130. The promenade is the focal point of Aberystwyth throughout the year and activities like this will only enhance the experience of bygone years. Major

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

- tourist towns and cities all over the world provide this kind of activity to enhance the visitor experience
131. What a ridiculous idea, to exploit animals and to make prom hazardous for other users
 132. It's an antiquated idea. The prom gets very crowded as it is. The road gets crowded, packed with traffic, the whole area gets extremely busy. Just another insane idea.
 133. There are plenty of ways we can welcome and entertain tourists without using animals.
 134. Utter lunacy. The wider pavements and one-way system make the town very difficult to negotiate in a vehicle already, without returning to the age of the horse and cart.
 135. Di-angen, yn y lle anghywir, syniad gwirion os byddai un erioed.
 136. Tourists will not come to Aberystwyth just because there are horse drawn carriages here. They may, once they find a parking space use the carriages once! But yet again we are not dealing with the issue of HOW TO GET TOURISTS INTO TOWN..... parking, park and ride, toilets, etc basic needs.
 137. A very good idea
 138. I hope it happens. It's a very good project that will enhance the tourist environment.
 139. Fabulous idea...horses are such an intrinsic part of local culture and heritage. Welsh cobs are bred to drive and all the local trotters and pacers too--fantastic to give them a job.
 140. I think that this, in conjunction with a park and ride scheme out of town would be wonderful for tourism in Aberystwyth.
 141. It gives the impression of thinking outside the box, something different and less car pollution.
 142. Would be nice if drivers were provided by Ceredigion Council with brief history/key facts of some of the landmarks enroute
 143. I would prefer not to see it happen, but more regulations eg times and limited car access will have to be out in place. It will stop me walking the prom and spending money in local shops if it does happen, as I'm not in agreement with it.
 144. Passengers on a train wanting a helpful driver with their luggage to go to their hotel on the Prom- will they have to swap to horse-drawn half way which is silly. Members of my family, of which I have a lot, can't stay at mine as I can't put all them up, stay at the Glen on a very regular basis. 2 are allergic to horses hair. Several are nervous around large animals and have mobility problems. What about the weather
 145. This isn't the 1800's
 146. There are other things you can spend money on to enhance the visitor experience on the Prom. Such as Splash Park. Upgrade and re-instate the crazy golf using the putting green to make it a more exciting option
 147. Don't do it! Please improve the park and ride, public toilet provision, motor home provision. Bring back tourist office or walking helpers like they have in Shrewsbury. Develop a walking app with guide to town. Improve walking routes on the periphery and through town. Clear our cycle routes too, I've the one to Rhydyfelin. Two bikes can now not pass each other because of undergrowth.
 148. As a resident of the town, who has also lived in and visited many towns and cities of a high standard, this suggestion can only prove to be an example of

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

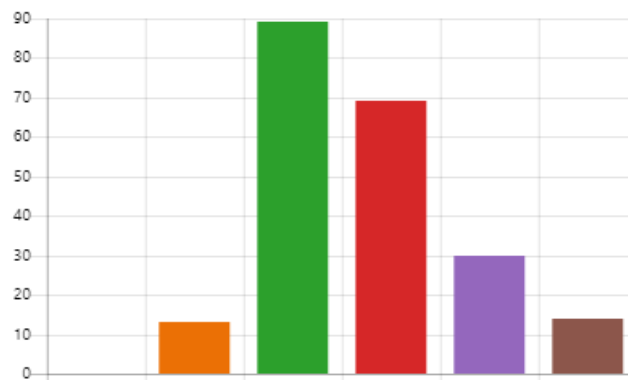
the low standards of decision making in the Ceredigion area. The area has become shambolic, as has the backward thinking of the people that have been incorrectly put in place to make these decisions. The culture needs changing in the setup of the town to something more forward thinking and major reform is needed, as the whole area of Ceredigion is suffering for it. Aberystwyth looks in an appalling state, which needs addressing first and foremost. Aberystwyth is a wonderful place but is not being utilised to its full potential. This laughable suggestion is something that doesn't fit now we're in the 21st century. It would be wise of the decision makers to also join us in the 21st century. We need ideas to suit, not for the town to regress as it seems to be doing. Not just that but there are so many cons to this. The horse mess, the off-putting sight and smell of it to anyone taking in the Prom area, is one of the cons.

Demographic data of those who responded online:

15. **Age:** What is your age group?

[More Details](#)

● Under 16	0
● 16-24	13
● 25-44	89
● 45-64	69
● 65+	30
● Prefer not to say	14

16. **Gender:** What is your gender?

[More Details](#)

● Male	66
● Female	121
● Other	3
● Prefer not to say	24

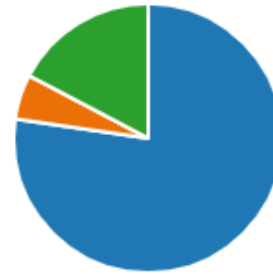

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

17. **Transgender:** Is your gender the same now as when assigned at birth?

[More Details](#)

● Yes	143
● No	10
● Prefer not to say	32

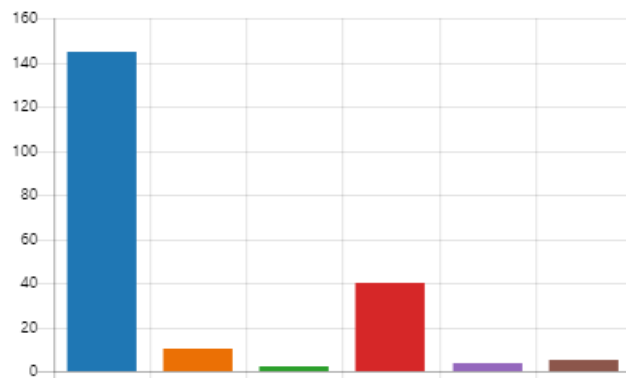

18. **Sexual Orientation:** Which of the following options best describes how you think of yourself?

[More Details](#)

[Insights](#)

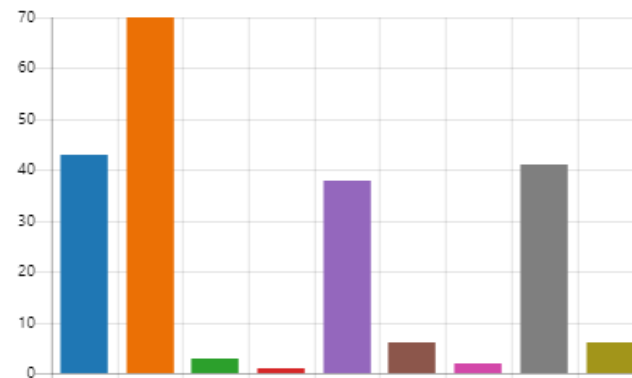
● Heterosexual/Straight	145
● Bisexual	10
● Gay Man	2
● Prefer not to say	40
● Gay Woman/Lesbian	4
● Other	5

19. **Partnership:** Which of the following options describes your partnership status?

[More Details](#)

● Single	43
● Married	70
● Widowed	3
● Civil Partnership	1
● Living with partner	38
● Divorced	6
● Separated	2
● Prefer not to say	41
● Other	6

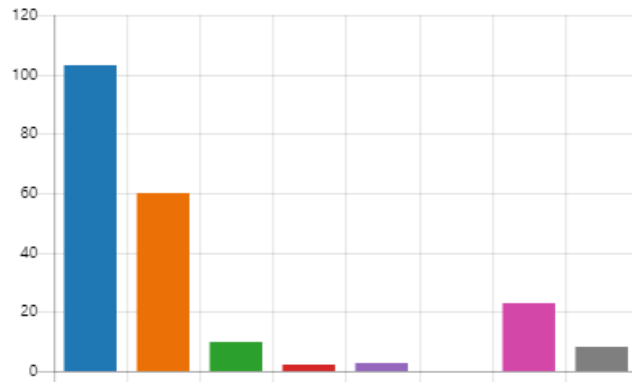

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

20. **National identity:** How would you describe your national identity?

[More Details](#)

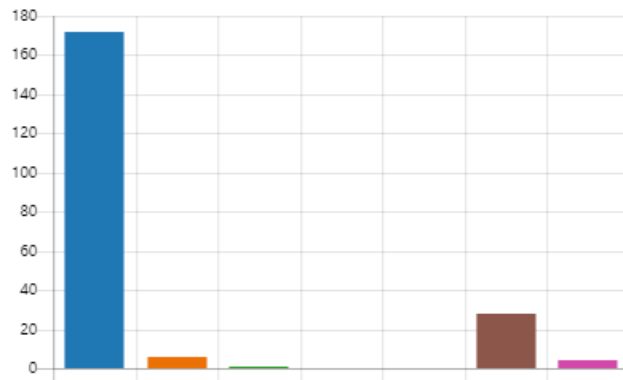
Welsh	103
British	60
English	10
Irish	2
Scottish	3
Northern Irish	0
Prefer not to say	23
Other	8

21. **Race:** What is your ethnic group? Choose one option that best describes your ethnic group or background.

[More Details](#)

White	172
Mixed	6
Asian	1
Gypsy Travellers	0
Black/African/Caribbean	0
Prefer not to say	28
Other	4

22. **Language:** What is your preferred language?

[More Details](#)

Welsh	30
English	130
Prefer not to say	43
Other	6

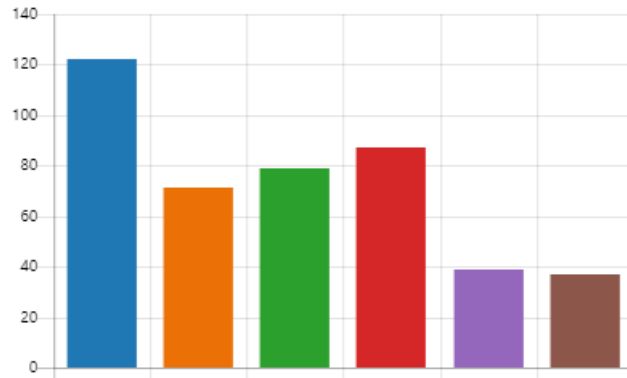

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

23. Can you understand, speak, read or write Welsh?

[More Details](#)

Understand spoken Welsh	122
Write Welsh	71
Speak Welsh	79
Read Welsh	87
None of the above	39
Prefer not to say	37

24. **Disability:** Do you have a long term physical or mental health condition or illness that reduces your ability to carry out day to day activities

[More Details](#)

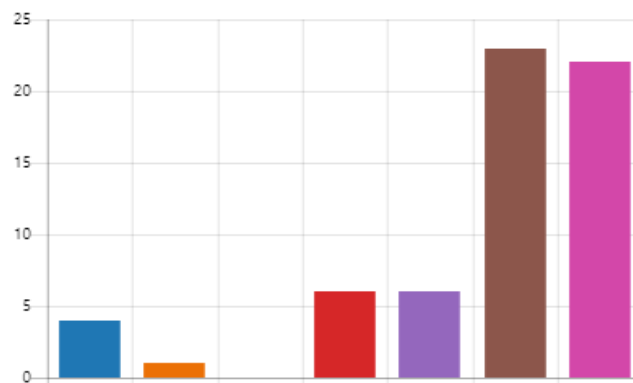
Yes	28
No	150
Prefer not to say	34

25. If you answered 'Yes' please indicate which applies to you:

[More Details](#)

Hearing Impairment	4
Visual Impairment	1
Speech Impairment	0
Learning Difficulties	6
Mental Health Issues	6
Physical / Mobility Impairment	23
Prefer not to say	22

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

26. **Caring Responsibilities:** Do you look after or give help or support to family members, friends, neighbours or others because of either:

[More Details](#)

[Insights](#)

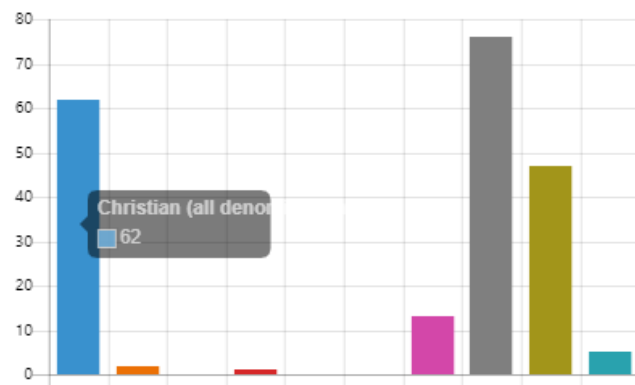
Yes	36
No	129
Prefer not to say	37

27. **Religion or Belief:** What is your religion?

[More Details](#)

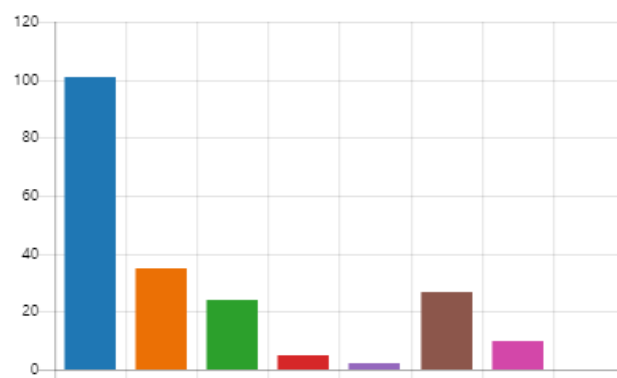
Christian (all denominations)	62
Buddhist	2
Hindu	0
Muslim	1
Sikh	0
Jewish	0
Atheist	13
No religion	76
Prefer not to say	47
Other	5

28. **Which of the following categories best describes your employment status?**

[More Details](#)

Employed – Full time	101
Employed – Part time	35
Self-employed	24
Unemployed, looking for work	5
Unemployed, not looking for ...	2
Retired	27
Unable to work due to health ...	10
on a government supported tr...	0

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

29. If you have selected "Employed" "Self Employed" or "Training programme", in what industry do you work?

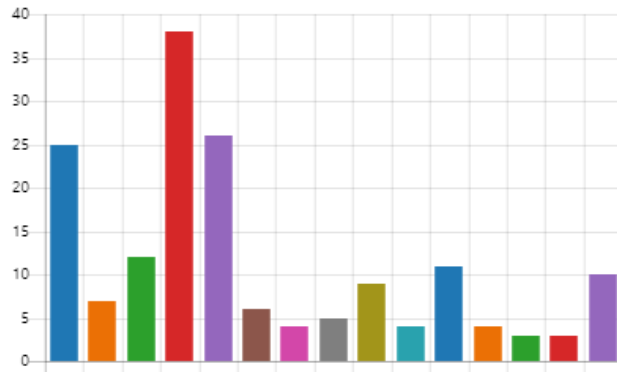
Textiles, printing and other skilled trade	1
Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting	7
Mining	1
Utilities; metal, electrical and electronic trades	1
Construction and building trades	2
Charity and voluntary work	3
Computer and Electronics Manufacturing	1
Other Manufacturing	4
Publishing	0
Information technology / telecommunications professional	2
Software, Graphic and multimedia design / development	1
Telecommunications	2
Information Services and Data Processing	2
Other Information Industry	0
Finance, Banking and Insurance	3
Property Sales, Rental and Leasing	0
Teaching and other educational professional	15
Other Education Industry	4
Health professional	4
Health and social care associate professional	3
Veterinary professional	0
Science, research, engineering and technology professional	6
Culture, media and sports occupations	0
Hotel, Hospitality and Food / Drink Services	9
Government and Public Administration	11
Community and civil enforcement occupations	0
Legal Services	1
Homemaker	1
Military	0
Religious	0
Emergency Services personnel	0
Business, media and public service professional	0
Science, engineering and technology associate professional	1
Protective service occupations	0
Administrative occupations	2
Secretarial and related occupations	1
Caring personal service occupations	0
Leisure, travel and related personal service occupations	7
Community and civil enforcement occupations	0
Sales occupations	2
Customer service occupations	4
Process, plant and machine operative	0
Transport and mobile machine drivers and operatives	4
Elementary trades and related occupations	0
Elementary administration and service occupations	0
Other	8

Consultation Responses to: Horse-drawn Hackney Carriage Policy (2021)

30. Which of the following best describes your role in industry?

[More Details](#)

● Self-employed/ Partner	25
● Corporate manager or director	7
● Upper Management	12
● Trained Professional	38
● Middle Management	26
● Skilled Labourer	6
● Junior Management	4
● Consultant	5
● Administrative Staff	9
● Temporary Employee	4
● Support Staff	11
● Researcher	4
● Volunteer	3
● Student / Intern / Apprentices...	3
● Other	10

31. The organization you work for is in which of the following:

[More Details](#)

● Public sector (e.g. government)	58
● Private sector (e.g. most busin...	79
● Not-for-profit sector	9
● Don't know	8
● Other	8

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
DYDDIAD:	16 Rhagfyr 2021
LLEOLIAD:	Siambr y Cyngor, Penmorfa
TEITL:	Gwasanaethau Arbenigol Porth Cynnal (Plant ac Oedolion)

**ADRODDIAD RHEOLI PERFFORMIAD Y GWASANAETH
ADOLYGU ANNIBYNNOL
CHWARTER 1 2021 – 2022**

PWRPAS YR ADRODDIAD: Monitro cynnydd Plant sy'n Derbyn Gofal trwy waith craffu Swyddogion Adolygu Annibynnol o'u cynlluniau a'u lleoliadau yn ystod chwarter cyntaf 2021/2022. Mae'r wybodaeth hon yn cynorthwyo'r Aelodau i gyflawni eu swyddogaethau fel Rhieni Corfforaethol.

**RHESWM Y MAE'R
PWYLLGOR CRAFFU
WEDI GOFYN AM Y
WYBODAETH HON:**

Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol a'r Aelodau yn gallu cyflawni eu dyletswyddau fel Rhieni Corfforaethol.

CEFNDIR:

Atodir Adroddiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol ar gyfer Chwarter 1 2021/2022.

Caiff adroddiadau chwarterol eu rhoi gerbron y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach fel rhan o'r ystyriaeth barhaus o'r pwnc i sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn cyflawni ei ddyletswyddau fel y Rhiant Corfforaethol.

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys y safonau a'r targedau cenedlaethol a lleol a ddefnyddir i fesur y canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phlant sydd wedi gadael gofal adeg eu cyfarfod adolygu, ac mae'n cynnwys Dangosyddion Perfformiad Llywodraeth Cymru.

Ar sail yr wybodaeth sydd ar gael a'r hyn a fynegwyd yn ystod y cyfarfod adolygu, daw'r Swyddog Adolygu Annibynnol i farn broffesiynol ynghylch effeithiolrwydd cynllun gofal y plentyn/person ifanc o ran bodloni ei anghenion, a gall argymhell newidiadau i'r cynllun gofal.

Yn ystod y cyfarfod adolygu bydd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes angen cymorth ar y plentyn/person ifanc i adnabod pobl eraill berthnasol er mwyn derbyn cyngor cyfreithiol/cymryd camau ar ei ran. Roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol o'r farn nad oedd angen cymryd y cam hwn ar gyfer unrhyw blentyn yn ystod y cyfnod dan sylw.

Yn ogystal, mae'r Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes unrhyw dramgwydd yn erbyn hawliau dynol y plentyn/person ifanc ac, os oes, gallai gyfeirio'r achos at CAF/CASS Cymru. Ni chododd yr angen i wneud hynny mewn unrhyw adolygiad yn ystod y cyfnod hwn.

Mae'r adroddiadau hyn yn cael eu hystyried o fewn Cyfarfodydd Sicrhau Ansawdd Plant sy'n Derbyn Gofal Amlasiantaethol sy'n cwrdd bob chwarter; mae'r cyfarfodydd hyn yn gyfle i nodi a gweithredu ar berfformiad a materion eraill yn ymwneud â'r maes gwaith hwn.

Mae'r adroddiadau hyn hefyd yn cael eu cylchredeg a'u hadolygu gan Grŵp Rhianta Corfforaethol yr Awdurdod Lleol dan gadeiryddiaeth y Cynghorydd Alun Williams, Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Plant a Diwylliant, a chynhelir y cyfarfodydd hyn bob chwarter.

CRYNODEB O'R PWYNTIAU ALLWEDDOL:

- Ar ddiwedd y chwarter hwn, fel ar 30 Mehefin 2021, roedd 89 o blant yn derbyn gofal gan yr Awdurdod Lleol. Mae hyn yn gynydd o 4 yn nifer y plant sy'n derbyn gofal. Ar ddiwedd Chwarter 4, roedd 85 o blant yn derbyn gofal.
- Cafodd 67 o blant eu hadolygu yn ystod y chwarter hwn o'i gymharu â 58 yn y chwarter blaenorol. Cafodd 98.5% eu hadolygu o fewn y terfyn amser statudol o'i gymharu ag 89.7% yn Chwarter 4.
- Roedd 5 o blant wedi gadael gofal yn y chwarter hwn o'i gymharu â 4 yn Chwarter 4. Cafodd 2 o blant eu dychwelyd adref i'w teuluoedd yn ystod y chwarter hwn, o'i gymharu ag 1 plentyn yn Chwarter 4. Cafodd 1 plentyn ei fabwysiadu yn ystod y chwarter hwn, aeth 1 ar leoliad 'Pan rwyf yn barod' ac roedd 1 yn destun diddymu Gorchymyn Gofal.
- Roedd y ddarpariaeth leoli ar gyfer y plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn yn amrywio o 26 wedi'u lleoli mewn Darpariaeth Gofal Maeth yr Awdurdod Lleol, 9 gyda theulu, 12 gyda rhieni, 9 mewn Darpariaeth Gofal Maeth Annibynnol, 4 mewn gofal preswyl, 5 gyda gofalwyr sy'n berthnasau, a 2 mewn lleoliad mam a babi.
- O'r plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn, cafodd 89.6% o'r plant ymweliad statudol. Roedd hyn yn cymharu ag 87.9% yn Chwarter 4
- Roedd 41 o'r plant a adolygwyd yn destun Gorchymyn Gofal Llawn, roedd gan 12 Orchymyn Gofal Dros Dro, roedd gan 5 Orchymyn Lleoli, ac roedd 9 o dan statws cyfreithiol Adran 76.
- Cofnodwyd bod 100% o'r Cynlluniau Gofal a Chymorth yn bodloni anghenion y plant/ pobl ifanc a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn.
- Nifer a chanran y plant (â digon o grebwyll) oedd wedi cymryd rhan neu a gafodd eu hymgyngori ynghylch eu hadolygiad oedd 98%.
- Nifer a chanran y plant a gafodd wybod am eu hawl i gael Gwasanaeth Eirioli oedd 98%.
- Canran y bobl ifanc oedd yn gymwys i gael Cynllun Llwybr wedi'i sefydlu a Chynorthwy-ydd Personol i'w cefnogi yw 100%.
- Cwblhawyd 15 Adolygiad o Gynllun Llwybr yn ystod y chwarter hwn. Cwblhawyd 80% o fewn y terfyn amser.
- Roedd 100% o'r Adolygiadau a gwblhawyd yn dangos bod y Cynlluniau Llwybr oedd wedi'u sefydlu yn bodloni anghenion y bobl ifanc.
- Mewn 100% o'r Adolygiadau o Gynlluniau Llwybr a gafodd eu cwblhau, roedd nail ai farn y person wedi cael ei chynrychioli yn yr adolygiad neu roedd y person ifanc wedi mynychu ei adolygiad.

**A gwblhawyd Asesiad Effaith
Integredig? Os naddo, esboniwch
pam**

Naddo

Tudalen 191

Crynodeb:

Caiff yr adroddiad hwn ei ddarparu'n barhaus ac mae'n dangos y gwaith parhaus a wneir gyda Phlant sy'n Derbyn Gofal yng Ngheredigion.

**LLESIAN
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL:****Hirdymor:**

Cael cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr a chynllunio hirdymor ar gyfer y dyfodol

Integreiddio:

Effeithio'n gadarnhaol ar bobl, yr economi, yr amgylchedd a'r diwylliant a cheisio dod â budd i bob un ohonynt

Cydweithio:

Cydweithio â phartneriaid eraill i gyrraedd y nod

Cynnwys:

Cynnwys y rhai hynny sydd â diddordeb a cheisio eu safbwyntiau; ymgysylltu ac ymgynghori â rhanddeiliaid

Atal:

Defnyddio adnoddau i atal problemau rhag codi neu waethygu

ARGYMHELLIAD(ARGYMHELLION):

Nodi cynnwys yr adroddiad a'r lefelau gweithgarwch â'r Awdurdod Lleol

RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLIAD(ARGYMHELLION):

Er mwyn monitro dull llywodraethu gweithgarwch yr Awdurdod Lleol a'i asiantaethau partner ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal.

Enw Cyswllt:

Siân Howys

Swydd:

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: (Plant a Theuluoedd)

Dyddiad yr Adroddiad:

30 Medi 2021

Acronymau:

IRO – Swyddog Adolygu Annibynnol

LAC – Plant sy'n Derbyn Gofal;

CAFCASS – Gwasanaeth Cynghori a Chymorth i Blant a Theuluoedd

APR – Cofnodion Gweithredu a Chynnydd

PEP – Cynllun Addysg Bersonol

PI – Dangosyddion Perfformiad

CAMHS – Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed

NEET – Heb fod mewn addysg, gwaith na hyfforddiant

PRU – Uned Cyfeirio Disgyblion

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Gwasanaeth Diogelu

Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol

Chwarter 1: 1 Ebrill 2021 – 30 Mehefin 2021

**...yn gofalu i wneud gwahaniaeth
...taking care to make a difference**

CYNNWYS		
TUDALEN:		
ADRAN UN:	CYFLWYNIAD	3
ADRAN DAU:	CYNLLUNIO GOFAL	4
ADRAN TRI:	YMGYNGHORI A CHYFRANOGI	20
ADRAN PEDWAR:	PROTOCOL DATRYS PROBLEMAU	23
ADRAN PUMP:	GWERTHUSO	23
ADRAN CHWECH:	CYNLLUNIAU LLWYBR	24
ADRAN SAITH:	LLEOLIADAU PRESWYL AR GYFER PLANT NAD YDYNT YN BLANT SY'N DERBYN GOFAL	26
ADRAN WYTH:	SEIBIANNAU RHEOLAIDD	26
ADRAN NAW:	SEIBIANNAU BYR	27
ADRAN DEG:	GOFALWYR MAETH	28

ADRAN UN: CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad hwn yn darparu'r wybodaeth a gasglwyd gan y Gwasanaeth Sicrhau Ansawdd ac Adolygu Annibynnol er mwyn monitro perfformiad a sicrhau ansawdd y gwasanaethau i blant sy'n derbyn gofal, plant sydd wedi gadael gofal, plant sydd mewn lleoliadau preswyl, a phlant sy'n derbyn gofal seibiant a seibiannau byr. Mae'r wybodaeth yn seiliedig ar y ffurflenni monitro sy'n cael eu cwblhau gan y Swyddogion Adolygu Annibynnol yn dilyn pob cyfarfod adolygu yn ystod y chwarter hwn, ynghyd â gwybodaeth arall am berfformiad a gedwir gan y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd.

MEINCNODI

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys y mesurau a'r targedau cenedlaethol a lleol a ddefnyddir i fesur y canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phlant sydd wedi gadael gofal adeg eu cyfarfod adolygu.

Ar sail yr wybodaeth sydd ar gael a'r hyn a fynegir yn ystod y cyfarfod adolygu, daw'r Swyddog Adolygu Annibynnol i farn broffesiynol ynghylch effeithiolrwydd cynllun gofal y plentyn/person ifanc o ran bodloni ei anghenion, a bydd yn tynnu sylw rheolwyr at unrhyw ymarferion gwael.

Yn ystod y cyfarfod adolygu bydd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes angen cymorth ar y plentyn/person ifanc i nodi pobl eraill berthnasol i gael cyngor cyfreithiol/cymryd camau ar ei ran. Barnwyd nad oedd angen gwneud hyn ar gyfer unrhyw blant/pobl ifanc yn ystod y cyfnod dan sylw.

Yn ogystal, mae'r Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes unrhyw dramgwydd yn erbyn hawliau dynol y plentyn/person ifanc ac, os oes, gallai gyfeirio'r achos i CAF/CASS Cymru. Ni chododd yr angen i wneud hynny mewn unrhyw gyfarfod adolygu yn ystod y cyfnod hwn.

Os oes gennych unrhyw sylwadau neu gwestiynau, cysylltwch ag:

Elizabeth Upcott
Gwasanaeth Diogelu
Penmorfa
Aberaeron
SA46 0PA

ADRAN DAU
CYNLLUNIO GOFAL

1. Y Prif Ffigyrau ar gyfer Chwarter 1:

Nifer y Plant sy'n Derbyn Gofal	Cyfanswm
31 Mawrth 2021	85
30 Mehefin 2021	89

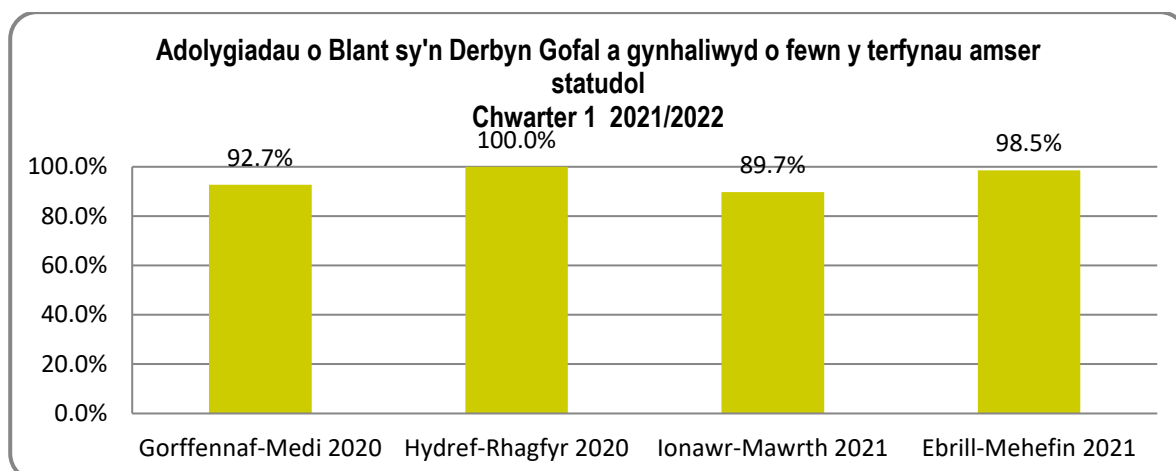
2. Nifer a chanran yr Adolygiadau o Blant sy'n Derbyn Gofal a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser statudol.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 98.5%

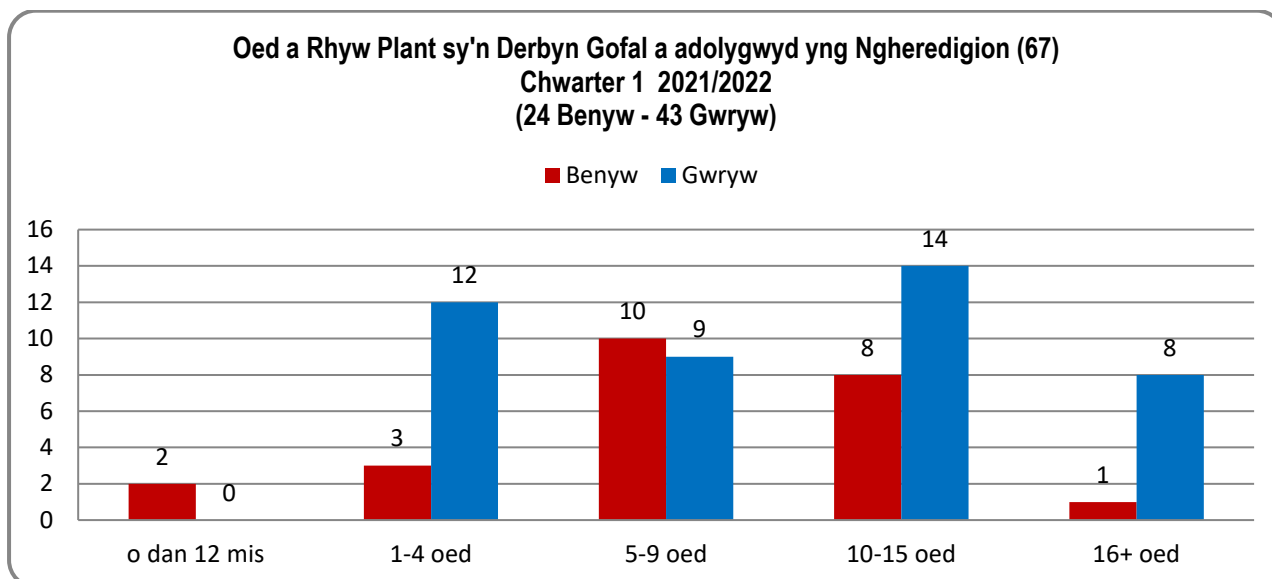
Adolygwyd 67 o blant yn ystod y chwarter hwn.

- Cynhaliwyd 66 (98.5%) o gyfarfodydd adolygu Plant sy'n Derbyn Gofal o fewn y terfynau amser statudol.
- Cynhaliwyd 1 (1.5%) cyfarfod adolygu Plant sy'n Derbyn Gofal y tu allan i'r gofynion statudol; y rheswm a gofnodwyd oedd fel a ganlyn: -
 - Roedd oedi o 1 diwrnod ar gyfer adolygiad 1 plentyn oherwydd camddealltwriaeth ynghylch dyddiad yr adolygiad.

	Ebrill-Meh 2021	Ion-Maw 2021	Hyd-Rhag 2020	Gorff-Medi 2020	Ebrill-Meh 2020
Nifer y plant a adolygwyd yn ystod y chwarter	67	58	60	41	62
Nifer yr adolygiadau a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser	66	52	60	38	60
Nifer yr adolygiadau a gynhaliwyd y tu allan i'r terfynau amser	1	6	0	3	2

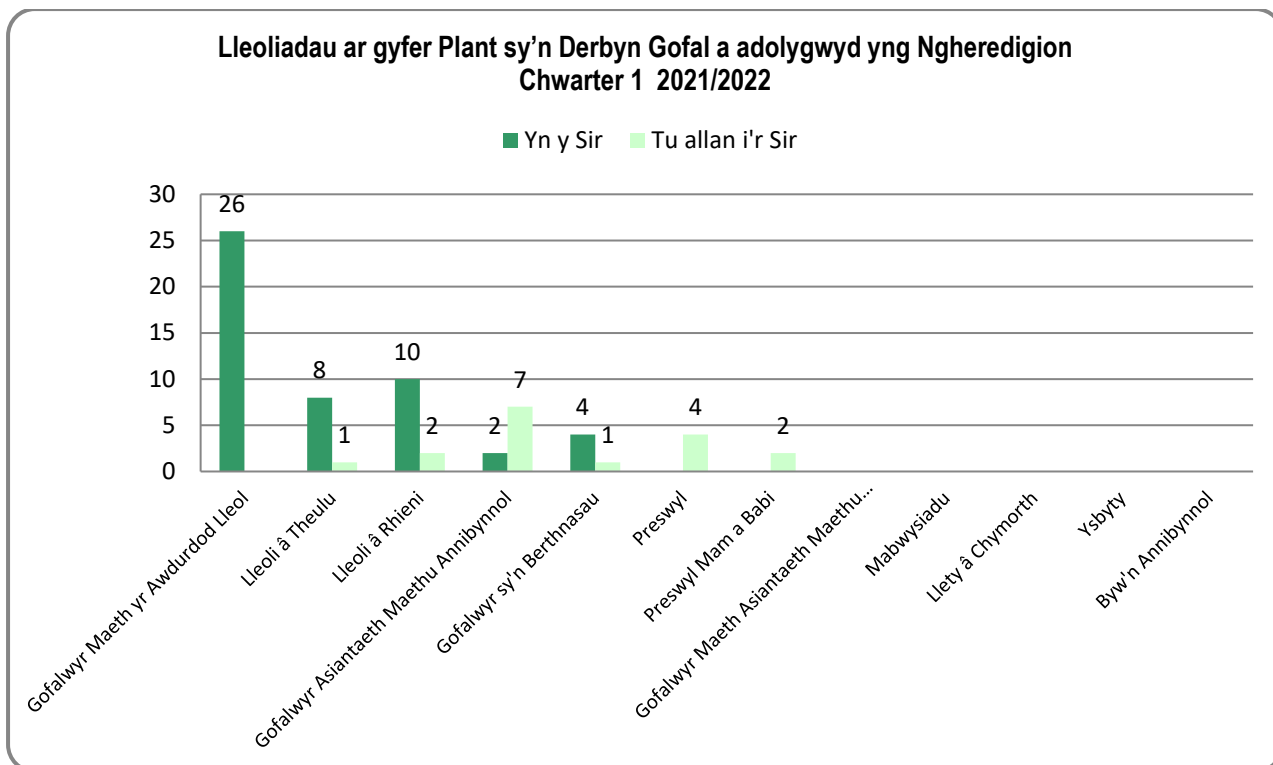

3. Oed a rhyw plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn:

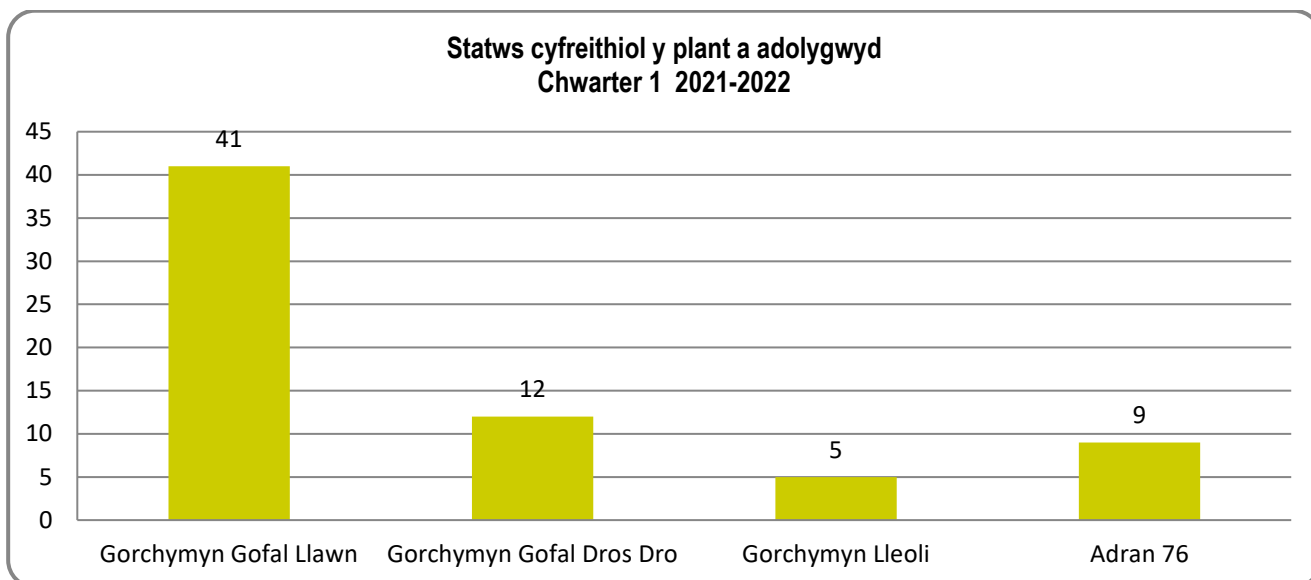
4. Natur lleoliadau plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn:

Math o Leoliad	Yn y Sir	Tu allan i'r Sir	Cyfanswm
Gofalwyr Maeth yr Awdurdod Lleol	26	-	26
Lleoli â Theulu	8	1	9
Lleoli â Rhieni	10	2	12
Gofalwyr Asiantaeth Maethu Annibynnol	2	7	9
Gofalwyr sy'n Berthnasau	4	1	5
Preswyl		4	4
Preswyl Mam a Babi		2	2
Gofalwyr Maeth Asiantaeth Maethu Annibynnol ar gyfer Rhiant a Babi			
Mabwysiadu			
Llety â Chymorth			
Ysbyty			
Byw'n Annibynnol			
	50	17	67

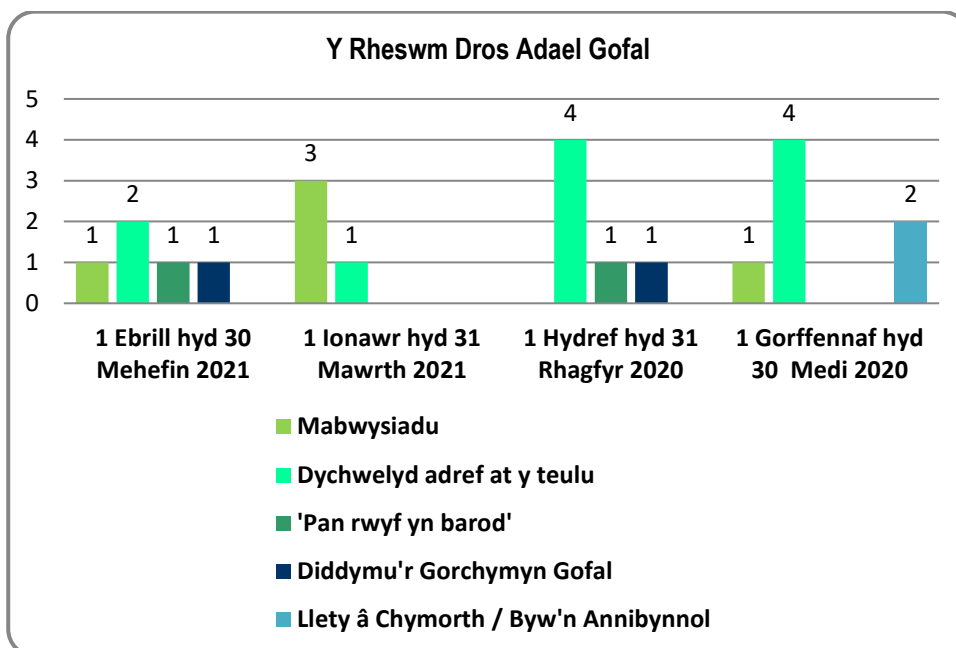
5. Statws cyfreithiol y plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn:

Statws cyfreithiol y plant a adolygwyd	
Gorchymyn Gofal Llawn	41
Gorchymyn Gofal Dros Dro	12
Gorchymyn Lleoli	5
Adran 76	9
Cyfanswm	67

6. Y rhesymau pam bod y plant a adolygwyd wedi gadael gofal

Cyfnod	Y nifer sydd wedi gadael gofal	Y rheswm dros adael gofal				
		Mabwysiadu	Dychwelyd adref at y teulu	'Pan rwyf yn barod'	Diddymu'r Gorchymyn Gofal	Llety â Chymorth / Byw'n Annibynnol
1 Ebrill hyd 30 Mehefin 2021	5	1	2	1	1	-
1 Ionawr hyd 31 Mawrth 2021	4	3	1	-	-	-
1 Hydref hyd 31 Rhagfyr 2020	6	0	4	1	1	-
1 Gorffennaf hyd 30 Medi 2020	7	1	4	-	-	2
Cyfanswm	22	5	11	2	2	2

7. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal sydd â Gweithiwr Cymdeithasol dynodedig.

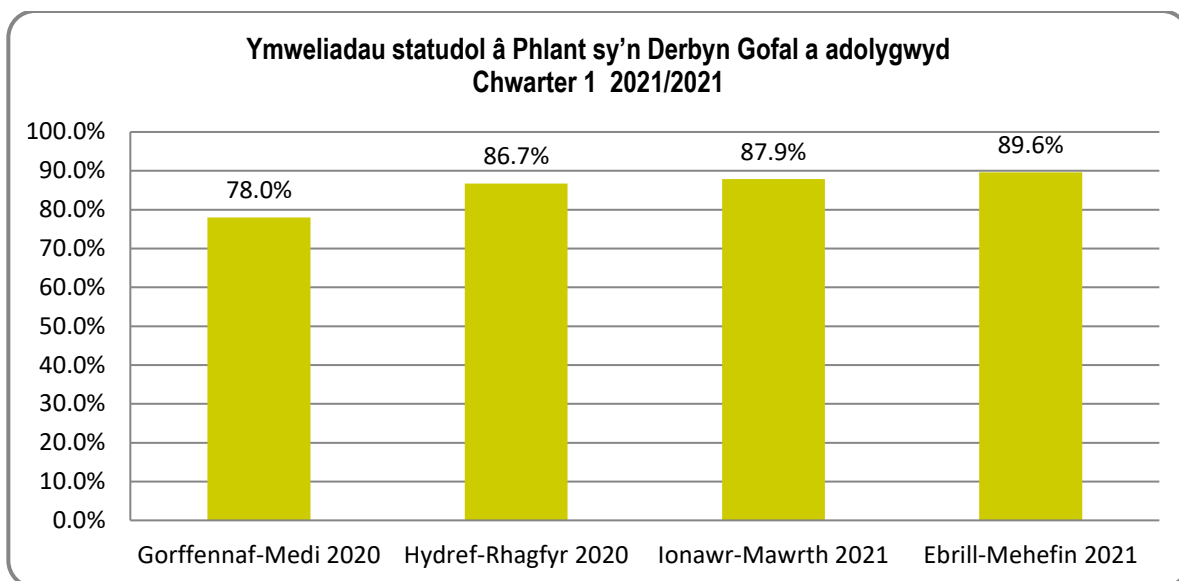
Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Ymhob un o'r 67 (100.0%) Adolygiad o Blant sy'n Derbyn Gofal cofnodwyd bod Gweithiwr Cymdeithasol cymwys yn gweithio gyda'r plentyn dan sylw.

8. Nifer a chanran yr ymweliadau statudol â Phlant sy'n Derbyn Gofal a adolygwyd o fewn y terfynau amser gofynnol

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 89.6%

- Derbyniodd 60 (89.6%) o Blant sy'n Derbyn Gofal ymweliadau gan Weithiwr Cymdeithasol yn unol â'r gofynion statudol.
- Ni dderbyniodd 7 (10.4%) o Blant sy'n Derbyn Gofal ymweliadau gan Weithiwr Cymdeithasol yn unol â'r gofynion statudol.

Sylwadau: Canran yr ymweliadau a gafodd eu cynnal pan gafodd plant eu gweld yw hwn, fodd bynnag, mewn 3 achos cynhaliwyd yr ymweliadau statudol ond ni chawsant eu cofnodi ar y system.

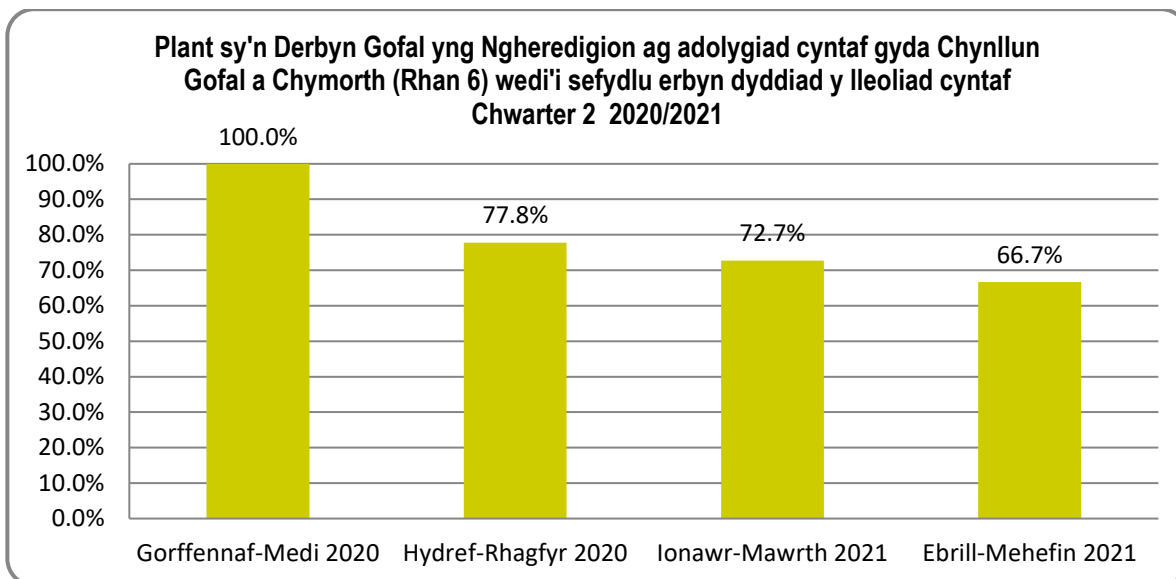
Cofnododd 1 achos pellach na chafodd yr ymweliad ei gynnal o fewn y terfyn amser, fodd bynnag, nodwyd bod ymweliad wedi digwydd wedi hynny ond 3 diwrnod y tu allan i'r terfyn amser.

9. Nifer a chanran y Cynlluniau Gofal a Chymorth (Rhan 6) a oedd wedi'u sefydlu erbyn dyddiad y lleoliad cyntaf a'r cynlluniau cyfredol a oedd ar gael ar gyfer yr adolygiad.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 66.7%

- Bu 6 lleoliad newydd ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal yn ystod y chwarter hwn; cofnodwyd mewn 4 (66.7%) cyfarfod adolygu fod gan y plentyn/person ifanc Gynllun Gofal a Chymorth (Rhan 6) wedi'i sefydlu erbyn dyddiad y lleoliad.
- Ar gyfer 2 blentyn/person ifanc ni chafodd y Cynllun Gofal a Chymorth ei sefydlu erbyn dyddiad y lleoliad cyntaf, fodd bynnag, roedd y Cynllun Gofal a Chymorth

wedi'i sefydlu adeg yr adolygiad ar gyfer 1 plentyn; roedd hyn yn gam gweithredu o'r adolygiad ar gyfer y plentyn arall.

- Nododd y Swyddog Adolygu Annibynnol fod angen diweddarau cofnodion y Cynllun Gofal a Chymorth (Rhan 6) ar gyfer 4 plentyn.

Sylwadau: Cadarnheir erbyn hyn bod y Cynllun Gofal a Chymorth ar gyfer 3 phlentyn wedi cael ei ddiweddarau ers yr adolygiad; ar gyfer 1 person ifanc arall mae'r Cynllun Llwybr yn cael ei ddiweddarau a bydd yn disodli'r Cynllun Gofal a Chymorth.

10. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal sydd â Chynllun Parhad wedi'i sefydlu erbyn yr ail adolygiad os na chynlluniwyd ar gyfer dychwelyd adref.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Cynhaliwyd 10 ail adolygiad yn ystod y chwarter hwn, a chofnodwyd ym mhob un o'r 10 (100.0%) adolygiad fod Cynllun Parhad wedi'i gytuno. Mae hyn yn gyson â'r chwarter blaenorol.
- Mewn 5 (7.5%) adolygiad yn ystod y cyfnod hwn cofnododd y Swyddog Adolygu Annibynnol bryderon ynghylch cynnydd y Lleoliad/Cynllun Gofal a Chymorth/Cynllun Parhad.

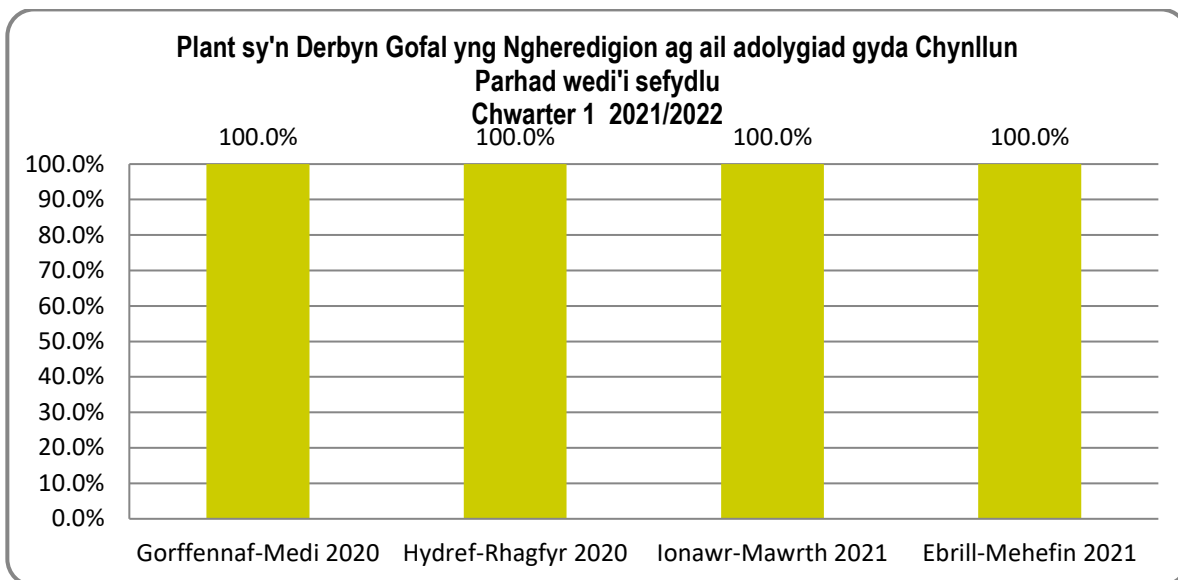
Dyma oedd natur y pryderon:-

- Cofnododd 2 adolygiad fod pryderon ynghylch llithro oherwydd bod cynlluniau ar gyfer y tymor hir heb eu nodi o hyd, ac mae asesiad seicolegol arall wedi cael ei geisio.
- Ar gyfer 1 person ifanc mae'r Gorchymyn Gwarcheidwaeth Arbennig wedi cael ei oedi ac mae newidiadau i'r gweithiwr yn golygu bod angen ei ailddechrau.

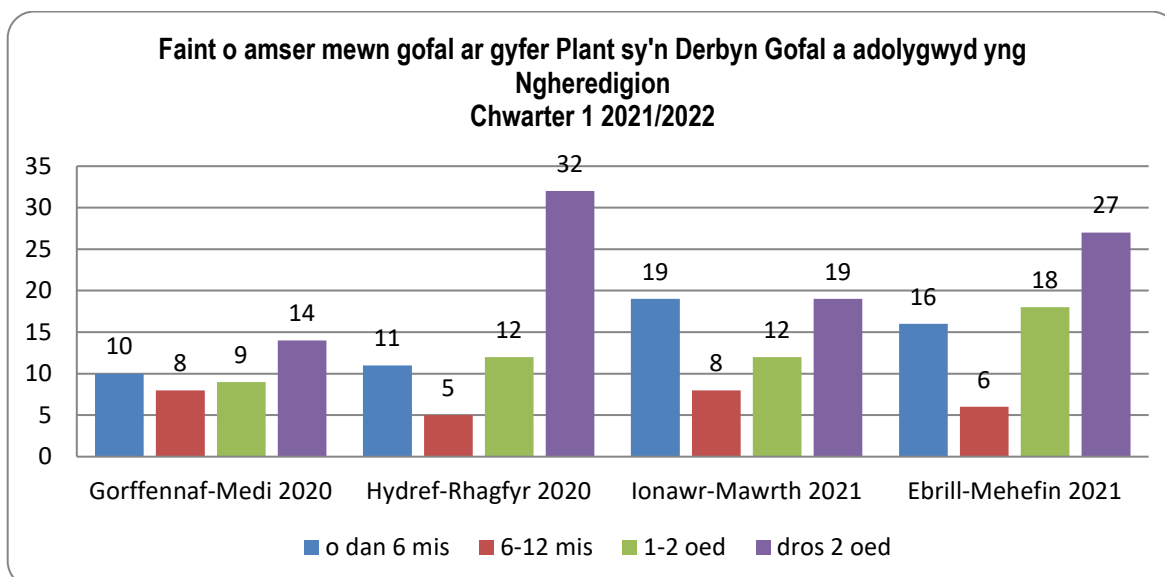
Tudalen 201

10

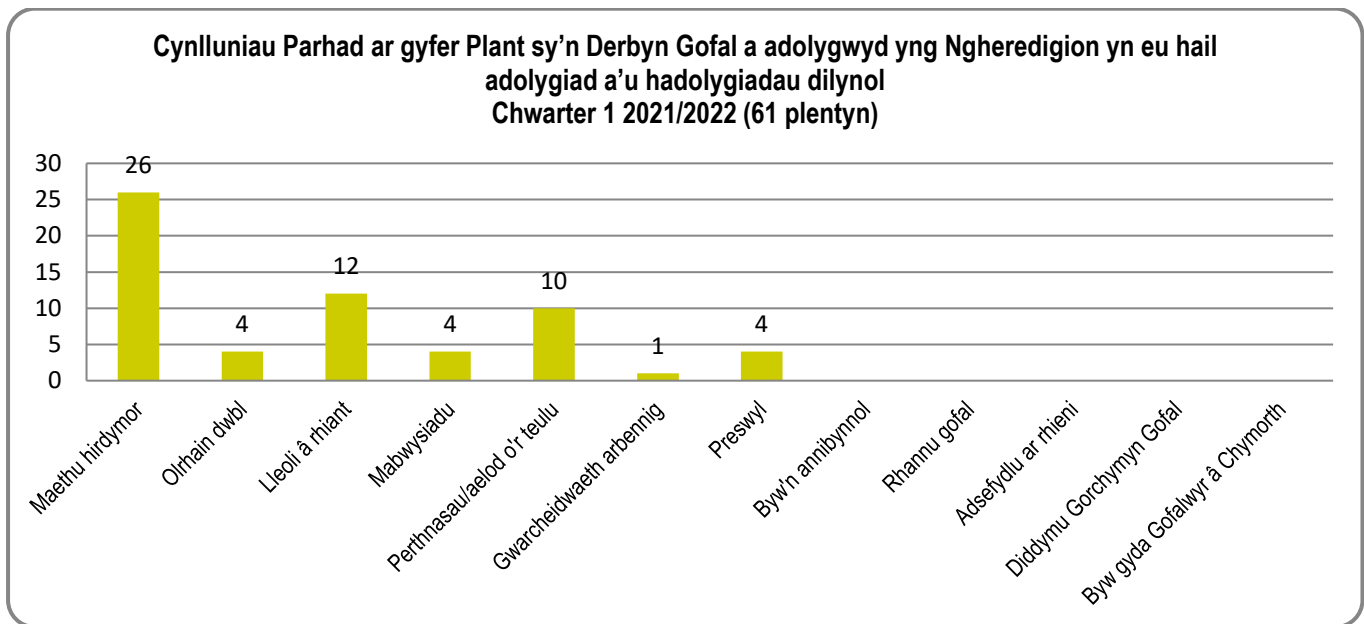
- Mae'r broses fabwysiadu wedi cael ei oedi ar gyfer 1 person ifanc oherwydd bod y lleoliad maethu wedi chwalu/plentyn wedi cael ei symud o'i gartref maethu
- Cofnododd adolygiad pellach fod asesiad o nain a thaid heb fod yn llwyddiannus ac erbyn hyn mae gofalwr maeth wedi mynegi diddordeb mewn mabwysiadu'r plentyn/person ifanc.

11. Faint o amser mewn gofal:

12. Natur y Cynlluniau Parhad:

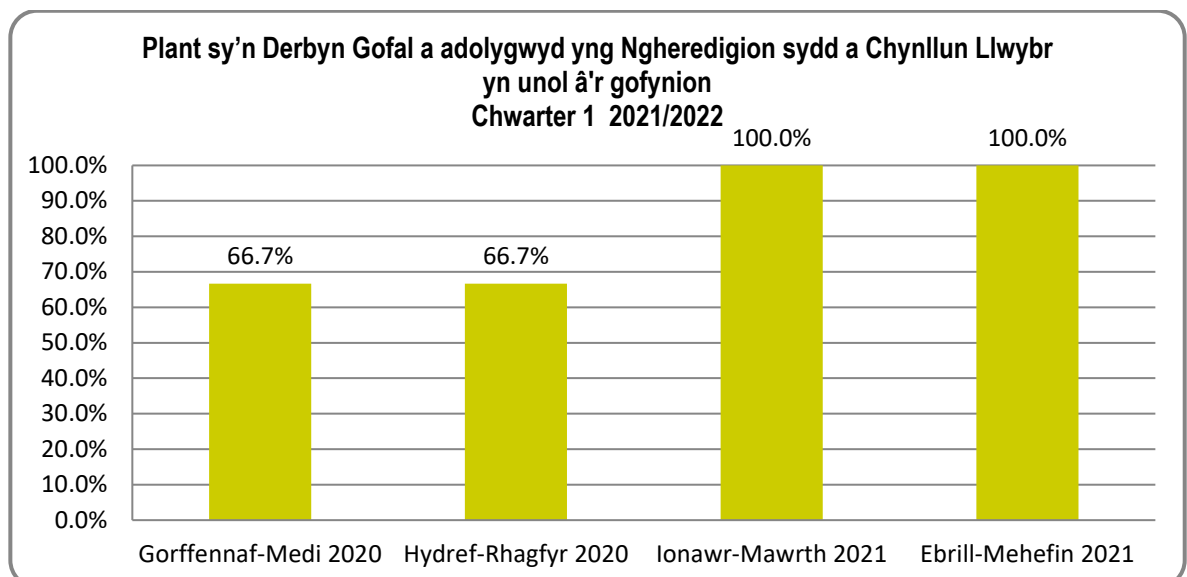
13. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a gafodd ofal seibiant gan rywun heblaw eu prif ofalwyr.

- Mewn 1 (1.5%) Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal nodwyd bod y plentyn/person ifanc yn cael gofal seibiant gan rywun heblaw ei brif ofalwyr.

14. Nifer a chanran y bobl ifanc gymwys oedd â Chynllun Llwybr yn unol â'r gofynion.

Targed a bennwyd: 100% Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Dyweddodd 6 (100.0%) person ifanc fod Cynllun Llwybr wedi'i sefydlu a bod Ymgynghorydd Personol wedi'i benodi ar eu cyfer.

15. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal (o oedran a lefel dealltwriaeth briodol) sy'n deall y rhesymau pam eu bod yn cael eu gofalu amdanynt.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 98.0%

- Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 51 plentyn/person ifanc oherwydd barnwyd nad oedd 16 o'r plant/pobl ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll i ddeall pam eu bod yn derbyn gofal.
- Roedd 50 (98%) yn y grŵp hwn yn dangos rhyw fath o ddealltwriaeth pam eu bod yn derbyn gofal gan rywun heblaw am eu teuluoedd, o'i gymharu â 100% yn y chwarter blaenorol.
- Cofnododd 1 (2.0%) Adolygiad bod y plentyn yn ymwybodol i raddau beth yw'r cynllun ar ei gyfer a pham nad yw'n gallu byw gyda'i fam.

16. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal (fel y bo'n briodol o ran eu hoedran a'u crebwyll) a oedd yn deall eu Cynlluniau Gofal a Chymorth.

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 51 plentyn/person ifanc oherwydd barnwyd nad oedd 16 o'r plant/pobl ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll, ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Roedd 48 (94.1%) yn y grŵp hwn yn dangos rhyw fath o ddealltwriaeth o'r hyn a oedd yn eu Cynlluniau Gofal a Chymorth (Rhan 6).
- Mewn 3 (5.9%) adolygiad cofnodwyd bod hyn yn aneglur ac yn ddarn o waith a oedd angen ei wneud gyda'r person ifanc.

17. Mesur Cenedlaethol 33: Nifer a chanran yr achosion o symud Plant sy'n Derbyn Gofal.

- Mewn 6 (8.9%) Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal cofnodwyd bod y plentyn/person ifanc wedi symud lleoliad yn ystod y chwarter hwn; o'i gymharu ag 19.0% yn y chwarter blaenorol.

Dyma oedd y rhesymau dros newid y lleoliadau:

- Symudwyd 1 person ifanc oherwydd bod lleoliad maethu wedi chwalu.
- Adolygwyd 1 person ifanc ddwywaith yn ystod y chwarter a nodwyd bod y lleoliad wedi chwalu yn y ddau adolygiad.
- Symudodd 2 person ifanc i fyw gyda ffrind teulu/lleoliad gyda theulu.
- Symudodd 1 person ifanc o leoliad brys i leoliad tymor byr.

18. Nifer a chanran y cynlluniau lleoli (gan gynnwys darpariaeth addysg ac iechyd) yr aseswyd eu bod yn bodloni anghenion Plant sy'n Derbyn Gofal.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Cofnodwyd bod pob un o'r 67 (100.0%) o Gynlluniau Lleoli/Gofal a Chymorth yn bodloni anghenion y plant/pobl ifanc, ac mae hyn yn gyson â'r chwarter blaenorol.

19. Nifer a chanran y pryderon diogelu a nodwyd mewn perthynas â Phlant sy'n Derbyn Gofal yn ystod y chwarter hwn.

- Mewn 2 (3.0%) Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal (ar gyfer yr un person ifanc) nodwyd pryderon diogelu ar gyfer y person ifanc, a chadarnhawyd bod y pryderon yn cael sylw.

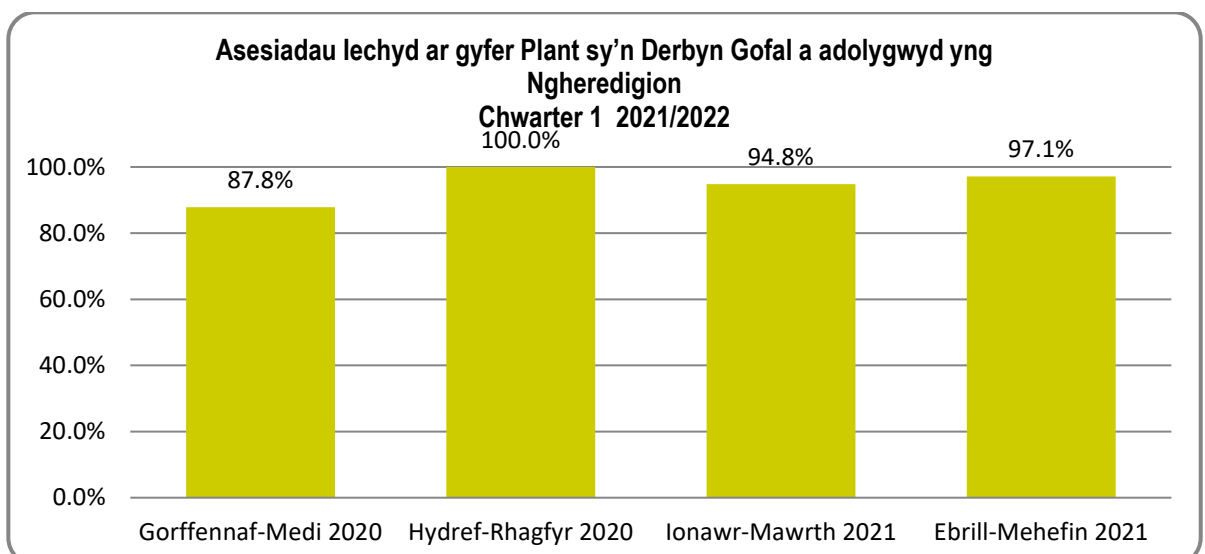
20. Nifer y Plant sy'n Derbyn Gofal a enwir ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

- Nodwyd mewn 5 (7.5%) adolygiad bod y person ifanc wedi'i enwi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

21. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a gafodd Asesiadau Iechyd yn unol â'r gofynion statudol.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 97.1%

- Roedd 65 (97.1%) o'r Plant/Pobl Ifanc sy'n Derbyn Gofal wedi cael asesiad iechyd erbyn eu hadolygiad, o'i gymharu â 94.8% yn y chwarter blaenorol.
- Nid oedd gan 2 (2.9%) o'r Plant/Pobl Ifanc sy'n Derbyn Gofal asesiad iechyd diweddar adeg ei adolygiad.

Sylwadau: Cafodd asesiadau iechyd y ddau blentyn eu cwblhau wedi hynny erbyn 27 Mai; y rheswm am yr oedi oedd oherwydd hysbysiad hwyr i'r Adran Iechyd eu bod yn Blant sy'n Derbyng Gofal.

22. Canran y plant a oedd wedi'u cofrestru gyda deintydd o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl cael eu derbyn i ofal.

Targed a bennwyd: 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Wedi'u cofrestru gyda deintydd

Mae'r data ynghylch y plant/pobl ifanc a oedd wedi'u cofrestru gyda deintydd o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl cael eu derbyn i ofal yn ymwneud â 10 plentyn/person ifanc.

- Cofnodwyd ym mhob un o'r 10 adolygiad (100.0%) bod y plant/pobl ifanc wedi'u cofrestru gyda deintydd o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl dechrau'r lleoliad.

Wedi'u cofrestru gyda deintydd

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 61 plentyn/ person ifanc oherwydd diystyriwyd 6 phlentyn/person ifanc a oedd yn cael eu Hadolygiad Plant sy'n Derbyng Gofal cyntaf er mwyn bodloni gofynion y Mesur Cenedlaethol.

- Roedd 58 (95.1%) o blant a phobl ifanc wedi'u cofrestru gyda deintydd. Mae hyn yn cymharu ag 87.2% yn y chwarter blaenorol.
- Nid oedd 3 (4.9%) o blant a phobl ifanc wedi'u cofrestru gyda deintydd, ac roedd 2 o'r rhain yn iau na 2 flwydd oed.

Sylwadau: Nid yw 2 blentyn wedi'u cofrestru ar hyn o bryd gyda'r deintydd a chânt eu cyfeirio at y Gwasanaeth Deintyddol Cymunedol pan fyddant yn dychwelyd i'r ardal. Cafodd 1 plentyn pellach ei atgyfeirio wedi hynny a'i weld yn dilyn yr adolygiad.

23. Mesur Cenedlaethol 30: Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyng Gofal a oedd wedi cael eu gweld gan ddeintydd o fewn 3 mis ar ôl cael eu derbyn i ofal.

Wedi cael eu gweld gan ddeintydd

Mae'r data ynghylch y plant/pobl ifanc a oedd wedi cael eu gweld gan ddeintydd o fewn 3 mis ar ôl cael eu derbyn i ofal yn ymwneud â 10 blentyn.

- Cofnodwyd mewn 6 adolygiad (60.00%) bod y plentyn/person ifanc wedi cael ei weld gan ddeintydd cofrestredig o fewn 3 mis ar ôl cael ei dderbyn i ofal.

- Cofnodwyd nad oedd 4 (40.0%) o blant a phobl ifanc wedi gweld deintydd o fewn 3 mis o fod yn Blentyn sy'n Derbyn Gofal.

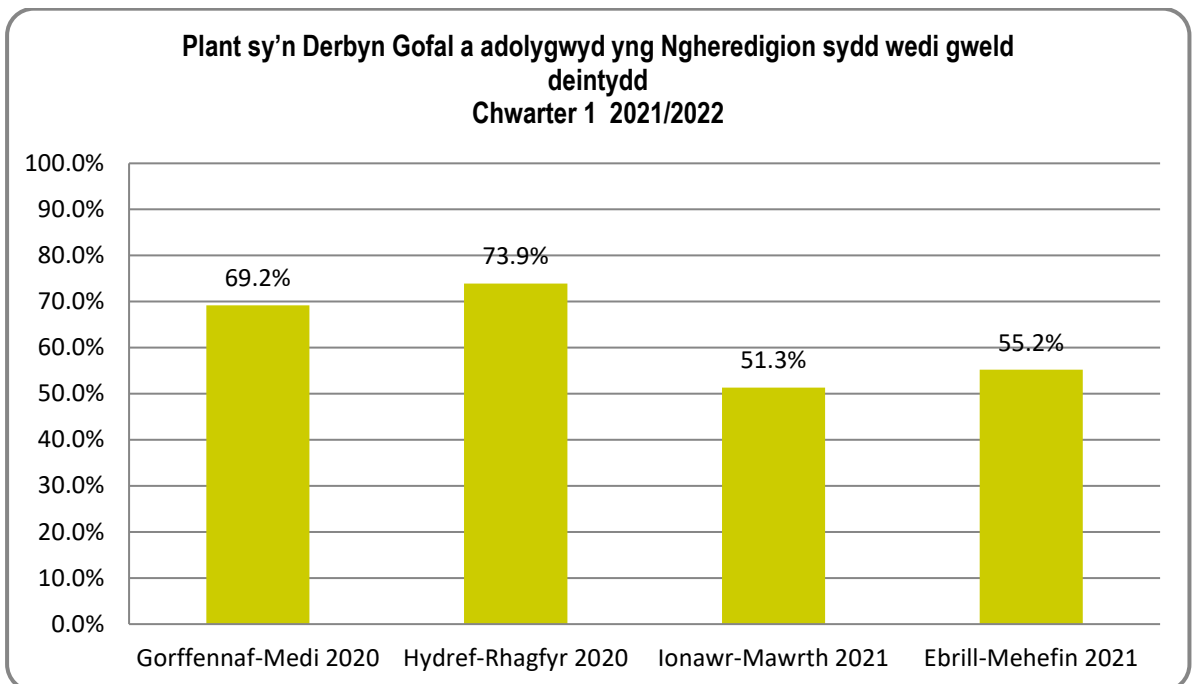
Sylwadau: Pandemig Covid-19 yn parhau. Dim apwyntiadau rheolaidd. Pob un o'r 4 wedi cofrestru gyda deintydd preifat, nid y Gwasanaeth Deintyddol Cymunedol.

Wedi cael eu gweld gan ddeintydd

Targed a bennwyd 90% – Yr hyn a gyflawnwyd 55.2%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 58 o blant/pobl ifanc gan fod 9 plentyn/person ifanc yn iau na 2 oed a/neu'n cael eu Hadolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal cyntaf, ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau uchod er mwyn cyd-fynd â gofynion y Mesur Cenedlaethol.

- Cofnodwyd bod 32 (55.2%) o blant a phobl ifanc wedi gweld deintydd yn y 12 mis blaenorol, o'i gymharu â 51.3% yn y chwarter blaenorol.
- Cofnodwyd nad oedd 26 (44.8%) o blant a phobl ifanc wedi gweld deintydd.

Sylwadau: Pandemig Covid-19 yn parhau: Tim Iechyd Plant sy'n Derbyn Gofal wedi cysylltu â'r Rheolwr Gwasanaeth ar gyfer y Gwasanaeth Deintyddol Cymunedol i fynegi pryder nad yw plant sy'n derbyn gofal wedi cael apwyntiadau

rheolaidd am fwy na 12 mis. Ymateb y Gwasanaeth Deintyddol Cymunedol yw bod canllawiau Llywodraeth Cymru yn nodi nad ydynt yn cynnig apwyntiadau rheolaidd, ond os bernir bod angen triniaeth bydd yn cael ei darparu. Nodwyd os oes angen gweld Plentyn sy'n Derbyn Gofal gellir cysylltu â'r clinig. Caiff pob aelod o staff wybod os ydynt yn derbyn galwad ffôn ac mae'r plentyn yn Blentyn sy'n Derbyn Gofal dylid gwneud apwyntiad iddynt gyda'r clinig priodol.

24. Mesur Cenedlaethol 31: Canran y Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd wedi'u cofrestru â Meddyg Teulu o fewn 10 niwrnod gwaith ar ôl dechrau yn y lleoliad.

- Mewn 8 (80.0%) adolygiad cofnodwyd bod y plentyn wedi'i gofrestru gyda darparwr gwasanaethau meddygol cyffredinol o fewn 10 niwrnod gwaith ar ôl dechrau'r lleoliad.
- Adroddodd 2 (20.0%) adolygiad fod y cam gweithredu hwn yn parhau heb ei weithredu a bod hyn yn gam y cytunwyd arno o'r Adolygiad.

Sylwadau: Cynghorodd y Nyrs Iechyd Plant sy'n Derbyn Gofal fod y 2 blentyn yma wedi cael eu cofrestru wedi hynny gyda Meddyg Teulu yn ardal eu lleoliad. Roeddent wedi cofrestru gyda Meddyg Teulu adeg yr adolygiad, ond nid gyda Meddyg Teulu lleol.

25. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd wedi'u cofrestru gyda Meddyg Teulu.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Roedd pob un o'r 67 (100.0%) o blant a phobl ifanc wedi'u cofrestru gyda Meddyg Teulu, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.
- Roedd 61 (96.8%) o blant wedi cael eu holl frechiadau angenrheidiol.
- Roedd 2 (3.2%) blentyn yn hwyr yn derbyn eu brechiadau, fodd bynnag, cadarnhawyd bod trefniadau wedi'u gwneud i'r ddau berson ifanc gael eu brechu.

Cafodd 4 adolygiad eu diystyru yn yr hafaliad oherwydd roedd y rhiant yn gwrthod caniatáu i'r plentyn gael ei frechu.

26. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal yr aseswyd eu bod angen cymorth gan Wasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS) a gafodd eu hatgyfeirio ac a dderbyniodd asesiad/gwasanaeth.

Targed: 50%

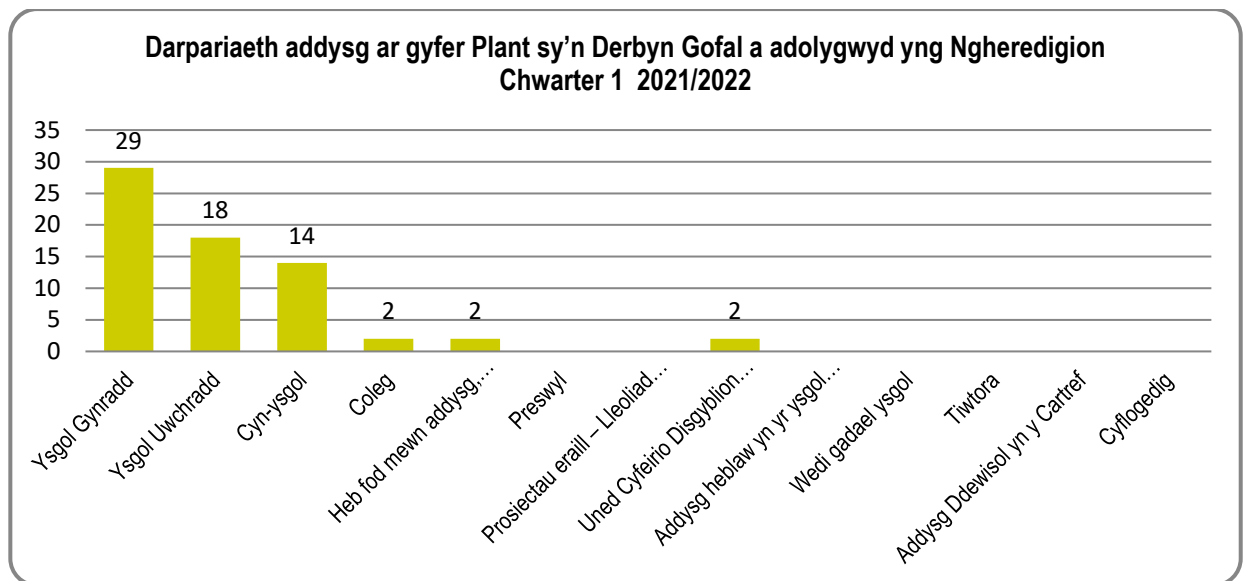
Gwir Berfformiad

- Mewn 5 (7.5%) Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal cofnodwyd bod y plentyn/person ifanc wedi'i atgyfeirio i CAMHS, a chadarnhawyd ym mhob un o'r 5 adolygiad bod yr atgyfeiriad wedi cael ei dderbyn ar gyfer y plentyn/person ifanc.
- Cofnododd 1 adolygiad pellach fod gwasanaeth yn cael ei ddarparu i berson ifanc a gafodd ei atgyfeirio yn flaenorol.
- Mewn 64 (97.0%) adolygiad, cofnodwyd bod iechyd meddwl/emosiynol y plant/pobl ifanc wedi'i ystyried yn yr Asesiad Iechyd a/neu wrth drafod yn y cyfarfod.
- Mewn 2 (3%) adolygiad, cofnodwyd bod iechyd meddwl/emosiynol y plant/pobl ifanc wedi'i ystyried yn yr Asesiad Iechyd a/neu wrth drafod yn y cyfarfod.
- Mewn 1 adolygiad cofnodwyd bod y plentyn/person ifanc yn rhy ifanc, felly cafodd hwn ei ddiystyru yn y ffigurau.

27. Natur y ddarpariaeth addysg:

Yn ystod y chwarter dan sylw, dyma oedd y ddarpariaeth addysg ar gyfer y plant a'r pobl ifanc a adolygwyd:

Darpariaeth addysg	
Disgyblion ysgol gynradd	29
Disgyblion ysgol uwchradd	18
Plant cyn-ysgol	14
Coleg	2
Heb fod mewn addysg, gwaith na hyfforddiant (NEET)	2
Preswyl	
Prosiectau eraill – Lleoliad Gwaith Arbenigol	
Uned Cyfeirio Disgyblion (PRU)	2
Addysg heblaw yn yr ysgol (EOTAS)	
Wedi gadael ysgol	
Tiwtora	
Addysg Ddewisol yn y Cartref	
Cyflogedig	
Cyfanswm	67

28. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal oedran ysgol oedd â Chynllun Addysg Personol o fewn 20 diwrnod ysgol ar ôl cael eu derbyn i ofal neu ar ôl dechrau mewn ysgol newydd.

Targed a bennwyd 70% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 45 plentyn/person ifanc a oedd dros yr oedran statudol i ddechrau ysgol, ac felly'n gymwys i gael Cynllun Addysg Personol.

- Roedd gan 45 (100.0%) o'r plant a phobl ifanc dros yr oedran statudol i ddechrau ysgol Gynllun Addysg Personol cyfredol.
 - Mewn 4 (100.0%) adolygiad cofnodwyd bod y Cynllun Addysg Personol wedi'i gwblhau o fewn 20 diwrnod ysgol ar ôl cael eu derbyn i ofal, neu o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl symud i ysgol newydd yn unol â'r gofynion.
 - Mewn 41 (100.0%) adolygiad cofnodwyd bod gan y person ifanc Gynllun Addysg Personol cyfredol.

- Roedd gan 11 (23.4%) o blant a phobl ifanc a oedd yn mynd i'r ysgol/coleg anghenion dysgu ychwanegol wedi'i gydnabod.

- Mewn 16 (35.6%) adolygiad daethpwyd i'r casgliad bod y plant/pobl ifanc a oedd yn mynd i'r ysgol/coleg yn tangyflawni o ran eu haddysg. Ym mhob un o'r 16 (100.0%) adolygiad cofnodwyd bod y bobl ifanc yn cael cymorth.

- Mewn 7 (100.0%) adolygiad nodwyd bod y ddarpariaeth addysg wedi'i sefydlu pan ddechreuodd y lleoliad.

- Ni chofnodwyd mewn unrhyw adolygiad bod y plentyn/person ifanc heb fod mewn addysg am gyfnod wrth aros am le mewn ysgol.

29. Mesur Cenedlaethol 32: Canran y Plant sy'n Derbyn Gofal sydd wedi symud i ysgol arall, ac eithrio trefniadau pontio

Targed a bennwyd 0% – Yr hyn a gyflawnwyd 0.0%

- Mewn 0 (0.0%) adolygiad cofnodwyd bod y plentyn/person ifanc wedi symud i ysgol arall ac nad oedd yn symud yn sgil pontio, o'i gymharu â 5.9% yn y chwarter blaenorol.

30. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a gafodd eu gwahardd o'r ysgol

Targed a bennwyd 12% yn cael gwaharddiad dros dro – Yr hyn a gyflawnwyd 2.2%
Targed a bennwyd 1% yn cael gwaharddiad parhaol – Yr hyn a gyflawnwyd 0.0%

- Mewn 1 adolygiad (2.2%) adroddwyd bod y person ifanc wedi'i wahardd o'r ysgol dros dro yn ystod y cyfnod adolygu. Mae hyn yn cymharu ag 0% yn y chwarter blaenorol.
- Ni adroddwyd mewn unrhyw adolygiad (0.0%) fod y person ifanc wedi'i wahardd yn barhaol o'r ysgol, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.

Dyma'r gwaharddiadau yn ystod y chwarter hwn. -

- 21 sesiwn – 10.5 diwrnod
- 7 sesiwn – 3.5 diwrnod
- 7 sesiwn – 3.5 diwrnod

ADRAN TRI

YMGYNGHORI A CHYFRANOGI

1. Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd yn ddigon hen ac yn meddu ar ddigon o grebwyll fel bod Gweithiwr Cymdeithasol wedi gallu ymgynghori â hwy neu roeddent yn bresennol yn eu cyfarfod adolygu

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 98.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 51 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 16 adolygiad nad oedd y plant/pobl ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll i fod yn rhan o'r broses ymgynghori, er bod 2 o'r rhain wedi bod yn bresennol yn yr adolygiad.

- Cofnodwyd mewn 50 (98.0%) Adolygiad fod ymgynghori wedi digwydd.
- Cofnododd 1 (2.0%) adolygiad nad oedd unrhyw ymgynghori wedi digwydd oherwydd bod Gofalwr wedi gwrthod cael Ymgynghoriad/Eiriolwr ar gyfer y person ifanc.

Dadansoddiad o'r ymgynghori

Bu 21 plentyn/person ifanc yn bresennol yn eu cyfarfod adolygu drwy Teams. Roedd 29 plentyn/person ifanc wedi cwblhau papurau ymgynghori a/neu roedd gweithwyr proffesiynol, rhieni, gofalwyr neu eiriolwyr wedi'u cynrychioli yno.

- Nid oedd gan y Swyddog Adolygu Annibynnol gysylltiad uniongyrchol ag unrhyw blentyn/person ifanc yn ystod y cyfnod adolygu y tu allan i'r cyfarfod adolygu.

2. Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y plant a oedd yn gwybod am eu hawl i gael Gwasanaeth Eirioli/Cynllun Ymwelydd Annibynnol

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 98.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 50 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 17 adolygiad nad oedd y plant/pobl ifanc a adolygwyd yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll i gael gwybod am eu hawl i gael Eiriolwr/Cynllun Ymwelydd Annibynnol, ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Hysbyswyd 49 (98.0%) o blant/pobl ifanc am eu hawl i gael Eiriolwr/Cynllun Ymwelydd Annibynnol a gwnaethpwyd atgyfeiriad.
- Mewn 1 (2.0%) adolygiad cofnodwyd nad oedd y plentyn/person ifanc yn ymwybodol o'r Gwasanaeth Eirioli.

3 **Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y plant a gafodd wybod am y drefn gwyno**

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 97.7%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 44 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 23 adolygiad nad oedd y plentyn/person ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll, felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Roedd 43 (97.7%) o blant/pobl ifanc yn gwybod am y drefn gwyno, o'i gymharu â 97.4% yn y chwarter blaenorol.
- Roedd angen i'r Gweithiwr Cymdeithasol roi gwybod i 1 (2.3%) plentyn/person ifanc am y drefn gwyno.

4 **Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y rhieni y bu i'r Gweithiwr Cymdeithasol ymgynghori â hwy cyn yr adolygiad neu a fu'n bresennol yn y cyfarfod adolygu**

Targed a bennwyd 80% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 64 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 3 adolygiad nad oedd y rhieni yn rhan o'r broses adolygu statudol, ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Cwblhaodd 64 (100.0%) o rieni bapurau ymgynghori neu roeddent wedi cwrdd neu siarad â'r Swyddog Adolygu Annibynnol cyn a/neu ar ôl y cyfarfod adolygu, a/neu roeddent wedi bod yn bresennol yn y cyfarfod adolygu eu hunain, a/neu roedd gweithwyr proffesiynol wedi'u cynrychioli yno.

Dadansoddiad o'r ymgynghori

Cafodd papurau ymgynghori eu hanfon allan ar gyfer 64 adolygiad.

Mewn 51 adolygiad cadarnhawyd bod y rhieni'n bresennol, neu wedi siarad â'r Swyddog Adolygu Annibynnol dros y ffôn cyn a/neu ar ôl yr adolygiad.

5 **Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y gofawyr maeth y bu i'r Gweithiwr Cymdeithasol ymgynghori â hwy neu a fu'n bresennol yng nghyfarfod adolygu'r plentyn**

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 55 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 12 adolygiad bod y plentyn wedi'i leoli â rhiant neu roedd yn byw'n annibynnol, felly diystyriwyd yr adolygiadau hyn yn y ffigyrau.

- Cwblhaodd 55 (100.0%) o ofawyr maeth bapurau ymgynghori a/neu buont yn bresennol yn yr adolygiadau yn ystod y cyfnod hwn.

6 Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y Cynrychiolwyr Iechyd a fu'n bresennol mewn adolygiad neu a anfonodd adroddiad.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Mewn 67 (100.0%) adolygiad cadarnhawyd bod gwybodaeth am iechyd ar gael ar gyfer y cyfarfod.

7. Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y cynrychiolwyr ysgol a fu'n bresennol mewn Adolygiad neu a anfonodd adroddiad.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Mewn 54 (100.0%) Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal roedd rhywun o'r ysgol yn bresennol neu wedi darparu adroddiad ysgrifenedig, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.

8. Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y Dogfennau Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal a gwblhaodd y Gweithiwr Cymdeithasol cyn yr adolygiad.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 64.2%

- Mewn 43 (64.2%) Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal cadarnhawyd bod y Gweithiwr Cymdeithasol wedi cwblhau'r ddogfen Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal cyn yr adolygiad o'i gymharu â 72.4% yn y chwarter blaenorol.
- Mewn 24 (35.8%) Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal cadarnhawyd nad oedd y Gweithiwr Cymdeithasol wedi cwblhau'r ddogfen Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal cyn yr adolygiad; ac nid yw 15 o'r dogfennau hyn wedi'u cwblhau o hyd.

Sylwadau: Mae hyn oherwydd problemau staffio o fewn y Tîm Gwaith Cymdeithasol. Mae mesurau yn cael eu rhoi yn eu lle i roi sylw i'r broblem hon.

ADRAN PEDWAR: PROTOCOL DATRYS PROBLEMAU

Ni weithredodd y Swyddog Adolygu Annibynnol y Protocol Datrys Problemau ar gyfer unrhyw blentyn yn ystod y cyfnod hwn.

Er y nodwyd nad oedd adolygiadau canol cyfnod yn cael eu cynnal, lle bo angen, roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn dwyn adolygiadau ymlaen pan oedd pryderon.

ADRAN PUMP GWERTHUSO

Nid oedd y wybodaeth hon ar gael ar gyfer y chwarter hwn.

ADRAN CHWECH

CYNLLUNIAU LLWYBR

Ar gyfer pobl dros 16 oed a heb fod yn Blant sy'n Derbyn Gofal/pobl dros 18 oed sydd wedi gadael gofal

Cynhaliwyd 15 Adolygiad o Gynlluniau Llwybr yn ystod y chwarter hwn.

1 Dangosydd Perfformiad: Canran yr Adolygiadau o Gynlluniau Llwybr a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser

- Cynhaliwyd 12 (80.0%) Adolygiad o Gynlluniau Llwybr o fewn y terfynau amser, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.
- Cynhaliwyd 3 (20.0%) Adolygiad o Gynlluniau Llwybr y tu allan i'r terfynau amser. Y rhesymau a gofnodwyd oedd: -
 - Caniatáu i'r person ifanc fod yn bresennol
 - Er mwyn i'r Adolygiad o'r Cynllun Llwybr gyd-fynd ag Adolygiad o Leoliad Coleg
 - Cam-gyfathrebu o ran y dyddiad a'r amser

2 Dangosydd Perfformiad: Canran y bobl ifanc ag Ymgynghorydd Personol/Gweithiwr Cymdeithasol dynodedig.

- Ym mhob un o'r 15 (100%) adolygiad nodwyd bod gan yr holl bobl ifanc Ymgynghorydd Personol a/neu Weithiwr Cymdeithasol dynodedig.

3 Dangosydd Perfformiad: Canran y Cofnodion Adolygiad o Gynlluniau Llwybr a oedd wedi'u cwblhau erbyn y cyfarfod

- Roedd y cofnod adolygu wedi'i gwblhau erbyn y cyfarfod ar gyfer 15 (100%) o Adolygiadau o Gynlluniau Llwybr, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.

4 Dangosydd Perfformiad: Canran y bobl ifanc yr ymgynghorwyd â hwy ar gyfer y cyfarfod Adolygiad Plant sy'n Derbyn Gofal

- Cadarnhaodd bob un o'r 15 (100%) adolygiad fod barn y plentyn/person ifanc wedi cael ei chynrychioli yn yr adolygiad a/neu ei fod wedi yn bresennol yn yr adolygiad.

- 5 Dangosydd Perfformiad: Canran y bobl ifanc a oedd yn bresennol yn eu Cyfarfod Adolygu.**
- Cofnododd 8 (53%) adolygiad fod y person ifanc wedi mynychu ei adolygiad, cofnododd 1 (7%) adolygiad pellach bod y person ifanc wedi mynychu am gyfnod byr iawn.
 - Mewn 6 (40%) adolygiad cofnodwyd na fu'r person ifanc yn bresennol yn yr adolygiad.
- 6 Dangosydd Perfformiad: Canran y Cynlluniau Llwybr oedd wedi bodloni anghenion y person ifanc**
- Ym mhob un o'r 15 (100%) adolygiad cadarnhawyd bod y Cynllun Llwybr yn bodloni anghenion y person ifanc.
- 7 Dangosydd Perfformiad: Canran y Cynlluniau Llwybr a ddiweddarwyd cyn gadael gofal/pen-blwydd yn 18 oed**
- Nid oedd unrhyw bobl ifanc yn y categori angen i'w Gynllun Llwybr gael ei ddiweddarau cyn i'r person ifanc adael gofal/ei ben-blwydd yn 18 oed.
- 8 Gwerthuso – Nid oedd y wybodaeth hon ar gael ar gyfer y chwarter hwn.**

ADRAN SAITH

LLEOLIADAU PRESWYL AR GYFER PLANT NAD YDYNT YN BLANT SY'N DERBYN GOFAL

Ni chynhaliwyd unrhyw adolygiadau o leoliadau preswyl ar gyfer plant nad ydynt yn Blant sy'n Derbyng Gofal yn ystod y cyfnod dan sylw.

ADRAN WYTH

SEIBIANNAU RHEOLAIDD

Cynhaliwyd 1 Adolygiad o Seibiant Rheolaidd yn ystod y chwarter hwn.

1 Dangosydd Perfformiad: Canran yr Adolygiadau o Seibiant Rheolaidd a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser statudol

- Ni chynhaliwyd yr adolygiad hwn o fewn y terfynau amser oherwydd pryderon diogelu ynghylch Lleoliad y Tu Allan i'r Sir; cafodd y lleoliad ei atal dros dro yn y cyfleuster hwn tra bo'r broses ddiogelu yn mynd rhagddi.

2 Dangosydd Perfformiad: Canran yr ymweliadau statudol â phlant mewn lleoliadau Seibiant Rheolaidd a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser gofynnol

- Cofnodwyd bod yr ymweliadau statudol wedi'u cynnal o fewn y terfynau amser ar gyfer yr adolygiad hwn.

3 Dangosydd Perfformiad: Canran y bobl ifanc yr ymgynghorwyd â hwy/a fynychodd y Cyfarfod Adolygu

- Cofnodwyd yn yr adolygiad bod y person ifanc wedi'i gynrychioli/wedi mynychu'r cyfarfod adolygu.

4 Dangosydd Perfformiad: Canran y rhieni yr ymgynghorwyd â hwy ar gyfer y Cyfarfod Adolygu

- Cofnodwyd bod y rhiant naill ai wedi mynychu/wedi'i gynrychioli/wedi yn y cyfarfod adolygu.

5 Dangosydd Perfformiad: Canran y Gofalwyr Maeth yr ymgynghorwyd â hwy ar gyfer y Cyfarfod Adolygu

- Cofnodwyd bod y Gofalwyr naill ai wedi mynychu/wedi'u cynrychioli yn yr adolygiad.

Tudalen 218

27

ADRAN NAW

SEIBIANNAU BYR

Ni chynhaliwyd unrhyw Adolygiadau o Seibiannau Byr yn ystod y cyfnod dan sylw.

ADRAN DEG ADOLYGIADAU O OFALWYR MAETH

Cynhaliwyd 7 Adolygiad o Ofalwyr Maeth yn ystod y cyfnod dan sylw.

1 Dangosydd Perfformiad: Nifer a chanran yr Adolygiadau o Ofalwyr Maeth a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser statudol

- Cynhaliwyd 2 (29%) Adolygiad o Ofalwyr Maeth o fewn y terfynau amser.
- Cynhaliwyd 5 (71%) Adolygiad o Ofalwr Maeth y tu allan i'r terfynau amser oherwydd absenoldeb Cadeirydd Annibynnol.

2 Dangosydd Perfformiad: Canran yr ymgynghoriadau a dderbyniwyd oddi wrth y Gweithiwr Cymdeithasol Plant sy'n Derbyn Gofal

- Cadarnhaodd 7 (100%) Adolygiad o Ofalwyr Maeth bod yr ymgynghoriad wedi cael ei darparu gan y Gweithiwr Cymdeithasol Plant sy'n Derbyn Gofal.

3 Dangosydd Perfformiad: Canran yr ymgynghoriadau a dderbyniwyd oddi wrth blant

- Cadarnhaodd 4 (66%) Adolygiad o Ofalwyr Maeth fod yr ymgynghoriadau wedi cael eu derbyn gan y plant.

4 Dangosydd Perfformiad: Canran yr Adroddiadau gan Weithwyr Cymdeithasol sy'n Goruchwyllo a dderbyniwyd

- Derbyniwyd adroddiad gan y Gweithiwr Cymdeithasol sy'n Goruchwyllo ar gyfer pob un o'r 7 (100%) adolygiad.

5 Dangosydd Perfformiad: Canran yr Adolygiadau oedd wedi gallu gwneud yr hyn y bwriadwyd iddynt wneud

- Cadarnhawyd bod pob un o'r 7 (100.0%) adolygiad wedi gallu gwneud yr hyn y bwriadwyd iddynt ei wneud.

6 Dangosydd Perfformiad: Canran y lefel o fodlonrwydd o ran y gwasanaeth a dderbyniwyd gan y Gwasanaeth Lleoli Teuluoedd

- Nododd 6 (86%) adolygiad fod y Gofalwyr Maeth yn 'fodlon iawn' â'r gwasanaeth a dderbyniwyd gan y Gwasanaeth Lleoli Teulu.

Tudalen 220

29

- Nododd 1 (14%) adolygiad fod y Gofalwr Maeth o'r farn bod gwasanaeth y Gwasanaeth Lleoli Teulu yn 'anfoddfaol'; nodwyd bod hyn oherwydd bod yr Adolygiadau heb gael eu cynnal yn flynyddol, ac ni chafwyd goruchwyliaeth reolaidd.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council**ADRODDIAD I'R :** Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach**DYDDIAD:** **16 Rhagfyr 2021****LLEOLIAD:** Dros Zoom**TEITL:** **Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2019-20****PWRPAS YR ADRODDIAD** **Adroddiad i'r Pwyllgor ar berfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion am y flwyddyn 2019 - 2020 yn unol â'r fframwaith mesur perfformiad ar gyfer awdurdodau lleol.****RHESWM PAHAM Y BU I GRAFFU OFYN AM Y WYBODAETH** **Diweddarau Aelodau****CEFNDIR:**

Nodir yr hyn sy'n ofynnol yn Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn Rhan 8 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol & Lles (Cymru) 2014 o dan 'Cod Ymarfer Rôl Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol'.

Nod yr Adroddiad Blynyddol yw creu darlun cyflawn o Adran y Gwasanaethau Cymdeithasol yng Ngheredigion gan hefyd ddarparu adborth amserol ar brosesau cynllunio a chyllido. Mae'r adroddiad ar gyfer blwyddyn 2019 - 2020 yn un hanesyddol yn sgil dechrau Covid 19 ym mis Mawrth 2020. Bu i Lywodraeth Cymru ymestyn y cyfnod amser ar gyfer cwblhau'r adroddiad yn sgil yr angen i swyddogion ffocysu ar ddarparu gwasanaethau hanfodol yn ystod y Pandemig. Yn ogystal nid oedd y gofynion gymaint ar Gynghorau i ddarparu gwybodaeth perfformiad ac adlewyrchir hyn yn yr adroddiad.

Strwythur a Chynnwys

Ar ôl ymgymryd â swydd Cyfarwyddwr Statudol dros dro am Wasanaethau Cymdeithasol ym mis Tachwedd 2019 cwblhawyd yr adroddiad gan D Pritchard Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Porth Gofal a Dirprwy Gyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mae'r adroddiad yn disgrifio sut y mae Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Ceredigion wedi perfformio yn ystod y flwyddyn (2019 - 2020) yng nghyd-destun newidiadau mawr yn yr amgylchedd gwaith. Bydd yr adroddiad hefyd yn nodi'r blaenoriaethau ar gyfer 2020-2021 gan ystyried fod y Pandemig yn parhau i fod yn ddylanwad mawr ar y modd y caiff y gwasanaeth ei ddarparu.

Tudalen 222

Caiff yr adroddiad ei ddefnyddio gan Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) er mwyn bod yn sail i'w harfarniad annibynnol o'r gwasanaeth yng Ngheredigion a'u gwaith harchwilio.

**LLESIANT
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL**

**Oes Asesiad Effaith Integredig
wedi ei gwblhau? Na**

**Os nad oes AEI nodwch pam -
Adroddiad er gwybodaeth yn
unig.**

Crynodeb:

Hirdymor:

Integreiddio:

Cydweithio:

Cynnwys:

Atal:

ARGYMHELLIAD

Adroddiad er gwybodaeth a thrafodaeth yn unig.

RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD:

Amherthnasol

Enw Cyswllt:

Donna Pritchard

Swydd:

Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Porth Gofal

Dyddiad yr Adroddiad:

1 Tachwedd 2021

Acronymau:

2019-20

Cyngor Sir Ceredigion

Donna Pritchard

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Caru Love
Ceredigion

**Gwasanaethau
Cymdeithasol
Ceredigion –
Adroddiad Blynyddol
y Cyfarwyddwr
Statudol**

1. Cyflwyniad	3
Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Porth Ceredigion	5
2. Crynodeb o'r perfformiad	6
Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu	6
Crynodeb o'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd	9
3. Sut y mae pobl yn siapio ein gwasanaethau?	14
Yr Wythnos Genedlaethol Diogelu	14
Strategaeth Anableddau Dysgu 2018-2023.....	15
Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod	15
Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Ceredigion.....	16
Gweithgaredd â ffocws Arolygiaeth Gofal Cymru o ran diogelu	18
Cwynion a chanmoliaeth	19
4. Hybu a gwella llesiant y rheini yr ydym yn eu cynorthwyo	26
Beth yr oeddem yn bwriadu ei wneud y llynedd?.....	26
I ba raddau y bu inni lwyddo i weithio tuag at gyflawni'r blaenoriaethau hyn?	27
Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?.....	33
5. Sut yr ydym yn gwneud yr hyn yr ydym yn ei wneud	34
Sut yr ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu Gofal Cymdeithasol.....	34
Ein hadnoddau ariannol a sut yr ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol	38
Gwaith partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd	39
6. Cael gfael ar fwy o wybodaeth a dogfennau allweddol	43

1. Cyflwyniad

Yn rhinwedd fy rôl fel Cyfarwyddwr Interim y Gwasanaethau Cymdeithasol rhwng mis Hydref 2019 a mis Mawrth 2020, mae'n bleser gennyf gyflwyno Adroddiad Blynyddol 2019-20 Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yma yng Ngheredigion. Yn ystod y cyfnod hwn, daeth rhai cyfleoedd cyffrous i'n rhan i fod ar flaen y gad o ran newidiadau trawsnewidiol yn y sector, ac mae wedi bod yn bleser cydweithio â gweithwyr proffesiynol mor ymroddedig ar draws ein gweithlu ac

y mhlith ein partneriaid. Mae'r cyfnod hwn wedi bod yn her eithriadol inni i gyd, yn ariannol, yn ddiwylliannol, yn emosiynol ac yn broffesiynol. O'r dechrau'n deg, rhaid imi gydnabod ymrwymiad yr holl staff Gofal Cymdeithasol, a diolch iddynt am gynorthwyo'r bobl yr ydym yno i'w gwasanaethu ac am eu hymroddiad iddynt.

Yn yr adroddiad blynyddol hwn, fy nod yw gwerthuso perfformiad yr Awdurdod Lleol o ran y modd y bu iddo gyflawni'i swyddogaethau Gwasanaethau Cymdeithasol ym mlwyddyn ariannol 2019-2020. Fodd bynnag, ni allaf ond cyfeirio at effaith COVID-19 ar y gwasanaethau gofal cymdeithasol. Dechreuodd y pandemig gael effaith sylweddol yn lleol ac yn genedlaethol o ddiwedd mis Mawrth, ac rwy'n sicr y bydd Adroddiad Blynyddol 2020-2021 yn rhoi trosolwg manwl ar y modd y cafodd y gwasanaethau Gofal Cymdeithasol eu rheoli drwy gydol y cyfnod hwn. Serch hynny, mae hyn wedi effeithio ar ein gallu i ddarparu gwybodaeth benodol ar gyfer yr adroddiad hwn, ac rwyf wedi sicrhau ein bod yn darparu'r wybodaeth sydd ar gael i ddangos sut y cafodd y canlyniadau llesiant y cytunwyd arnynt yng Ngheredigion eu cyflawni.

Diffinnir cynnwys yr adroddiad blynyddol yn Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (Deddf 2014) o dan y Cod Ymarfer ar Swyddogaeth y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n peri iddi fod yn ofynnol i'r adroddiad blynyddol nodi sut y mae'r Awdurdod Lleol wedi bod yn mynd ati i gyflawni safonau ansawdd y canlyniadau llesiant.

Yr wyth canlyniad llesiant yw:

- Sicrhau hawliau a hawlogaethau
- Iechyd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol
- Amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod
- Addysg, hyfforddiant a gweithgareddau hamdden
- Perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol
- Cyfraniad a wneir at y gymdeithas
- Llesiant cymdeithasol ac economaidd
- Addasrwydd llety preswyl

Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol o ran y canlyniadau llesiant yw:

- Gweithio gyda phobl i ddiffinio ac i gydgyhyrchu canlyniadau llesiant personol y mae pobl am eu cyflawni
- Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn ac i hybu iechyd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol pobl
- Cymryd camau i amddiffyn ac i ddiogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
- Annog a chynorthwyo pobl i ddysgu, i ddatblygu ac i fod yn rhan o'r gymdeithas
- Cynorthwyo pobl i feithrin ac i gynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
- Gweithio gyda phobl a'u cynorthwyo i sicrhau llesiant economaidd gwell, i gael bywyd cymdeithasol, ac i fyw mewn llety addas sy'n ateb eu gofynion

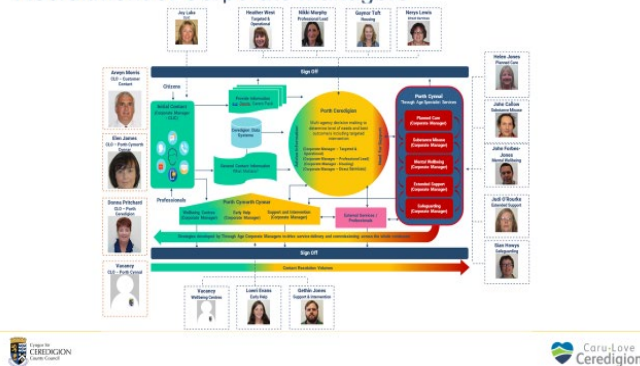
Cafodd yr adroddiad hwn ei ysgrifennu ar gyfer cynulleidfa eang, gyda'r bwriad iddo fod ar gael i bawb. Pan fu imi fynd ati i baratoi'r adroddiad hwn, bu imi ystyried y grwpiau a ganlyn yn benodol:

- Defnyddwyr gwasanaethau, gofawyr a'r holl bobl hynny y mae gwasanaethau cymdeithasol a swyddogaethau cysylltiedig yr awdurdod lleol yn effeithio ar eu llesiant, a hynny er mwyn egluro effaith y gwasanaethau hynny
- Y cyhoedd a chanddynt ddiddordeb yn yr hyn y mae eu hawdurdod lleol yn ei wneud, ei berfformiad, a'r ffordd y mae'n gwario'u harian
- Aelodau etholedig ac eraill sy'n rhan o brosesau craffu
- Partneriaid yr awdurdod lleol, gan gynnwys partneriaid ffurfiol ac eraill yn y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector y mae angen iddynt ddeall rhaglen yr awdurdod lleol a'r amcanion sy'n flaenoriaeth iddo
- Rheoleiddwyr (gan gynnwys Swyddfa Archwilio Cymru, Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru, Gofal Cymdeithasol Cymru, a'r Comisiynwyr Statudol)
- Llywodraeth Cymru

Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Porth Ceredigion

Yn ystod 2019-2020, gwnaed cynnydd o ran rhoi'r Model Gwasanaethau Integredig arfaethedig ar waith yng Ngheredigion. Mae'r model yn canolbwyntio ar gryfderau pobl, gan fynd ati i alluogi pobl pan fydd angen cymorth arnynt ac i feithrin cydnheredd yn ein cymunedau. Dechreuwyd ar y gwaith o drawsnewid ein gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn ystod 2017-2018, ac mae'r gwaith hwnnw wedi gosod sylfeini ar gyfer y modd y byddwn yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r gwaith o wireddu trawsnewidiad ar draws y Cyngor cyfan wedi parhau i esblygu yn ystod y flwyddyn, gan sicrhau ein bod yn meddu ar y seilwaith, y capasiti a'r gallu i ateb gofynion dinasyddion Ceredigion yn y dyfodol.

Recruitment of Corporate Managers

Daeth cam cyntaf y broses ailstrwythuro gorfforaethol i ben ym mis Ebrill 2018 pan benodwyd dau Gyfarwyddwr Corfforaethol a deuddeg Swyddog Arweiniol Corfforaethol i ysgwyddo'r cyfrifoldebau ym mhob maes gwasanaeth. Rhannwyd fersiwn cynnar o Fodel Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Porth Ceredigion â holl reolwyr tîm y gwasanaethau Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Diwylliant, Gwasanaethau Plant a Gwasanaethau Oedolion ar 20 Rhagfyr 2018.

O roi'r Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig ar waith, bydd yn newid swyddogaethau a chyfrifoldebau swyddi rhai o'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol a'r timau ar draws yr awdurdod lleol cyfan, nid dim ond yn y gwasanaethau Gofal Cymdeithasol.

Penodwyd Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Ceredigion ym mis Awst 2019. Hwn oedd y penodiad diwethaf ar lefel y Swyddogion Arweiniol Corfforaethol. Yn ystod yr hydref, cytunwyd ar lefel nesaf y strwythur pan ddiffiniwyd swyddi 13 o Reolwyr Corfforaethol ar draws y model gwasanaeth cyfan. Erbyn diwedd mis Chwefror 2020, roedd swyddogion wedi'u penodi i bob un o'r swyddi hyn, ac roedd pob swyddog wedi dechrau yn ei swydd erbyn diwedd mis Mawrth 2020. Rhoddwyd enw newydd i'r model, sef y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant. Pedwar prif faes gwasanaeth y rhaglen yw:

- Cyswllt â Chwsmeriaid – Pwynt cyswllt ac atgyfeirio cyntaf
- Porth Cymorth Cynnar – Ymyrraeth gynnar ac atal
- Porth Gofal – Ymyrraeth wedi'i thargedu
- Porth Cynnal – Gwasanaethau Gydol Oes Arbenigol

Donna Pritchard
Cyfarwyddwr Statudol Interim y Gwasanaethau Cymdeithasol
Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Ceredigion

2. Crynodeb o'r perfformiad

Fel y nodir yn adran 145 o'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, defnyddir Fframwaith Mesur Perfformiad i fesur perfformiad swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdodau lleol. Bydd yr adran hon yn rhoi sylw i nifer o'r mesurau hyn i ddangos sut y mae'r gwasanaeth wedi perfformio dros y flwyddyn ddiwethaf. Hon yw'r bedwaredd flwyddyn yr ydym yn darparu adroddiadau o dan y fframwaith perfformiad newydd; fodd bynnag, yn sgil cyfarwyddyd Llywodraeth Cymru, rhaid nodi na chafodd llawer o waith adrodd ei gwblhau yn ystod pandemig COVID-19 ac mae'r adroddiad hwn yn adlewyrchu hynny.

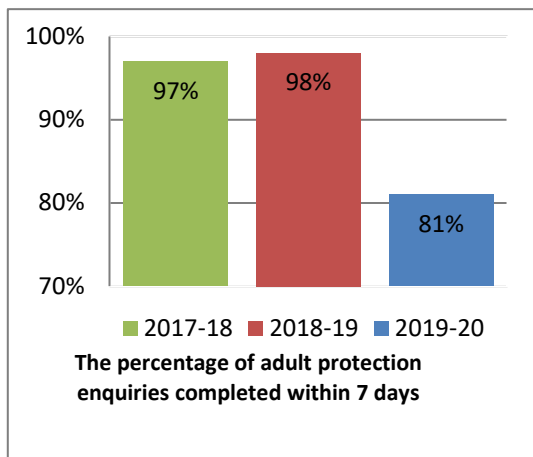
Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu

Mae perfformiad y Gwasanaethau Oedolion yn parhau i wella ac mae'n foddhaol. Mae'r sefyllfa gyllidebol yn parhau i fod yn heriol iawn, ac mae'r agenda drawsnewid yn mynd rhagddi. Mae defnyddwyr y Gwasanaethau Oedolion a gofalwyr yn dal i gael eu cynorthwyo i barhau i fyw'n annibynnol ac i gael eu diogelu rhag camdriniaeth. Mae'r gwaith ailstrwythuro corfforaethol yn dal i fynd rhagddo fel y nodir uchod.

Mae'r broses sy'n mynd rhagddi i gyflwyno meysydd gwasanaeth allweddol, fel Clic, y Cysylltwyr Cymunedol a'r Porth Gofal, yn gosod sail ar gyfer y model a ddefnyddir gennym yn y dyfodol. Mae'n gynllun hirdymor i sicrhau cynaliadwyedd sy'n gydnaws â'r gofynion deddfwriaethol cyfredol ac yn rhan o'r gofyniad am inni ddarparu gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth cynhwysfawr. Y Porth Gofal yw un o sylfeini'r model sydd eisoes wedi ennill ei blwyf, ac mae'n cydweithio â'r gwasanaeth iechyd a sefydliadau eraill. Mae mwy o waith yn mynd rhagddo i ddadansoddi'r Porth Gofal a'i effaith ar y Cyngor. Bydd y canlyniadau'n gosod sail ar gyfer y model gweithredu a ddefnyddir yn y dyfodol. Mae cyfleoedd i ddatblygu ac i wella'r gwasanaeth atal yn y trydydd sector yn parhau i fod yn elfen bwysig, a hynny drwy ddatblygu porth cymunedol.

Diogelu Oedolion

Mae'r ddogfen Trothwy Diogelu ranbarthol yn parhau i gefnogi'r prosesau Diogelu Oedolion. Mae'r Heddlu eu hunain bellach yn ystyried Hysbysiadau am Ddigwyddiadau Domestig lefel isel ac nid

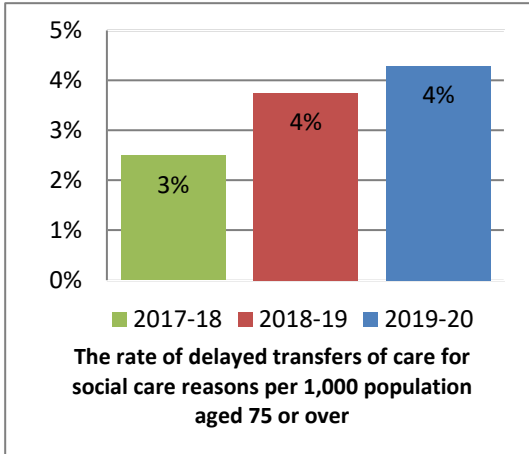

ydynt yn cael eu hanfon yn awtomatig at y Cyngor oni bai fod angen cydnabyddedig am wasanaeth diogelu. Mae mesur cenedlaethol PM18 yn dangos canran yr ymholiadau diogelu oedolion sy'n cael eu cwblhau cyn pen saith diwrnod. Mae'r ganran wedi gostwng yn ystod 2019/2020 oherwydd newid yn y ffordd y mae'r Cyngor yn adrodd am y data. Fel arfer, dylai ymholiad gael ei gwblhau cyn pen saith diwrnod gwaith ar ôl i'r adroddiad ddod i law. Nid yw hyn yn atal camau rhag cael eu cymryd ar unwaith pan fo angen amddiffyn oedolyn sydd mewn perygl.

Oedi wrth drosglwyddo gofal

Eleni, mae'r mesur oedi wrth drosglwyddo gofal yn darlunio'r duedd a ddaeth i'r amlwg ar draws nifer o'n gwasanaethau ac, am y drydedd flwyddyn o'r bron, mae'r mesur wedi cynyddu ychydig. Bydd oedi wrth drosglwyddo gofal yn digwydd pan fydd claf mewnol mewn ysbyty sy'n barod i

symud i'r cam gofal nesaf yn cael ei atal rhag gwneud hynny am un neu ragor o resymau.

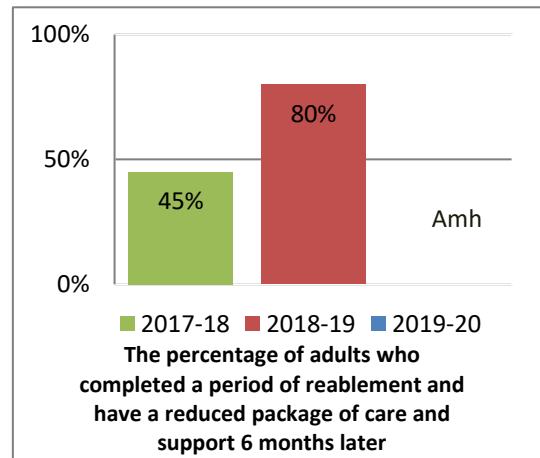

Mae'r Porth Gofal a Phorth y Gymuned wedi cael effaith gadarnhaol ar y mesur, ond mae'r effaith gyffredinol yn llai oherwydd bod y galw am y gwasanaethau'n cynyddu o hyd. Pobl sy'n cael eu rhyddhau o'r ysbyty yw un o brif flaenoriaethau'r Porth Gofal o hyd.

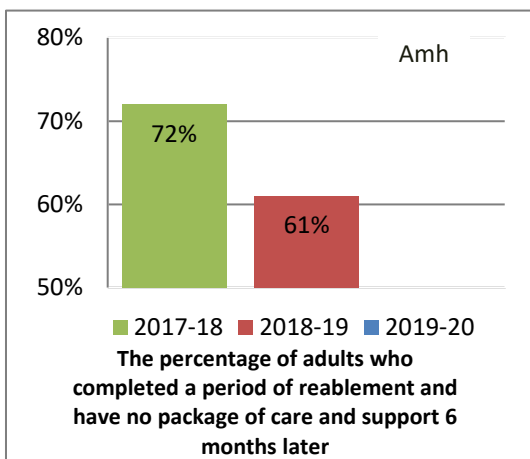
Ailalluogi

Gwasanaeth byr a dwys yw'r Gwasanaeth Ailalluogi. Fel arfer, fe'i darperir yn y cartref i bobl ag anableddau ac i bobl sy'n fregus neu'n gwella ar ôl salwch neu anaf. Yn anffodus, nid oes data ar gael ar gyfer 2019/2020. Serch hynny, mae'r gwasanaeth yn parhau i ddarparu gwasanaeth pwysig i hwyluso camau i ryddhau pobl yn gynnar o'r ysbyty ac i hybu annibyniaeth. Bu modd i'r gwasanaeth sicrhau canlyniadau cadarnhaol i unigolion er gwaethaf pwysau sylweddol ar y gwasanaethau gofal cartref a gomisiynir. Mae'r gwasanaeth galluogi mewnol wedi parhau i helpu

cannoedd o bobl i

adennill eu hannibyniaeth ac i fyw gartref heb unrhyw gymorth o gwbl, neu fawr ddim cymorth, oddi wrth y gwasanaethau statudol. Mae'r egwyddorion sylfaenol, sef ymyrraeth gynnar, isgyfeirio ac ailalluogi, yn parhau i fod yn rhan o edefyn euraid ein rhaglen i drawsnewid gwasanaethau gofal cymdeithasol.

Oedolion a gynorthwyir mewn cartrefi gofal preswyl

Mae gofal preswyl yn cyfeirio at ofal hirdymor a roddir i oedolion sy'n aros mewn lleoliad preswyl yn hytrach nag yn eu cartrefi eu hunain neu mewn cartref teuluol. Mae dewisiadau amrywiol ar gael o ran gofal preswyl, gan ddbynnu ar anghenion yr unigolyn. Mae Ceredigion yn gweithredu pum cartref gofal preswyl ei hun ac mae'n comisiynu nifer o gwmnïau preifat yng Ngheredigion a

thu hwnt.

Eleni, cafwyd cynnydd yn swm

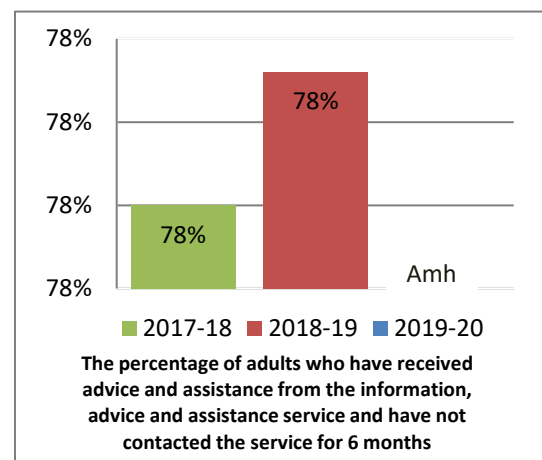
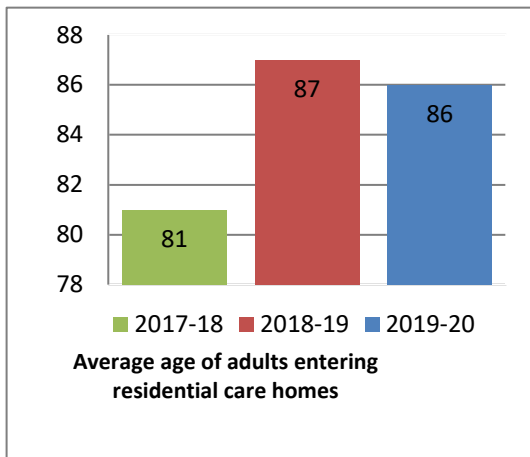
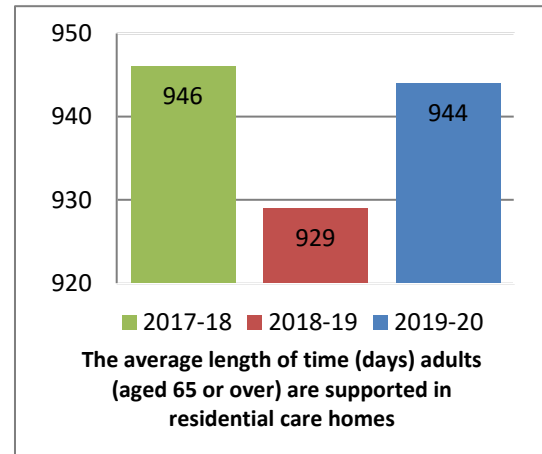
cyfartalog yr amser a dreulir mewn cartrefi gofal.

Cafwyd cynnydd yn nifer yr arosiadau byrdymor mewn gofal preswyl fel rhan o becyn gofal a chymorth, ac mae hyn wedi effeithio ar y mesur hwn. O wneud hyn, bu modd galluogi pobl i ddychwelyd i fyw yn eu cartrefi eu hunain. Byddwn yn parhau i wneud mwy o waith yn y maes hwn i sicrhau bod modd inni ddefnyddio systemau cymorth i gynorthwyo pobl i aros yn eu cartrefi eu hunain tra maent yn adsefydlu, yn hytrach

nag aros mewn cartrefi preswyl. Mae'n bosibl iawn y bydd hyn yn effeithio'n negyddol ar y mesur hwn y flwyddyn nesaf.

Gwasanaeth cyngor a chymorth i oedolion

Yn unol ag adran 17 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, mae dyletswydd ar awdurdodau lleol i sicrhau bod gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth yn cael ei ddarparu. Pwrpas y gwasanaeth yw darparu gwybodaeth a chynngor i bobl am ofal a chymorth, gan gynnwys cymorth i ofalwyr, a'u cynorthwyo i ddefnyddio'r gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth. Rhaid darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth mewn modd sy'n peri iddynt fod yn hygyrch i'r unigolyn y bwriedir iddo'u defnyddio. Darperir ein gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth gan ein Porth Gofal yn bennaf. Bwriedir i'r mesur cenedlaethol ddangos pa mor effeithiol yw gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth awdurdod lleol drwy ddangos faint o bobl y mae angen iddynt aildefnyddio'r gwasanaeth cyn pen chwe mis. Nid yw'r data hyn ar gael gennym ar gyfer 2019/2020.

Crynodeb o'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd

Nid yw'r data hyn yn gyflawn ychwaith oherwydd sefyllfa COVID-19, ond mae'r perfformiad cyfredol yn parhau i fod yn dda ac mae asesiad yn dangos bod y rhagolygon gwella'n foddhaol. Mae'r Gwasanaeth yn mynd drwy broses drawsnewid fawr fel rhan o'r gwaith ailstrwythuro corfforaethol sy'n mynd rhagddo yn yr Awdurdod Lleol, ac felly bydd angen cadw llygad barcud ar ei berfformiad a'i lwyddiant yn y dyfodol yn y cyd-destun hwn.

Mae plant a phobl ifanc Ceredigion yn cael eu diogelu a'u hamddiffyn fel y nodir yn adroddiadau diogelu chwarterol CYSUR a gyflwynir i'r Pwyllgor Craffu ac i'r Cabinet. Mae'r Gofrestr Amddiffyn Plant wedi amrywio yn ystod 2019/20. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae arni 55 o blant. Mae'r ffigur hwn yn is na'r ffigur ar ddiwedd 2018/19.

Mae plant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion yn cael cefnogaeth dda er mwyn iddynt gyflawni'r canlyniadau gorau posibl fel y nodir yn yr adroddiadau sicrhau ansawdd chwarterol am blant sy'n derbyn gofal a gyflwynir i'r Pwyllgor Craffu ac i'r Cabinet.

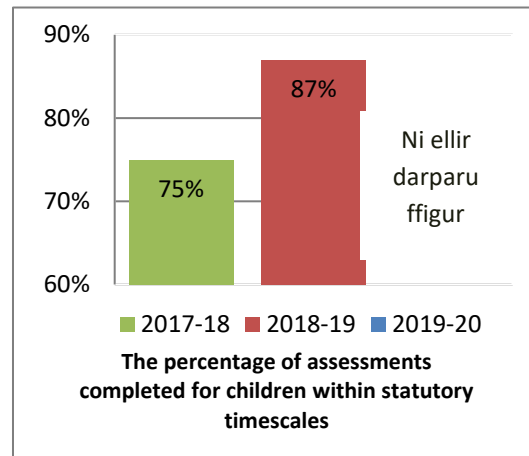
Mae gwaith yn parhau i fynd rhagddo o ran y mesurau a gyflwynwyd i fynd ati'n ddiogel i leihau'r boblogaeth o blant sy'n derbyn gofal. Cafodd gweithgareddau Ar Ffiniau Gofal eu datblygu ac, o ganlyniad i hyn, roedd y boblogaeth o blant sy'n derbyn gofal wedi cynyddu i 74 erbyn 31 Mawrth 2020. Mae'r Gwasanaeth yn cadw llygad barcud ar y cynnydd ac mae wedi paratoi cynllun gweithredu i reoli'r sefyllfa yn y dyfodol.

Yn sgil datblygu a chydgyssylltu gweithgareddau ymyrraeth gynnar ac atal ymhellach, mae plant a theuluoedd yn cael cymorth yn gynharach i atal sefyllfaoedd rhag dwysáu ac i sicrhau nad oes raid troi at wasanaethau statudol lle bynnag y bo modd. Yn ystod y flwyddyn, cafodd gweithgareddau ymyrraeth gynnar ac atal eu cydgysylltu ymhellach, gan gynnwys Dechrau'n Deg, Teuluoedd yn Gyntaf a'r Gwasanaeth Atal Cyfiawnder Ieuenctid.

Gwnaed cynnydd o ran rhoi'r Fframwaith Ymarfer Arwyddion Diogelwch a Llesiant ar waith yn ystod 2019/20, ac mae'r cynllun gweithredu pum mlynedd yn parhau i gael ei roi ar waith. Darparwyd sesiynau gwybodaeth a hyfforddiant ar gyfer gweithlu'r Awdurdod Lleol ac asiantaethau/rhanddeiliaid eraill, ac mae cynllun hyfforddi yn ei le i sicrhau bod hyn yn cael cymaint o effaith â phosibl ar draws pob sector.

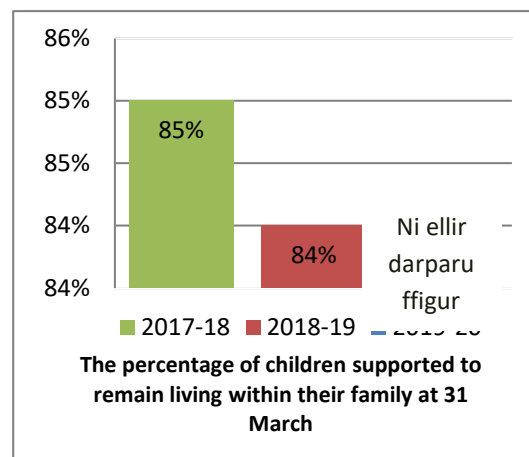
Cynnal asesiadau o fewn terfynau amser

Bu i'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant ailddiffinio'r broses asesu, gan ddefnyddio dull mwy cymesur o ran oedolion a phlant. O ran Gwasanaethau Plant, cafodd amserlenni'r Aseiad Cychwynnol a'r Aseiad Craidd eu huno i greu uchafswm o 42 diwrnod i gwblhau asesiad. Roedd y perfformiad y llynedd wedi gwella ac, o fonitro'r maes gwaith hwn, mae'r perfformiad yn ôl ar y trywydd iawn ac yn nes at yr hyn y dylai fod. Mae angen parhau i ymgymryd â gwaith yn y maes hwn i sicrhau ein bod yn asesu pob plentyn yn brydlon, gan sicrhau bod yr asesiadau'n dal i fod o'r ansawdd yr ydym wedi dod i'w ddisgwyl.

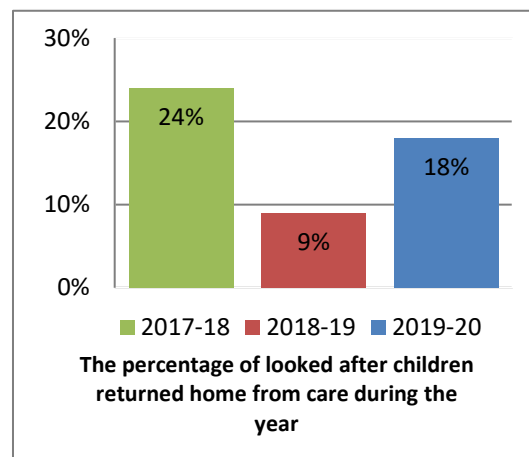

Cynorthwyo plant i barhau i fyw gyda'u teuluoedd

Cynorthwyo plant i barhau i fyw gyda'u teuluoedd yw un o brif nodau'r gwasanaeth. Lle bynnag y bo modd, tybir mai hwn yw'r canlyniad gorau i blant. Mae'r mesur hwn yn cymharu nifer y plant sy'n cael eu cynorthwyo fel plant sy'n derbyn gofal (plentyn sydd wedi bod yng ngofal ei awdurdod lleol am fwy na 24 awr) â nifer y plant sy'n cael eu cynorthwyo'r tu allan i'r mathau hyn o drefniadau. Mae'r mesur hwn wedi parhau i adlewyrchu'r gwaith a wnaed i gynorthwyo plant a theuluoedd i barhau i fod yn uned deuluol.

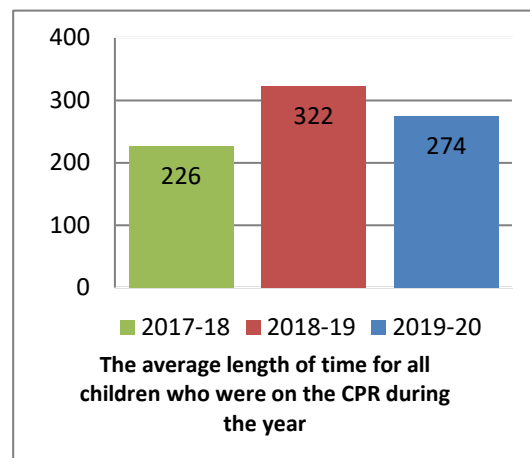
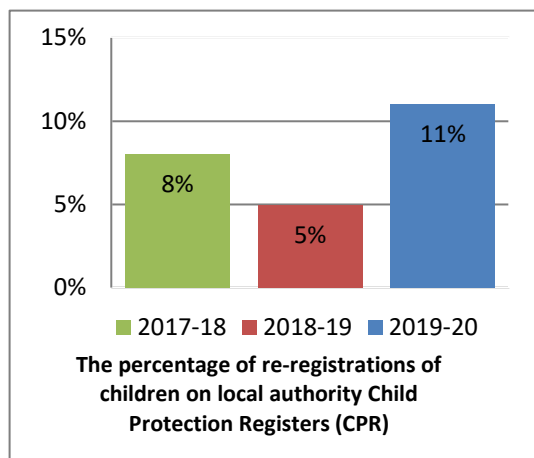

Yn 2019/20, cafwyd cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal yn gyffredinol, ond cafwyd cynnydd hefyd yn nifer y plant a ddychwelodd adref ar ôl cael gofal. Mae'r prosiect Ar Ffiniau Gofal yn mynd rhagddo yn ôl y bwriad.

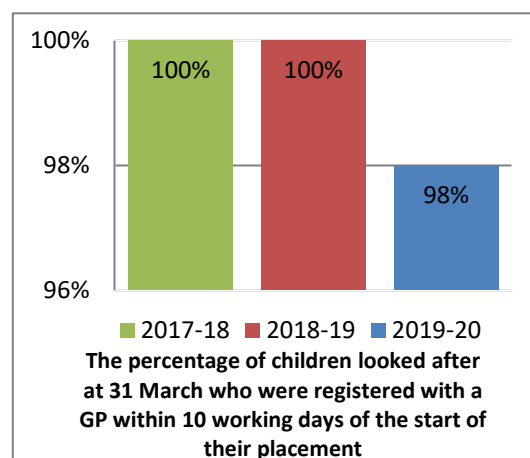
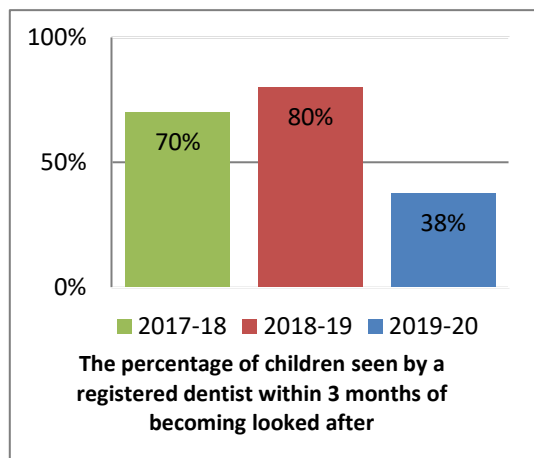
Y Gofrestr Amddiffyn Plant

Mae'r gofrestr amddiffyn plant yn darparu cofnod o holl blant yr ardal a chanddynt broblemau amddiffyn plant nad ydynt wedi'u datrys ac sy'n destun cynllun amddiffyn amlasiantaethol ar hyn o bryd. Mae nifer y plant ar y gofrestr amddiffyn plant ar ddiwedd y flwyddyn wedi cynyddu, ac mae hyd y cyfnod y mae plentyn yn aros ar y gofrestr wedi gostwng.

Iechyd ein plant sy'n derbyn gofal

Mae Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015 yn datgan bod rhaid i'r awdurdod cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael gofal gan ymarferydd deintyddol cofrestredig cyn gynted ag y bo'n ymarferol a, pha un bynnag, cyn pen ugain diwrnod gwaith ar ôl ei leoli.

Mae Canllawiau Clinigol NICE [CG19] – 'Dental checks: intervals between oral health reviews' – yn rhoi canllawiau o ran pa mor aml y dylid cynnal gwiriadau deintyddol. Mae hyn yn seiliedig ar ffactorau risg y claf o ran clefyd deintyddol. Yn gyffredinol, tybir bod plant sy'n derbyn gofal mewn mwy o berygl o gael clefyd deintyddol, ac felly disgwylir i'r rhan fwyaf o blant sy'n derbyn gofal gael eu galw i gael gwiriadau deintyddol bob tri mis neu bob chwe mis. Yn 2019/20, cafwyd gostyngiad yng nghanran y plant a gafodd eu gweld gan ddeintydd cyn pen tri mis ar ôl iddynt ddechrau

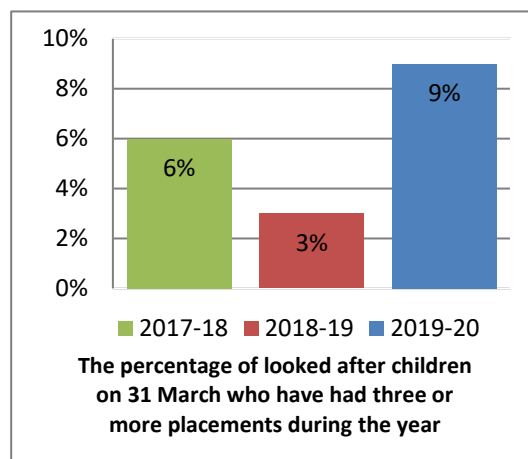
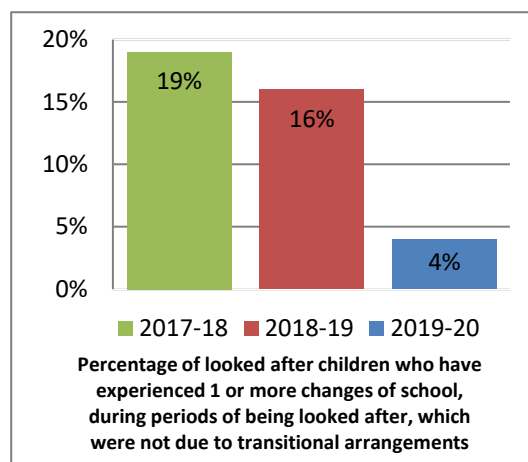
derbyn gofal, ac mae hwn yn fater sy'n cael ei ystyried gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ac yn cael sylw ganddo.

Mae'r rheoliadau hyn hefyd yn datgan bod rhaid i awdurdodau cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael ei gofrestru â meddyg teulu cyn gynted ag y bo'n ymarferol a, pha un bynnag, cyn pen deg diwrnod gwaith ar ôl ei leoli. Cafwyd gostyngiad bach yng nghanran y mesur hwn a byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa dros y flwyddyn nesaf.

Plant sy'n derbyn gofal – sefydlogrwydd lleoliadau

Mae ymchwil wedi dangos bod symud yn aml yn gallu effeithio'n negyddol ar blant. Mae achosion lle y mae lleoliad yn methu, neu blentyn yn cael ei symud heb fod hynny wedi'i gynllunio, yn llawer llai tebygol o ddigwydd yn achos plant iau. O'i gymharu, mae mwy o siawns y bydd lleoliadau plant yn eu harddegau yn methu.

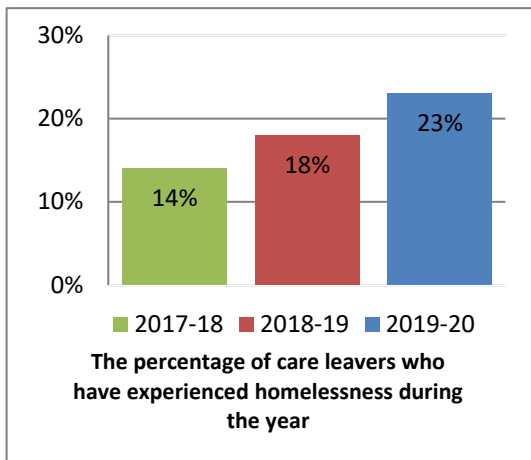
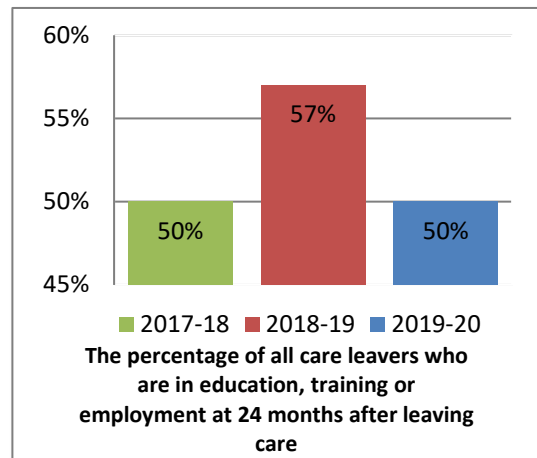
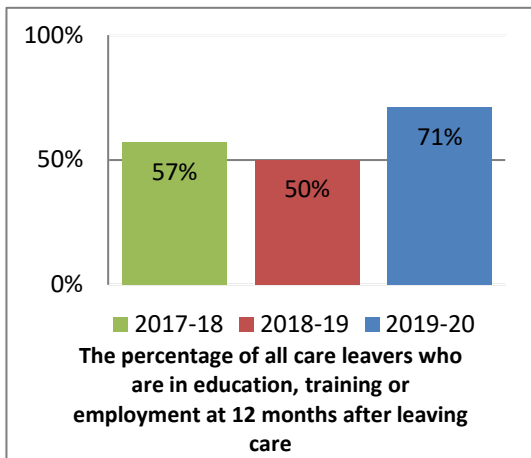
Nid ydym yn deall yn llwyr a yw symud o'r naill lleoliad i'r llall ynddo'i hun yn creu canlyniadau gwael i blant ynteu a yw hyn i'w briodoli i brofiadau ac anawsterau blaenorol y plant. Mae dau brif fesur yn ceisio darlunio sefydlogrwydd lleoliadau. Mae'r cyntaf yn ystyried nifer y troeon y mae plentyn wedi gorfod newid ysgol (ac eithrio achosion pan fydd plentyn yn symud o ysgol gynradd i ysgol uwchradd) ac mae'r ail yn ystyried sawl gwaith y mae plentyn wedi newid lleoliad fwy na dwywaith. Mae'r mesurau hyn yn rhai sydd wedi ennill eu plwyf a gallant roi cipolwg ar berfformiad hirdymor gwasanaeth. Anfantais y ddau fesur hyn yw eu bod yn arbennig o agored i newid oherwydd mai nifer fechan o blant sydd wedi'u cynnwys ynddynt. Mae'r mesur symud dair gwaith neu ragor hefyd yn ddarlun o lwyddiant y gwaith a wneir gan ein timau Plant sy'n Derbyn Gofal.

Plant sy’n gadael gofal

Defnyddir y term gadael gofal i gyfeirio at grŵp o blant rhwng 16 ac 18 oed sydd wedi bod mewn gofal ond nad ydynt yn “derbyn gofal” cyfreithiol gan yr awdurdod lleol mwyach. Pan fydd plant yn gadael gofal, mae arnom ddyletswydd o hyd i gynorthwyo’r bobl hyn nes eu bod yn 21 oed, neu nes eu bod yn 25 oed os ydynt mewn addysg amser llawn neu os oes ganddynt anabledd.

Nodir â rhywfaint o bryder y cynnydd ymddangosiadol yn nifer y bobl ifanc ddigartref. Mae’r Awdurdod Lleol yn cydweithio’n agos â landlordiaid cymdeithasol cofrestredig ein hardal i ystyried ffyrdd o fynd i’r afael â’r sefyllfa. Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i flaenoriaethu’r mater hwn ac i godi ei broffil yn unol â hynny.

3. Sut y mae pobl yn siapio ein gwasanaethau?

Mae Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion yn ymgysylltu â dinasyddion a rhanddeiliaid drwy ddulliau amrywiol. Rydym yn defnyddio dulliau, fel gofyn am adborth gan ddefnyddwyr ein gwasanaethau i blant ac oedolion ar ffurf holiaduron blynyddol. Rydym yn cael adborth “galw yn ôl” drwy wasanaethau ein Pwynt Mynediad Sengl a’n Porth Gofal. Rydym yn ymgysylltu â byrddau a grwpiau amrywiol, er enghraifft, y Bwrdd Iau Diogelu Plant, y Grŵp Plant sy’n Derbyn Gofal, y Cyngor Plant sy’n Derbyn Gofal, y Fforwm Anabledd, y Fforwm 50+ a’r Byrddau Trawsnewid Iechyd Meddwl, lle’r ydym yn rhannu ein cynlluniau ar gyfer y dyfodol ac yn annog adborth o ran y camau i ailgynllunio ein gwasanaethau. Rydym hefyd yn dysgu o arolygiadau Arolygiaeth Gofal Cymru, arolygiadau Swyddfa Archwilio Cymru, ac Adolygiadau Ymarfer Plant ac Oedolion pan fyddant yn digwydd. Rydym yn cwrdd â chynghorau tref a chymuned i rannu ein cynlluniau ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol ac i gael adborth am y cynlluniau hyn.

Yr Wythnos Genedlaethol Diogelu

Ym mis Tachwedd 2019, bu Grŵp Gweithredol Lleol Ceredigion yn cydweithio ag Uned Fusnes Bwrdd CYSUR a’r tri Grŵp Gweithredol Lleol arall i gefnogi rhaglen ranbarthol gydgyssylltiedig o ddigwyddiadau i gefnogi’r Wythnos Genedlaethol Diogelu. Rhoddwyd ffocws cenedlaethol ar Weithdrefnau Diogelu newydd Cymru fel thema drosfwaol. Yn rhanbarthol, bu i’r wythnos ganolbwyntio ar themâu cydgysgu a hunanesgeuluso. Crëwyd ymgyrch drwy’r cyfryngau cymdeithasol a’r wefan, ac fe’i harweiniwyd gan y Byrddau yn ystod yr wythnos i godi ymwybyddiaeth o’r materion perthnasol hyn.

Roedd Cynhadledd y Bwrdd Diogelu Rhanbarthol, ‘Dathlu Arwyddion Diogelwch ledled rhanbarth y Canolbarth a’r Gorllewin’ yn llwyddiant mawr, ac fe gafwyd adborth a gwerthusiadau rhagorol. Roedd y digwyddiad yn gyfle i ddathlu ac i ddangos y ffyrdd y mae pob ardal yn ein rhanbarth wedi ymgorffori a defnyddio arferion da o ran yr Arwyddion Diogelwch yn eu gwaith, gan amrywio o gynadleddau amddiffyn plant i gamddefnyddio sylweddau. Rhoddwyd dau slot i bob ardal rannu ei phrofiadau o ddefnyddio’r model. Roedd CYSUR ar ben ei ddigon eleni o wahodd yr Athro Eileen Munro i roi’r brif araith. Rhoddodd drosolwg manwl ar ei chefnidir ym maes gwaith cymdeithasol.

Strategaeth Anableddau Dysgu 2018-2023

Cychwynnwyd ar gynllun gweithredu drafft yn sgil Strategaeth Anableddau Dysgu Ceredigion.

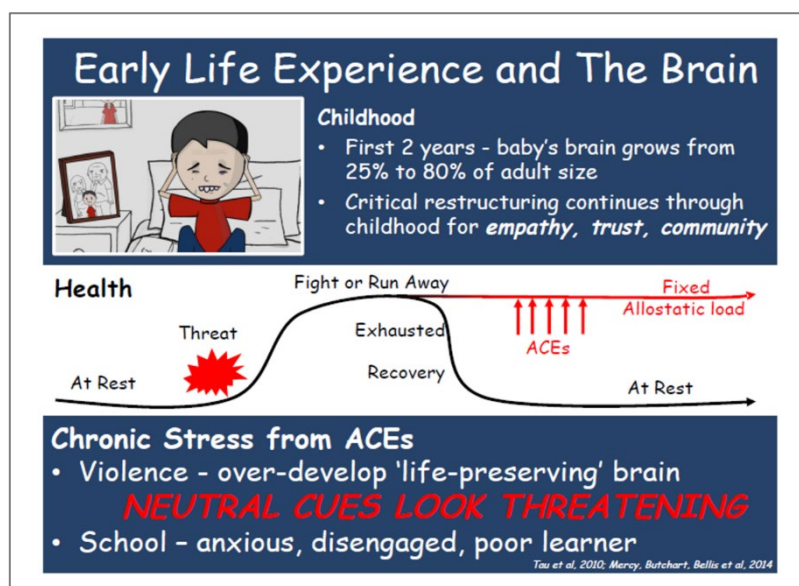
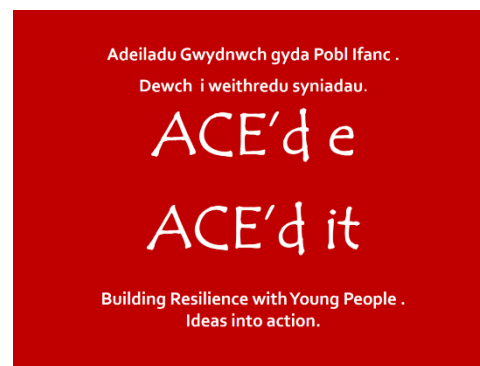
Mae Ceredigion yn cymryd rhan weithredol yn y Grŵp Gwella Bywydau Rhanbarthol sy'n cwrdd bob mis. Bob yn ail fis, mae'r grŵp hwn yn cynnal cyfarfod busnes a chyfarfod sy'n cael ei arwain a'i gadeirio gan y 'Dream Team'. Grŵp o ddefnyddwyr gwasanaethau yw aelodau'r tîm hwn. Maent yn cael eu cynorthwyo gan Bobl Sir Benfro yn Gyntaf sy'n rhoi cymorth gweithredol i'r grŵp rhanbarthol, yn enwedig o ran defnyddio'r Gronfa Gofal Integredig.

Bu i Arolygiaeth Gofal Cymru arolygu'r Tîm Plant Anabl yn ystod pedwerydd chwarter 2019-2020. Lluniwyd cynllun gweithredu yn sgil y sylwadau a wnaed ac mae wrthi'n cael ei roi ar waith i wella'r gwasanaethau a ddarperir i blant ag anableddau.

Mae'r gwasanaeth Anableddau Dysgu (Oedolion a Phlant) yn gweithio i greu Gwasanaeth Gydol Oes: Cymorth Estynedig fel rhan o agenda drawsnewid y Cyngor.

Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod

Digwyddiadau trawmatig sy'n effeithio ar blant yw profiadau niweidiol yn ystod plentyndod. Gallai'r rhain ddigwydd tra mae plentyn yn tyfu drwy iddo/iddi gael ei gam-drin/cham-drin neu fyw ar aelwyd lle ceir trais domestig, camddefnyddio sylweddau neu salwch meddwl.

I gefnogi gweithlu sy'n gwybod am brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod yng Ngheredigion ac i ddatblygu dull system gyfan o ymyrryd yn gynnar ar y cyd â rhaglen Gweithredu'n Gynnar Gyda'n Gilydd Heddlu Dyfed Powys, ymgwymerwyd â darn mawr o waith i fapio systemau a phrosesau ar draws pob maes gwasanaeth i bennu meysydd lle mae gwasanaethau'n cael eu dyblygu ac i bennu'r bylchau yn y ddarpariaeth.

Gwnaed dadansoddiad o'r anghenion hyfforddi ac, yn sgil hynny:

- Mae holl staff ysgolion cynradd Ceredigion wedi cael hyfforddiant (692 i gyd)
- Mae holl staff ysgolion uwchradd ac ysgolion gydol oes (3-19) Ceredigion wedi cael hyfforddiant (838 i gyd)
- Mae holl staff yr Uned Cyfeirio Disgyblion (25) a Hyfforddiant Ceredigion (21) wedi cael hyfforddiant
- Mae holl staff y Gwasanaeth Ysgolion wedi cael hyfforddiant (20 i gyd)
- Cynhaliwyd saith digwyddiad hyfforddi ar gyfer timau'r Gwasanaethau Plant/Oedolion (tua 70 i gyd)
- Digwyddiad hyfforddi amlasiantaethol Barnardo's (23 i gyd)
- Tri digwyddiad amlasiantaethol (tua 40 i gyd)
- Estynnwyd gwahoddiad i bob un o'r 112 o leoliadau gofal plant yng Ngheredigion ddod i ddigwyddiadau hyfforddi (100 i gyd)

Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Ceredigion

Mae Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Ceredigion, sef y Tîm o Amgylch y Teulu, y Tîm Teulu a Chanolfan Deuluol Penparcau, yn darparu cymorth cynnar i'r teuluoedd a'r plant sydd fwyaf agored i niwed i atal problemau rhag digwydd neu i fynd i'r afael â nhw cyn iddynt waethygu. Mae'r gwasanaethau'n gweithio gyda rhwydwaith y teulu cyfan yn hytrach na chanolbwyntio ar unigolyn. Mae'r Tîm o Amgylch y Teulu yn gweithio gyda'r teulu i bennu problemau ac i helpu'r teulu i fynd i'r afael â nhw drwy feithrin a chryfhau eu cysylltiadau, eu perthnasoedd a'u sgiliau er mwyn adeiladu a chreu cydnherthedd a hunanddibyniaeth a chefnogi eu llesiant.

Y Tîm o Amgylch y Teulu

Yn 2019-20, derbyniodd y Tîm o Amgylch y Teulu 199 o geisiadau. Roedd 25 o'r rheini'n ymwneud â phlentyn â gofyniad dysgu ychwanegol penodol neu anabledd. Mae oddeutu 30% (61) o'r ceisiadau'n ailatgyfeiriadau (yn aml flynyddoedd yn ddiweddarach) pan fydd teuluoedd yn cyrraedd cyfnod newydd yn eu hoes ac yn cofio bod cymorth y Tîm o Amgylch y Teulu wedi bod yn effeithiol o'r blaen ac yn gofyn inni eu cynorthwyo eto.

Bu i bron i 80% o'r teuluoedd gofnodi eu bod wedi teithio pellter cadarnhaol mesuradwy ar ôl ymyrraeth y Tîm o Amgylch y Teulu.

Roedd 34 cais yn cynnwys tystiolaeth o Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentynod ar y cychwyn, ac roedd gan draean ohonynt bedwar neu ragor o ddangosyddion, cynnydd sylweddol iawn yn lefel cymhlethdod y teuluoedd y mae angen cymorth arnynt. Rhieni'n gwahanu, trais domestig ac iechyd meddwl oedolion oedd y tair her a nodwyd amlaf, ac mae hyn wedi peri i'n gwasanaethau gydweithio â Gwasanaeth Cam-drin Domestig Gorllewin Cymru i ddatblygu rhaglen 'Break for Change'. Rydym yn gobeithio y bydd yr ymyrraeth hon yn cynorthwyo'r teuluoedd hynny lle y nodir bod plentyn yn ymddwyn yn dreisgar tuag at oedolyn. Rydym hefyd yn parhau i ddatblygu rhaglenni 'Take Time for U' a 'Family Links', dwy raglen ar gyfer grwpiau sy'n mynd i'r afael ag agweddau ar lesiant emosiynol rhieni.

Cafwyd gostyngiad o 80% i 64% yn nifer y ceisiadau sy'n cael eu prosesu cyn pen pum diwrnod gwaith. Mae hyn yn adlewyrchu'r gwaith cynllunio ychwanegol sy'n ofynnol i fynd i'r afael ag anghenion cynyddol gymhleth teuluoedd y mae angen cymorth y Tîm o Amgylch y Teulu arnynt. Mae'r Tîm o Amgylch y Teulu wedi darparu cymorth effeithiol i draean o'r teuluoedd (37 hunanatgyfeiriad) er mwyn iddynt ddefnyddio ein cymorth heb atgyfeiriad proffesiynol arall. Mae'r broses hon yn grymuso teuluoedd i gael "y cymorth iawn ar yr adeg iawn" ac mae'n arwain at well dealltwriaeth o'r nodau y mae'r teulu am eu cyflawni, ac at well ymgysylltu â'r nodau hynny.

Y Tîm Teulu

Grŵp bach o weithwyr cymorth i deuluoedd yw'r Tîm Teulu. Maent yn cynorthwyo teuluoedd i wneud y newidiadau a bennwyd, gan ganolbwyntio ar rianta a newid ymddygiad. Eleni, daeth 161 cais i law'r Tîm Teulu, gostyngiad bach yn nifer y ceisiadau oherwydd gostyngiad yng nghapasiti'r tîm gan fod dau aelod profiadol o'r tîm wedi symud i swyddi eraill yn y Porth Cymorth Cynnar. Caeodd y Tîm Teulu achosion 107 o deuluoedd gyda llwyddiant mesuradwy ar draws meysydd llesiant teuluoedd, y berthynas rhwng rhieni a phlant, sgiliau rianta, a chysylltiad â'r gymuned.

Darparodd y rhaglen grŵp naw gweithdy Rhoi'r Bai ar yr Ymennydd ar gyfer 31 rhiant. Dywedodd 93.5% ohonynt ei fod wedi arwain at newid cadarnhaol. Darparwyd pum rhaglen i rieni gan y tîm, ar y cyd â'r Rhwydwaith Canolfannau i Deuluoedd, gyda 25 rhiant yn cwblhau'r rhaglenni'n llwyddiannus.

Rydym yn parhau i ddatblygu ein cyfres o weithdai diwrnod dwyieithog, Rhoi'r Bai ar yr Ymennydd, gan gynnwys datblygu gweithdy dwyawr mewn ysgolion o'r enw Dy Ymennydd Anhygoel i roi cyfle i bobl ifanc ddod i ddeall sut i ofalu amdanynt eu hunain a'u datblygiad yn well ac i feithrin strategaethau i wneud hynny.

Canolfan Deuluol Penparcau

Bu i Ganolfan Deuluol Penparcau groesawu 46 teulu newydd a hwyluso dwy raglen strwythuredig sy'n seiliedig ar dystiolaeth i rieni, sef "Cysylltiadau Teuluol". Mae'r rhaglenni hyn yn seiliedig ar dystiolaeth a werthuswyd ac maent yn ychwanegu at ein harlwy drwy roi mwy o bwyslais ar wella perthnasoedd i gefnogi llesiant emosiynol. Bu inni hefyd letya pedair rhaglen strwythuredig anffurfiol, gan gynnwys dwy raglen "Neilltuo Amser i Chi" ac "Iaith a Chwarae". Cynhaliodd staff 135 sesiwn mynediad agored, "Chwarae Anniben", "Dewch i Chwarae" a'r grŵp llwyddiannus "Rhieni Ifanc" lle mae tua deg rhiant ifanc yn dal i gwrdd yn rheolaidd bob wythnos.

Cynhaliwyd dros 50 o sesiynau cyswllt ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a'u rhieni yn y ganolfan. Mae'r adeilad hefyd yn cael ei ddefnyddio gan brosiect drama Amethyst i gefnogi llesiant emosiynol pobl ifanc a chan diwtoriaid y Cwricwlwm Amgen ar gyfer gwersi unigol. Bu inni hefyd gynorthwyo pedwar teulu fel rhan o'n cyfraniad at raglen 'Ar Ffiniau Gofal'.

Ar gyfer Diwrnod Chwarae Ceredigion 2019, bu i'n holl staff cymorth i deuluoedd gyfrannu at weithgareddau pampro rhieni, a chynorthwyo â'r gweithgareddau hynny, gan gynnwys staff Coleg Ceredigion yn darparu moctêls yr oedd mawr eu hangen ac yn tyllino dwylo rhieni tra'r oedd eu plant yn mwynhau cael tatws wyneb disglair (dros dro) a chwarae ar y castell gwynt.

Gweithgaredd â ffocws Arolygiaeth Gofal Cymru o ran diogelu

Bu i Arolygiaeth Gofal Cymru gwblhau gweithgaredd â ffocws yng Ngheredigion ar 6 a 7 Tachwedd 2019 a oedd yn canolbwyntio ar y gwasanaethau Diogelu Oedolion.

Roedd y gweithgaredd â ffocws yn gyfle i ganolbwyntio ar y modd y mae'r Awdurdod Lleol yn ymateb i adroddiadau diogelu ac ar ansawdd asesiadau'r Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid (DoLS).

Rhoddodd canfyddiadau'r gweithgaredd hwn sicrwydd i'r Arolygiaeth ein bod yn ymateb yn brydlon ac yn gymesur i adroddiadau diogelu. Cafwyd hyd i dystiolaeth ein bod yn casglu gwybodaeth dda ac yn cyd-drafod â gweithwyr proffesiynol eraill ac, mewn un achos, gwelwyd bod mesurau amddiffyn wedi'u trefnu ar unwaith i sicrhau bod unigolyn a oedd mewn perygl o niwed yn ddiogel.

Cafodd y rhan fwyaf o'r ymholiadau eu cwblhau o fewn yr amserlenni statudol, gan gofnodi'r dadansoddiad a'r penderfyniad yn glir, ac roedd tystiolaeth bod ymarferwyr yn teimlo'n gadarnhaol o ran y cymorth yr oeddent yn ei gael gan eu cymheiriaid ac yn disgrifio'r rheolwyr fel pobl gefnogol y mae'n hawdd troi atynt. Mae angen gwneud mwy o waith ar y fframwaith Sicrhau Ansawdd ac mae hwn wedi'i gynnwys yn y rhaglen sy'n mynd rhagddi i drawsnewid gofal cymdeithasol yng Ngheredigion.

Adroddwyd bod lleisiau a dyheadau oedolion mewn perygl yn cael eu hymgorffori yn y dogfennau diogelu a ddefnyddir gan Geredigion, a bod modd i bobl gyfathrebu yn eu dewis iaith.

Nodwyd bod trefniadau cydweithio effeithiol ar waith rhwng y tîm diogelu a thimau eraill y Gwasanaethau Oedolion, a dywedodd cynrychiolwyr o'r Heddlu a'r Bwrdd Iechyd fod ganddynt berthynas waith dda â'r Awdurdod Lleol.

Cafwyd tystiolaeth o sgysiau didwyll, gonest a chefnogol â darparwyr yn ystod y cam ymholi, ac mae'r Awdurdod Lleol yn cydweithio'n effeithio â'i bartneriaid ar lefel leol ac ar lefel ranbarthol i baratoi ar gyfer y ddeddfwriaeth Trefniadau Amddiffyn Rhyddid fel rhan o'r adolygiad o'r Ddeddf Galluedd Meddyliol.

Cymorth cynnar, gofal a chefnogaeth a threfniadau pontio ar gyfer plant anabl

Bu i Arolygiaeth Gofal Cymru (yr Arolygiaeth) gyhoeddi ei hadroddiad ar ôl iddi hithau ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru gynnal arolygiad o Gyngor Sir Ceredigion a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda o ran Cymorth Cynnar, Gofal a Chefnogaeth a Threfniadau Pontio ar gyfer Plant Anabl. Bu i'r adroddiad hwn nodi nifer o gryfderau yn y gwasanaeth, a chydabod y gwaith trawsnewid sy'n mynd rhagddo i roi sylw i'r meysydd i'w gwella a nodwyd yn yr adroddiad.

Canfu'r Arolygiaeth fod Cyngor Sir Ceredigion wedi pennu uchelgais cadarnhaol ar gyfer plant anabl. Ceir ymrwymiad i'r weledigaeth hon ar lefel gorfforaethol ac fe'i defnyddir i osod sylfaen ar gyfer gweithdrefnau a strwythurau gweithredol fel rhan o'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant.

Mae'r awdurdod lleol wedi paratoi cynllun gweithredu a fydd yn adeiladu ar y cryfderau a bennwyd ac yn sicrhau bod y meysydd i'w gwella yn cael y sylw angenrheidiol. Mae'r prif themâu i'w gwella yn cynnwys:

1. Ansawdd asesiadau, cynlluniau gofal ac adroddiadau
2. Comisiynu a darparu gwasanaethau
3. Goruchwyliaeth gan reolwyr: Cryfhau'r swyddogaethau sicrhau ansawdd

Mae'r gwaith o ddatblygu'r weledigaeth i roi'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant ar waith yn cynnwys sefydlu Gwasanaeth Cymorth Estynedig newydd i blant ac oedolion ag anableddau. Un o brif swyddogaethau'r gwasanaeth newydd fydd canolbwyntio ar sicrhau bod asesiadau o ansawdd da yn cael eu cynnal a bod cynlluniau gofal effeithiol yn cael eu paratoi. Bydd staff yn cydweithio ag asiantaethau allweddol a theuluoedd a gofalwyr i gyflawni canlyniadau da i blant ac oedolion y mae angen gofal a chymorth arnynt.

Bydd hynt y cynllun gweithredu'n cael ei werthuso'n gyson drwy broses sicrhau ansawdd yng nghyfarfodydd y rheolwyr, mewn cyfarfodydd tîm a chan Grŵp Monitro sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob rhan o'r gwasanaethau Gofal Cymdeithasol, swyddogion corfforaethol perthnasol eraill a'r Bwrdd Iechyd.

Bydd Arolygiaeth Gofal Cymru yn cadw llygad ar y cynnydd a wneir drwy ei gweithgareddau parhaus i werthuso perfformiad y Cyngor.

Cwynion a chanmoliaeth

Cwynion

Mae'r rhan hon o'r adroddiad yn amlinellu holl weithgarwch y Gwasanaethau Cymdeithasol o ran cwynion a chanmoliaeth yn ystod 2019–2020. Bydd yr holl ystadegau ac achosion y cyfeirir atynt isod yn cael eu cynnwys yn yr Adroddiad Blynyddol corfforaethol, ynghyd â'r holl geisiadau a ddaeth i law'r gwasanaeth o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Cyflwynir yr adroddiad hwnnw i'r pwyllgorau perthnasol maes o law.

Er ein bod yn sylweddoli bod y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi mynd drwy broses ailstrwythuro helaeth yn ystod y cyfnod adrodd hwn i gyflwyno'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant, er hwylustod, bydd yr adroddiad hwn yn dilyn fformat y system cofnodi cwynion. Bydd hyn yn cael ei newid ar gyfer cyfnodau adrodd yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor wedi rhoi Rheoliadau Gweithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014 a Rheoliadau Gweithdrefn Sylwadau (Cymru) 2014 ar waith, a'r ddogfen hon yw'r canllawiau sy'n gosod sylfaen ar gyfer Polisi Cwynion newydd y Gwasanaethau Cymdeithasol a gymeradwywyd gan Gabinet y Cyngor ar 17 Mawrth 2020. Mae'r polisi'n nodi'r gofynion am i staff y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth corfforaethol hybu atebolrwydd a sicrhau bod cwynion yn cael eu trin a'u trafod yn deg ac yn effeithiol.

Gweithgarwch cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol

Rydym yn gwneud ein gorau glas i ddatrys cwyn cyn gynted â phosibl a, phan fyddwn yn llwyddo i wneud hynny, bydd y mater, gan mwyaf, yn cael ei gofnodi fel ‘ymholiad/pryder’. Os na ellir datrys y mater ar adeg y cyswllt cyntaf, neu os yw'r materion sy'n cael eu codi'n ddifrifol neu'n gymhleth, bydd y pryderon yn cael eu trin a'u trafod yn unol â'r gweithdrefnau cwyno ffurfiol y cyfeirir atynt uchod.

Mae'r Cyngor yn gweithredu proses gwyno sy'n cynnwys dau gam, ac mae'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn cyd-drafod â'r rheolwyr gwasanaeth perthnasol i sicrhau bod y broses gywir yn cael ei dilyn ym mhob cam.

Yn ystod 2019-2020, daeth 93 ymholiad/pryder i law. Cafodd y rhan fwyaf o'r rhain eu datrys yn foddhaol heb fod angen troi at y gweithdrefnau cwyno.

Mae'r data a ddarperir isod yn ymwneud â'r holl gŵynion a gafodd eu trin a'u trafod o dan Gam 1 a/neu Gam 2 yn ystod y flwyddyn adrodd. Cam 2 yw'r cam olaf o dan weithdrefn gwyno'r Cyngor ei hun; fodd bynnag, mae gan ddefnyddwyr gwasanaethau hawl i gyfeirio'u cwyn at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru os ydynt yn dal i fod yn anfodlon ar ôl Cam 2.

Cyfanswm y cwynion a ddaeth i law yn ystod 2019–2020

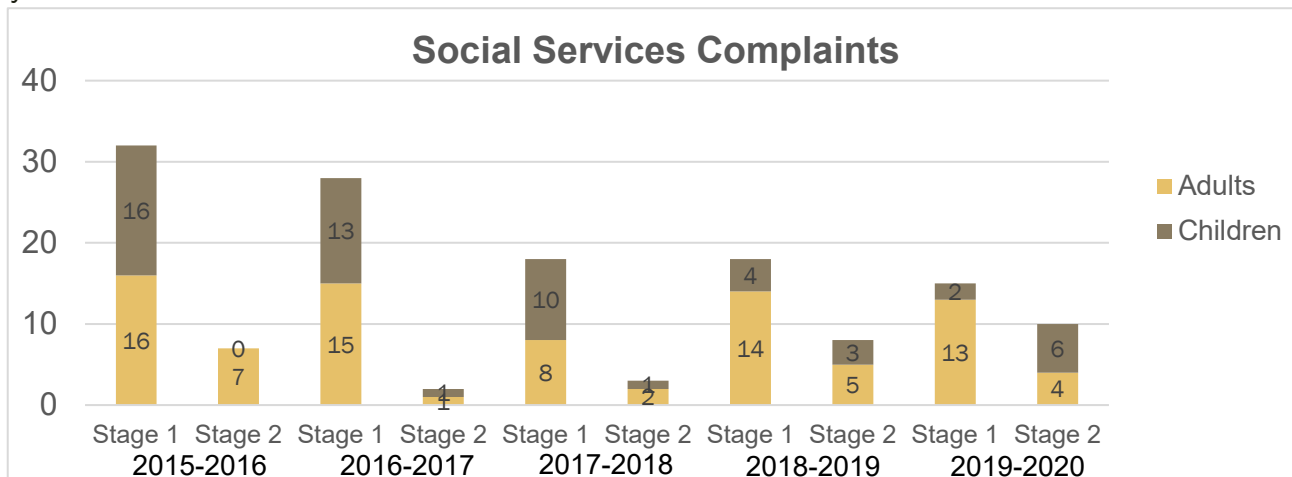
Maes gwasanaeth	Cam 1	Cam 2	Cyfanswm
Gwasanaeth Plant a Theuluoedd	2	6	8
Gwasanaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Chomisiynu	13	4	17
	15	10	25

Daeth cyfanswm o **25 cwyn** i law o ran y Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn ystod 2019–2020. O'i gymharu, daeth **26 cwyn** i law ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod 2018-2019. Mae hyn yn dangos bod nifer y cwynion a ddaeth i law wedi gostwng ychydig.

Mae staff y Gwasanaethau Cymdeithasol yn parhau i gydweithio'n agos â'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth drwy fynd ati i ddatrys unrhyw bryderon ac ymholiadau sy'n dod i law yn gynnar. Mae hon yn profi i fod yn strategaeth effeithiol y gellir ei gweld drwy gymharu nifer yr ymholiadau/pryderon â nifer yr achosion sy'n cael eu trin a'u trafod o dan y broses gwyno ffurfiol (sef 27% o'r holl ymholiadau/pryderon sy'n dod i law'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth o ran y Gwasanaethau Cymdeithasol).

Data cymharol

Gellir cymharu cyfanswm y cwynion a ddaeth i law ar gyfer y Gwasanaethau Cymdeithasol, wedi'u gwahanu yn ôl Gwasanaethau Oedolion a Gwasanaethau Plant, yn ystod y cyfnod adrodd hwn â blynyddoedd blaenorol isod:

Canlyniadau cwynion fesul Gwasanaeth

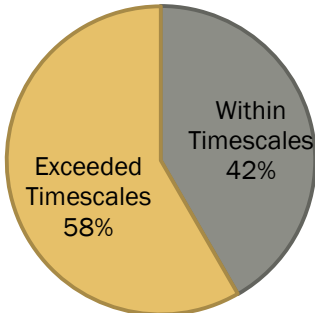
Ceir braslun o nifer y cwynion a'u canlyniadau isod, fesul maes gwasanaeth perthnasol:

Gwasanaethau Plant	Heb eu cadarnhau	Wedi'u cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol)	Yn mynd rhagddynt / Wedi'u hatal dros dro
Amddiffyn Plant	1	0	0
Tîm Asesu Plant a Theuluoedd	2	4	0
Maethu	0	0	1
Cyfanswm	3	4	1

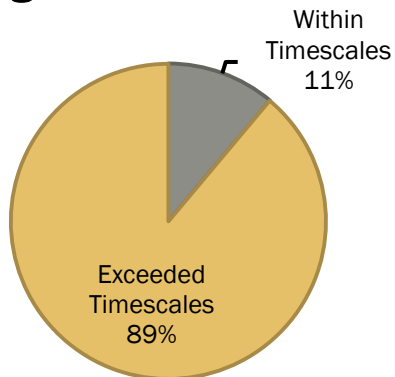
Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Chomisiynu	Heb eu cadarnhau	Wedi'u cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol)	Yn mynd rhagddynt / Wedi'u hatal dros dro / Wedi'u dirwyn i ben
Tîm Oedolion (Gogledd, De, Brysbennu'r Porth Gofal)	1	5	0
Tîm Cymunedol Anableddau Dysgu	0	4	1
Asesiadau Ariannol	1	0	0
Comisiynu	0	2	1
Gwasanaethau Uniongyrchol (Cartrefi, Canolfannau Dydd)	0	1	1
Cyfanswm	2	12	3

Cam 1

Ac eithrio'r ddwy gŵyn a gafodd eu dirwyn i ben, ac un gŵyn sy'n dal i fod yn agored, ymatebwyd i bump o'r deuddeg cwyn sy'n weddill o fewn y terfyn amser o 15 diwrnod gwaith o dan Gam 1.

Stage 1 - Performance**Cam 2**

O ran y perfformiad yn erbyn terfynau amser statudol Cam 2 o'r broses, o blith y deg cwyn a ddaeth i law o dan Gam 2, mae un yn parhau i fod yn agored ac ymatebwyd i un o fewn yr amserlen o 25 diwrnod gwaith. Rhoddodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol estyniad ar gyfer yr wyth achos sy'n weddill yn unol â'r polisi.

Stage 2 - Performance

Dadansoddiad

O ddadansoddi'r data dros bum cyfnod adrodd, mae'n amlwg bod y Gwasanaethau Plant wedi cael mwy o gŵynion Cam 2 yn ystod 2019/20. Hwn yw'r tro cyntaf i'r Gwasanaethau Oedolion gael llai o gŵynion Cam 2, er iddynt gael nifer sylweddol uwch o gŵynion Cam 1 (16 ar gyfer Gwasanaethau Oedolion a dim ond dwy ar gyfer Gwasanaethau Plant). Yn ychwanegol at uwchgyfeirio dwy gŵyn Cam 1 i Gam 2 yn ystod y flwyddyn adrodd, cafodd dwy gŵyn arall o 2018/19 eu huwchgyfeirio i Gam 2 yn ystod y cyfnod adrodd hwn. Ymchwiliwyd ar unwaith i ddwy gŵyn o dan Gam 2. Ceir tri phrif reswm pam y bydd cwyn am y Gwasanaethau Cymdeithasol yn cael ei hystyried ar unwaith o dan Gam 2:

- tybir bod y gŵyn yn rhy gymhleth neu ddifrifol i'w hystyried yn gyntaf o dan Gam 1
- mae'r gŵyn hefyd yn ymwneud â rheolwyr sy'n gyfrifol am y gwasanaeth
- mae'r achwynydd wedi mynegi nad yw'n ymddiried yn rheolwyr y gwasanaeth i ymdrin â'r gŵyn o dan gam cychwynnol.

O blith yr wyth cwyn a ddaeth i law'r Gwasanaethau Plant, cafodd eu hanner eu cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol), roedd un gŵyn yn dal i fynd rhagddi neu wedi'i hatal dros dro ar adeg paratoi'r adroddiad, ac ni chafodd tri achos eu cadarnhau.

Er bod llai o gŵynion Cam 2 wedi dod i law'r Gwasanaethau Oedolion yn ystod y flwyddyn, i law'r gwasanaethau hynny y daeth y nifer fwyaf o gŵynion drwyddi draw, gydag 17 achos yn cael eu cofnodi yn ystod y flwyddyn. O ddadansoddi canlyniadau'r cwynion hyn, mae'n amlwg bod dros 70% ohonynt wedi'u cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol). Canfuwyd mai dim ond dau achos nad oedd modd eu cyfiawnhau (heb eu cadarnhau). Cafodd y tri achos sy'n weddill eu dirwyn i ben neu'u hatal dros dro neu roeddent yn dal i fynd rhagddynt tu hwnt i ddiwedd y cyfnod adrodd.

Themâu a thueddiadau

Cyfathrebu gwael sydd wrth wraidd y rhan fwyaf o'r cwynion o hyd ac, ym mwyafrif yr achosion, cafodd hyn ei ddatrys ar lefel gwasanaeth ac roedd y camau a gymerwyd yn ddigonol i ddatrys y gŵyn.

Cydnabyddir hefyd fod angen gwneud mwy o waith i wella'r modd y mae'r argymhellion a wneir yn sgil cwynion yn cael eu rhoi ar waith a'u monitro. Mae gwaith yn mynd rhagddo i wella trefniadau llywodraethu'r Gwasanaethau Cymdeithasol a disgwylir y bydd y gwelliannau hyn yn gydnaws â'r gwaith ad-drefnu i ddatblygu'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant ac i hybu atebolrwydd ym mhob maes.

Amserlenni

Cydymffurfiaeth â'r amserlenni a bennir yn y Rheoliadau yw un o'r meysydd y mae angen rhoi mwy o sylw iddo yn ystod y cyfnod adrodd nesaf. Fodd bynnag, cydnabyddir bod amserlenni i ymdrin â chwynion yn gallu cyfyngu'n fawr ar y broses, ac felly mae'n hanfodol cyfathrebu'n dda â'r

achwynwyr. Bydd mwy o waith yn cael ei wneud law yn llaw â'r Rheolwyr Corfforaethol i geisio gwella'r perfformiad o ran hyn.

Y gwersi a ddysgwyd

Ceir enghreifftiau o'r gwersi a ddysgwyd yn sgil y cwynion a ddaeth i law isod:

Hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth o ran pobl anneuaidd i sicrhau dealltwriaeth, parch, a defnydd priodol o derminoleg bob amser.

Bydd nodyn yn cael ei anfon at y staff sy'n gyfrifol am drefnu sesiynau cyswllt dan oruchwyliaeth i'w hatgoffa i sicrhau eu bod yn dewis lleoliadau yn ôl nifer y bobl y bwriedir iddynt fod yn bresennol ac i roi mwy o ystyriaeth i ba mor ymarferol yw unrhyw weithgareddau y bwriedir eu gwneud yn y lleoliad.

Gofyn i staff sicrhau bod yr wybodaeth a gofnodir ganddynt bob amser yn gywir ac yn ffeithiol, a'u bod yn gofalu eu bod yn defnyddio'r cyd-destun cywir bob amser.

Gweithgarwch Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn, bu i Swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) gysylltu o'r newydd **naw** gwaith â'r Cyngor. Mae hyn yn gynnydd nodedig o'i gymharu â'r tair gwaith y bu i'r swyddfa gysylltu â'r Cyngor yn 2018/19. Roedd pum achos yn ymwneud â'r Gwasanaethau Plant a phedair cwyn yn ymwneud â'r Gwasanaethau Oedolion.

Nid ymchwiliwyd i'r un o'r cwynion a atgyfeiriwyd at yr Ombwdsmon, ac ni chafodd unrhyw gynigion setlo na datrysiadau cyflym eu hargymell. O blith y naw cyswllt a atgyfeiriwyd at yr Ombwdsmon o ran y Gwasanaethau Cymdeithasol:

pennwyd bod pump ohonynt 'tu hwnt i awdurdodaeth yr Ombwdsmon' (h.y. dylid mynd i'r afael â'r gŵyn drwy sianeli eraill h.y. y llysoedd)

caewyd tri achos ar ôl ystyriaeth gychwynnol gan yr Ombwdsmon (e.e. roedd yn fodlon nad oedd unrhyw gamweinyddu ar ran y Cyngor neu na fyddai llawer i'w ennill pe bai'r Ombwdsmon yn ymchwilio i'r gŵyn)

roedd un achos wedi'i atgyfeirio'n rhy gynnar (e.e. ni chafodd ei ystyried o dan weithdrefn gwyno'r Cyngor ei hun).

Y cyfnod adrodd hwn yw'r cyntaf ers 2015/16 lle nad yw'r Ombwdsmon wedi ymchwilio i unrhyw gŵynion am y Gwasanaethau Cymdeithasol na chadarnhau cwynion o'r fath.

Canmoliaeth

Gwnaed y nifer fwyaf o'r sylwadau canmoliaethus a ddaeth i law'r Cyngor yn ystod y cyfnod adrodd gan ddefnyddwyr y Gwasanaethau Cymdeithasol. Daeth cyfanswm o 235 sylw canmoliaethus i law a gellir eu gwahanu fesul gwasanaeth fel a ganlyn:

Maes gwasanaeth	Sylwadau canmoliaethus a ddaeth i law
Gwasanaeth Plant a Theuluoedd	36
Gwasanaethau Oedolion (gan gynnwys Gwasanaethau Uniongyrchol a Thai)	168
Gwasanaethau eraill (gan gynnwys Gwasanaethau a Gomisiynir)	31
Cyfanswm	235

Dyma rai o'r sylwadau canmoliaethus a ddaeth i law yn ystod 2019/20:

'Dw i am ddiolch yn fawr i chi am eich holl gefnogaeth a chymorth; mae wedi bod yn bleser gweithio gyda chi.'

'Diolch yn fawr i chi a'ch staff am y gwasanaeth rhagorol. Allwn i ddim bod wedi dymuno gwell.'

'Hapus â'r gwasanaeth a ddarparwyd. Caredig iawn, bob amser yn hapus ac yn siriol, gan fy rhoi ar ben ffordd ar ddechrau'r diwrnod. Eithriadol o hapus. Dydw i ddim yn siŵr sut y byddwn i'n ymdopi heb y cymorth.'

4. Hybu a gwella llesiant y rheini yr ydym yn eu cynorthwyo

Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol o ran y canlyniadau llesiant yw:

1. Gweithio gyda phobl i ddiffinio ac i gydgyhyrchu canlyniadau llesiant personol y mae pobl am eu cyflawni
2. Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn ac i hybu iechyd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol pobl
3. Cymryd camau i amddiffyn ac i ddiogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
4. Annog a chynorthwyo pobl i ddysgu, i ddatblygu ac i fod yn rhan o'r gymdeithas
5. Cynorthwyo pobl i feithrin ac i gynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
6. Gweithio gyda phobl a'u cynorthwyo i sicrhau llesiant economaidd gwell, i gael bywyd cymdeithasol, ac i fyw mewn llety addas sy'n ateb eu gofynion

Beth yr oeddem yn bwriadu ei wneud y llynedd?

Gan fod nifer o'n gwasanaethau'n gysylltiedig â'i gilydd a'n strategaethau'n gydnaws â'i gilydd, mae amcanion ein Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn gorgyffwrdd ag amcanion ein Gwasanaethau Oedolion, ac felly mae'r amcanion yn canolbwyntio ar ddull gydol oes o weithredu.

Amcan Gwella 1

- Sicrhau bod y broses o drawsnewid y gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei chyflawni yn ystod 2019/20 ar y cyd ag adrannau corfforaethol eraill ac asiantaethau sy'n bartneriaid
- Cydweithio ar y cynllun ailstrwythuro corfforaethol, gan alluogi dull effeithlon o weithredu ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer Gofal Cymdeithasol yn cael eu diffinio'n glir yn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle i sicrhau bod modd i ddinasyddion gyflawni eu canlyniadau personol

Amcan Gwella 2

- Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth
- Sicrhau bod staff perthnasol yn ymrwmo i ymwneud yn rheolaidd â holl ddigwyddiadau partneriaethau rhanbarthol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llwyr ar yr adnoddau sydd ar gael inni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau ar draws y rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3

- Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn mynd ati'n effeithiol, ar y cyd â'i bartneriaid, i sicrhau ac i ddefnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu gwell canlyniadau i bobl Ceredigion
- Datblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i ddatblygu Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r Trydydd Sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

I ba raddau y bu inni lwyddo i weithio tuag at gyflawni'r blaenoriaethau hyn?

Amcan Gwella 1 – Trawsnewid y Gwasanaethau Cymdeithasol

- Sicrhau bod y broses o drawsnewid y gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei chyflawni yn ystod 2019/20 ar y cyd ag adrannau corfforaethol eraill ac asiantaethau sy'n bartneriaid
- Cydweithio ar y cynllun ailstrwythuro corfforaethol, gan alluogi dull effeithlon o weithredu ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer Gofal Cymdeithasol yn cael eu diffinio'n glir yn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle i sicrhau bod modd i ddinasyddion gyflawni eu canlyniadau personol

Ein gweledigaeth ar gyfer y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant yw:

Sicrhau bod pob plentyn, pob person ifanc a phob oedolyn yng Ngheredigion yn gallu gwireddu ei botensial llawn. Sicrhau mynediad teg i bawb at wasanaethau rhagorol cyffredinol ac wedi'u targedu sy'n cefnogi iechyd a llesiant pob dinesydd. Meithrin sgiliau a chydnerthedd a fydd yn para oes a galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallent eu hwynebu.

Byddwn yn:

- cynorthwyo'r rheini sydd o dan anfantais a'r rheini sy'n wynebu heriau
- datblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac yn seiliedig ar gryfderau
- diogelu a meithrin y rheini sydd fwyaf agored i niwed
- anelu at fod yn feincnod ar gyfer rhagoriaeth ac arloesedd yng Nghymru a thu hwnt
- uwchsgilio ein gweithlu i gydweithio i wella'r canllawiau a'r cymorth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd yng Ngheredigion.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno deddfwriaeth amrywiol sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod iechyd a llesiant dinasyddion cystal ag y gall fod, gan gynnwys

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi ymrwmo i sicrhau bod prif egwyddorion y fframwaith deddfwriaethol yn ennill eu plwyf yn ei holl weithgareddau a'i ddatblygiadau.

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i sicrhau bod y Fframwaith Arwyddion Diogelwch yn parhau i ennill ei blwyf ac mae'n cynnig ei fod yn dod yn rhan ganolog o'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant. Rydym yn bwriadu gwneud hyn drwy sicrhau bod yr wybodaeth a gesglir gennym gan ddinasyddion yn uniongyrchol neu drwy asiantaethau eraill yn cael ei defnyddio'n briodol i roi dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar waith ar sail cwestiynau sylfaenol fel 'Beth sy'n peri gofid i chi?' a 'Beth sy'n gweithio'n dda?' O ganlyniad i'r rhain, rydym yn ceisio mynd ati i ddatblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, yn seiliedig ar gryfderau, yn ymateb yn brydlon ac yn greadigol, ac yn canolbwyntio bob amser ar yr hyn sy'n bwysig i'r unigolyn.

Bydd y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant yn parhau i fynd rhagddi er mwyn rhoi'r weledigaeth ar waith ac ailgydbwyso'r ffordd y mae gofal yn cael ei ddarparu yng Ngheredigion.

Amcan Gwella 2 – Partneriaethau

- Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth
- Sicrhau bod staff perthnasol yn ymrwymo i ymwneud yn rheolaidd â holl ddigwyddiadau partneriaethau rhanbarthol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llwyr ar yr adnoddau sydd ar gael inni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau ar draws y rhanbarth ac yn genedlaethol

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i ymgysylltu â Phartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'r rhain yn gyfrwng i hybu gwelliannau rhanbarthol ar draws y maes gofal cymdeithasol, gan barhau i ganolbwyntio ar feysydd angen a blaenoriaethau penodol Ceredigion. Mae'r Cyngor yn cefnogi nifer o fforymau rhanbarthol ac yn ymgysylltu'n effeithiol â nhw. Mae'n gwneud y gorau o gyfleoedd i gael cyllid rhanbarthol drwy bartneriaethau a mentrau rhanbarthol, gan gynnwys Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach a'r Gronfa Gofal Integredig.

Amcan Gwella 3 – Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach

- Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn mynd ati'n effeithiol, ar y cyd â'i bartneriaid, i sicrhau ac i ddefnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu gwell canlyniadau i bobl Ceredigion
- Datblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i ddatblygu Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r Trydydd Sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

Fel rhan o Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru, roedd ein cyflwyniad gwreiddiol i raglen waith Gorllewin Cymru Iachach yn cynnwys:

Gwella bywydau drwy dechnoleg

- Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg
- Fframwaith digidol a rennir

Cryfhau lleoliadau integredig

- Integreiddio cyson ar lwybr carlam
- Hunanreolaeth ragweithiol a gynorthwyir

Cefnogi newid gyda'n gilydd

- Ymgysylltu'n barhaus â dinasyddion

- Newid ymddygiad am byth

Cysylltu pobl... cymunedau caredig

- Creu cysylltiadau i bawb
- Adeiladu'r seilwaith i ddarparu gwasanaethau mewn ffordd wahanol

Darparodd Llywodraeth Cymru gyfanswm o £11.89 miliwn i Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru i gefnogi'r camau i roi'r tair rhaglen y cytunwyd arnynt ac a restrir isod ar waith:

Rhaglen 1: Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg

- Dull rhagweithiol o gadw pobl yn iach yn eu cymunedau
- Mae'n seiliedig ar ddull y profwyd ei fod yn gweithio yn Bilbao, Sbaen
- Mae tystiolaeth o Sbaen yn dangos ei fod yn cael effaith sylweddol ar alw ac ar lesiant
- Gofal pwrpasol wedi'i deilwra i'r unigolyn sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg
- Asesiad llesiant manwl a chynlluniau llesiant a gefnogir
- Galwadau rhagweithiol gan ddefnyddio llwyfan Delta Wellbeing sy'n bodoli eisoes ac yn darparu manteision cynhenid
- Ymateb cyflym amlasiantaethol, gyda chymorth cymunedol lleol gwell
- Prosiect cynhwysiant digidol i gefnogi rhwydweithiau anffurfiol

Rhaglen 3: Integreiddio cyson ar lwybr carlam

- Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym sy'n darparu ymateb proffesiynol 24/7 mewn argyfwng
- Rhoddir y model ar waith ym mhob ardal, ac fe gaiff ei deilwra i sicrhau bod y trefniadau'n ateb gofynion lleol ac yn adeiladu ar y trefniadau presennol
- Capasiti ychwanegol yn y rhaglen i gefnogi mwy o integreiddio ar lefel ardal

Rhaglen 7: Creu cysylltiadau i bawb

- Rhoi model cysylltwyr cymunedol cyson ar waith ledled y Gorllewin i greu cysylltiadau cymunedol ac i adeiladu cydnerthedd
- Dinasyddion gweithredol – hybu a chefnogi gwirfoddoli
- Rhaglen bydis sy'n pontio'r cenedlaethau i feithrin sgiliau TG a sgiliau eraill
- Rhaglen 'Mae'r Gorllewin yn Garedig'
- Gwreiddio Dewis ac Info-engine
- Rhaglen sgiliau garlam ar gyfer staff sy'n darparu cymorth cymunedol

Cychwynwyd ar y tair rhaglen yn 2019/2020. Mae rhaglen 1 yn cael ei harwain yn rhanbarthol, rhaglen 3 yn cael ei harwain yn lleol, a rhaglen 7 yn cael ei harwain gan y Trydydd Sector.

Gwasanaethau Tai Awdurdod Lleol Ceredigion

Mae Gwasanaeth Tai Ceredigion wedi bod yn rhan o Wasanaeth Porth Gofal y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant, a thbyr ei fod yn faes gwasanaeth hollbwysig er mwyn cynorthwyo unigolion a theuluoedd i gadw'n iach ac i gynnal eu llesiant. Mae'r gwasanaeth yn diwallu ystod eang o anghenion cymunedol. Isod, ceir adroddiad manwl am weithgarwch y gwasanaeth yn ystod 2019/2020.

PORTH GOFAL

HOUSING SERVICES

Under Homelessness interventions, in 2019-20, 144 cases were dealt with where there had been approaches due to households being at risk of homelessness. Of those, 100 were successfully prevented from becoming homeless.

144

310

In general 310 enquiries / cases were provided with advice and assistance.

427 assessments carried out under s62 Housing Act requirements.

427

83

83 clients were assisted with Rent Advance and Bonds in 2019-20.

(This figure does not include those who the Housing Options team supported and sign-posted to other agencies such as, Vicars Relief Fund (VRF), budgeting loans and Discretionary Housing Payment (DHP) applications for these upfront costs.)

Under housing register work, for the year 2019-20, 1139 Housing Register applications were received across all four Registers (affordable, general, older persons, accessible).

1139

439

439 Safe, Warm and Secure Grants delivered.

Under the adaptations service, 120 Disabled Facilities Grants delivered.

120

Pa wahaniaeth y mae'r gwasanaeth wedi'i wneud?

O ran y ddyletswydd i atal digartrefedd, bu i 31 aelwyd sicrhau llety yn y sector rhent preifat drwy'r cynllun cymhelliant landlordiaid (arian o'r Gronfa Atal Digartrefedd neu Daliadau Tai Dewisol) a bu i 24 aelwyd wneud hynny heb y cynllun cymhelliant.

Bu modd i 10 aelwyd aros yn eu cartrefi o ganlyniad i gymorth ariannol (Taliadau Tai Dewisol/Y Gronfa Atal), a bu modd i dair aelwyd arall aros yn eu cartrefi ar ôl cael cyngor am ddyledion/arian.

O ran y ddyletswydd i leddfu digartrefedd, bu i 41 aelwyd sicrhau llety yn y sector rhent preifat drwy'r cynllun cymhelliant landlordiaid a bu i 10 aelwyd wneud hynny heb y cynllun cymhelliant.

Mae'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl a'r Grant Diogel, Cynnes a Sicr wedi cynorthwyo cleientiaid i fyw'n annibynnol yn eu cartrefi'u hunain. Dywedodd un ymgeisydd: "Rwy'n gallu cael bath (yn ddiogel) bob dydd nawr a does arna i ddim ofn cwmpo ar y grisiau mwyach. Alla i ddim diolch ddigon i bawb am y newidiadau gwirioneddol gadarnhaol y mae'r gwaith hwn wedi'u gwneud i'm bywyd."

Cafodd cyfanswm o 267 o ymgeiswyr dai drwy'r Gofrestr Dai. Cafodd 52 (19%) o'r dyraniadau eu gwneud i unigolion yr oedd arnom ddyletswydd i'w hatal rhag bod yn ddigartref.

Pa mor dda ydym ni wedi'i wneud?

Cyfanswm y canlyniadau atal digartrefedd: 144 (mae hyn yn cynnwys achosion y llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nas llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nad oeddent yn cydweithredu, achosion a wrthododd gymorth, achosion a dynnwyd yn ôl, ac achosion a dynnwyd yn ôl yn sgil colli cysylltiad).

Canlyniadau lle y llwyddwyd i atal digartrefedd: 100. Felly, llwyddwyd i atal 69% o'r aelwydydd a oedd yn wynebu digartrefedd rhag bod yn ddigartref. Fodd bynnag, dim ond 16 (11%) o'r 144 achos nas llwyddwyd i'w ddatrys, a hynny gan fod 28 (19%) o'r cleientiaid wedi tynnu'n ôl o'r gwasanaeth (gan gynnwys un aelwyd a wrthododd gymorth ac un aelwyd na fu iddi gydweithredu) ac nad oedd modd i'r Gwasanaeth Dewisiadau Tai eu cynorthwyo neu ddwyn y maen i'r wal.

Darparwyd cartref diogel i 559 o ymgeiswyr anabl ac agored i niwed er mwyn iddynt barhau i fyw'n annibynnol. Dywedodd dros 80% o'r rhai a wnaeth gais i gael arian grant eu bod yn cytuno'n gryf neu'n dueddol o gytuno â'r datganiad bod ansawdd eu bywydau wedi gwella yn sgil yr addasiadau. Ychwanegwyd 991 o geisiadau am dai at y Gofrestr Dai i'w hystyried pan fydd tai cymdeithasol yn cael eu dyrannu. Yn ychwanegol at hyn, gwnaed newidiadau i'r ffurflenni cais a'r ffurflenni adnewyddu i sicrhau bod gwybodaeth gywir a chyfredol ar gael i'r landlordiaid cymdeithasol cofrestredig sy'n bartneriaid inni.

Darparu tai fforddiadwy ar draws pob deiliadaeth

Mae rhaglen Grant Tai Cymdeithasol 2019-20 yn rhan o raglen ddatblygu dreigl dair blynedd sy'n cynnwys nifer o ffrydiau ariannu Llywodraeth Cymru. Mae'r rhaglen ddatblygu'n seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion y Cofrestri Tai sy'n cael ei ddiweddarau'n rheolaidd er mwyn darparu cymysgedd o dai cymdeithasol a thai canolradd ledled Ceredigion.

Pa wahaniaeth y mae'r amcan hwn wedi'i wneud?

Mae nifer yr unedau rhent cymdeithasol sy'n cael eu darparu'n debygol o gynyddu o flwyddyn i flwyddyn dros y tair blynedd nesaf, gan gyfrannu at darged Llywodraeth Cymru i ddarparu 20,000 o unedau erbyn 2021. Mae datblygiadau'n cael eu targedu i helpu i ateb y galw lleol a nodwyd yn y sir. Mae'r ystod o ddewisiadau deiliadaeth fforddiadwy hefyd yn cynyddu i helpu i fynd i'r afael ag anghenion tai amrywiol yn y sir.

Mae'r Awdurdod yn gwella'r modd y mae'r holl waith o adeiladu tai cymdeithasol newydd yn cael ei dargedu, a hynny drwy system cronfa ddata'r Gofrestr Dai (Abritas). Mae tai arbenigol a thai wedi'u haddasu, fel tai sy'n hygyrch i rywun sy'n defnyddio cadair olwyn / rhywun ag anawsterau symud, hefyd yn cael eu darparu i geisio mynd i'r afael ag anghenion ymgeiswyr / cleientiaid penodol. Mae nifer yr heriau hyfywedd sydd wedi dod i law wedi gostwng ychydig dros fisoedd yr haf, ond disgwylir i'r heriau gynyddu wrth i nifer gyffredinol y ceisiadau gynyddu.

Yn anffodus, ni all Abritas ddweud wrthym faint o'r ymgeiswyr yr oedd angen tai hygyrch arnynt yn 2019-20. Fodd bynnag, hyd heddiw (18/11/2020), cafwyd 239 o geisiadau sy'n cynnwys gofyniad i gael eiddo hygyrch. Gan fod 1,497 o geisiadau gweithredol ar hyn o bryd, mae hyn yn gyfwerth â thua 19% o'r ceisiadau ac mae'n gyson ag adroddiadau am flynyddoedd blaenorol. Yn ystod 2019-20, roedd pump o'r dyraniadau a wnaed yn rhai ar gyfer eiddo a oedd yn hollol hygyrch i rywun sy'n defnyddio cadair olwyn.

Cyfrannu at ddatblygu ac integreiddio'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant:

Yn ystod 2019-20, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau diwygiedig ar gyfer rhaglen y Grant Cymorth Tai (Cefnogi Pobl). Roedd y canllawiau hyn yn tynnu sylw at y cysylltiadau cryf rhwng cymorth tai ac atal digartrefedd. I gydnabod y cysylltiadau hyn, symudwyd y cyfrifoldeb dros gynllunio a darparu gwasanaethau'r Grant Cymorth Tai yn strategol i'r Gwasanaethau Tai. Ers hynny, gwiredwyd manteision sylweddol o ran cydleoli'r gwaith o gynllunio dewisiadau tai, tai fforddiadwy a'r Grant Cymorth Tai i sicrhau bod cyfleoedd i ystyried anghenion cleientiaid mewn ffordd fwy cyfannol. Bwriedir ymgymryd â datblygiadau pellach yn ystod 2020-21, gan gynnwys ailgomisiynu a pharatoi i ddatblygu Strategaeth Rhaglen y Grant Cymorth Tai ar gyfer y blynyddoedd i ddod.

At hynny, drwy leoli'r Gwasanaethau Tai ym model gwasanaeth integredig gydol oes Porth Ceredigion, pennwyd llawer o gyfleoedd i adeiladu ar gyfleoedd a chysylltiadau ar draws y model gwasanaeth, o atal ac ymyrraeth gynnar i ymyrryd mewn argyfwng.

Sicrhau bod anghenion llety preswylwyr yn cael eu bodloni

Mae'r Gwasanaeth Tai yn parhau i weithio i sicrhau bod anghenion llety'n cael eu bodloni. Yn ystod y flwyddyn, arolygwyd 195 o dai amlfeddiannaeth trwyddedig (llety rhent preifat) i sicrhau bod safonau diogelwch yn cael eu bodloni. Ymchwiliwyd i 12 achos o aflonyddu a thafllu allan anghyfreithlon, ac aethpwyd i'r afael â 208 o gŵynion gwasanaeth a oedd yn ymwneud â safonau tai gwael. Bu staff tai hefyd yn ymwneud â'r gwaith o gynnal arolygiadau adfer dilynol yn sgil llifogydd yn y sir a effeithiodd ar bobl yn eu cartrefi. Mewn achosion o'r fath, darperir cyngor a chymorth tai i gynorthwyo pobl i sychu ac i adfer eu cartrefi, rhywbeth sy'n gallu cymryd llawer o fisoedd, ynghyd â chymorth i gael llety dros dro os nad oes modd iddynt aros yn eu cartrefi oherwydd difrod gan lifogydd.

Ymchwiliwyd i 18 achos o gelcio a darparwyd cymorth i'r unigolion hynny. Gan fod y gwasanaeth wedi gweld cynnydd yn nifer yr achosion o'r fath, lluniwyd Pecyn Cymorth a Gweithdrefn Weithredol o ran Celcio ar sail amlasiantaethol. Oherwydd y gwaith rhagorol ar y pecyn cymorth hwn, fe'i cyflwynwyd i fwrdd diogelu rhanbarthol CYSUR sy'n awyddus i'w adolygu a'i addasu yn gyfle dysgu a datblygu o ran hunanesgeuluso.

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?

Dros y flwyddyn sy'n dod, bydd nifer o brosiectau trawsnewid system-gyfan yn parhau. Gyda phandemig COVID-19 yn ennill ei blwyf ym mis Mawrth 2020, gohiriwyd y broses cynllunio busnes er mwyn i'r gwasanaethau ganolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau hollbwysig. Am y rheswm hwn, roedd angen i flaenoriaethau 2020/2021 barhau i ganolbwyntio ar y tri phrif faes gwaith y cychwynwyd arnynt yn 2019/2020. Y prif amcanion dros y flwyddyn sy'n dod ar gyfer gofal cymdeithasol i oedolion a phlant yw:

Amcan Gwella 1

Sicrhau bod y broses o drawsnewid y gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei chyflawni yn ystod 2020/21 ar y cyd ag adrannau corfforaethol eraill ac asiantaethau sy'n bartneriaid.

- Cydweithio ar y cynllun ailstrwythuro corfforaethol, gan alluogi dull effeithlon o weithredu ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer Gofal Cymdeithasol yn cael eu diffinio'n glir yn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle i sicrhau bod modd i ddinasyddion gyflawni eu canlyniadau personol

Amcan Gwella 2

Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth o hyd

- Sicrhau bod staff perthnasol yn ymrwmo i ymwneud yn rheolaidd â holl ddigwyddiadau partneriaethau rhanbarthol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llwyr ar yr adnoddau sydd ar gael inni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau ar draws y rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3

Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn mynd ati'n effeithiol, ar y cyd â'i bartneriaid, i sicrhau ac i ddefnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu gwell canlyniadau i bobl Ceredigion

- Parhau i ddatblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i hybu'r agenda gweithio integredig, gan gynnwys y Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r Trydydd Sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

5. Sut yr ydym yn gwneud yr hyn yr ydym yn ei wneud

Sut yr ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu Gofal Cymdeithasol

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn rhoi gwerth mawr ar y gwasanaethau a ddarperir gan y sector gofal cymdeithasol i ddinasyddion Ceredigion. Drwy ddarparu cyfleoedd dysgu a datblygu, rydym yn ceisio denu, recriwtio a chadw gweithlu cymwys a hyfedr sy'n gallu gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i fywydau'r bobl y maent yn gweithio gyda nhw.

Defnyddir arian grant Rhaglen Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru i ddarparu ystod o gyfleoedd hyfforddi a datblygu i'r sector. Mae'r cyfleoedd hyn yn cefnogi'r rheini sy'n darparu'r gwasanaethau er mwyn iddynt gael hyfforddiant sefydlu a datblygiad proffesiynol parhaus ac ennill y cymwysterau sy'n ofynnol gan y rheoleiddwyr.

I ymgysylltu â ddarparwyr gofal cymdeithasol allanol ac i annog deialog â nhw, cynhaliodd y tîm dysgu a datblygu ddau ddigwyddiad i gael gwybod am eu hanghenion a'u blaenoriaethau o ran hyfforddiant. Mae hyn, yn ei dro, wedi gosod sail ar gyfer y cyfleoedd amrywiol a ddarparwyd gennym.

Ym mis Mawrth 2020, bu i COVID-19 effeithio ar y broses o ddarparu cyfleoedd dysgu a datblygu, ac arweiniodd at ganslo pob cwrs wyneb yn wyneb. Yn sgil hyn, rhoddwyd pwyslais newydd ar ddefnyddio adnoddau e-ddysgu ac ar ddarparu hyfforddiant ar-lein. Rhoddwyd blaenoriaeth i ddatblygu rhaglenni e-ddysgu newydd i gefnogi'r sector, yn enwedig y rheini sy'n gweithio mewn swyddi gofal cymdeithasol rheng flaen am y tro cyntaf. Cyflwynwyd amserlen ddiwygiedig o ddigwyddiadau ar-lein, ac mae'n parhau i fod ar gael i ddarparwyr gofal cymdeithasol mewnol ac allanol.

Cynhaliwyd 254 o ddigwyddiadau hyfforddi, gan gynnwys hyfforddiant iechyd a diogelwch, yn ystod y flwyddyn. Daeth 2,940 aelod staff i'r digwyddiadau hyn, sef cynnydd o 298 o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Ymhlith y digwyddiadau dysgu a gynhaliwyd mae Profiad o Realiti Awtistiaeth, y Llys Gwarchod, Llinellau Cyffuriau, ac Ymwybyddiaeth o Raglen Prevent. Daeth 66 aelod staff mewnol ac 14 gweithiwr allanol i bedwar digwyddiad am y Cod Ymarfer Proffesiynol, a daeth 191 aelod staff mewnol a 91 gweithiwr allanol i 26 digwyddiad dysgu am ddementia. Yn unol â'r Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol, cynhaliwyd 20 sesiwn hyfforddi Gofyn a Gweithredu ar gyfer cyfanswm o 194 aelod staff. Mae 45 aelod o'r staff gofal cymdeithasol hefyd wedi cael cymorth i fynd i gynadleddau a digwyddiadau hyfforddi allanol amrywiol.

Mae'r Fframwaith Ymarfer Arwyddion Diogelwch yn parhau i gael ei wreiddio mewn ymarfer gyda chymorth 17 sesiwn gyda 171 aelod staff mewnol ac 85 gweithiwr allanol.

Yn sgil y cynnydd yn y defnydd o raglenni e-ddysgu, bu modd cyflwyno cyfleoedd dysgu hygyrch a safonedig ar gyfer y sector, gyda chyfanswm o 1,753 aelod staff mewnol a 222 gweithiwr gofal cymdeithasol allanol yn cwblhau'r rhaglenni.

Mae'r gwaith o gynllunio ar gyfer olyniaeth yn y gweithlu yn cael ei integreiddio ar wahanol lefelau o ymarfer gofal cymdeithasol. Mae gwaith partneriaeth rhwng y Brifysgol Agored a Phrifysgol Abertawe wedi cefnogi 13 o leoliadau gwaith cymdeithasol i fyfyrwyr. Mae wyth cyflogai wedi llwyddo i gymhwyso fel Gweithwyr Cymdeithasol, gan gael swyddi parhaol yn yr Awdurdod, ac mae tri chyflogai wrthi'n astudio ar gyfer Tystysgrif Addysg Uwch mewn Ymarfer Gwaith Cymdeithasol. Ar ôl i'n prentis gofal cymdeithasol cyntaf gwblhau Dyfarniad Lefel 2 mewn lechyd a Gofal Cymdeithasol mewn cartref preswyl cyn cael swydd yn yr Awdurdod, mae wedi arwain at recriwtio pellach. Ym mis Tachwedd 2019, dechreuodd prentis gofal cymdeithasol newydd ar y llwybr gyrfa hwn.

Mae'r Gymraeg yn parhau i gael ei hintegreiddio i'n hymarfer dysgu a datblygu drwy ddarparu gwybodaeth ddwyieithog a hyfforddiant cyfrwng Gymraeg. Mae'r sesiynau a ddarperir am Ymwybyddiaeth o Safonau'r Gymraeg a Mwy Na Geiriau yn cefnogi ein hymrwymiad i'r Cynnig Rhagweithiol.

Mae 307 aelod staff wedi cwblhau rhaglen e-ddysgu Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ac mae 43 aelod o'r staff gofal cymdeithasol wedi cael cymorth i fynd ar gyrsiau dysgu Gymraeg.

Rhaglen	Niferoedd ar y rhaglen ar 1 Ebrill 2019	Niferoedd a gofrestrodd ar y rhaglen yn ystod 2019/2020	Niferoedd a gyflawnodd y rhaglen yn ystod 2019/2020	Niferoedd a adawodd y rhaglen	Niferoedd sy'n parhau â'r rhaglen yn 2020/2021
Fframwaith Sefydlu Cymru (AWIF)	0	23	0	1	22
Iechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 2	3	13	3	4	9
Iechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 3	3	11	3	2	9
Plant a Phobl Ifanc Lefel 3	2	0	2	0	0
Iechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 5	1	10	8	0	3
Tystysgrif Addysg Uwch mewn Ymarfer Gwaith Cymdeithasol	7	3	7	0	3
Gradd Gwaith Cymdeithasol	8	0	8	0	0
Rhaglen Gweithiwr Cymdeithasol Newydd Gymhwyso	2	8	2	0	8
Tystysgrif i Raddedigion ar Gyfuno Ymarfer Gwaith Cymdeithasol	7	3	4	0	6
Dyfarniad Asesydd Ymarfer	3	1	2	1	1
Ymarferydd Iechyd Meddwl Cymeradwy	0	2	0	0	2
Camu Ymlaen i Reoli	5	0	5	0	0
Rhaglen Datblygu Arweinwyr Tîm	7	1	7	0	1

Rhaglen Datblygu Rheolwyr Canol	1	0	1	0	0
Tystysgrif mewn Gofal Dementia Lefel 3	20	0	18	2	0
Aseswr y Gellir Ymddiried Ynddo Lefel 3	0	10	10	0	0
Asesu'r Gallu i Wneud Penderfyniadau Lefel 6	0	3	0	0	3
Rhaglen Arweinyddiaeth Rheolwyr Strategol	0	1	1	0	0

Proffil ieithyddol ein gweithlu – Gwasanaethau Oedolion

Trosolwg	Nifer y bobl	% o'r bobl
ALTE 0, 1 a 2	174	46.15%
ALTE 3, 4 a 5	203	53.85%
CYFANSWM	387	100.00%

Bwlch	Nifer y bobl	% o'r bobl
Bwlch o ran gofynion ALTE	189	50.13%
Bodloni gofynion ALTE	188	49.87%
Cyfanswm	387	100%

Unigolyn – siarad a gwranddo	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	25	92	57	71	32	100	377
% o'r bobl	6.63%	24.40%	15.12%	18.83%	8.49%	26.53%	100.00%
Unigolyn – ysgrifennu	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	65	97	59	63	28	65	377
% o'r bobl	17.24%	25.73%	15.65%	16.71%	7.43%	17.24%	100%
Unigolyn – darllen	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	56	89	60	40	52	80	377
% o'r bobl	14.85%	23.61%	15.92%	10.61%	13.79%	21.22%	100%

Proffil ieithyddol ein gweithlu – Gwasanaethau Plant

Trosolwg	Nifer y bobl	% o'r bobl
ALTE 0, 1 a 2	78	43.58%
ALTE 3, 4 a 5	101	56.42%
Cyfanswm	179	100.00%

Bwlch	Nifer y bobl	% o'r bobl
Bwlch o ran gofynion ALTE	74	41.34%
Bodloni gofynion ALTE	105	58.66%
Cyfanswm	179	100.00%

Unigolyn – siarad a gwranddo	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	3	36	39	25	13	63	179
% o'r bobl	1.68%	20.11%	21.79%	13.97%	7.26%	35.20%	100.00%
Unigolyn – ysgrifennu	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	16	39	32	17	28	47	179
% o'r bobl	8.94%	21.79%	17.88%	9.50%	15.64%	26.26%	100.00%
Unigolyn – darllen	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	13	34	37	16	30	49	179
% o'r bobl	7.26%	18.99%	20.67%	8.94%	16.76%	27.37%	100.00%

Ein hadnoddau ariannol a sut yr ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol

Bu i'r Cyngor barhau i wynebu her ariannol sylweddol drwyddi draw yn ystod 2019/20 ar ôl degawd o gyni parhaus, gyda setliad ariannol y Cyngor gan Lywodraeth Cymru yn 2019/20 o £102.1m yn dychwelyd at lefelau 2010/11 yn unig (£101.7m).

Bu i'r cyllidebau sy'n ymwneud â Gofal Cymdeithasol (£31.8m) barhau i gyfrif am ran gynyddol o gyllideb y Cyngor, gan godi i 22% o gyllideb gyffredinol y Cyngor o £143.6m yn 2019/20. O fewn y ffigurau hyn, roedd gofyn gwneud £2.1m o arbedion o ran Gofal Cymdeithasol ac arbed £2.8m o'r pwysau costau ar y gwasanaeth.

Nid oedd yr adnoddau a ddyrannwyd i'r gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn ddigonol, a bu iddynt orwario £2.2m ym mlwyddyn ariannol 2019/20. Serch hynny, bu hwn yn drobwynt a arweiniodd at roi mwy o gydnabyddiaeth i'r pwysau ar y cyllidebau Gofal Cymdeithasol a maint a hynt y newid trawsnewidiol sy'n ofynnol.

O edrych tua'r dyfodol, mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor yn amlinellu strategaeth ariannol at ddibenion cynllunio ar gyfer y dyfodol ac i wireddu blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor, sef:

- Hybu'r economi
- Buddsoddi yn nyfodol y bobl
- Galluogi cydnerthedd unigolion a theuluoedd
- Hyrwyddo cydnerthedd amgylcheddol a chymunedol

Mae rhan o agwedd drawsnewidiol y Cynllun Tymor Canolig yn canolbwyntio ar symud oddi wrth wasanaethau Gofal Cymdeithasol traddodiadol i Blant ac Oedolion at fodel Gydol Oes ehangach sy'n cynnwys ymyrraeth gynnar, a hynny drwy gyflwyno model gweithredu pwrpasol newydd o dan y gwasanaethau a elwir yn Borth Gofal, Porth Cynnal a Phorth Cymorth Cynnar.

Cydnabyddir y gall fod angen buddsoddiad ac arian sefydlu cychwynol ar ei gyfer (y bwriedir iddo ddechrau yn 2020/21), ond disgwylir y bydd yn creu manteision hirdymor, ac mae'n cael ei reoli gan ddefnyddio egwyddorion rheoli prosiectau ffurfiol gan ei fod yn newid sefydliadol mawr.

Mae'r amcanestyniadau cyfredol o'r boblogaeth (cyn Cyfrifiad 2021) yn dangos bod disgwyl i boblogaeth Ceredigion ostwng o 72,695 yn 2019 i 69,338 erbyn 2038. Fodd bynnag, o fewn y ffigur hwn, rhagwelir y bydd nifer y plant yn gostwng 15% a maint y boblogaeth oedran gwaith hefyd yn gostwng 14%. Serch hynny, disgwylir i'r boblogaeth dros 65 oed gynyddu 7% yn rhannol oherwydd disgwyliad oes hirach, ond hefyd oherwydd bod y genhedlaeth a aned ar ôl y rhyfel yn y 1950au a'r 1960au'n heneiddio.

Felly, mae'r cynnydd a ragwelir ym maint y boblogaeth sy'n heneiddio yn her fawr i'r Cyngor, ac mae'n anochel y bydd yn arwain at lawer mwy o alw am wasanaethau'r Cyngor. Mae hyn yn rhan o'r cefndir sy'n egluro'r angen i newid drwy gyflwyno model gweithredu newydd wedi'i dargedu.

Gwaith partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd

Y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu

Bu i'r Pwyllgor ystyried adroddiadau chwarterol Grŵp Gweithredol Lleol CYSUR am ddiogelu. Mae'r adroddiadau'n rhoi gwybodaeth reoli am y camau a gymerwyd o dan Weithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan. Mae'r adroddiadau'n cynnwys gwybodaeth a ddarperir gan asiantaethau eraill o ran diogelu lles plant yng Ngheredigion. Trafodir yr wybodaeth reoli gan aelodau o Grŵp Gweithredol Lleol CYSUR (Ceredigion) er mwyn monitro a gwerthuso effeithiolrwydd y trefniadau i ddiogelu plant yng Ngheredigion a'r canlyniadau a gyflawnwyd. Mae'r cyfarfodydd amlasiantaethol yn gyfle i bennu unrhyw broblemau o ran perfformiad neu broblemau eraill yn y maes gwaith hwn, ac i fynd i'r afael â nhw. Darperir gwybodaeth am berfformiad i Fwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru hefyd. Mae hyn hefyd yn gyfle i ddadansoddi perfformiad, tueddiadau a phroblemau ar draws y rhanbarth.

Bu i'r Pwyllgor hefyd ystyried adroddiadau chwarterol y Gwasanaeth Diogelu Oedolion. Mae'r adroddiadau'n tynnu sylw at weithgarwch a pherfformiad y Gwasanaeth Diogelu Oedolion ac yn darparu data ystadegol sy'n peri iddi fod yn bosibl cymharu'r gweithgarwch mewn gwahanol chwarterau a blynyddoedd blaenorol, yn ogystal â nodi'r prif gyflawniadau a'r gwaith allweddol a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn. Mae'r adroddiad hefyd yn tynnu sylw at y prif feysydd gwaith a'r prif welliannau a wnaed yn ystod y flwyddyn ariannol hon.

Cyflwynwyd gwybodaeth am Weithdrefnau Diogelu newydd Cymru i'r Pwyllgor.

Bu i'r Pwyllgor hefyd ystyried y rhan honno o Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2018-2019 a oedd yn ymwneud â diogelu. Roedd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach wedi ystyried yr adroddiad hwnnw yn ei gyfanrwydd. Nodwyd y byddai'r adroddiadau yn y dyfodol yn canolbwyntio mwy ar ganlyniadau.

Y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol

Bu aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol yn ystyried y Polisi Cam-drin Domestig cyn i'r Cabinet ei ystyried. Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 26 Chwefror 2020, bu'n ystyried Polisi a Gweithdrefn Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol. Cynhaliwyd cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor ar 16 Mawrth 2020 i ystyried penderfyniad y Cabinet yn ei gyfarfod ar 25 Chwefror 2020 ynghylch Safle Hen Gartref Gofal Penparcau.

Y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

Aeth y Rheolwr Gwasanaeth – Sicrhau Ansawdd, Gwasanaethau Plant a Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Ceredigion i gyfarfodydd y Pwyllgor yn rheolaidd i gyflwyno Adroddiadau Rheoli Perfformiad chwarterol y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol a oedd yn cynnwys safonau cenedlaethol a lleol a thargedau a ddefnyddir i fesur canlyniadau plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal. Mae'r Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a yw hawliau dynol plentyn/person ifanc wedi'u torri mewn unrhyw ffordd ac, os felly, mae'n ystyried atgyfeirio'r achos at CAF/CASS Cymru.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 13 Chwefror 2020, cyfarfu'r Aelodau i ystyried y gyllideb ddrafft a oedd yn cael ei hargymell gan y Cabinet ar gyfer 2020/21. Bu i'r Aelodau groesawu'r papur ychwanegol yr oedd Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach wedi gofyn amdano a oedd yn egluro'r newid i gyllideb y Gwasanaethau Plant a'r ffaith bod Lleoliadau Tu Allan i'r Sir wedi'u symud i gyllideb y Grŵp Arweinyddiaeth fel eitem gorfforaethol.

Yn ei gyfarfod ar 11 Gorffennaf 2019, cafodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach llythyr blynyddol gan Arolygiaeth Gofal Cymru am Adolygiad o Berfformiad yr Awdurdod Lleol. Roedd y llythyr yn crynhoi'r adolygiad o berfformiad Cyngor Sir Ceredigion o ran y modd y bu iddo ymgymryd â'i swyddogaethau statudol o ran gwasanaethau cymdeithasol. Roedd yn dilyn pedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a dull Arolygiaeth Gofal Cymru o gefnogi gwelliant sy'n gynyddol seiliedig ar gydweithio ac ar gryfderau. Bwriedir i'r llythyr gynorthwyo'r Awdurdod Lleol a'i bartneriaid i barhau i wella.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 18 Medi 2019, croesawyd y Swyddog Datblygu Gofalwyr, Heather West, i'r cyfarfod i gyflwyno adroddiad am Adroddiad Blynyddol 2018-2019 Grŵp Gofalwyr Rhanbarthol Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru.

Yn yr un cyfarfod, cyflwynodd Rheolwr Dechrau'n Deg, Rhian Rees, adroddiad blynyddol Dechrau'n Deg i roi diweddariad am Raglen Dechrau'n Deg (gan gynnwys Allgymorth) yng Ngheredigion, ei chyfraniad at y Gwasanaethau Ymyrraeth Gynnar ac Atal ac at y Gymraeg, ac i roi gwybod i'r Aelodau am y gwaith i liniaru effaith profiadau niweidiol yn ystod plentyndod drwy feithrin cydnerthedd.

Yn y cyfarfod ar 13 Ionawr 2020, cyflwynodd Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Ceredigion ddiweddariad am y camau i roi ar waith newid i'r Ddeddf Galluedd Meddyliol o ran Trefniadau Amddiffyn Rhyddid.

Daeth Martyn Palfreman, Pennaeth Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru, a Peter Skitt, Cyfarwyddwr Sirol Ceredigion ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, i gyfarfod i gyflwyno adroddiad am Raglen Drawsnewid Ranbarthol Gorllewin Cymru lachach. Ym mis Mawrth 2019, dyfarnwyd £11.9m i Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru o Gronfa Drawsnewid Llywodraeth Cymru er mwyn darparu adnoddau i roi'r cynllun iechyd a gofal cymdeithasol cenedlaethol, Cymru lachach, ar waith.

Ar 15 Ionawr 2020, trefnwyd cyfarfod arbennig ar y cyd rhwng aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau lachach a'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu, fel y cytunwyd yn un o gyfarfodydd blaenorol y Pwyllgor.

Trafodwyd yr adroddiad am y Prosiect Iechyd Meddwl Mewngymorth mewn Ysgolion. Dywedwyd bod Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon wedi cytuno ym mis Gorffennaf 2017 i dreialu cymorth Iechyd Meddwl Mewngymorth ar gyfer ysgolion gan y Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed.

Hefyd, trafodwyd adroddiad am y trefniadau i helpu gofalwyr maeth i gynorthwyo'r plant y maent yn gofalu amdanynt i ddefnyddio'r Gymraeg, a'r trefniadau i annog ac i gynorthwyo gofalwyr maeth i ddysgu Cymraeg. Cyflwynwyd yr adroddiad i roi gwybodaeth i'r Pwyllgor am y cymorth a ddarperir i rieni maeth o ran plant sy'n derbyn gofal ac i roi cyfle i'r Pwyllgor ystyried gofynion addysgol plant mewn gofal, ar gais aelodau'r Pwyllgor. Darparodd y Rheolwr Gwasanaeth – Sicrhau Ansawdd,

Gwasanaethau Plant ddiweddariad i'r Aelodau am y sefyllfa gyfredol a chymau nesaf y gwasanaeth. Yna, trafodwyd yr adroddiad am y cymorth sydd ar gael i blant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion, ar gais aelodau'r Pwyllgor. Cyflwynwyd yr adroddiad i amlinellu'r cymorth sydd ar gael i blant sy'n derbyn gofal, ac i ddarparu gwybodaeth am gyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 22 Ionawr 2020, roedd swyddogion yn bresennol i gyflwyno adroddiad yn sgil cais yr Aelodau am ddiweddariad am y rhaglen tai fforddiadwy/hygyrch.

Ar 13 Chwefror 2020, rhoddwyd trosolwg i'r Pwyllgor ar wasanaethau camddefnyddio sylweddau ac alcohol y rhanbarth a'r sir, a rhoddwyd cyfle i'r Pwyllgor bwysu a mesur Adroddiad Blynyddol diweddaraf Bwrdd Cynllunio Ardal Dyfed.

Cyflwynodd y Rheolwyr Corfforaethol – Camddefnyddio Sylweddau Adroddiad Blynyddol Bwrdd Cynllunio Ardal Dyfed ar gyfer Camddefnyddio Cyffuriau ac Alcohol 2018-19. Roedd yr adroddiad yn tynnu sylw at addysg ac ymwybyddiaeth, lleihau niwed, triniaeth, adfer, a pherfformiad yr ardal. Roedd aelodau'r Pwyllgor yn falch o nodi bod ystadegau dangosyddion perfformiad allweddol Dyfed yn dda, gyda nifer o brosiectau'n cael eu rhoi ar waith ochr yn ochr â'r gwaith allgymorth.

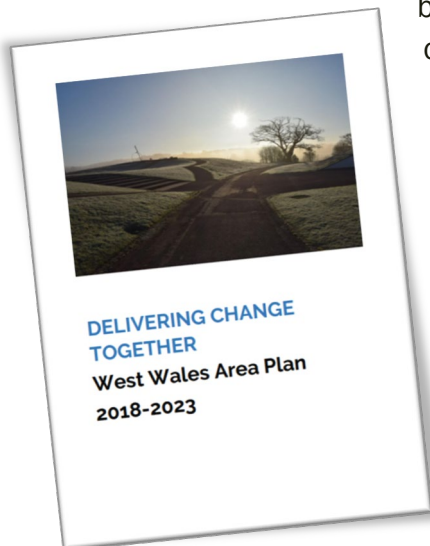
Mae Grŵp Craffu Cyd-bwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Canolbarth Cymru yn parhau i graffu ar Gyd-bwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Canolbarth Cymru, Grŵp Cydweithredol Iechyd a Gofal Cymdeithasol Canolbarth Cymru yn flaenorol. Cyfarfu'r Grŵp Craffu yn ystod y prynhawn ar ôl pob un o gyfarfodydd y Bwrdd. Roedd y Cadeirydd, y Cyfarwyddwr Sirol a Rheolwr y Rhaglen, a'r Cyfarwyddwyr Arweiniol yn bresennol yn y cyfarfodydd hynny. Gweithgor Craffu ar y Cyd sy'n cynnwys aelodau o Gyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ceredigion yw hwn. Arferai Cyngor Sir Powys fod yn aelod ohono hefyd, ond bu i Bowys derfynu ei aelodaeth ddiwedd 2019.

Mae diwylliant o weithio mewn partneriaeth strategol a gweithredol wedi hen ennill ei blwyf yn Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion. Mae'n deall bod canlyniadau gofal cymdeithasol llwyddiannus yn dibynnu ar integreiddio gwasanaethau ataliol a gwasanaethau iechyd i'r ymateb i atgyfeiriadau ac i waith achosion sy'n mynd rhagddo. Mae'r adroddiad hwn eisoes yn disgrifio'n helaeth nifer o enghreifftiau o waith partneriaeth, ond dyma rai enghreifftiau eraill:

- Y dull amlasiantaethol o weithio drwy'r Porth Gofal a Phorth y Gymuned
- Datblygiad Cylch Caron a'r gwaith i greu Cyfleuster Gofal Integredig yn Nhregaron, ar y cyd â'r gwasanaethau iechyd a thai
- Datblygiadau Gwasanaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol Integredig Aberteifi ac Aberaeron
- Y Ganolfan Gelcio – dull amlddisgyblaethol o fynd i'r afael â chelcio ar y cyd o safbwynt iechyd yr amgylchedd a gofal cymdeithasol
- Y gwaith o ddatblygu model 'Ar Ffiniau Gofal' ar gyfer gwasanaethau plant a theuluoedd

Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru

Yn unol ag adran 14A o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol baratoi Cynlluniau Ardal sy'n amlinellu ystod a lefel y gwasanaethau a ddarperir yn eu hardal ar sail asesiadau rhanbarthol o'r boblogaeth. Rhaid paratoi'r cynlluniau hyn bob pum mlynedd, a rhaid cyhoeddi'r cynlluniau cychwynol erbyn 1 Ebrill 2019.

Mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol wedi cytuno ar Gynllun Ardal Gorllewin Cymru ar gyfer 2019-23, 'Cyflawni Newid gyda'n Gilydd', ac fe'i cymeradwywyd gan Gyngor Sir Caerfyrddin, Cyngor Sir Penfro, Cyngor Sir Ceredigion a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae'n cynnwys cyfres o ymrwymadau strategol y bydd y Partneriaeth yn eu rhoi ar waith dros y pum mlynedd nesaf i gynorthwyo i drawsnewid ac i integreiddio gofal a chymorth yn y rhanbarth.

Mae'r Cynllun ar gael [yma](#). Mae hefyd ar gael drwy [Borth Data Gorllewin Cymru](#) a ddatblygwyd ar y cyd ag Uned Ddata Cymru. Drwy'r Porth newydd, ceir mynediad at ystod eang o ddata am boblogaeth a gwasanaethau'r rhanbarth. Mae'n sicrhau bod modd inni ddiweddarau ein Cynllun yn rheolaidd er mwyn iddo roi sylw i ddatblygiadau lleol a chenedlaethol, yn ogystal â rhoi adroddiadau am y cynnydd a wnaed i wireddu ymrwymadau'r Cynllun.

6. Cael gafael ar fwy o wybodaeth a dogfennau allweddol

Teitl	Lleoliad
Adroddiad Blynyddol Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru 2018/19	https://www.wwcp.org.uk/wp-content/uploads/2019/06/West-Wales-RPB-Annual-Report-2018-19-Final-Cym.pdf
Adroddiad Blynyddol yr Uned Gofalwyr	 Carers Unit Annual Report.pdf
Proffil Ieithyddol Ceredigion	http://www.ceredigion.gov.uk/media/7109/adroddiad-monitro-blynyddol-safonaur-gymraeg-2019-20.pdf
Siarter Anableddau Dysgu	https://www.ldcharter.com/fy-siarter/
Cynllun Ardal Gorllewin Cymru 2019-23, 'Cyflawni Newid gyda'n Gilydd'	https://www.wwcp.org.uk/wp/wp-content/uploads/2019/01/West-Wales-Area-Plan-Welsh-Final-Version-29-03-18.pdf
Adroddiad y Cyfarwyddwr 2018-19	

Additional text – Director of Social Services Annual Report 2019/20

Page 6

The percentage of adult protection enquiries completed within 7 days	Canran yr ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd cyn pen 7 diwrnod
--	---

Page 7

The rate of delayed transfers of care for social care reasons per 1,000 population aged 75 or over	Cyfradd oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth 75 oed a throsodd
The percentage of adults who completed a period of reablement and have a reduced package of care and support 6 months later	Canran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod adsefydlu a chanddynt becyn gofal a chymorth llai chwe mis yn ddiweddarach
The percentage of adults who completed a period of reablement and have no package of care and support 6 months later	Canran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod adsefydlu ac nad oes ganddynt becyn gofal a chymorth chwe mis yn ddiweddarach

Page 8

The average length of time (days) adults (aged 65 or over) are supported in residential care homes	Hyd cyfartalog yr amser (dyddiau) y bydd oedolion (65 oed a throsodd) yn cael cymorth mewn cartrefi gofal preswyl
Average age of adults entering residential care homes	Oedran cyfartalog yr oedolion sy'n mynd i gartrefi gofal preswyl
The percentage of adults who have received advice...	Canran yr oedolion sydd wedi cael cyngor a chymorth gan y gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth ac nad ydynt wedi cysylltu â'r gwasanaeth am chwe mis

Page 10

The percentage of assessments completed for children within statutory timescales	Canran yr asesiadau a gwblhawyd ar gyfer plant o fewn terfynau amser statudol
The percentage of children supported to remain living within their family at 31 March	Canran y plant a gynorthwywyd i barhau i fyw gyda'u teuluoedd ar 31 Mawrth
The percentage of looked after children returned home from care during the year	Canran y plant sy'n derbyn gofal a ddychwelodd adref yn ystod y flwyddyn

Page 11

The percentage of re-registrations...	Canran y plant a ailgofrestrwyd ar Gofrestri Amddiffyn Plant yr awdurdod lleol
The average length of time for all children...	Hyd cyfartalog yr amser yr oedd yr holl blant ar y Cofrestri Amddiffyn Plant yn ystod y flwyddyn
The percentage of children seen by a registered dentist...	Canran y plant a welodd ddeintydd cofrestredig cyn pen tri mis ar ôl dechrau derbyn gofal
The percentage of children looked after at 31 March...	Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth a oedd wedi'u cofrestru â meddyg teulu cyn pen 10 diwrnod gwaith ar ôl eu lleoli

Page 12

Percentage of looked after children who have experienced...	Canran y plant sy'n derbyn gofal sydd wedi newid ysgol unwaith neu ragor, yn ystod cyfnodau pan fônt yn derbyn gofal, ac eithrio am resymau pontio
The percentage of looked after children on 31 March...	Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth sydd wedi cael tri lleoliad neu ragor yn ystod y flwyddyn

Page 13

The percentage of all care leavers who are in education, training or employment at 12 months after leaving care	Canran yr holl rai sy'n gadael gofal sydd mewn addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth 12 mis ar ôl gadael gofal
The percentage of all care leavers who are in education, training or employment at 24 months after leaving care	Canran yr holl rai sy'n gadael gofal sydd mewn addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth 24 mis ar ôl gadael gofal
The percentage of care leavers who have experienced homelessness...	Canran y rhai sy'n gadael gofal sydd wedi bod yn ddiartref yn ystod y flwyddyn

Page 21

Social Services Complaints	Cwynion am y Gwasanaethau Cymdeithasol
Adults	Oedolion
Children	Plant
Stage 1	Cam 1
Stage 2	Cam 2

Page 22

Stage 1 – Performance	Cam 1 – Perfformiad
Exceeded timescales	Tu hwnt i'r terfynau amser
Within timescales	O fewn y terfynau amser
Stage 2 – Performance	Cam 2 – Perfformiad

CYD-BWYLLGOR CANOLBARTH CYMRU AR GYFER IECHYD A GOFAL**ADRODDIAD DIWEDDARU – HYDREF 2021****1. Cyflwyniad**

Cyfarfu Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru mewn modd rhithwir trwy Zoom ar 18 Hydref 2021, a rhoddwyd cyfle i aelodau o'r cyhoedd ymuno â'r cyfarfod 'byw' i arsylwi a gofyn unrhyw gwestiynau/mynegi unrhyw bryderon yn ystod y sesiwn Gwranddo Arnoch Chi. Prif ffocws busnes y Cyd-bwyllgor oedd trafod y gwaith parhaus a wnaed mewn perthynas â'r blaenoriaethau a'r cynllun cyflawni ar gyfer 2021-22 a'r cynlluniau adfer sefydliadol Blynyddol/wedi COVID-19.

2. Blaenoriaethau a Chynllun Cyflawni Canolbarth Cymru 2021-22

Mae gwaith Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru yn cael ei gydgysylltu gan Grŵp Gweithredol Cynllunio a Chyflawni Canolbarth Cymru, sy'n cael ei arwain gan Brif Weithredwr Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda yn ei rôl o fod yn Brif Weithredwr Arweiniol Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru. Mae'r grŵp wedi cwrdd ddwywaith yn ystod y cyfnod adrodd hwn, ar 3 Awst a 28 Medi 2021, a bwriedir cynnal y cyfarfod nesaf ar 6 Rhagfyr 2021. Prif ffocws gwaith y grŵp yw goruchwyllo'r broses o ddatblygu a gweithredu Blaenoriaethau a Chynllun Cyflawni Canolbarth Cymru 2021-22, a ystyrir ochr yn ochr â chynlluniau sefydliadol unigol, ynghyd ag ystyried unrhyw faterion eraill sy'n dod i'r amlwg ac sy'n gofyn am drafodaeth gydweithredol a dull rhanbarthol o weithredu.

Mae gan Gyd-bwyllgor Canolbarth Cymru Fwriad Strategol cytunedig sy'n cefnogi dull cydlynol o gynllunio a darparu gwasanaethu iechyd a gofal ledled Canolbarth Cymru. Mae'r Bwriad Strategol yn canolbwyntio ar gyflawni pum nod trosfwaol i gynorthwyo sefydliadau partner i weithio gyda'i gilydd i fynd i'r afael ag anghenion iechyd a gofal cyfredol poblogaeth Canolbarth Cymru, yn ogystal â heriau yn y dyfodol. Mae set o feysydd blaenoriaeth penodol i Ganolbarth Cymru a gytunir yn flynyddol yn cefnogi'r nodau hyn, sydd wedi'u nodi'n feysydd a fydd yn darparu gwerth ychwanegol wrth weithio yn ôl troed Canolbarth Cymru, ac sy'n cyd-fynd â Chynlluniau Tymor Canolig Integredig/Cynlluniau Blynyddol/Cynlluniau Rhanbarthol sefydliadau partner Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru.

Yn amgaaedig yn Atodiad A y mae'r wybodaeth ddiweddaraf am Flaenoriaethau a Chynllun Cyflawni Canolbarth Cymru 2021-22.

3. Grŵp Cyngori Clinigol Canolbarth Cymru

Mae Grŵp Cyngori Clinigol Canolbarth Cymru, sy'n gyfrifol am ddarparu cyngor clinigol a gwneud argymhellion ar sail glinigol, yn cwrdd ddwywaith y mis, ac ar gyfer y cyfnod adrodd hwn mae wedi canolbwyntio ar y meysydd gwaith canlynol:

- Cynllun Gweithredu Strategaeth Ysbyty Cyffredinol Bronglais;
- Rhan uchaf llwybr gastroberfeddol Canolbarth Cymru;
- Rhaglen Llesiant Gogledd Powys;
- Gofal Iechyd sy'n Seiliedig ar Werth a'r modd i gydweithredu;
- Y gweithlu, gan gynnwys hyfforddi a datblygu a rolau newydd/ffyrdd newydd o weithio.

Ar gais y Grŵp Gweithredol Cynllunio a Chyflawni, mae'r Grŵp Cyngori Clinigol wedi cynnal trafodaethau cychwynnol ar y ddau/tri llwybr clinigol cytunedig sydd â'r flaenoriaeth uchaf. Nodwyd bod angen canolbwyntio ar elfen gofal sylfaenol a chymunedol y llwybr yn ogystal â'r elfen gofal eilaidd. Mae'r llwybrau blaenoriaeth awgrymedig hynny, y gofynnwyd i'r aelodau eu hystyried i'w trafod a'u cytuno'n derfynol yn ei gyfarfod nesaf ar 2 Tachwedd 2021, yn cynnwys:

- Wroleg
- Offthalmoleg
- Niwroleg/arbenigeddau Niwroleg
- Dermatoleg
- Eiddilwch
- Fasgwlaidd
- Gofal Dewisol
- Canolfannau Diagnosteg Gyflym
- Rhagsefydlu
- Atal a sgrinio
- Anadlol
- Iechyd Meddwl
- Gofal Cymdeithasol

4. Cynlluniau adfer ar gyfer Canolbarth Cymru

Cyflwynodd y Byrddau Iechyd fersiynau terfynol eu cynlluniau adfer wedi COVID-19 i Lywodraeth Cymru ddiwedd mis Mehefin 2021 ac maent bellach yn gweithio ar ddatblygu eu hymateb hirdymor yn rhan o broses gynllunio'r Cynllun Tymor Canolog Integredig. Cynhaliwyd trafodaethau cychwynnol ynghylch y camau nesaf mewn perthynas â bwriadau a strategaethau comisiynu ar gyfer Canolbarth Cymru, ac mae cyfarfod cyntaf cynllunwyr a chomisiynwyr arweiniol y tri Bwrdd Iechyd a Chydbwyllgor Canolbarth Cymru i'w gynnal ar 15 Tachwedd 2021. Bydd Grŵp Gweithredol Cynllunio a Chyflawni Canolbarth Cymru yn ystyried allbynnau'r cyfarfod hwn, a datblygiad cynlluniau ar gyfer y dyfodol i gefnogi anghenion poblogaeth Canolbarth Cymru, yn ei gyfarfod ar 6 Rhagfyr 2021.

5. Gofal Iechyd sy'n Seiliedig ar Werth yng Nghanolbarth Cymru

Er mis Rhagfyr 2020, mae tri Bwrdd Iechyd Canolbarth Cymru, ynghyd ag Iechyd a Gofal Gwledig Cymru, wedi bod yn cydweithio i archwilio eu priod ymagweddau at Ofal Iechyd sy'n Seiliedig ar Werth, yn ogystal â diffinio'r hyn y mae'n ei olygu i ardaloedd gwledig. Maent hefyd wedi bod yn archwilio'r cyfleoedd a'r manteision cynyddol o gydweithio, ac roedd nifer o ymrwymadau wedi deillio ohonynt, fel a ganlyn:

- Sefydlu cyd-swydd Gofal Iechyd Seiliedig ar Werth y penodwyd rhywun iddi, a disgwylir i ddeiliad y swydd ddechrau ym mis Medi 2021. Un o'r darnau cyntaf o waith y bydd yn mynd i'r afael ag ef yw rhedeg rhaglen addysg seiliedig ar achosion i'r tri Bwrdd Iechyd a fydd yn ymwneud â darparu a deall Gofal Iechyd Seiliedig ar Werth.
- Defnyddio cydweithrediadau academiaidd, gan gynnwys swydd athro mewn Economeg Iechyd ym Mhrifysgol Aberystwyth, i ddarparu corff o ymchwil ar beth oedd yr heriau unigryw o ran darparu Gofal Iechyd Seiliedig ar Werth mewn economi wledig, a'r modd i edrych y tu hwnt i'r heriau hyn.
- Cytundeb i ariannu dau fyfyrwr PhD ym Mhrifysgol Bangor i ddatblygu fframwaith ar gyfer asesu gwerth economaidd Gofal Iechyd Seiliedig ar Werth.

6. Y Gwasanaethau Cymorth sydd ar waith ar gyfer adfer o COVID hir

Mae cryn dipyn o waith yn digwydd ar lefel genedlaethol ac ar lefel leol i gynorthwyo pobl â syndrom ôl-COVID, sy'n cynnwys cynorthwyo gweithwyr iechyd proffesiynol i adnabod y symptomau, cyfeirio pobl i wasanaethau cymorth, a darparu llwybr clir i bobl wrth iddynt fynd trwy'r system gofal iechyd. Un gwasanaeth cymorth allweddol a ddatblygwyd yn genedlaethol yw ap Adfer wedi COVID-19 GIG Cymru, sydd ar gael yn y Gymraeg a'r Saesneg. Rhaglen adfer ar-lein yw hon i ddarparu cymorth i gleifion ar ôl COVID-19. Mae'r ap, a ddatblygwyd gan Grŵp Anadlol GIG Cymru ar ran Llywodraeth Cymru, ar gael i gynorthwyo unigolion ledled Cymru.

Yn lleol, mae gan bob un o dri Bwrdd Iechyd Canolbarth Cymru dudalennau pwrpasol ar eu gwefannau ar gyfer cynorthwyo cleifion wrth iddynt wella o COVID hir, sy'n cynnwys cyfres o ffynonellau gwybodaeth ar gyfer y gwasanaethau cymorth hynny sydd ar gael. Hefyd, mae gan y tri Bwrdd Iechyd wasanaethau sydd naill ai ar waith, neu sy'n agosáu at fod yn barod, ar gyfer cynorthwyo pobl i adfer o COVID hir.

7. Cynllun Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru ar gyfer gwasanaethau ambiwlans gwledig

Yn ystod 2019, cynhaliodd Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru adolygiad galw a chapasiti o ymateb y Gwasanaethau Meddygol Brys i alwadau 999, a hynny ar ran y Pwyllgor Gwasanaethau Ambiwylans Brys. Roedd gan yr adolygiad, a oedd yn canolbwyntio ar wella diogelwch cleifion, ffocws penodol ar Ambr, lle mae'r mwyafrif o ddigwyddiadau niweidiol difrifol yn digwydd. Nododd yr adolygiad fod gan yr Ymddiriedolaeth fwllch rhwng nifer y staff cyfwerth ag amser llawn a gyllidebwyd i lenwi'r amserlenni ymateb, a'r staff cyfwerth ag amser llawn yr oedd yn ofynnol eu cael i lenwi'r amserlenni. Nododd hefyd ystod o arbedion i'r Ymddiriedolaeth, yn benodol ailamserlennu adnoddau ambiwlans ar sail y patrwm galw dyddiol.

Yn ddiweddar, mae Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru wedi 'gohirio' cam nesaf yr adolygiad o'r amserlen i achub ar y cyfle i adolygu data mwy diweddar ar y system gofal heb ei drefnu, a hynny i lywio'r camau nesaf. Maent hefyd wedi achub ar y cyfle i ystyried adborth gan gyd-weithwyr gweithredol a phartneriaid yn yr Undebau Llafur.

8. Iechyd a Gofal Gwledig Cymru

Mae Cynhadledd ddeuddydd Iechyd a Gofal Gwledig Cymru, 'Pan fydd Heriau'n arwain at Newid – gwelliannau ac arloesedd ym maes Iechyd a Gofal Gwledig', i'w chynnal ar 9 a 10 Tachwedd 2021 ac yn canolbwyntio ar y themâu canlynol:

- Effaith a goblygiadau COVID-19 ar Iechyd a Gofal Gwledig;
- Ffyrdd newydd o ddarparu gwasanaethau Iechyd a Gofal mewn ardaloedd gwledig;
- Iechyd, Llesiant a Gofal y Boblogaeth Wledig;
- Rôl Cymunedau Gwledig ym maes Iechyd a Gofal;
- Teleiechyd/Telefeddygaeth a darparu gwasanaethau Iechyd a Gofal o bell mewn ardaloedd gwledig;
- Presgripsiynu Cymdeithasol/Gwyrdd;
- Recriwtio, Cadw Staff a Rolau Newydd mewn Ardaloedd Gwledig;
- Addysg, Hyfforddiant a Datblygiad mewn Ardaloedd Gwledig.

Cynhelir y Gynhadledd ar ffurf digwyddiad hybrid a fydd â chynulleidfa lai yn y lleoliad a ffrydio byw y gellir ei gyrchu ar-lein.

Yn dilyn llwyddiant Gweminar cyntaf IGGC a gynhaliwyd ar 20 Gorffennaf 2021, mae ail Weminar bellach yn yr arfaeth ar gyfer diwedd mis Ionawr 2022. Mae gwaith yn mynd rhagddo ar ddatblygu rhaglen ar gyfer y sesiwn hon.

Mae adolygiad o Ysbytai Cymunedol ledled Canolbarth Cymru yn tynnu tua'i derfyn, a neilltuwyd rhywfaint o amser i amlinellu'r cefndir i ddatblygiad a darpariaeth Ysbytai Cymunedol. Disgwylir i'r adroddiad terfynol gael ei gyhoeddi cyn hir.

9. Gweithgor Craffu ar y Cyd Canolbarth Cymru

Cyfarfu Gweithgor Craffu ar y Cyd Canolbarth Cymru, y mae ei aelodaeth yn cynnwys aelodau o Bwyllgorau Craffu Cynghorau Ceredigion a Gwynedd, yn y prynhawn ar 18 Hydref 2021 yn dilyn cyfarfod o Gyd-bwyllgor Canolbarth Cymru yn y bore. Roedd yr eitemau i'w trafod yn y cyfarfod fel a ganlyn:

- i) Y Cynllun Adfer mewn ymateb i bandemig COVID-19:
 - Golwg fanwl ar y cynllun adfer a'i flaenoriaethau;
 - Y posibilrwydd o gyflawni'r cynigion sydd wedi'u cynnwys.
- ii) Gwybodaeth am y camau sy'n cael eu cymryd i gefnogi'r gweithlu yn dilyn pwysau'r pandemig.
- iii) Diweddariad ar y cydweithio rhwng Betsi Cadwaladr, Hywel Dda a Phowys yn y rhanbarth.
- iv) Adolygiad ôl-COVID Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru.

10. Ymgysylltu â'r Cyhoedd a Chleifion a'u Cynnwys

Yn ystod pandemig COVID-19, defnyddiwyd safleoedd cyfryngau cymdeithasol y Cyd-bwyllgor i barhau i rannu gwybodaeth allweddol â'r cyhoedd, gan drosglwyddo adborth i'r staff perthnasol a gweithredu arno, lle roedd angen.

Wrth i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Canolbarth Cymru ymgymryd â'r gwaith o gynnal ymarferion ymgysylltu yn ymwneud â'u hanghenion llesiant, neu baratoi i wneud hynny, cytunwyd y dylid newid y ffocws oddi ar y prosiect peilot gydag aelodau o gyngor Ysgol Penglais i'r gwaith ymgysylltu lleol, sef Asesiad Ceredigion o Lesiant Lleol, a gafodd ei gynnal gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion ac a ddaeth i ben ar 8 Hydref 2021.

Mae amserlenni'r ymarferion ymgysylltu â'r cyhoedd ynghylch yr Asesiad o Lesiant Lleol ar gyfer yr ardaloedd hynny yng Nghanolbarth Cymru fel a ganlyn:

- Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion: Daeth yr ymarfer ymgysylltu i ben ar 8 Hydref 2021.
- Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ynys Môn a Gwynedd ar y Cyd: Disgwylir iddo fynd allan i ymgysylltu ym mis Hydref/Tachwedd 2021. Mae'r amserlen i'w chadarnhau.
- Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Powys: Disgwylir iddo fynd allan i ymgysylltu rhwng 1 Tachwedd ac 16 Rhagfyr 2021.

11. Adolygiad o Gyd-bwyllgor Canolbarth Cymru

Mae adolygiad o Gyd-bwyllgor Canolbarth Cymru a'r modd y mae'n gweithredu ar hyn o bryd bellach ar y gweill. Mae hyn yn cynnwys rhaglen o gyfarfodydd ag

Tudalen 273

aelodau Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru i ofyn am eu hadborth i lywio allbynnau'r adolygiad. Yn dilyn cais gan y Sector Gwirfoddol, cynhelir cyfarfodydd 'nawr hefyd â Chymdeithasau Mudiadau Gwirfoddol Canolbarth Cymru, a hynny ar eu hymgysylltiad a'u cynrychiolaeth yng ngwaith y Cyd-bwyllgor. Cyflwynir adroddiad drafft ar allbynnau'r adolygiad hwn i gyfarfod Grŵp Gweithredol Cynllunio a Chyflawni Canolbarth Cymru ar 6 Rhagfyr 2021 a chyfarfod Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru ar 24 Ionawr 2022.

Blaenoriaethau a Chynllun Cyflawni Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru 2021-22 ym mis Hydref 2021

Y Flaenoriaeth	Amcan(ion) 2021-22	Diweddariad mis Hydref 2021
Datrysiadau Cymdeithasol a Gwyrdd ar gyfer lechyd	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu effeithiau ac allbynnau Datrysiadau Cymdeithasol a Gwyrdd ledled y Canolbarth. • Adolygu ffocws ac amcanion blaenoriaeth y Datrysiadau Cymdeithasol a Gwyrdd. 	<p>Mae gwaith wedi parhau i archwilio'r ddarpariaeth bresennol o ddatrysiadau cymdeithasol a gwyrdd ar gyfer lechyd ledled y Canolbarth, ac mae gwaith parhaus ar ddatblygu fframwaith cenedlaethol dan gyfarwyddyd Llywodraeth Cymru ar fin cael ei gwblhau.</p> <p>Er bod y gwaith archwilio yn mynd rhagddo a bod angen cynnal rhagor o drafodaethau ag Awdurdodau Lleol ledled y Canolbarth, byddai'n ddoeth aros am ganlyniad yr ymchwil genedlaethol sy'n ofynnol cyn cwblhau'r adroddiad, gan y bydd angen i'r argymhellion gyd-fynd â'r strategaeth genedlaethol.</p>
Offthalmoleg	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu darpariaeth a rhestrau aros presennol y gwasanaeth Offthalmoleg ar gyfer y Canolbarth er mwyn nodi cyfleoedd ar gyfer llunio dull rhanbarthol i fynd i'r afael â chynlluniau adfer, a hynny gan sicrhau cymorth Gofal Sylfaenol cyson ar gyfer y llwybr Offthalmoleg. • Recriwtio i rôl arweiniol Offthalmoleg Canolbarth Cymru er mwyn sicrhau arweinyddiaeth ar gyfer dull gweithredu tîm amlddisgyblaethol ledled y Canolbarth. • Datblygu atebion arloesol i fynd i'r afael â'r bylchau parhaus yn narpariaeth y gwasanaeth Optometreg ledled ardal De Meirionnydd. 	<p>Oherwydd gwahaniaethau yn setiau data'r Bwrdd lechyd a'r ffaith nad yw adnoddau ar gael ar hyn o bryd, ni fu'n bosibl datblygu set ddata Offthalmoleg gyson i Ganolbarth Cymru ar gyfer data'n ymwneud â galw a gweithgarwch. Yn hynny o beth, bydd swydd y Cyd-arweinydd Clinigol ar gyfer gwasanaethau Gofal Llygaid/yr Offthalmolegydd Ymgynghorol ar gyfer Canolbarth Cymru yn cael ei ailhysbysebu cyn gynted â phosibl yn swydd ar y cyd rhwng Bwrdd lechyd Addysgu Powys a Bwrdd lechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae Bwrdd lechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi rhoi gwybod nad ydynt yn gallu ymrwymo i'r swydd ar y cyd nes bod set ddata gyson yn cael ei datblygu a bod gwaith cynllunio galw a chapasiti yn cael ei wneud. Mae'r swydd-ddisgrifiad a'r hysbyseb yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd i adlewyrchu'r trefniant rhwng y ddau bartner, ac mae cyfarfod wedi cael ei drefnu ar gyfer 13 Hydref 2021 i gytuno ar y camau sy'n ofynnol er mwyn symud ymlaen i recriwtio ar gyfer y swydd hon.</p> <p>Mae cyfarfod o arweinwyr rheoli a chlinigol Bwrdd lechyd Prifysgol Hywel Dda, Bwrdd lechyd Addysgu Powys ac Ymddiriedolaeth GIG Amwythig a Telford wedi'i drefnu ar gyfer 10 Tachwedd 2021 i drafod y cyfleoedd ar gyfer creu cysylltiadau yn y Gwasanaeth Offthalmoleg rhwng Ysbyty Cyffredinol Bronglais, Powys ac Ymddiriedolaeth GIG Amwythig a Telford.</p>

Tudalen 274

Y Flaenoriaeth	Amcan(ion) 2021-22	Diweddariad mis Hydref 2021
<p>Gwasanaethau Deintyddol Cymunedol</p>	<ul style="list-style-type: none"> Adolygu darpariaeth a rhestrau aros presennol y gwasanaeth deintyddol cymunedol ar gyfer y Canolbarth, a nodi cyfleoedd ar gyfer llunio dull rhanbarthol i fynd i'r afael â chynlluniau adfer. 	<p>Cynhaliwyd asesiad cychwynnol o statws cyfredol darpariaeth y gwasanaeth deintyddol cymunedol ledled Powys a Cheredigion, a nodwyd cyfleoedd ar gyfer llunio dull rhanbarthol, sy'n cwmpasu 2021-22 a 2022-23, fel a ganlyn:</p> <ol style="list-style-type: none"> Aildechrau derbyn cleifion llawdriniaeth ar y geg i gael echdyniadau, gan gynnwys Anesthetig Cyffredinol ar gyfer ASA un a dau oedolyn, yn amodol ar dariff cytunedig. Oherwydd ymddeoliad llawfeddyg y geg ymgynghorol Bwrdd Iechyd Addysgu Powys, ac oherwydd i'r gwasanaeth yng nghlinig y Drenewydd ddod i ben, mae'n rhaid i holl gleifion Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda (Ceredigion) bellach deithio i Abertawe i gael gwasanaeth llawdriniaeth ar y geg canolradd ar gyfer echdyniadau cymhleth. Penodwyd rhywun i swydd wag llawfeddyg y geg ymgynghorol Bwrdd Iechyd Addysgu Powys, ac mae disgwyl iddo ddechrau ar y gwaith ym mis Hydref 2021. Asesu'r gwasanaeth endontig i gloriannu dichonoldeb creu gwasanaeth integredig ar gyfer y gwasanaethau endontig. Ar hyn o bryd, mae'n rhaid i Fwrdd Iechyd Addysgu Powys ddal i fyny â'r ôl-groniad cyfredol o gleifion (12 mis ar gyfer triniaeth ar y foment). (Mehefin 2022) Asesu dichonoldeb creu gwasanaeth integredig ar gyfer rhestr Anesthetig Cyffredinol ar y cyd yn Ysbyty Cyffredinol Bronglais (yn cynnwys staff Gwasanaethau Deintyddol Cymunedol), gan ddefnyddio cyfleusterau presennol nad ydynt yn cael eu defnyddio'n llawn. (Medi 2022) <p>Disgwylir i Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda gynnal ymarfer tendro ar gyfer gwasanaethau mân lawdriniaethau yn y geg. Mae Cyfarwyddwr Rhaglenni Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru wedi cwrdd ag Arweinydd Deintyddol Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Chyfarwyddwr Deintyddol Bwrdd Iechyd Addysgu Powys i nodi opsiynau ar gyfer sicrhau bod gan gleifion o Geredigion fynediad at y gwasanaeth hwn yn nes at eu cartref.</p> <p>Yn ei gyfarfod ym mis Medi 2021, cafodd y Grŵp Gweithredol Cynllunio a Chyflawni adroddiad yn darparu crynodeb o'r sefyllfa bresennol ar gyfer Gwasanaethau Deintyddol y GIG ledled y Canolbarth. Cytunwyd y dylid</p>

Y Flaenoriaeth	Amcan(ion) 2021-22	Diweddariad mis Hydref 2021
		<p>gofyn i Grŵp Deintyddol Canolbarth Cymru, a sefydlwyd i fwrw ymlaen â blaenoriaeth y Gwasanaethau Deintyddol Cymunedol, ehangu cwmpas ei waith i gynnwys gwasanaethau deintyddol cyffredinol y GIG er mwyn nodi'r gwelliannau y gellid eu gwneud wrth ddarparu gwasanaethau ledled y Canolbarth.</p>
<p>Gwasanaethau Allgymorth Canser a Chemotherapi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu data gwaelodlin cyfredol yn ymwneud â rhestrau aros er mwyn: <ol style="list-style-type: none"> a) Datblygu atebion i faterion cyfredol a nodi cyfleoedd ar gyfer cynyddu'r ddarpariaeth ar draws safleoedd cymunedol y Canolbarth gyda'i gilydd b) Datblygu cynllun er mwyn llunio dull ar gyfer Canolbarth Cymru i ddarparu gwasanaethau cemotherapi yn y gymuned. 	<p>Y meysydd hynny y cytunwyd arnynt yn flaenrol gan Grŵp Canser Canolbarth Cymru yw'r rheiny y bydd ffocws arnynt 'nawr, a hynny mewn dull fesul cam yn y drefn ganlynol i) Gastroberfeddol Uchaf ii) Cemotherapi yn y gymuned a iii) Wroleg. Mae Grŵp Cyngori Clinigol Canolbarth Cymru wedi cytuno y dylid symud llwybr Gastroberfeddol Uchaf Canolbarth Cymru yn ei flaen fel mater o flaenoriaeth, ac y dylai'r grŵp i gytuno ar y camau nesaf i'w hargymell yn ei gyfarfod ar 2 Tachwedd 2021.</p> <p>Cytunodd Bwrdd Cyhoeddus Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda yn ei gyfarfod ar 29 Gorffennaf 2021 i newid lleoliad yr Uned Ddydd Cemotherapi i Uned Ddydd Leri yn Ysbyty Cyffredinol Bronglais ac i ddatblygu apêl i godi arian ar gyfer Uned Ddydd Cemotherapi newydd. Disgwylir y bydd amserlen y cynllun oddeutu 35 mis o hyd (18 mis o gynllunio ac 17 mis o adeiladu). Y dyddiad arfaethedig i 'fynd yn fyw' yw Mehefin 2024.</p>
<p>Digidol (Gan gynnwys System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru (WCCIS) a Thelefeddygaeth)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu cynllun y cytunwyd arno'n glinigol ar gyfer datblygiadau digidol sydd i'w rhoi ar waith ledled y Canolbarth yn y dyfodol. • Sefydlu grŵp comisiynu strategol rhanbarthol ar gyfer y Canolbarth. 	<p>Mae adolygiad eisoes wedi'i gynnal i'r llwyfannau digidol a gyflwynwyd ar gyfer y llwybrau clinigol hynny ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ers dechrau'r pandemig. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gynnwys y datblygiadau hynny a gyflwynwyd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Bwrdd Iechyd Addysgu Powys, fel ei gilydd. Defnyddir yr adolygiad hwn i lywio'r gwaith o ddatblygu cynllun y cytunwyd arno'n glinigol ar gyfer datblygiadau digidol yn y Canolbarth.</p> <p>Dewiswyd Ceredigion yn safle treialu ar gyfer Digidol, ac mae'r cynllun gweithredu ar gyfer Strategaeth Ysbyty Cyffredinol Bronglais yn cynnwys datblygu Strategaeth Ddigidol yr ysbyty. Defnyddir hwn i gefnogi a llywio Cynllun Digidol Canolbarth Cymru.</p>

Tudalen 276

Y Flaenoriaeth	Amcan(ion) 2021-22	Diweddariad mis Hydref 2021
Anadlol	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu Cynllun Anadlol Canolbarth Cymru gan amlinellu'r model gwasanaeth ar gyfer darparu gwasanaethau Anadlol ledled y Canolbarth sy'n canolbwyntio ar ddarparu gofal yn nes at y cartref, a sefydlu llwybr rhwydweithiol ar draws y gwasanaethau eilaidd a thrydyddol. 	<p>Yn ystod 2021-22, arweiniwyd y flaenoriaeth hon trwy Raglen <i>Breathe Well</i> Bwrdd Iechyd Addysgu Powys. Mae'r flaenoriaeth hon wedi cael ei neilltuo i arweinydd newydd a fydd yn cydgysylltu grŵp bach er mwyn sefydlu cysylltiadau rhwng rhaglen <i>Breathe Well</i> Bwrdd Iechyd Addysgu Powys a gwaith a chynlluniau anadlol Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, a hynny i lywio'r gwaith o ddatblygu Cynllun Anadlol ar gyfer Canolbarth Cymru.</p>
Adsefydlu	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu cynllun Gwasanaeth Adsefydlu ar gyfer Canolbarth Cymru i ddarparu gwasanaethau adsefydlu i gleifion mewnol, cleifion allanol a chleifion yn y gymuned, ac ystyried y posibilrwydd o ddatblygu dull gweithredu tîm amlddisgyblaethol ledled y Canolbarth. 	<p>Y cynllun o ran cyflawni'r flaenoriaeth hon ar gyfer 2021-22 yw canolbwyntio ar y camau gweithredu canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cynnal ymarfer mapio o'r gwasanaethau adsefydlu ledled y Canolbarth, gan gynnwys modelu gwasanaethau, y ddarpariaeth a'r gweithlu, er mwyn nodi cyfleoedd posibl ar gyfer y Canolbarth. Cynnal gweithdy clinigol yn ystod yr hydref 2021 i adolygu'r ymarfer mapio a nodi'r bylchau a'r cyfleoedd ar gyfer darpariaeth adsefydlu ledled y Canolbarth.
Wroleg	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu a chytuno ar fodel gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau Wroleg yn Ysbyty Cyffredinol Bronglais, ynghyd â gwasanaethau allgymorth ledled y Canolbarth. Rhoi'r model gwasanaeth Wroleg ar waith: <ol style="list-style-type: none"> Cam 1 – Ailgychwyn gwasanaethau wroleg yn Ysbyty Cyffredinol Bronglais. Cam 2 – Sefydlu gwasanaethau allgymorth ar draws y Canolfannau Gofal yn y Canolbarth. 	<p>Mae gwasanaethau wroleg ar gyfer achosion dydd (bob yn ail wythnos) a chleifion allanol wedi ailgychwyn yn Ysbyty Cyffredinol Bronglais, Aberystwyth. Mae hyn yn cynnwys presenoldeb Wrolegydd Ymgynghorol Locwm ar safle'r ysbyty am dridiau'r wythnos, gyda chymorth yn cael ei ddarparu gan dîm y Grŵp Rheoli Llawfeddygaeth Gyffredinol.</p> <p>Mae Arweinydd Clinigol Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ym maes Wroleg yn gweithio ar lwybrau ar gyfer gofal dewisol a gofal brys, a fydd yn cael eu rhannu â'r timau meddygol ehangach.</p> <p>Mae trafodaethau cychwynnol hefyd wedi cael eu cynnal â thîm Gogledd Powys ynghylch cyflwyno treial heb gathetr i'r ardal.</p>
Atebion yn ymwneud â Gweithlu Trawsffiniol	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu atebion i sefydlu trefniadau ar gyfer gweithlu trawsffiniol ledled y 	<p>Bydd y cynllun o ran cyflawni amcanion y flaenoriaeth hon ar gyfer 2021-22 yn canolbwyntio ar y meysydd canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cynllun y gweithlu ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol;

Tudalen 277

Y Flaenoriaeth	Amcan(ion) 2021-22	Diweddariad mis Hydref 2021
<p>(yn cynnwys cynllun Gweithlu'r Canolfannau Gofal Integredig ar gyfer y Canolbarth)</p>	<p>Canolbarth, gan gynnwys rhaglenni ymsefydlu a hyfforddiant ar y cyd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darparu cefnogaeth barhaus i'r cynllun i sefydlu canolfan hyfforddi nyrsys yn Aberystwyth a fydd, os yw'n llwyddiannus, yn cynnwys lleoli myfyrwyr mewn ystod o leoliadau cymunedol gwledig ledled y Canolbarth. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfleoedd hyfforddi ar y cyd; • Rhaglenni ymsefydlu ar y cyd ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol; • Rhaglen brentisiaethau ac argaeledd cyllid ar gyfer ardaloedd gwledig; • Cefnogaeth i Ysgol Nyrsio Prifysgol Aberystwyth ac i leoli myfyrwyr mewn lleoliadau gwledig, sydd i gynnwys lleoliadau iechyd a gofal cymdeithasol, fel ei gilydd. <p>Law yn llaw â hyn, bydd cyfarfod clwstwr De Gwynedd, Gogledd Ceredigion a Gogledd Powys ar y cyd yn dechrau trafod cyfleoedd portffolio a chyfleoedd cylchdroi i feddygon teulu o fewn gofal sylfaenol, a hynny ar 22 Tachwedd 2021.</p> <p>Ddiwedd mis Mehefin 2021, cafwyd cadarnhad bod Addysg a Gwella Iechyd Cymru wedi dyfarnu contract i Brifysgol Aberystwyth i ddarparu cyrsiau addysg i nyrsys oedolion a nyrsys iechyd meddwl. Bydd y myfyrwyr nyrsio cyntaf yn cyrraedd Prifysgol Aberystwyth i astudio ym mis Medi 2022, a bydd hyn yn cynnwys lleoliadau gyda darparwyr iechyd a gofal ledled y Canolbarth.</p>
<p>Strategaeth Glinigol ar gyfer Gofal a Thriniaeth mewn Ysbyty (gan gynnwys Llwybr Llawfeddygol y Colon a'r Rhefr)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu'r cynllun gweithredu i gynorthwyo i gyflawni strategaeth Ysbyty Cyffredinol Bronglais. • Yn unol â'r cynllun cyflawni ar gyfer gweithredu strategaeth glinigol Ysbyty Cyffredinol Bronglais 'Ysbyty Cyffredinol Bronglais: Darparu Gofal Acíwt Gwledig Rhagorol', rhoi'r hyn y gellir ei gyflawni ym mlwyddyn 1 ar waith, ar hynny ar y cyd â datblygu atebion rhanbarthol a thrawsffiniol. 	<p>Mae fersiwn ddrafft Cynllun Gweithredu Strategaeth Ysbyty Cyffredinol Bronglais ar gyfer 2021-24 wedi cael ei datblygu, ac mae'n cwmpasu'r meysydd gwasanaeth canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gwasanaethau Gofal wedi'i Drefnu, sydd â chynllun pedwar cyfnod i ddychwelyd i dempled y sesiwn cyn 2016 er mwyn cynorthwyo'r broses o adfer wedi COVID ac yna i ehangu'r gwasanaeth; • Gwasanaethau Therapi, y Labordy, y Fferyllfa, a Gwasanaethau Pediatrig a Radioleg • Y defnydd gorau posibl o ystadau Ysbyty Cyffredinol Bronglais; • Y Tîm Eiddilwch Acíwt; • Gofal Brys ar yr Un Diwrnod; • Strategaeth ddigidol ar gyfer Bronglais, a Cheredigion wedi'i dewis yn sir beilot Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ar gyfer gwell technoleg.

Y Flaenoriaeth	Amcan(ion) 2021-22	Diweddariad mis Hydref 2021
		<p>Mae Grŵp Llywio Gweithredu Strategaeth Ysbyty Cyffredinol Bronglais, a fydd yn arwain y gwaith o ddatblygu'r strategaeth a'i rhoi ar waith, wedi cael ei sefydlu, ac mae bellach wedi cwrdd ddwywaith. Bydd cynrychiolaeth ar y Grŵp Llywio yn cael ei ehangu i gynnwys Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Bwrdd Iechyd Addysgu Powys.</p> <p>Mae Bwrdd Ymgynghorol Ysbyty Cyffredinol Bronglais ar gyfer Canolbarth Cymru, sy'n cynnwys aelodau o'r cyhoedd sy'n arbenigwr ym maes iechyd ac a fydd yn bwydo i mewn i Grŵp Llywio Gweithredu'r Strategaeth, wrthi'n cael ei sefydlu.</p> <p>Mae trafodaethau ar y gweill ynghylch y cynnig i sefydlu is-grŵp i drafod bwriadau a strategaethau comisiynu ar gyfer Canolbarth Cymru.</p> <p>Adroddir ar y cynnydd o ran rhoi Cynllun Gweithredu'r Strategaeth ar waith ar ffurf eitem agenda sefydlog i adborth a mewnbwn clinigol Grŵp Cyngori Clinigol Canolbarth Cymru. Cyflwynwyd adroddiad i gyfarfod Grŵp Gweithredol Cynllunio a Chyflawni Canolbarth Cymru ar 28 Medi 2021 ac i gyfarfod Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru ar 18 Hydref 2021 a oedd yn darparu'r wybodaeth ddiweddaraf am Gynllun Gweithredu Strategaeth 2021-24.</p>

MID WALES JOINT COMMITTEE FOR HEALTH AND CARE

Listening to You – Questions received in advance and responses provided

REF	QUESTION	RESPONSE
1021(01)	<p>Cllr. Alun Lloyd Jones, Ceredigion County Council Is Generic price-fixing still causing concern to Hywel Dda Health Board?</p>	<p>Jill Paterson, Director of Primary Care, Community and Long-Term Care, Hywel Dda University Health Board and Jenny Pugh-Jones, Head of Medicines Management, Hywel Dda University Health Board Thank you for your questions in relation to medicines availability within Hywel Dda University Health Board.</p>
1021(02)	<p>Cllr. Alun Lloyd Jones, Ceredigion County Council Does “Parallel importation” exist now that Brexit has happened, and if so, is it of concern to Hywel Dda?</p>	<p>Medicines shortages occur from time to time and there is no evidence that medicines shortages have become more of a concern following EU exit, this includes parallel imports. Well established contingency measures are in place at a UK level to mitigate the risk of shortages and these are kept under constant review.</p> <p>Locally, where shortages are identified Community Pharmacy, supported by the Health Board Medicines Management team, are in communication with prescribers to consider alternative options as appropriate on an individual patient basis.</p> <p>We currently have no concerns with generic price fixing. Where this has been identified it is taken forward at a UK level.</p>

REF	QUESTION	RESPONSE
1021(03)	<p>Cllr. Alun Lloyd Jones, Ceredigion County Council Supplementary question to 1021(01) and 1021(02)</p> <p>Many of my residents tell me that if they are lucky enough to receive a prescription from their GP's, (unable to access GP's), more often than not the chemist is unable to supply. I receive many, many, such complaints and comments on a weekly basis. Can you advise what Hywel Dda UHB are doing to address these issues?</p>	<p><u>PRESCRIPTION ELEMENT OF QUESTION</u> Jill Paterson, Director of Primary Care, Community and Long-Term Care, Hywel Dda University Health Board and Jenny Pugh-Jones, Head of Medicines Management, Hywel Dda University Health Board</p> <p>Reference made to a response provided to a similar question in advance in May 2021 as follows:</p> <p>Over the past 3 to 4 years there have been growing challenges for community pharmacies in securing medicines to fulfil prescription for our patients. There is no single reason for this but a number of things that impact on the supply chain. Pharmacies make every effort to source medicines from a range of suppliers, often spending many hours ringing and chasing companies to secure supplies. The supply market for medicines is extremely complex and as a global market is influenced by events that may occur across the world. I have tried to summarise some of the factors:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Companies often choose to limit the amount of supply to a pharmacy based on its average monthly usage. This causes problems where a pharmacy may have additional use one month, causing the need to provide an 'owing ticket' requiring the patient to call back again for the remainder of their prescription. While this is constantly flagged as an issue at UK national level, companies are at liberty to determine how much of their stock is directed to which country. b) Generic products and many of the branded products, are made in a number of countries but often by a small number of manufacturers. Where a manufacturer receives an inspection and is required to make immediate improvements, this may result in a number of products no longer being available for several months. This happens on a relatively frequent basis and causes significant supply problems across the world. One unit may make the same products for a range of companies. c) It is difficult to ascertain if any of the current shortages and delays are associated with Brexit as these are not new issues. I am not aware that this has worsened over the past few months, although undoubtedly there will some drugs that are

Tudalen 281

REF	QUESTION	RESPONSE
		<p>impacted by changes to import regulations but generally I understand these paths are clear due to the critical nature of medicines.</p> <p>I cannot give any indication when this will improve but can give assurance that pharmacies are doing everything, they can to maintain supply for patients. Often, they will contact GPs to suggest/agree a similar alternative to the medicine on the prescription. They frequently 'borrow' from each other to meet demands, including for unusual or urgent requests from the hospital pharmacies as well.</p> <p>Also, in addition to the response provided previously if the questioner is willing to share further details such as which medicine and when did this/is this occurring then the Head of Medicines Management would be happy to ask one of their team to look into it further with the local pharmacies and GP practices as appropriate.</p> <p><u>GP ACCESS ELEMENT OF QUESTION</u> Dr Sion James, Deputy Medical Director, Primary and Community Care Services Reference made to a response provided to a similar question in advance in May 2021 as the situation is still the same:</p> <p>Most GP practices are still operating a triage model for Primary Care appointments where patients access services via telephone or email in the first instance. Practices have to balance the difficulties of social distancing in order to keep patients safe with the need to ensure face to face appointments where needed. A clinician will therefore agree with the patient on the most appropriate outcome for them following telephone triage. This may be a remote consultation, signposting to another service or a face to face appointment with a clinician. If a patient feels they have difficulty in accessing services at their practice, then we would encourage them to contact the Hywel Dda University Health Board Concerns team on 0300 0200 159.</p> <p>Patients should expect that access models will change to make more use of digital and remote consultations as part of the future model but that those patients that need to be seen face to face will be.</p>

REF	QUESTION	RESPONSE
1021(04)	<p>Cllr. Bryan Davies, Ceredigion County Council</p> <p>There has been a lot of attention recently about the ambulance service in Ceredigion being reduced from 6 to 4 ambulances as well as a reduction in RRV (Rapid Response Vehicles) vehicles. This will put additional pressure on the other vehicles within the county and also affect neighbouring counties such as Carmarthenshire, Pembrokeshire and Powys. But the biggest concern is that the life and well-being of the people of Ceredigion is at risk if this vital service is not up to standard that it was in the past. Of course, there is room for improvement with all services, but it is rural places like Ceredigion that are most affected when potential service cuts occur. So, I'd like a reply to this comment, i.e. is there an ambulance service cut in Ceredigion and if so, for what reasons? Thank you for this opportunity and hope that a favourable response will be in the interest of the residents of Ceredigion.</p> <p>Note: Question received and responded to in Welsh</p>	<p>Estelle Hitchon, Director of Partnerships and Engagement, Welsh Ambulance Services NHS Trust</p> <p>Note: This internal briefing is to be accompanied by a presentation to be provided by Jason Killens to the Mid Wales Joint Committee meeting on 18th October 2021.</p> <p><i>Internal Briefing provided to Welsh Ambulance Services NHS Trust staff</i></p> <p>Emergency Medical Services (EMS) Roster Review – Hywel Dda</p> <p>As many of you will know, we have recently “paused” the next stage of the roster review to take the opportunity to review more recent data on the unscheduled care system to inform next steps. We have also taken the opportunity to consider feedback from operational colleagues and Trade Union partners. The roster review project is focused on improving patient safety, with a particular focus on Amber, where the bulk of our serious adverse incidents occur. The review is part of a package of investment and efficiencies that will see an initial increase of +32.5 full time equivalents (FTEs) in the Hywel Dda area over the period April 2020 to March 2022. The increase in FTEs in Hywel Dda forms part of a national project to close the relief gap, the difference between our budgeted establishment and the FTEs required for our rosters across Wales, with a total investment of +263 FTEs. The re-rostering and closing of the relief gap is about re-basing, but we know further investment and efficiencies will be required in order to effectively meet future patient demand. Following a review of the data, and subsequent discussions with the Chief Ambulance Services Commissioner, we have agreed that we will not reduce the ambulance cover currently offered by today’s rosters, although the configuration may change. We are still considering further data on the unscheduled care system, but we expect workshops to recommence shortly. We will let you know the outcome of this fresh work as and when it is available. National Trade Union leads are on both the EMS Roster Review Project Board and the 2021 EMS Demand & Capacity Review Steering Group. If you have any questions, you can email them to: AMB_RosterReview@wales.nhs.uk or, alternatively, you can speak to your manager or Trade Union representative.</p>

Tudalen 283

CYD-BWYLLGOR CANOLBARTH CYMRU**Ymateb i gwestiwn a dderbyniwyd ymlaen llaw gan y Cynghorydd Bryan Davies ar 5ed Hydref 2021 ynglyn a gwasanaethau ambiwlans yng Ngheredigion****Cwestiwn**

Mae llawer o sylw wedi bod yn ddiweddar am y gwasanaeth ambiwlans yng Ngheredigion yn cael ei leihau o 6 i 4 ambiwlans yn ogystal a lleihad yn y cerbydau RRV (Rapid Response Vehicles). Fydd hyn yn rhoi pwysau ychwanegol i'r cerbydau arall o fewn y sir ac hefyd yn effeithio siroedd gyfagos fel Sir Gar, Sir Benfro a Phowys. Ond y pryder fwyaf yw fod bywyd a lles trigolion Ceredigion mewn risg os na fydd y gwasanaeth hanfodol yma o'r un safon ag y fuodd yn y gorffennol.

Wrth reswm, mae 'na le i wella gyda phob gwasanaeth ond llefydd gwledig fel Ceredigion sy'n cael eu heffeithio fwyaf pan fo toriadau bosib yn digwydd i unrhyw wasanaeth. Felly, hoffwn gael ateb i'r sylw yma, h.y. a oes yna torri ar y gwasanaeth ambiwlans yng Ngheredigion ac os oes, am ba resymau?

Diolch am y cyfle yma gan obeithio daw ymateb ffafriol er lles trigolion Ceredigion.

Ymateb***Neges fewnol wedi'i darparu i staff Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwllans Cymru*****Adolygiad o Restrau Dyletswyddau Gwasanaethau Meddygol Brys – Hywel Dda**

Fel y bydd llawer ohonoch yn gwybod, rydym wedi "oedi" yn ddiweddar cyn dechrau cam nesaf yr adolygiad o'r rhestrau dyletswyddau, er mwyn achub ar y cyfle i adolygu data mwy diweddar ynghylch y system gofal heb ei drefnu, a fydd yn llywio'r camau nesaf. Rydym hefyd wedi achub ar y cyfle i ystyried adborth gan gydweithwyr gweithredol a phartneriaid mewn undebau llafur.

Nod prosiect yr adolygiad o restrau dyletswyddau yw gwella diogelwch cleifion, gan ganolbwyntio'n benodol ar y categori Ambr lle mae'r rhan fwyaf o'n digwyddiadau niweidiol difrifol yn digwydd. Mae'r adolygiad yn rhan o becyn buddsoddi a gwneud arbedion effeithlonrwydd, a fydd yn arwain at gynnydd cychwynnol o +32.5 o swyddi cyfwerth ag amser llawn yn ardal Hywel Dda yn ystod y cyfnod rhwng mis Ebrill 2020 a mis Mawrth 2022.

Mae'r cynnydd yn nifer y swyddi cyfwerth ag amser llawn yn ardal Hywel Dda yn rhan o brosiect cenedlaethol i gau'r bwlch cyflenwi, sef y gwahaniaeth rhwng nifer y swyddi y cyllidebwyd ar eu cyfer a nifer y swyddi cyfwerth ag amser llawn sy'n ofynnol ar gyfer ein rhestrau dyletswyddau ar draws Cymru, a bydd cyfanswm y buddsoddiad yn cyfateb i +263 o swyddi cyfwerth ag amser llawn.

Mae a wnelo'r gwaith o aildrefnu rhestrau dyletswyddau a chau'r bwlch cyflenwi ag ail-leoli, ond rydym yn gwybod y bydd angen mwy o fuddsoddi ac arbedion effeithlonrwydd er mwyn ateb yn effeithiol y galw gan gleifion yn y dyfodol.

Ar ôl adolygu'r data, ac yn dilyn trafodaethau wedyn â'r Prif Gomisiynydd Gwasanaethau Ambiwlans, rydym wedi cytuno na fyddwn yn lleihau'r gwasanaeth ambiwlans a gynigir ar hyn o bryd gan restrau dyletswyddau heddiw, er y bydd y modd y caiff y gwasanaeth ei gyflunio efallai'n newid.

Rydym yn dal i ystyried data pellach ynghylch y system gofal heb ei drefnu, ond rydym yn disgwyl y bydd y gweithdai'n ailddechrau yn fuan. Byddwn yn rhannu canlyniad y gwaith newydd hwn â chi pan fydd ar gael.

Mae arweinwyr cenedlaethol undebau llafur yn aelodau o Fwrdd Prosiect yr Adolygiad o Restrau Dyletswyddau Gwasanaethau Meddygol Brys ac o Grŵp Llywio'r Adolygiad o Alw ar Wasanaethau Meddygol Brys a'u Capasiti 2021. Os oes gennych unrhyw gwestiynau, gallwch eu hanfon drwy ebost i: AMB_RosterReview@wales.nhs.uk neu, fel arall, gallwch siarad â'ch rheolwr neu'ch cynrychiolydd undeb llafur.

MID WALES JOINT COMMITTEE**Response to a question received in advance by Cllr Bryan Davies on 5th October 2021 regarding ambulance services in Ceredigion****Question**

There has been a lot of attention recently about the ambulance service in Ceredigion being reduced from 6 to 4 ambulances as well as a reduction in RRV (Rapid Response Vehicles) vehicles. This will put additional pressure on the other vehicles within the county and also affect neighbouring counties such as Carmarthenshire, Pembrokeshire and Powys. But the biggest concern is that the life and well-being of the people of Ceredigion is at risk if this vital service is not up to standard that it was in the past. Of course, there is room for improvement with all services, but it is rural places like Ceredigion that are most affected when potential service cuts occur. So, I'd like a reply to this comment, i.e. is there an ambulance service cut in Ceredigion and if so, for what reasons? Thank you for this opportunity and hope that a favourable response will be in the interest of the residents of Ceredigion.

Response***Internal Briefing provided to Welsh Ambulance Services NHS Trust staff
Emergency Medical Services (EMS) Roster Review – Hywel Dda***

As many of you will know, we have recently “paused” the next stage of the roster review to take the opportunity to review more recent data on the unscheduled care system to inform next steps. We have also taken the opportunity to consider feedback from operational colleagues and Trade Union partners.

The roster review project is focused on improving patient safety, with a particular focus on Amber, where the bulk of our serious adverse incidents occur. The review is part of a package of investment and efficiencies that will see an initial increase of +32.5 full time equivalents (FTEs) in the Hywel Dda area over the period April 2020 to March 2022.

The increase in FTEs in Hywel Dda forms part of a national project to close the relief gap, the difference between our budgeted establishment and the FTEs required for our rosters across Wales, with a total investment of +263 FTEs. The re-rostering and closing of the relief gap is about re-basing, but we know further investment and efficiencies will be required in order to effectively meet future patient demand.

Following a review of the data, and subsequent discussions with the Chief Ambulance Services Commissioner, we have agreed that we will not reduce the ambulance cover currently offered by today's rosters, although the configuration may change.

We are still considering further data on the unscheduled care system, but we expect workshops to recommence shortly. We will let you know the outcome of this fresh work as and when it is available.

National Trade Union leads are on both the EMS Roster Review Project Board and the 2021 EMS Demand & Capacity Review Steering Group. If you have any

questions, you can email them to: AMB_RosterReview@wales.nhs.uk or, alternatively, you can speak to your manager or Trade Union representative.

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R: Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

DYDDIAD: 16 Ragfyr 2021

LLEOLIAD: Siambr y Cyngor, Penmorfa

TEITL: Blaenraglen Waith Ddrafft 2021/2022

PWRPAS YR ADRODDIAD: Adolygu rhaglen waith bresennol y Pwyllgor

Y RHESWM PAM FOD

CRAFFU WEDI GOFYN AM Mae blaenraglen waith y Pwyllgor yn cael ei harolygu a'i
Y WYBODAETH HON: diweddarau ymhob cyfarfod

CEFNDIR:

Mae'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu'n goruchwyllo gwaith y Cyngor er mwyn sicrhau y darperir gwasanaethau yn y ffordd orau posib a hynny er budd y gymuned leol. Swyddogaeth Trosolwg a Chraffu yw ystyried y gwasanaethau a'r materion sy'n effeithio ar bobl yng Ngheredigion. Mae'r broses yn rhoi cyfle i Gynghorwyr archwilio amryw swyddogaethau'r Cyngor, holi cwestiynau am sut y gwnaethpwyd penderfyniadau, ystyried os ellir gwneud gwelliannau i wasanaethau a gwneud argymhellion yn unol â hynny. Mae craffu'n hanfodol wrth hyrwyddo atebolrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth i'r Cyngor fynd ati i wneud penderfyniadau a'r ffordd mae'n darparu gwasanaethau.

Prif swyddogaethau'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yw'r canlynol:

- Galw'r Cabinet a'r Swyddogion i gyfrif ynghylch eu penderfyniadau
- Bod yn 'gyfaill beirniadol', drwy holi cwestiynau am sut y gwnaethpwyd penderfyniadau, fel bod y bobl sy'n penderfynu'n destun 'rhwystrau a gwrthbwysau', gan wneud y drefn o benderfynu yn fwy dilys
- Cynnal adolygiadau o wasanaethau a pholisïau'r Cyngor
- Cynnal adolygiadau ar gyfer datblygu gwasanaethau a pholisïau'r Cyngor
- Ystyried unrhyw fater arall sy'n effeithio ar y sir
- Sicrhau bod Ceredigion yn perfformio hyd eithaf ei allu ac yn darparu gwasanaethau o'r radd flaenaf i'w ddinasyddion
- Asesu effaith polisïau'r Cyngor ar gymunedau lleol, ac argymhell ffyrdd o wella
- Gweithio gyda'r cyhoedd i ddatblygu polisïau a gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar y dinasyddion.

Gall trefn effeithiol o Drosolwg a Chraffu arwain at y canlynol:

- Penderfyniadau gwell
- Gwelliant o ran Darparu Gwasanaethau a Pherfformiad
- Trefn gadarn ar gyfer Datblygu Polisïau, yn seiliedig ar ymgynghori â'r cyhoedd a chyfraniad arbenigwyr annibynnol
- Gwelliant o ran Democratiaeth, Cynhwysiant, Arweinyddiaeth Gymunedol ac Ymgysylltu

- Ychwanegu haen eglur o dryloywder ac atebolrwydd i brosesau gwleidyddol y Cyngor
- Rhoi cyfle i bob Aelod feithrin sgiliau a gwybodaeth arbenigol a allai fod o fudd yn y dyfodol wrth lunio polisiau a monitro perfformiad
- Creu diwylliant o hunan-herio ar sail tystiolaeth.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Cwestiynau i'w hystyried wrth ddewis pynciau

- A oes amcan clir dros archwilio'r pwnc hwn?
- Ydych chi'n debygol o lwyddo i gael y canlyniad a ddymunir?
- Beth yw'r manteision tebygol i'r Cyngor a dinasyddion Ceredigion?
- Ydy'r mater yn un sylweddol?
- Oes yna gysylltiadau â'r Strategaeth Gorfforaethol?
- A yw'n fater allweddol i'r cyhoedd?
- Ydy'r materion wedi cael eu codi gan archwiliad allanol?
- A yw'n wasanaeth sy'n perfformio'n wael?

Dewis pynciau

Dylai Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu ystyried gwybodaeth o'r Strategaeth Gorfforaethol, Cynllun Gwella, Cynllun Strategol, Cynlluniau Gwasanaeth, y Gofrestr Risg Gorfforaethol, arbedion yn y gyllideb – cynigion ac effaith, cyfarfodydd chwarterol y panel Rheoli Perfformiad Corfforaethol a mewnbwn adrannol wrth ddewis pynciau a chynllunio eu Blaenraglenni Gwaith, ynghyd ag unrhyw waith sy'n parhau.

ARGYMHELLIAD (ARGYMHELLION):

Adolygu a diweddarau'r Blaenraglen Waith bresennol.

Enw Cyswllt:	Dwynwen Jones
Dynodiad:	Swyddog Trosolwg a Chraffu
Dyddiad yr Adroddiad:	1 Rhagfyr 2021
Acronymau:	BW- Blaenraglen Waith FWP- Forward Work Programme

Tudalen 291

Pwyllgor	Eitem(disgrifiad/teitl)	Siaradwyr Gwadd	Pwrpas e.e. monitro, polisi, argymhellion
Cymunedau Iachach			
24 Mehefin	Y Swyddog Adolygu Annibynnol (IRO) Diweddariad oddiwrth Cadeirydd y Pwyllgor yn dilyn cyfarfod Mai 2021 Cyd- bwyllgor Iechyd a Gofal y Canolbarth	Sian Howys	Monitro
17 Medi Arbennig Gwahoddiad I Aelodau Cymunedau sy'n Dysgu 2pm	Y Strategaeth Gydol Oes a Lles Archwiliad Sicrwydd Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) 2021: Cyngor Sir Ceredigion	Caroline Lewis Sian Howys	
22 Medi arbennig	Tipio Anghyfreithlon – esbonio'r weithdrefn Rheoli Plâu Gwasanaethau Canolfannau Lles a'r datblygiadau yng Nghanolfan Lles Llambod Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Trwyddedu Gweithgareddau sy'n Ymwneud ag Anifeiliaid) (Cymru) 2021	Heddwyn Evans Anne Louise Elen James a Carwyn Young Heddwyn Evans	Ar gais Ar gais Cais gan y swyddog Cyn-Cabinet
6 Hydref	Pryder – rhaid dod o hyd i fwy o ofalwyr maeth sy'n siarad Cymraeg fod yn flaenoriaeth i blant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion. Tynnodd aelodau o'r cymunedau iachach sylw at y ffaith bod	Donna Pritchard Nerys Lewis	Cais mewn cyfarfod pan yn trafod adroddiad yr IRO

Tudalen 292

	<p>plant Cymraeg eu hiaith yn cael eu rhoi gyda theuluoedd Saesneg eu hiaith. Dywedodd Aelod ei fod yn broblem hirsefydlog a bod y plant hyn mewn amgylchiadau rhyfedd iawn yn gorfod newid iaith.</p> <p>Pecynnau Gofal gan gynnwys Dementia</p> <p>Effaith defnydd cyffuriau yn y Sir</p> <p>Adroddiad Swyddog Adolygu Annibynnol chwarter 4 2021</p>	<p>Donna Pritchard a Heather West</p> <p>John Callow</p> <p>Sian Howys</p>	<p>Ar gais</p> <p>Ar gais</p> <p>Monitro</p>
20 Hydref arbennig	<p>Safonau Masnach (scamiau)</p> <p>Adroddiad Blynyddol Gofalwyr</p>	<p>Anne Louise</p> <p>Lowri Evans</p>	<p>Ar gais</p> <p>Cyn-Cabinet</p>
16 Rhagfyr	<p>Polisi Grantiau a Benthyciadau</p> <p>Lles Anifeiliaid</p> <p>Polisi tynnu Ceffyl a Chart</p> <p>IRO chwarter 1</p> <p>Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol</p> <p>CYD-BWYLLGOR CANOLBARTH CYMRU AR GYFER IECHYD A GOFAL ADRODDIAD DIWEDDARU – HYDREF 2021</p>	<p>Llyr Hughes</p> <p>Heddwyn Evans</p> <p>Anne-Louise Davies</p> <p>Sian Howys</p> <p>Donna Pritchard</p>	<p>Cyn-Cabinet</p> <p>Ar gais</p> <p>Cyn-Cabinet</p> <p>Monitro</p> <p>Monitro</p>
2022 24 Chwefror Paratoi'r Gyllideb 9:30am			
16 Mawrth	Diweddariad ar Rheoli Plau	Anne-Louise	

Tudalen 293

Eitemau i'r dyfodol			

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cofnodion Cyfarfod o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd o bell drwy fideogynadledda ddydd Mercher, 06 Hydref 2021

Yn bresennol: Y Cyngorwyr Bryan Davies (Cadeirydd) Gethin Davies, Marc Davies, Elaine Evans, Hag Harris, Alun Lloyd-Jones, Lyndon Lloyd MBE, Dan Potter, John Roberts ac Ivor Williams.

Aelodau Cabinet yn bresennol: Y Cyngorwyr Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant, ac Alun Williams

Swyddogion yn bresennol: Mrs Nerys Lewis, Rheolwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Uniongyrchol; Mrs Donna Pritchard – Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Gofal; Ms Sian Howys, Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Porth Cynnal - Gwasanaethau Plant; Mrs Heather West – Rheolwr Corfforaethol – Gwasanaethau Tymor Byr wedi'u Targeddu; Mr John Callow, Rheolwr Corfforaethol – Camddefnyddio Sylweddau; Mrs Dwynwen Jones, Swyddog Trosolwg a Chraffu a Mrs Dana Jones, Swyddog y Gwasanaethau Democraidaidd a Safonau.

(10:00 am -12:45pm)

- 1 **Ymddiheuriadau**
Ymddiheurodd y Cyngorwyr Paul Hinge a Lynford Thomas am na fedrent ddod i'r cyfarfod
- 2 **Datgelu buddiant personol (gan gynnwys datganiadau chwipio) Atgoffir aelodau am eu cyfrifoldeb personol yn datgan unrhyw fudd personol a budd sydd yn rhagfarnu yn gysylltiedig â materion a gynhwysir yn yr agenda hwn yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a Chod Ymddygiad Aelodau. Yn ogystal, mae'n rhaid i Aelodau ddatgan unrhyw chwip plaid gwaharddedig a roddwyd ar Aelod yng nghyswllt y cyfarfod yn ôl Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.**
Dim.
- 3 **Diweddariad ar recriwtio Gofalwyr Maeth yng Ngheredigion sy'n Siaradwyr Cymraeg**
Ystyriwyd Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Gofal a oedd yn rhoi diweddariad i'r Pwyllgor ynglŷn â Gofalwyr Maeth yng Ngheredigion sy'n siaradwyr Cymraeg. Aelodau'r Pwyllgor oedd wedi gofyn am y diweddariad.

Dywedwyd bod y Gwasanaeth Maethu yng Ngheredigion yn darparu lleoliadau hirdymor a thymor byr ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal yng Ngheredigion. Ystod oedran y gwasanaeth oedd plant o'u geni hyd at 18 mlwydd oed. Ar hyn o bryd, roedd gan Gyngor Sir Ceredigion 31 o Deuluoedd Maeth cofrestredig.

Tudalen 296

Roedd gan y Sir hefyd 16 o ofalwyr sy'n berthnasau (a oedd hefyd yn cael eu hadnabod fel teulu a ffrindiau) ac roeddent wedi symud ymlaen drwy'r un prosesau â'r Gofalwyr Maeth prif ffrwd. Roeddent wedi'u cofrestru i roi gofal a chefnogaeth i blentyn/plant sy'n derbyn gofal penodol, fel yr amlinellir yn eu cofrestriad unigol. Lleolir y gofalwyr hyn ledled y Deyrnas Unedig.

Ar hyn o bryd, roedd llai na 5 o blant mewn lleoliadau maethu prif ffrwd/maethu gan berthnasau yng Ngheredigion a oedd wedi nodi mai'r Gymraeg oedd yr iaith a ffeirir ganddynt. Fodd bynnag, roedd yna blant a oedd yn derbyn addysg cyfrwng Cymraeg ac roedd y gwasanaeth yn cydnabod pwysigrwydd cefnogi a hyrwyddo'r Gymraeg a'i diwylliant.

Rhannwyd y tabl isod a oedd yn rhoi trosolwg o'r sefyllfa bresennol mewn perthynas â gallu gofalwyr maeth o ran y Gymraeg;

Lefel ALTE	Gwrando a siarad Cymraeg (nifer y gofalwyr)	Darllen Cymraeg (nifer y gofalwyr)	Ysgrifennu Cymraeg (nifer y gofalwyr)
0	6	11	14
1	9	9	5
2	5	1	2
3	2	0	1
4	0	1	0
5	1	1	1

O ran meysydd gwasanaeth yr oedd angen eu datblygu ymhellach, nodwyd y canlynol:-

- Recriwtio - Elfen allweddol ar gyfer y gwasanaeth wrth symud ymlaen yw gweithio gydag ymgyrchoedd recriwtio Cenedlaethol a Rhanbarthol a fydd yn rhoi ystod o gyfleoedd wedi'u targedu'n benodol sy'n defnyddio adnoddau Cenedlaethol gan gynnwys y cyfryngau e.e. hysbysebion ar S4C ac ITV. Ychwanegir at hyn gan gynllun Cyfathrebu ac Ymgysylltu Sirol a fydd yn canolbwyntio ar dargedu ymgyrchoedd penodol wedi'u gyrru gan anghenion dynodedig ar gyfer ein Plant sy'n Derbyn Gofal yng Ngheredigion e.e. ymgysylltu â chlybiau Ffermwyr Ifanc, Merched y Wawr a grwpiau yn y gymuned ehangach.
- Cefnogi iaith - rhoi cyfleoedd i Ofalwyr Maeth Ceredigion wella eu sgiliau iaith drwy gael mynediad i hyfforddiant a chyfleoedd a ddarperir drwy Borth Cymorth Cynnar.
- Cefnogaeth ddiwylliannol - datblygu cynllun integreiddio a chymdeithasu blynyddol gan fanteisio i'r eithaf ar dreftadaeth a diwylliant Ceredigion a rhoi'r wybodaeth a'r mynediad i'r Gofalwyr Maeth i gyfoeth o weithgareddau'n ymwneud â diwylliant a threftadaeth ac amgylcheddau naturiol yn lleol. Bydd y gwasanaeth yn gweithio mewn cydweithrediad â Phorth Cymorth Cynnar, yr adran Addysg a sefydliadau trydydd sector i ehangu a dathlu'r cyfoeth o ddarpariaeth leol sydd ar gael i Ofalwyr Maeth Ceredigion.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD ynghylch y canlynol:-
(i) nodi'r adroddiad er gwybodaeth;

- (ii) bod adroddiad cynnydd am y Gwasanaeth Maethu yn cael ei gyflwyno yn un o gyfarfodydd y dyfodol;
- (iii) rhoi'r eitem hon ar Flaenraglen Waith y Pwyllgor; a
- (iv) diolch i'r gwasanaeth am ei holl waith o fewn y Gwasanaeth Maethu

4 **Darpariaeth Gofal Cartref**

Ystyriwyd Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Gofal am y ddarpariaeth Gofal Cartref yng Ngheredigion.

Dywedwyd bod y ddarpariaeth Gofal Cartref dros nifer o flynyddoedd yng Ngheredigion wedi parhau i gael ei ddiwallu drwy'r Fframwaith Comisiynu ar gyfer Caffael, er mwyn darparu gofal i ddefnyddwyr gwasanaeth unigol. Yr enw ar y broses hon oedd e-dendro. Ar ôl bodloni cyfres o ofynion caffael, roedd holl ddarparwyr Ceredigion yn cael eu cofrestru ar gyfer y Fframwaith ac yna roeddent yn gallu derbyn contractau am wasanaethau gyda Chyngor Sir Ceredigion.

Cyn gynted ag y bo gweithiwr cymdeithasol wedi nodi anghenion gofal cymwys, yn sgil Asesiad yn ôl Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, byddai cais am wasanaeth yn cael ei wneud. Cyn gynted ag y bo hwn wedi ei gadarnhau, byddai'r hysbysiad yn cael ei roi ar borthol caffael e-dendro ar Gwerthwchi Gymru. Yna, byddai'r darparwyr a oedd wedi'u cofrestru i ddarparu gofal yng Ngheredigion yn gallu edrych ar y pecynnau gofal oedd eu hangen yn y gymuned a chyflwyno cynigion er mwyn darparu'r gofal hwnnw. Byddai'r cynigion hyn yn cael eu gwneud i'r teulu ac unwaith y byddent wedi'u derbyn, byddai trefniadau yn cael eu gwneud er mwyn dechrau ar y gofal. Os byddai'r teulu yn gwrthod y cynnig (er enghraifft os na fyddai'r amserau gofal yn bodloni eu dewis personol ac os na fyddai modd dod o hyd i gyfaddawd), yna byddai'r cais am ofal yn parhau ar y porthol caffael hyd nes y byddai cynnig arall yn dod i law. O ran anghenion gofal cymhleth iawn, gallai'r pecyn gofal a chymorth gynnwys anghenion gofal a fyddai'n gofyn am 2 aelod o staff gofal am hyd at 4 gwaith y dydd, 7 niwrnod yr wythnos, 52 wythnos y flwyddyn. Byddai'r anghenion gofal eraill yn cynnwys yr holl anghenion hyd at yr ymyraethau ar lefel is, sef gofal unwaith neu ddwywaith yr wythnos i gynorthwyo gyda rhoi bath a chawod, er enghraifft. Roedd Gofal a Chymorth yn y cartref yn canolbwyntio ar gyflenwi sgiliau er mwyn darparu gofal personol ac anghenion llesiant.

Drwy gydol pandemig y Covid-19, roedd y Darparwyr Gofal Cartref wedi gweithio'n ddiflino i ddiwallu anghenion gofal a chymorth ein cymunedau. Roedd y staff yn parhau i ddarparu cymorth i unigolion bregus er eu bod yn cynyddu'r risg iddynt hwy eu hunain a'u teuluoedd wrth iddynt roi gofal a chymorth a oedd yn golygu eu bod yn agos atynt. Roedd ymdrechion y staff hyn wedi eu cydnabod, ac yn parhau i gael eu cydnabod, yn ymdrechion eithriadol ar adeg nas gwelwyd ei thebyg o'r blaen.

Yn dilyn trafodaeth hir, cynigiodd un o Aelodau'r Pwyllgor argymhelliad i'r Cabinet a chafodd y cynnig ei eilio gan aelod arall. Nid oedd rhai o'r aelodau yn gyfforddus â'r argymhelliad hwn am amrywiol resymau ac felly cynhaliwyd pleidlais ymhlith aelodau'r Pwyllgor.

Roedd canlyniad y bleidlais fel a ganlyn:- roedd 4 o blaid y cynnig, 1 yn erbyn ac 8 wedi ymatal.

Gan fod 4 o blaid y cynnig, CYTUNWYD i:

- (i) nodi'r adroddiad er gwybodaeth,
- (ii) argymhell i aelodau'r Cabinet eu bod yn ymchwilio i'r posibilrwydd o ddefnyddio cyllid o gronfeydd wrth gefn y Cyngor i ddarparu pecyn ariannu arloesol er mwyn cefnogi'r broses o recriwtio staff i'r Sector Darparwyr Gofal Cartref lle mae'r angen yn fawr;
- (iii) cefnogi'r broses o gyflwyno Cynllun Taliad Bonws am Atgyfeirio a ddefnyddiwyd mewn cartref Gofal Preswyl i annog gweithwyr i'r maes hwn; a
- (iv) diolch i bawb sy'n rhan o'r gwaith o ddarparu'r gwasanaeth Gofal Cartref

5 Camddefnyddio Sylweddau yng Ngheredigion a'r gwasanaethau a ddarperir

Rhoddyd cyflwyniad pwynt pŵer i'r Aelodau am gynnwys yr adroddiad a gyflwynwyd ac amlinellwyd y wybodaeth ganlynol:-

- Mae Llywodraeth Cymru wedi llunio Cynllun Cyflawni ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau 2019-2022 (Diwygiwyd mewn Ymateb i Covid-19)
- Y Darlun Cenedlaethol
- Alcohol
- Ystadegau Meddygon Teulu Ceredigion
- Gwasanaethau yng Ngheredigion
- Info Base Cymru- 2019-2020 Hywel Dda Ceredigion
- Barod
- Achosion gerbron Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Cyngor Sir Ceredigion
- Yr Heddlu - mynd i'r afael â chyflenwadau
- Troseddau meddiant cyffuriau – Data Heddlu Dyfed-Powys
- Troseddau Masnachu Cyffuriau – Data Heddlu Dyfed-Powys
 - Marwolaethau yn gysylltiedig â chyffuriau fesul Sir
 - Gorddosau sydd ddim yn angheuol fesul Sir

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i nodi'r sefyllfa bresennol.

6 Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 4, 2020-2021

Ystyriwyd Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 4 2020 - 2021. Cyflwynwyd yr adroddiad er mwyn monitro cynnydd Plant sy'n Derbyng Gofal drwy waith craffu Swyddogion Adolygu Annibynnol o'u cynlluniau a'u lleoliadau yn ystod pedwerydd chwarter 2020/2021. Roedd y wybodaeth hon yn cynorthwyo'r Aelodau i gyflawni eu swyddogaethau fel Rhieni Corfforaethol.

Roedd yr adroddiad hwn yn cynnwys y safonau a'r targedau cenedlaethol a lleol a ddefnyddir i fesur y canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phlant sydd wedi gadael gofal adeg eu cyfarfod adolygu, ac roedd yn cynnwys Dangosyddion Perfformiad Llywodraeth Cymru.

Ar sail y wybodaeth sydd ar gael a'r hyn a fynegwyd yn ystod y cyfarfod adolygu, daw'r Swyddog Adolygu Annibynnol i farn broffesiynol ynghylch effeithiolrwydd cynllun gofal y plentyn/ person ifanc o ran bodloni ei anghenion, a gall argymhell newidiadau i'r cynllun gofal.

Yn ystod y cyfarfod adolygu bydd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes angen cymorth ar y plentyn/ person ifanc i nodi pobl eraill berthnasol er mwyn iddynt roi cyngor cyfreithiol/ cymryd camau ar ei ran. Roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol o'r farn nad oedd angen cymryd y cam hwn ar gyfer unrhyw blentyn yn ystod y cyfnod dan sylw.

Yn ogystal, mae'r Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes unrhyw dramgwydd yn erbyn hawliau dynol y plentyn/ person ifanc a gallai gyfeirio'r achos at CAF/CASS Cymru. Ni chododd yr angen i wneud hynny mewn unrhyw adolygiad yn ystod y cyfnod hwn.

Mae'r adroddiadau hyn yn cael eu hystyried o fewn Cyfarfodydd Sicrhau Ansawdd Amlasiantaethol 'Plant sy'n Derbyngofal' sy'n cwrdd bob chwarter; mae'r cyfarfodydd hyn yn gyfle i nodi a gweithredu ar berfformiad a materion eraill yn ymwneud â'r maes gwaith hwn.

Mae'r adroddiadau hyn hefyd yn cael eu cylchredeg a'u hadolygu gan Grŵp Rhianta Corfforaethol yr Awdurdod Lleol dan gadeiryddiaeth y Cynghorydd Alun Williams, Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Plant a Diwylliant, a chynhelir y cyfarfodydd hyn bob chwarter.

CRYNODEB O'R PRIF BWYNTIAU:

- Ar ddiwedd y Chwarter hwn, sef Chwarter 4, ar 31 Mawrth 2021, roedd 85 o blant yn derbyn gofal gan yr Awdurdod Lleol. Mae hyn yn gynydd o ran nifer y plant sy'n derbyn gofal. Ar ddiwedd Chwarter 3 roedd 79 o blant yn derbyn gofal.
- Adolygwyd 58 o blant yn y chwarter hwn. Adolygwyd 89.7% o fewn yr amserlen statudol.
- Dychwelwyd un plentyn adref i'r teulu yn ystod y chwarter hwn, o'i gymharu â phedwar plentyn yn Chwarter 3.
- Roedd y ddarpariaeth o ran lleoli'r plant a adolygwyd yn y chwarter hwn yn amrywio o 20 a leolwyd mewn Darpariaeth Gofal Maeth Awdurdod Lleol, 12 a leolwyd gyda theulu, 9 a leolwyd gyda rhieni, 8 mewn Darpariaeth Gofal Maeth Annibynnol, 3 mewn gofal preswyl a 3 gyda gofaluwr sy'n berthnasau.
- O blith y plant a adolygwyd yn y chwarter hwn, cafodd 87.9% ohonynt ymweliad statudol.
- Roedd 32 o blant a adolygwyd yn destun Gorchymyn Gofal Llawn, roedd 16 yn destun Gorchymyn Gofal Dros Dro, 1 yn destun Gorchymyn Lleoli ac roedd 9 o dan statws cyfreithiol Adran 76.
- Cofnodwyd bod 100% o'r cynlluniau gofal a chymorth yn diwallu anghenion y plant/pobl ifanc a adolygwyd yn y chwarter hwn.
- Nifer a chanran y plant (o ddealltwriaeth ddigonol) a fu'n ymwneud â'u hadolygiad neu yr ymgynghorwyd â nhw, oedd 100%.

- Nifer a chanran y plant a gafodd wybod am eu hawl i gael gwasanaeth eiriolaeth, oedd 100%.
- Canran y bobl ifanc a oedd yn gymwys i gael Cynllun Llwybr ac sydd gydag un ar waith, ac ymgynghorydd personol i'w cefnogi, yw 100%.
- Cwblhawyd 25 o Adolygiadau Cynllun Llwybr yn y chwarter hwn. Cwblhawyd 80% o fewn yr amserlen.
- Dangosodd 96% o'r Adolygiadau a wnaed fod y Cynlluniau Llwybr a oedd ar waith yn diwallu anghenion y bobl ifanc.
- Roedd 80% o'r Adolygiadau Cynllun Llwybr a wnaed naill ai'n cynnwys cynrychiolaeth o farn y person yn yr adolygiad neu roedd y person ifanc yn bresennol yn ei adolygiad.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i nodi'r sefyllfa bresennol.

7 Drafft Blaenraglen Waith 2021-2022

Ystyriwyd Blaenraglen Waith 2021-22 fel y'i cyflwynwyd. CYTUNWYD i nodi'r eitemau yn amodol ar gynnwys yr adroddiadau cynnydd a ofynnwyd amdanynt ynglŷn â recriwtio Gofalwyr Maeth yng Ngheredigion sy'n siaradwyr Cymraeg a'r ddarpariaeth Gofal Cartref.

8 Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor 17 Medi 2021 ac unrhyw faterion sy'n codi ohonynt

Penderfynodd y Pwyllgor gadarnhau Cofnodion Cyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar 17 Medi yn rhai cywir.

Materion yn codi
Dim.

**Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu
Cymunedau Iachach a gynhaliwyd ar Dydd Mercher, 20 Hydref 2021**

Cadeirydd: _____

Dyddiad: _____

Cofnodion Cyfarfod Arbennig o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd o bell drwy fideo-gynadledda ddydd Mercher, 20 Hydref 2021

Yn bresennol: Y Cynghorwyr Bryan Davies, Gethin Davies, Marc Davies, Odwyn Davies, Peter Davies MBE, Keith Evans, Hag Harris, Alun Lloyd-Jones, Dan Potter, John Roberts, Lynford Thomas ac Ivor Williams.

Aelodau Cabinet yn bresennol: Y Cynghorwyr Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Ray Quant, ac Alun Williams

(10.00am – 12.17pm)

1 Ymddiheuriadau

Ymddiheurodd y Cynghorydd Paul Hinge am na fedrai ddod i'r cyfarfod gan ei fod yn cyflawni dyletswyddau eraill ar ran y Cyngor. Hefyd, ymddiheurodd y Cynghorydd Elaine Evans am na fedrai ddod i'r cyfarfod.

2 Datgelu Buddiannau Personol / Buddiannau sy'n Rhagfarnu (gan gynnwys datganiadau chwipio)

Dim

3 Safonau Masnach (Sgamiau)

Rhoddodd y Rheolwr Safonau Masnach a Thrwyddedu ddiweddariad i'r Pwyllgor am sgamiau, materion yn ymwneud â throseddau ar garreg y drws a'r gwaith a wneir gan Safonau Masnach.

Yn gyffredin â'r rhan fwyaf o awdurdodau safonau masnach ledled Cymru a Lloegr, mae Tîm Safonau Masnach Ceredigion, fel pwynt cyswllt cyntaf ar gyfer aelodau o'r cyhoedd, yn defnyddio'r gwasanaeth Cyngor ar Bopeth i ddefnyddwyr, a sefydlwyd ac a ariennir yn genedlaethol gan lywodraeth ganolog, i gynnig cyngor sifil i ddefnyddwyr ac i weithredu fel porthol ar gyfer atgyfeiriadau i dimau safonau masnach awdurdodau lleol. Caiff gwybodaeth berthnasol ei throsglwyddo wedyn i bob awdurdod lleol yn ddyddiol iddynt hwy gymryd unrhyw gamau gweithredu priodol. Mae'r Tîm Safonau Masnach yn gofyn ar i 100% o gwynion ynghylch sgamiau a throseddau ar garreg y drws gael eu trosglwyddo iddynt.

Mae'r Gwasanaeth hefyd yn defnyddio'r Model Gweithredu Cudd-wybodaeth Cenedlaethol i ddynodi blaenoriaethau ar sail niwed i ddefnyddwyr a bregusrwydd, ac mae sgamiau a throseddau ar garreg y drws yn ymddangos yn gyson yn y 5 maes blaenoriaeth uchaf.

Yn 2019/20 derbyniodd y Tîm Safonau Masnach 552 adroddiad gan y gwasanaeth Cyngor ar Bopeth i ddefnyddwyr ac roedd 40 o'r rhain yn ymwneud yn benodol â sgamiau a throseddau ar garreg y drws. Derbyniodd y Tîm atgyfeiriadau hefyd gan y Tîm Sgamiau Safonau Masnach Cenedlaethol. Yn ystod yr un cyfnod, ymdriniodd y Tîm Safonau Masnach â 48 atgyfeiriad gan y Tîm Safonau Masnach Cenedlaethol mewn perthynas â

dioddefwyr sgamiau; caiff pob adroddiad ei frysbennu ac mae'r ymyrraeth yn dibynnu ar lefel y risg sy'n gysylltiedig â'r unigolyn hwnnw.

Gan fod nifer o bobl wedi gorfod aros gartref yn ystod y pandemig, esboniwyd bod nifer o aelwydydd wedi dod yn ddibynol ar gysylltedd da â'r rhyngryd ar gyfer siopa ar-lein, gweithio gartref, derbyn addysg gartref, tanysgrifiadau i adloniant ar-lein, ac ati, ac roedd y sgamiau cyflenwi ac ar-lein nodweddiadol y byddai twyllwyr yn rhoi cynnig arnynt er mwyn gwneud arian ar draul y cyhoedd diarwybod yn cynnwys:

- Anfon negeseuon testun ac e-bost at bobl i'w hudo i wneud cais am frechlyn Covid-19
- Neges awtomatig yn dweud bod BT yn mynd i atal dros dro y band eang gan fod y cyfeiriad IP wedi'i gyfaddawdu, a neges yn gofyn i'r derbynnydd 'bwyso 1' er mwyn parhau.
- Neges awtomatig yn dweud bod yr alwad gan Amazon Prime ac yn honni y byddai tâl o £79 yn cael ei godi am Amazon Prime ar gerdyn y derbynnydd.
- Neges destun, yn ôl pob golwg, gan Y Post Brenhinol, yn datgan bod angen aildrefnu danfon pecyn neu fod eitem yn aros i'w chasglu, ac yn gofyn i'r derbynnydd bwysu dolen 'bit.ly'

O'r 740 adroddiad/cwyn gan ddefnyddwyr a dderbyniwyd gan y Tîm Safonau Masnach ers dechrau'r pandemig, roedd 67 achos yn gysylltiedig â defnyddwyr Ceredigion wedi profi rhyw fath o arfer masnachu annheg uniongyrchol yn sgil Covid-19 e.e. tor contract, gwerthwyr yn gwrthod ad-dalu a dychwelyd blaendaliadau ar wyliau/priodasau/digwyddiadau a ganslwyd neu fethiant i ddarparu gwasanaeth, ac ati.

Cafodd y Pwyllgor hefyd wybodaeth am droseddau ar garreg y drws. Yn aml, pobl oedrannus a phobl fregus sy'n cael eu targedu gan fasnachwyr twyllodrus yn cynnig gwelliannau i'r cartref neu wasanaethau garddio ac ati. Mae troseddau ar garreg y drws yn aml yn ganlyniad i alwad diwahoddiad cychwynnol. Bydd masnachwyr diegwyddor yn gwneud gwaith diangen, eilradd a pheryglus hyd yn oed, ar brydiau, ac yna'n defnyddio tactegau cryf i berswadio'r defnyddwyr i dalu symiau mawr o arian am grefftwaith gwael. Mae'r Tîm Safonau Masnach yn gweithio'n agos gyda phartneriaid fel Heddlu Dyfed-Powys i geisio dyrchafu effaith ei weithgareddau i'r eithaf yn lleol ac osgoi dyblygu. Caiff yr holl gudd-wybodaeth sy'n gysylltiedig â sgamiau a throseddau ar garreg y drws ei hychwanegu at gronfa ddata gudd-wybodaeth ganolog a ddosberthir i'r Heddlu ac asiantaethau gorfodi eraill fel y bo'n briodol.

Mae ymateb y Tîm Safonau Masnach i achosion o droseddau ar garreg y drws wedi'i seilio fwy ar orfodaeth ac mae'r Tîm yn ceisio ymateb i bob un yr adroddir arno, gyda chymorth yr heddlu, lle'n bosibl. Mae ymchwilio i'r math hwn o weithgarwch masnachu twyllodrus ac amddiffyn defnyddwyr bregus rhagddo yn parhau'n flaenoriaeth i'r Tîm Safonau Masnach. Mae gan y Gwasanaeth nifer o ymchwiliadau ar y gweill ar hyn o bryd, ac mae un erlyniad yn aros am ddedfryd. Darparwyd canlyniadau'r erlyniadau diweddaraf mewn perthynas â masnachwyr diegwyddor/twyllodrus i'r Pwyllgor.

Pwysleisiodd aelodau'r Pwyllgor y byddai adnoddau ychwanegol ar gyfer y tîm yn fuddiol, gan fod rhan fwyaf y partneriaid gorfodi yn ei chael hi'n anodd ymdopi â phrinder adnoddau.

Ystyriodd y Pwyllgor gynnwys yr adroddiad a CHYTUNWYD i nodi'r adroddiad a'r materion a ddisgrifiwyd.

4 **Adroddiad Blynyddol Uned Gofalwyr Ceredigion 2020-21**

Rhoddodd yr Aelod Cabinet a'r Rheolwr Tîm – Gofalwyr Gydol Oes a Chymorth Cymunedol adroddiad am lwyddiannau Uned Gofalwyr Ceredigion a'r cynnydd a wnaed o ran y targedau a'r amcanion a gytunwyd arnynt yn ystod blwyddyn 2020-2021.

Mae'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) yn rhoi hawl gyfartal i Ofalwyr i asesu eu hanghenion fel y rheini y maent yn gofalu amdanynt. O dan y ddeddf, mae'n rhaid i awdurdodau lleol ddarparu cynllun cymorth i helpu Gofalwyr i sicrhau'r canlyniadau sy'n bwysig iddyn nhw.

Symud ymlaen â chamau i sicrhau bod yr hawliau gwell hyn yn cael eu cydnabod a'u gweithredu'n weithredol. Y 3 blaenoriaeth genedlaethol oedd:

- Cefnogi bywyd ochr yn ochr â gofalu - Rhaid i bob Gofalwr gael seibiannau rhesymol o'u rôl ofalu i'w galluogi i gynnal eu gallu i ofalu, a chael bywyd y tu hwnt i ofalu.
- Nodi ac adnabod Gofalwyr – Yn hanfodol i lwyddiant cyflawni gwell canlyniadau i Ofalwyr yw'r angen i wella cydnabyddiaeth Gofalwyr o'u rôl ac i sicrhau y gallant gael gafael ar y cymorth angenrheidiol.
- Rhoi gwybodaeth, cyngor a chymorth - Mae'n bwysig bod Gofalwyr yn cael y wybodaeth briodol a'r cyngor priodol ble a phryd y mae eu hangen arnynt.

Dywedwyd bod Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddarparu'r gwasanaeth gorau posibl sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau i wella bywydau Gofalwyr, ac i wella cefnogaeth, gwasanaethau a chydabyddiaeth Gofalwyr yng Ngheredigion yn barhaus. Mae'r Ddeddf yn rhoi diffiniad o Ofalwr fel "person sy'n darparu neu'n bwriadu darparu gofal i oedolyn neu blentyn anabl". Mae hyn yn dileu'r gofyniad bod rhaid i ofalwyr roi "swm sylweddol o ofal ar sail reolaidd".

Gofynnodd yr Aelodau gwestiwn am y ddarpariaeth seibiant a oedd ar gael. Soniodd y Swyddog Datblygu Gofalwyr am yr amrywiol opsiynau oedd ar gael. Pwysleisiodd yr Aelodau mor bwysig oedd rhannu gwybodaeth yn enwedig yn yr ysgolion ac yn y meddygfeydd.

Cytunodd y Pwyllgor i nodi'r adroddiad.

5 **Adroddiad Blynyddol Grŵp Datblygu Gofalwyr Rhanbarthol Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru 2020-2021**

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet a'r Rheolwr Tîm – Gofalwyr Gydol Oes a Chymorth Cymunedol yr adroddiad a oedd wedi'i baratoi gan Grŵp Datblygu

Gofalwyr Gorllewin Cymru ar gyfer Llywodraeth Cymru i amlinellu'r cynnydd a gyflawnwyd i fodloni blaenoriaethau Gofalwyr Llywodraeth Cymru gan Grŵp Datblygu Gofalwyr Rhanbarthol Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru.

Ym mis Ebrill 2017, cytunodd Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru i gynnwys Gofalwyr fel ffrwd waith allweddol, gan adlewyrchu pwysigrwydd y grŵp poblogaeth hwn o fewn cyfrifoldebau Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Gwnaeth yr adroddiad a gyflwynwyd grynhoi gweithgarwch Grŵp Datblygu Gofalwyr Gorllewin Cymru yn ystod y cyfnod 1 Ebrill 2020– 31 Mawrth 2021. Mae Grŵp Datblygu Gofalwyr Gorllewin Cymru yn is-grŵp ffurfiol Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru sy'n cynnwys cynrychiolwyr Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda (Bwrdd Iechyd), tri Awdurdod Lleol Sir Gaerfyrddin, Ceredigion a Sir Benfro, yn ogystal â sefydliadau'r Trydydd sector a'r sector Gwirfoddol, a chynrychiolwyr Gofalwyr yng Ngorllewin Cymru.

Mae 2019/20 yn adlewyrchu cyfnod pontio Llywodraeth Cymru rhwng Mesur Strategaethau Gwybodaeth ac Ymgynghori Gofalwyr (Cymru) 2010 a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Yn eu llythyr cyllideb dyddiedig 14 Mawrth 2018 nododd Llywodraeth Cymru eu disgwyliad y bydd iechyd, awdurdodau lleol a'r trydydd sector yn gweithio mewn partneriaeth i gefnogi gofalwyr o dan y Ddeddf trwy:

- Gefnogi bywyd ochr yn ochr â gofalu - darparu cyfleoedd i ofalwyr gael seibiannau rhesymol o'u rôl ofalu i'w galluogi i gynnal eu gallu i ofalu, a chael bywyd y tu hwnt i ofalu.
- Nodi a chydabod gofalwyr - gwella cydnabyddiaeth Gofalwyr o'u rôl a sicrhau eu bod yn gallu gafael ar y gefnogaeth gywir.
- Rhoi gwybodaeth, cyngor a chymorth - rhoi cyngor priodol lle a phryd y mae ei angen ar Ofalwyr.

Roedd yr Aelodau yn dymuno tynnu sylw at bwysigrwydd y Gymraeg wrth ofalu am rywun sy'n Gymraeg iaith gyntaf. Hefyd, pwysleisiwyd bod angen i'r byrddau iechyd gysylltu â'i gilydd pan fyddai claf yn cael ei ryddhau o ysbyty sydd wedi'i leoli mewn bwrdd iechyd cyfagos er mwyn sicrhau bod y gofal priodol ar gael i'r claf yn ei gartref.

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i nodi'r adroddiad.

6 **Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod Arbennig o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd ar 22.09.2021 ac unrhyw faterion sy'n codi ohonynt**

Eitem 5 – Nododd y Pwyllgor fod aelodau'r Cabinet a'r swyddogion wedi cwrdd â Thîm Pêl-rwyd Llewod Llambod a Chyngor Tref Llanbedr Pont Steffan a'u bod yn cynnal trafodaethau ar hyn o bryd.

CYTUNWYD i gadarnhau Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ar 22 Medi 2021 yn rhai cywir.

Cadarnhawyd yng nghyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar xxxx 2021

Cadeirydd:

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol